

တၢ်တူၢ်လိာ်မုာ်ဆူ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်

လံာ်နဲၣ်ကျဲ လၢပုၤဘၣ်ကီ
ဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်

Karen Version

CAL

OR Cultural Orientation
Resource Center

တၢ်တူၢ်လိၣ်မုၢ်ဆူ

အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်

လံာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲလၢပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်

အဘၣ်လွံၢ်

၂၀၁၃

ဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤအီၤလၢတၢ်သိၣ်လိမၤယုၤဒုးသ့ၣ်ညါဆိဘၣ်ယးလၢလၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ဝီၤလီၤ
(Cultural Orientation Resource Center)

ဝီၤလီၤလၢတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိကျိၣ်လၢတၢ်စူးကါအီၤတဖၣ်
(Center for Applied Linguistics)

ဝၣ်ရှၢၣ်ထၢၣ်ဒံၣ်စံၣ်
(Washington D.C.)

တၢ်ဂ့ၢ်လၢလံာ်အံၤအပူၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤခီဖျိကျိၣ်စုတၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢ ဝဲကျိၣ်ဘၣ်ယးဒီးကီၢ်ပူၤပှၤနီၣ်ဂံၢ်,
ပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒီးတၢ်သုးလီၤသုးကျဲ, အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ထံဂ့ၢ်ဂၤဝဲကျိၣ် (Bureau of Population, Refugees, and Migration,
United States Department of State), ဘၣ်ဆၣ်ဒီး အလီၢ်တအိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ပာ်အီၤအမ့ၢ်တၢ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲကျိၣ်အံၤအသန့န့ၣ်ဘၣ်,
ဒီးပှၤစူးကါလံာ်အံၤတဖၣ် တကြးဆိကမိၣ်တူၢ်လိၣ်မုၢ်စၢဖျိၣ်အီၤအမ့ၢ် ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဘၣ်သးဆိၣ်ထွဲန့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကၠိၤလၢ လံာ်တၢ်တူၢ်လိာ်မ့ၢ်ဆူအမဲးရကၤကီၢ်စၢဖျိာ် - လံာ်တၢ်န့ၢ်ကျဲၤလၢပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်အံၤ, ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကၠိၤလၢ တၢ်ကရၢကရီၤအမံၤအိၣ်ဖျါဒ်လၢအဖီလၢအသးတဖၣ်အခၢၣ်စး ဆူထီၣ်အီၤဆူ တၢ်ဃုာ်ညါမၤလိာ်ကၠိၤလၢတၢ်စူးကါအီၤတဖၣ်ဝဲလီၢ်န့ၢ်လီၤ.

- Church World Service
- Department of Health and Human Services, Administration for Children and Families, Office of Refugee Resettlement
- Department of State, Bureau of Population, Refugees, and Migration
- Episcopal Migration Ministries
- Ethiopian Community Development Council
- Hebrew Immigrant Aid Society
- International Catholic Migration Commission
- International Organization for Migration
- International Rescue Committee
- Lutheran Immigration and Refugee Service
- U.S. Committee for Refugees and Immigrants
- United States Conference of Catholic Bishops
- World Relief

တၢ်ဂီၤအဂီၢ်တၢ်စံးဘျးစံးဖျိာ်

- Center for Applied Linguistics
- Jibril Mohamed Hirsi
- Lutheran Social Services of Fargo, North Dakota
- Mike Stanley, Mike Stanley Productions
- Resettlement Support Center Africa (Church World Service)
- Resettlement Support Center East Asia (International Rescue Committee)
- Resettlement Support Center South Asia (International Organization for Migration)
- Resettlement Support Center Turkey and the Middle East (International Catholic Migration Commission)
- Sichan Siv
- Tri-Cities World Relief Office, Richland, WA
- Youth Co-Op, Inc.
- Zohra Daoud

ပစံးဘျးဘၣ်ပုၤခဲလၢလၢ အပာ်ဖျိာ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤလံာ်အံၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ပစံးဘျးလီၤဆီဒ်တၢ် ဝဲၤကၠိၤတဖၣ်လၢ အဆီၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ပာ်လီၤက့ၢ်လီၤအိၣ်လီၢ်ဆိး ဒီးတၢ်သိၣ်လိမၤယုၤဒုးညါဆိဘၣ်ဃးလုၢ်လၢတၢ် ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ဝီ ပုၤမၤတၢ်ကရူၢ် အကရၢဖီတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်တီၢ်ကျဲၤ ပုၤရဲၣ်ကျဲၤပၤဆူတၢ် မံၤဟၢလ် ဖဲနၢၤ
အဲးဒီးထၢၣ် ဒီနၢၤလၢဒ်အ့ၤရဲနၢၤဒ်
လံာ်ကုခိၣ်တၢ်သ့တုၤဆဲးလၢ အၤမးဒ်အလၢခါခဲ
လံာ်ကုဒီးလံာ်ပူၤတၢ်တုၤက့ၢ်ဂီၤ, တၢ်ထုးထီၣ်လံာ် အဲးစံးအၤဘၢလၢယုၤခရံၤအ့ၤထံးဖဲစံး

ISBN: 978-0-87281-069-3

ပုၤအမံၤတဖၣ်လၢတၢ်စူးကါအီၤလၢ လံာ်အံၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအပူၤန့ၢ်. တမ့ၢ် ပုၤအမံၤနီၢ်ကီၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ဒၣ်မံၤအဒိတဖၣ် လၢ တၢ်ဆိကမိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်န့ၢ်အီၤန့ၢ်လီၤ. မံၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်သိးလိာ်သးဒီးပုၤတၢ်ကၤအမံၤသၢပူၤ, မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဘၣ်ဆၢၣ်ဘၣ်တီၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်ဆူ တၢ်သိၣ်လိမၤယုၤဒုးသ့ၣ်ညါဆိ လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ကျိၤ

လိာ်တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်ဆူတၢ်သိၣ်လိမၤယုၤဒုးသ့ၣ်ညါဆိလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ကျိၤအံၤ ကမၤစၢၤန့ၢ်သိးနကကတဲာ်
ကတိၤဆိပာ်နသးလၢဆၢကတိၤစ့ၤလါဖဲ နဟဲတုၤသီလၢအမဲရကၤကိၢ်စၢၤဖျိၣ်ပူၤအံၤအတီၢ်ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကစံးဘၣ်နဘၣ်ယးဒီး
တၢ်လၢနကဘၣ်ထံၣ်စိပာ် ဖဲနယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢနကအိၣ်ဆိးအဂီၢ်, ဖဲနယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ, ဖဲနထံၣ်
လိာ်ပုၤအမဲရကၤဖိတဖၣ်, ဒီးထီၣ်ယုမၤဘၣ်လိာ်က့ၤနသးဒီးအမဲရကၤအလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီး
အပုၤအဖုအကရၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢလံာ်ပူၤတဖၣ်

အဆၢအိၣ်တၢ	တၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအတၢ်လဲၤကျဲ	၆
အဆၢအိၣ်ခံ	အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ဒီးပှၤအမဲရကၤဖိအလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ	၁၄
အဆၢအိၣ်သၢ	တၢ်လဲၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်	၂၆
အဆၢအိၣ်လွံာ်	တၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီ	၄၄
အဆၢအိၣ်ယဲာ်	ဟံၣ်ယီတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤကျဲ	၅၆
အဆၢအိၣ်ယု	တၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢပူၤတတၢအဂီၢ်	၆၈
အဆၢအိၣ်နွံ	တၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤ-ဝံစိာ်တီဆူ	၈၀
အဆၢအိၣ်ယိး	တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ	၉၀
အဆၢအိၣ်ခွံ	တၢ်ပၤဆူရဲၣ်ကျဲကျိၣ်စ့	၁၀၈
အဆၢအိၣ်တဆံ	တၢ်ထီၣ်ယုမၤဘၣ်လိာ်က့ၤသးဒီးလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီး မူဒါတၢ်လဲၤလိာ်သးတဖၣ်	၁၂၆
အဆၢအိၣ်တဆံတၢ	တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်ဒီးမူဒါတဖၣ်ဒ်အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အထံကီၢ်သဲးစးတၢ် သိၣ်တၢ်သီဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲအသိး	၁၄၄
အဆၢအိၣ်တဆံခံ	တၢ်ဖံးတၢ်မၤ	၁၆၀
အဆၢအိၣ်တဆံသၢ	တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်	၁၈၂
အဆၢအိၣ်တဆံလွံာ်	တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့	၁၉၆
အဆၢအိၣ်တဆံယဲာ်	ခိၣ်ခါဆူညါအတၢ်လဲၤကျဲ	၂၁၂
တၢ်ဂ့ၢ်ပာ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တဖၣ်		၂၂၀
က. တၢ်စံးဆၢအနီၣ်ဝံာ်ခံ		၂၂၀
ခ. တၢ်ကတိတဖၣ်လၢတၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးကရၢစူးကျါညီၣ်နီၣ်အီၤ		၂၂၃
ဂ. မဲာ်သၣ်တဖၣ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ		၂၂၆

အဆာဒိဉ်တာ တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအသီ အတၢ်လဲၤကျဲ

ဒ်ပုၤဘဉ်ကီၤဘဉ်ခဲအဂၤအါဂၤအသိး, နဟ်လီၤလံနသးလၢနကဟ်လီၤက့ၤ
လီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအသီ ဒီးစးထီဉ်က့ၤတၢ်အိဉ်မူအသီလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖိဉ်
အပူၤန့ဉ်လီၤ.တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအသီ မ့ၢ်ခိဉ်ခါအဆိက
တၢ်တခါလၢ နကကဲထီဉ်ပုၤအိဉ်ဆိးလီၤစိတဂၤ, ဒီးလၢပုၤအါဂၤအဂီၢ်,
မ့ၢ်တနံၤန့ဉ် နကကဲထီဉ်ဘဉ်အမဲရကၤကီၢ်စၢဖိဉ်အထံဖိကီၢ်ဖိတဂၤအဂီၢ်န့ဉ်
လီၤ. တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအသီ မ့ၢ်တၢ်မတၢ်ရဲဉ်ကျဲ
လၢအယံာ်ဝဲထာဝဲတခါလၢအကလဲလိာ်ကွံာ်နတၢ်အိဉ်မူ, ဒီးကဟဲစီာ်န့ၢ်န့ၢ်
လၢတၢ်တတၢ်ဒီးနတဖဉ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖဉ်အါမံၤအါကလုာ်န့ဉ်လီၤ.
တၢ်လဲၤခိဖျိ မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဆိလိာ်သးလၢပုၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဃးဒီး

- » တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးပုၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါအမူအဒါ,
ဒ်နပုၤနဲဉ်ကျဲအဆိကတၢ်
- » တၢ်သန့သးလၢနကစၢ်ဒဉ်နဲအဖိခိဉ်, ဒ်နိဉ်ဝံာ်ခံလၢနတၢ်မၤန့ၢ်အဂီၢ်

တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်
လီၢ်ဆိးအသီမ့ၢ်တၢ်မၤအကျဲတခါလၢအယံာ်အထာ,
အိဉ်ဒီးတၢ်လၢအတၢ်နတဖဉ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တ
ဖဉ်လၢနတၢ်လဲၤကျဲအပူၤန့ဉ်လီၤ.
ဆၢကတီၢ်စ့ၤလါလၢနဟဲတုၤသီဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖိဉ်
ပုၤအံၤအတီၢ်ပုၤ, တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးခါစးကရုပုၤဘဉ်
မူဘဉ်ဒါကမ့ၢ်ပုၤအဆိကတၢ်တဖဉ်လၢကဟံးစုနဲဉ်ကျဲန့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

 အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိဉ်တဖၣ်

အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအအိဉ်ဖျါလၢအဖိလ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်စံးကတိၤသကိးဘၣ်ယးတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးဖဲအဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူၤအဂ့ၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်မၤလိအီၤဒီး, ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တဲတၢ်ကတိၤအဖျါအံၤလၢအဲကလံးက့ၢ်. ကွဲးထီၣ်ခိအီၤလၢနက့ၢ်ဒၣ်နဲ. တၢ်အံၤဝံၤ တုၤလီၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲၤကျိၤအပူၤတက့ၢ်.အဆိကတၢ်တဖျါန့ၣ်တၢ်မၤပၣ်န့ၢ်န့ၣ်လံၤ.

ကညီက့ၢ်	အဲကလံးက့ၢ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲၤကျိၤအပူၤတက့ၢ်.
တၢ်သ့ၣ်ဒုသးဒု	courage	တၢ်သ့ၣ်ဒုသးဒုအခိပညီမ့ၢ်ဝဲတၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဂၢၢ်သးကျၢၤ, ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်လီၤပျဲၤလီၤဖုး, တၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်လၢတၢ်သးစွံကတုၤအပူၤ.
	determination	
	goals	
	independent	
	journey	
	resettlement	
	self-reliance	

တၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
 လီၤဆိးအသီမ့ၢ်တၢ်မၤအကျဲတခါ
 လၢအယံာ်အထၢ၊
 အိၣ်ဒီးတၢ်လၢအတၢ်န့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်
 ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢ
 နတၢ်လဲၤက့ၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်
 စ့ၤလါလၢ နဟဲတုၤသီဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖှိၣ်
 ပူၤအံၤအတီၢ်ပူၤ,
 တၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးကရၢ
 ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါကမ့ၢ်ပုၤအဆိကတၢ်တဖၣ်
 လၢ ကဟံးစုန့ၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိး ခၢၣ်စးကရၢ

အပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ်ကမ့ၢ်ပုၤအကါဒိၣ်ကတၢ်လၢကဟံးစု
 န့ၣ်က့ၤန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နုးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်လၢ
 နတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒီးနတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢ

တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီ

တၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢ

တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီ

နနၢ်ဟူဘၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်
 မုၢ်လၢကီၢ်အမဲရကၤပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်. ကွဲးလီၤမ့ၢ်တတမ့ၢ်တုၤလီၤ
 တၢ်လၢနနၢ်ဟူဘၣ်တုၤတဖၣ်အဂီၢ် ဖဲအဖီလၢအံၤတက့ၢ်.
 ဖဲနမၤလိလံာ်တဘျီအံၤဝံၤလဲၣ်န့ၣ်, ဟဲက့ၤကွၢ်ကဒါက့ၤ
 လံာ်ကဘျီပုၤအံၤ တက့ၢ်.
 ကွဲးကဝီၤဃာ်တၢ်လၢအမ့ၢ်တဖၣ်ဒီးဆဲးကွဲးကွဲးကွၢ်တၢ်တဖၣ်
 လၢ အတမ့ၢ်တတီၤလၢဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်အိဉ်မူလၢကီၢ်အမဲရကၢအပူၤအံၤ, ဒီးလီၤဆီၣ်တၢ်ဖဲအိဉ်ထံးန့ၣ်, တမ့ၢ်တၢ်လၢအညီၣ်ကံးဆိးဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပုၤလၢအကမၤစၢန့ၣ်အိဉ် ဝဲ လၢနကစးထီၣ်နတၢ်အိဉ်မူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နဟဲတုၤဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူၤ အိဉ်ထံးစ့ၤလၢအတီၢ်ပူၤ, တၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ကမ့ၢ်ပုၤအိဉ်ထံးကတၢ်တဖၣ်လၢ ကဟံးစ့န့ၣ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကမၤသကိးတၢ်ဒီးနၢလၢကဆဲးကျိးန့ၢ်န့ၢ်ဒီးတၢ်မၤစၢတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်, တၢ်ယုန့ၢ်န့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤဒီးတၢ်မၤလိအဲကလံာ်ကျိဉ်တီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်အိဉ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ဟံၢ် ဒီးတၢ်လဲၤခိဖျိတဖၣ်လၢကမၤစၢန့ၣ်အဂီၢ်အယီၤ, နီၤဟ့ၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်လၢနတၢ်သံကွၢ်တဖၣ် ဒီးနတၢ်ဘၣ်ယီၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.

ဆၢကတီၢ်တဖၣ်ကအိဉ်ဝဲတၢ်ဘျီဘျီဖဲ တၢ်အိဉ်မူအိဉ်ဂဲၤကကီၢ်ခဲဝဲ,ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ကျဲးစးကွၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤတကပၤဒီး သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကဂ့ၤထီၣ်က့ၤန့ၣ်တက့ၢ်.

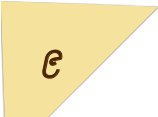
နမူဒါကအိဉ်အါမးလၢ နနီၢ်ကစၢ်ဒ်နဲအတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလၢနမဲာ်ညါ အါန့ၢ်အဂၤသၢကကွၢ်သ့ၣ်ထီၣ်က့ၤကဒီးအတၢ်အိဉ်မူလံ ဒီးဟံဖျိဉ်မၤသကိးယုာ်တၢ်ဒီး ပုၤအဖုအကရၢ်တဖၣ်လၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူၤ, ဒီးနဲဒ်စ့ၢ်ကိးနကမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ. တၢ်အဒိအတၢ်အိဉ်စ့ၤခါဖဲအံၤဘၣ်ယး ပုၤအမဲရကၢဖိအိဉ်ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်တဖၣ် လၢအစးထီၣ်အတၢ်အိဉ်မူဖဲ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူၤ ဒ်ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

မဲၤဒေလံနဲဆီလဲၣ်တြိးထံ-ကီၢ်အမဲရကၢထံဂ့ၤကီၢ်က ကိတီၢ်လၢအအိဉ်ဟဲလၢခွဲးခဲရံၣ်စၢဘၣ်လံးခဲ (လၢညါ ခွဲးခဲစလီၤဘ့ခဲယါ)

ဒိဉ်ရၣ်ဒီး-ပုၤအကျါတကလၢအဒုး အိဉ်ထီၣ်တၢ်ကရၢကရိတခါလၢအမၤစၢအဖိကံးန့ၣ်စတၢ် ပိာ်မုာ်အိဉ်ဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူၤတဖၣ်လၢအအိဉ်ဟဲလၢအဖိကံးန့ၣ်စတၢ်.

တၢ်ပၤလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအသီ အတၢ်လဲၤကျဲ

အဲလ်ဘားအဲစတဲ-စဲအ့ၣ်ပုၤက့ၣ်ဘၣ်က့ၣ်သ့ၤအဒိး
န့ၣ်ဘၣ်နီၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဖး. အိၣ်ဟဲလၢကီၢ်ကွၢ်မန့ၣ်

ဂလီရိၣ်ယၣ်ဆိးစံထံဖၣ်-ပုၤသးဝံၣ်တၢ်အ
မံၤဟူသၣ်ဖျါတဂၤ. အိၣ်ဟဲလၢကီၢ်ခူၤဘါ

ကွဲးဘရၢ်မိၣ်ဟၣ်မဲးဟံၣ်-ကရၢလၢအတက့ၢ်အတၢ်ဘၣ်
ဘျးဒၣ်ဝဲတဖုလၢအမၤစၢပုၤအမဲရကၢဖိအသီ
အိၣ်ဟဲလၢစိၤမိလယၢတဖၣ်န့ၣ်အပုၤန့ၣ်တၢ်ခိၣ်ကျိၢ်

ဝုကၢ်ကွံၣ်-ပုၤတ့တၢ်ဂီၤဒီးပုၤသးဝံၣ်တၢ်ဖိလၢအမံၤဟူသၣ်
ဖျါလၢအအိၣ်ဟဲလၢကီၢ်ဟ့ၣ်တံၣ်

စံၣ်ဆူၣ်စံၣ်-ကီၢ်အမဲရကၢထံကီၢ်ခၢၣ်စး
မိၢ်သီလၢအအိၣ်ဟဲလၢကီၢ်ခဲၣ်ဘိးယၣ်

ရူၣ်မၢ်ယုတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢအနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤပုၤရဲၣ်ကျဲတၢ်,
ဒီးပုၤမဲၣ်နီၤဘၣ်ပးတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤဖဲတၢ်ပၤလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးကရၢဝဲၤဖးအအိၣ်,
ဒီးမၤလိသ့ထီၣ်အသးဒ်သိးယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
ခြိးရန့ၣ်ဆ့ၣ်နီၤအိၣ်ဒၣ်လၢအဟံၣ်မ့တမ့ၢ်.ဖဲတၢ်ပၤလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးကရၢအဝဲၤဖး.
ဒီးအိၣ်ခိးကွၢ်လၢဒၣ်ဝဲလၢပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဖဲန့ၣ်ကယုန့ၣ်အိၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလီၤ. နဆိကမိၣ်လၢဘၣ်
သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ကမၤန့ၣ်ဆိတၢ်မၤဖဲလဲၣ်တဂၤလဲၣ်. ဖဲဆၢကတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲၤပူၤကွံၣ်န့ၣ်နဆိကမိၣ်လၢ
မတၢ်ကမ့ၢ်ပုၤမၤန့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ဒၣ်တၢ်တက့ၢ်တဂၤလဲၣ်.

နကကဲထီဉ်ပုလုအတၢ်ဖံးတၢ်မကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်တကအဂီၢ်၊
 အလီၢ်တအိဉ်လၢ နကဘဉ်မ့ၢ်ပုမံဟူသ့ဉ်ဖျါဘဉ်. ပုဘဉ်ကီဘဉ်ခဲ
 အါတက့ၢ်န့ၣ်, အတၢ်ဖံးတၢ်မကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဒုးကိးမုၢ်နံးဒဲး ဒီဖျိ
 ဒုးလၢအကျဲးစးဆူဉ်ဆူဉ်ဒဲးသိး အတၢ်တီၢ်တၢ်ပညိဉ်လီၤဆီဒုးတၢ်တဖဉ်
 အမ့ၢ်, ဟံဉ်ဖိယီဖိအတၢ်ဘဉ်တၢ်ဘၢ ဒီးတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့,
 တၢ်ယုထံဉ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်တကအိဉ်
 ထီဉ်အဂီၢ်, တၢ်မလိအဲကလံးကျိဉ်, ဒီးတၢ်ဆီဉ်
 ထွဲမၤစၢအဖိအလံတဖဉ်ဒီး အပုတတအယိန့ၣ်လီၤ. နတၢ်လၢတဖဉ်, နတၢ်သ့ဉ်ညါန့ၢ်ဟံး,
 နတၢ်သ့ဉ်ဋုးသးဋုး, ဒီးနတၢ်ပာ်လီၤသးကျၢမုဆုအယိန့ၣ်, နမၤန့ၣ်တၢ်သ့ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲနီၢ်ဖိဟဲတုၤသီသီလၢ အမဲရကကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူယုဉ်ဒီးအဖိသၢကအခါ,
 အဝဲမ့ၢ်မတၢ်တၢ်ဒဲန့ၣ်တကအသိးလၢအထံအကီၢ်ဒုးဝဲအပူဘဉ်ဆဉ်,
 အတၢ်မအဆိကတၢ်တခါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မကဲထီဉ်တၢ်မလီၢ်ဝဲဒး တဖဉ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတ
 ဘဉ်သ့ဉ်ဘဉ်သးလၢအတၢ်မအံးဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ်ဒီးမၤဝဲမ့ၢ်လၢဘဉ်ဆီဉ်ထွဲမၤစၢအဟံဉ်ဖိယီဖိတဖဉ်
 အယိလီၤ. အဝဲမ့ၢ်န့ၢ်ဟံးအဲကလံးကျိဉ်တဆံးတက့ၢ်ဒုးလဲာ်, လၢတၢ်ဆဲးကျိးလီၢ်သးအဂီၢ်န့ၣ်မၤဝဲတ
 သ့ဂ့ၤဂ့ၤဒဲးဘဉ်. မ့ၢ်မဆါတနံးအံး, ဖဲန့ၣ်ပူကွံာ်ဝဲအလီၢ်ခံ, အဝဲမတၢ်ဒဲပုတုၤလိာ်တမ့ၢ်တကမဲဝဲဒး
 လၢအမၤကဆုကဆီတုၤဝဲလၢတကျးန့ၣ်အတီၢ်ပူ, ဒီးမလိတၢ်ဒဲသိးကကဲထီဉ်ဘဉ် နဲန့ၣ်တကအဂီၢ်န့ၣ်
 လီၤ.အဝဲအိဉ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢလၢမုၢ်တနံးန့ၣ် ကကဲထီဉ်ဘဉ်ဝဲဒးအပုပာ်ဆုရဲဉ်ကျဲတၢ်န့ၣ်လီၤ.နီၢ်ဖိအံး,
 ဒဲသိးကကဲထီဉ်ပုလုအမၤန့ၣ်တကအဂီၢ်, မၤဝဲတၢ်မန့ၣ်သ့ဉ်တဖဉ်လဲာ်.

 နတၢ်တီၢ်တၢ်ပညိဉ်တဖဉ်

ဆၢကတီၢ်ခဲအံး မ့ၢ်ဆၢကတီၢ်အဂ့ၤလၢ နကဆိကမိဉ်တၢ်ဘဉ်ဃးဒီးနတၢ်တီၢ်တၢ်ပညိဉ်တဖဉ်အဂ့ၢ်န့ၣ်
 လီၤ. ဆိကမိဉ်ဘဉ်ဃးနတၢ်လဲလၢအပူကွံာ်, ဒီးခဲအံးနကလဲဆူလဲာ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

နမ့ၢ်မတၢ်လဲာ်.	ဖဲန့ၣ်အိဉ်ဆိးဒဲးလၢနထံနကီၢ်အခါ, ဒီဖိသ့ဉ်ဆိးဖိတကအသိးနမတၢ်မန့ၣ်လဲာ်.	ဖဲန့ၣ်အိဉ်ဆိးဒဲးလၢနထံနကီၢ်အခါ, ဒီပုဒီဉ်တုၤခိဉ်ပုတကအသိးနမတၢ်မန့ၣ်လဲာ်.	ဖဲန့ၣ်အိဉ်ဆိးလၢထံကီၢ်လၢနဟဲ အိဉ်ကဒုလၢအပူအံးအခါ, နမတၢ်မန့ၣ်လဲာ်.
နဟဲဟံးလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိး အဆိကတၢ် တလါ အတီၢ်ပူန့ၣ်အိဉ်ဒီးလၢ တၢ်မန့ၣ်တဖဉ်က ကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်လၢနဂီၢ်လဲာ်.	နဟဲဟံးလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိး အဆိကတၢ် တန့ၣ် အတီၢ်ပူန့ၣ်အိဉ်ဒီးလၢ တၢ်မန့ၣ်တဖဉ် ကကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်လၢနဂီၢ်လဲာ်.	နဟဲဟံးလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိး ပုထီဉ်ယံာ်န့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ န့ၣ်အိဉ်ဒီး လၢတၢ်မန့ၣ်တဖဉ်ကကဲထီဉ်လိဉ် ထီဉ်လၢနဂီၢ်လဲာ်.	နဟဲဟံးလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးပု ထီဉ် အန့ၣ်တဆံဝဲအလီၢ်ခံ န့ၣ်အိဉ်ဒီးလၢတၢ်မန့ၣ်တဖဉ် ကကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်လၢနဂီၢ်လဲာ်.

မၤကတၢၢ်က့ၤအဆၢဒိၣ်*

မ့ၢ်, မ့တမ့ၢ်, တမ့ၢ်ဘၣ်လဲၣ်. နဆိကမိၣ်လၢနနၢ်ဟံၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်ဆံးအါလဲၣ်. မၤက့ၢ်နတၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ဟံၣ်ခီဖျိတၢ်ပၢ်ဖျါလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤတက့ၢ်. ဖးတၢ်ပၢ်ဖျါတဖၣ်အံၤ ဒီးနမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢတၢ်ပၢ်ဖျါအံၤဘၣ်န့ၣ်, ကွဲးကဝီၤတၢ်ကတိၤ (မ့ၢ်), ဒီးနမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢ တၢ်ပၢ်ဖျါအံၤတဘၣ်ဘၣ်န့ၣ် ကွဲးကဝီၤတၢ်ကတိၤ(တမ့ၢ်ဘၣ်) န့ၣ်တက့ၢ်-

- (၁) နကဘၣ်ဟံးန့ၢ်မူဒါလၢအကါဒိၣ်မးတဖၣ်ဒ်သိး (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
နတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤနၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- (၂) ပှၤဟဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ညါတဖၣ်အိၣ်ဆိးလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
- (၃) ပှၤတတဲလၢလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤကၢ်လိာ်အသးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
- (၄) ဒ်သိးနတၢ်ထီၣ်ယူမၤဘၣ်လိာ်က့ၤနသးဒီးတၢ်အိၣ်မူလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အံၤကညီထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, နကဘၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးစၢဖျိၣ်တၢ်ကရၢကရိန့ၣ်လီၤ. (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
- (၅) တၢ်မၤစၢလၢကမ့ၢ်အဂီၢ်ဒီးပဒိၣ်အတၢ်မၤစၢကအိၣ်ဝဲလၢနဂီၢ်လၢနပှၤတတဲအပူၤန့ၣ်လီၤ. (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
- (၆) နဟဲတုၤလၢကီၢ်အမဲရကၤတသီဝံၤအလီၢ်ခံနကဘၣ်ပှၤသီလ့ၣ်ဒ်သိးနဟးထီၣ်ဟးလီၤလၢနပှၤတတဲအသီအံၤအပူၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
- (၇) ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤ, ပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပှၤအါတက့ၢ်န့ၣ်, မ့ၣ်ဂ့ၤခွါဂ့ၤ,ကဘၣ်ဖံးမၤတၢ်လီၤ. (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
- (၈) အလီၢ်တအိၣ်လၢ နကဘၣ်မၤလိ အဲကလံးကျိၣ်ဘၣ်. (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
- (၉) ကမ့ၢ်အကိၣ်န့ၣ်နတဟ့ၣ်ဘၣ်ကိၣ်လဲၣ်ဘၣ်, ဒီးထံကီၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီပၢ်နီၣ်ဝဲလၢ ဖိသၣ် ၆ နံၣ်တုၤလၢ ၁၆ နံၣ် ကိးဂၤဒဲးကဘၣ်မၤလိတၢ်လီၤ. (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)

* တၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်န့ၢ်နၢ်တၢ်စံးဆၢလၢအဘၣ်တဖၣ်ဖဲ တၢ်ဂ့ၢ်ပၢ်ဖျါအါထီၣ် (က) လံာ်ကဘျဲးပ ၂၂၀ န့ၣ်လီၤ.

- (၁၀) မှတမ့ၢ်လၢနပျဲအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်, နၢတၢကအမဲၣ်ညါ, (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
 ကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်ကတီၤတၢ်ဘၣ်ဃးနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
 ချဲအဂ့ၢ်ဒီးပျဲအဂၤတၢကဂ့ၢ်န့ၣ်တသ့ဘၣ်.
- (၁၁) ပျဲအိၣ်ဆိးလၢ အမဲၣ်ကၢၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤခဲလၢၣ်, (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
 ယုၣ်ဒီးပျဲဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ်, အိၣ်ဒီး ဂံၢ်ခိၣ်ထံးပျဲဂ့ၢ်ဝီတၢ်ခွဲး
 တၢ်ယၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၁၂) အလီၢ်အိၣ်လၢ နကဘၣ်ညိၣ်ကွံၣ်နလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒၣ်နဲဒီး (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
 တၢ်လၢနပၢ်လုၢ်ပၢ်ပျဲအီၤတဖၣ်တနီၤ ဒီးထီၣ်ယူ မၤဘၣ်လိာ်နသးဒီး
 အမဲၣ်ကၢၢ်စၢဖျိၣ်အလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ အပၢ်
 လုၢ်ပၢ်ပျဲဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါတၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်ခဲလၢၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, အတွဲးတအိၣ်ဘၣ်.
 လံာ်အံၤ ကကွၢ်ကဒါက့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိဉ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ပၢ်လီၤက့ၢ်လီၢ်အိၣ်
 လီၢ်ဆိးအသီအဂ့ၢ် ဒီးမၤစၢနၢဒ်သိး နကကတဲာ်ကတီၤဆိနသးဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ နကဘၣ်
 ထံၣ်စီဒီးအိၣ်ခိးကွၢ်လၢအီၤဖဲနအိၣ်ဆိးလၢအမဲၣ်ကၢၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

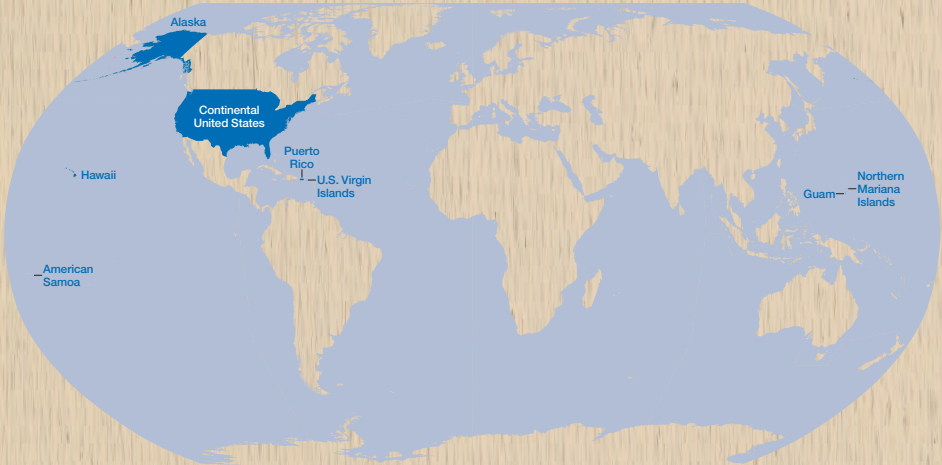

အဆာဒိဉ်ခံ အမဲရကကီၢ်စာဖိဉ်ဒီးပှအမဲရကကီၢ် အလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ

အမဲရကကီၢ်စာဖိဉ်အံၤ, ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢထံကီၢ်အလၢ်အထီဒီးလၢထံ
ကီၢ်ပှပှနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်ထံကီၢ်အဒိဉ်ကတၢၢ်သၢဘ့ၣ်တဘ့ၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢန့ၣ်
လီၤ. မ့ၢ်ကီၢ်တဘ့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်ဒီး, တၢ်ကီၢ်, တၢ်ဂီၢ်, တၢ်စူ
အကတီၢ်တဖၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သး, ဒီးဘၣ်တၢ်မၤပှအီၤဒီးကလုာ်ဖူၣ်
တဖၣ်, ကလုာ်တဖၣ်, တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါတဖၣ်, ဒီးကျိၣ်တၢ်ကတီၤတဖၣ်
လၢအထံးအခံလီၤဆီလိာ်သးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး မ့ၢ်ပှတကလုာ်ဃီ,
ပှအမဲရကကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှအမဲရကကီၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဟဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်
ညါဘၣ်ဆၣ်, အတၢ်စူၢ်တၢ်နၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒီးကျိၣ်ကျဲလၢအ-မတၢ်န့ၣ်
အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲတနီၤလၢ ပှအမဲရကကီၢ်အါတက့ၢ် တူၢ်လိာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.
တၢ်စူၢ်တၢ်နၢ်တဖၣ်အံၤ ဒီးလုၢ်လၢ်သကးပတ်တဖၣ်အံၤ, ဘၣ်သ့ၣ်
သ့ၣ်န့ၣ်ကလီၤဆီလိာ်အသးဒီးတၢ်လၢနညီၣ်ဒီးအါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတီၤသကးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီး

- » တၢ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်လၢပှတတၢ်တဖၣ်အသိးအကျါ
- » ပှအမဲရကကီၢ်တဖၣ်အလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးတၢ်လၢအဟံလုၢ်ဟံပှဝဲ

အကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိၣ်တဖၣ်

အကလံးတၢ်ကတိၤလၢအအိၣ်ဖျါၣ်လၢအဖီလၢအသိးတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်စံးကတိၤသကိးဘၣ်ဃးအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျါအဂ့ၢ်ဒီးအမဲရကၢအလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ,နမ့ၢ်မၤလိအီၤန့ၣ်, ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖးတၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်အံၤလၢအကလံးကျိၣ်တက့ၢ်.ကွဲးထီၣ်ခိအီၤလၢနကျိၣ်ဒၣ်နဲတက့ၢ်. တုၤလီၤတၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီမ့တမ့ၢ်, စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျါန့ၣ်တၢ်မၤပာ်န့ၢ်န့ၢ်လံာ်.

ကညီကျိၣ်	အကလံးကျိၣ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
လုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ	culture	ယါယၣ်အဟံၣ်ဖိဖိပိကဖၢလၢအသးလၢအဖူရဲလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအပိဒီးအသးဆူၣ်လၢကမၤလိဘၣ်ဃးအမဲရကၢအလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢန့ၣ်လီၤ.
	community	
	customs	
	diversity	
	identification	
	language	
	newcomers	
	population	
	tradition	

ပှၤတတၢ်တခါစုၣ်စုၣ်ဖဲအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်
အပှၤအံၤလီၤဆီလိၣ်အသးန့ၣ်
လီၤ. တၢ်လၢနနၢ်ဟူလၢ ပှၤကတဖၣ်အအိၣ်
ဘၣ်ယးဒီး အမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်,
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
တမ့ၢ်တၢ်အမ့ၢ်အတီၤလၢနဂီၢ်ဘၣ်.

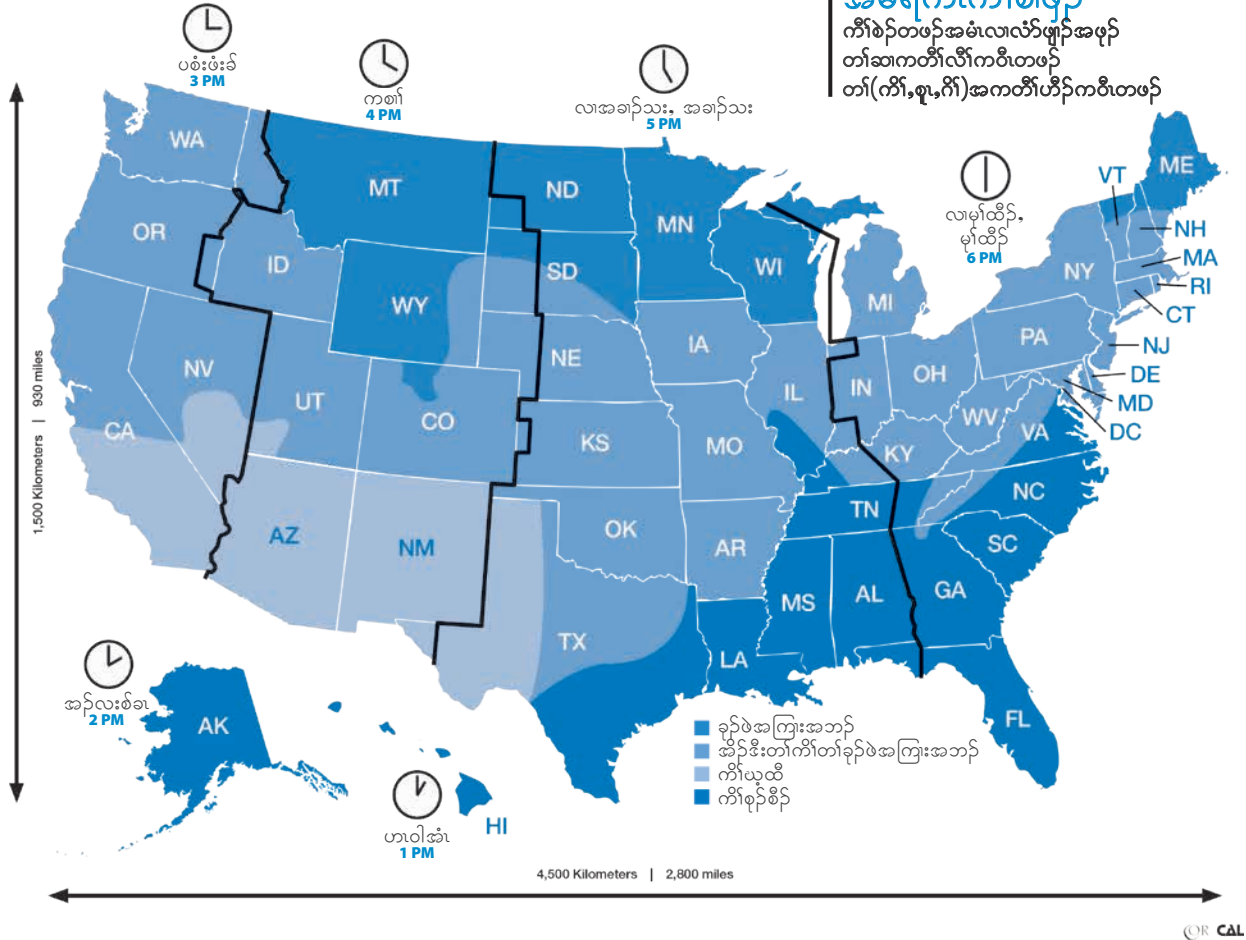

အမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ဒီးပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိအလုၢ်လၢ် တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ

အမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပှၤအံၤ, ပှၤတတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်
တခါဒီးတခါလီၤဆီလိၣ်အသးလၢကျဲအါဘိန့ၣ်လီၤ. ကျဲတဘိလၢအဝဲသ့ၣ်
လီၤဆီလိၣ်အသးန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကလုၢ်တဖၣ်ဒီးကလုၢ်ဖျိၣ်တဖၣ်အတၢ်ကျဲၣ်
ကျိယါယုၣ်လိၣ်သးန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဲးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်
စ့ၢ်ကိး လီၤဆီလိၣ်အသးလၢပှၤတတၢ်တခါဒီးတခါအပှၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤ
တတၢ်တခါစုၣ်စုၣ် အိၣ်ဒီးအတၢ်မၤကျဲၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤသကိး
တၢ်ဒီးပှၤဟဲတုၤသီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤအယိ,
တၢ်လၢနနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်န့ၣ် ဘၣ်ယးဒီးအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်,
မ့ၢ်ဖျိၣ်လဲၣ်လၢနပှၤဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးနတံၤသကိးလၢ အဟဲအိၣ်
လံၤလၢအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပှၤတဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်ဆၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
တမ့ၢ်တၢ်အမ့ၢ်အတီၤလၢနဂီၢ်ဘၣ်. နတၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိကမၤစၢနၤလၢ နကမၤလိသ့ၣ်
ညါဘၣ်ယးနပှၤတတၢ်အသီအံၤအဂ့ၢ် ဒီးနၢ်ဟံၣ်ဘၣ်ယး တၢ်လၢနကဘၣ်
ထံၣ်ဆိနကဘၣ်ကွၢ်စိဟံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဒဲးန့ၣ်အတၢ်ဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်ဟဲဆိလီၤက့ၤအသးလၢအမဲ
ရကကီၢ်စၢဖျိၣ်အပှၤ ဖဲအပှၤကွံၣ်သၢန့ၣ်အခါ, အိၣ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်
လၢ ဟံၣ်ဖးဒိၣ်တဖျါအပှၤ န့ၣ်လီၤ. လၢအးဒီးလဲတဖျါလၢအအိၣ်ဒီး မံၤအး
သၢဖျါအပှၤ, ပှၤဟ့ၣ်ဒဲးန့ၣ်လၢမံၤအးတဖျါဒီးဘၣ်အိၣ်သကိးဝဲဒီးပိၣ်မုၢ်
အဂၤခံၤလၢအသးန့ၣ်လၢထဲသိးဒဲးဒီးအီၤန့ၣ် အဝဲအသးတမ့ၢ်ဘၣ်.
ဆိမိၣ်ဝဲလၢကြးအိၣ်ဘၣ်လၢဟံၣ်ဖဲအတၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယိ
ဒဲးန့ၣ်အဟံၣ်ဖိလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးလီၤဆီလိၣ်သးဒီးအတၢ်အဟံၣ်ဖိလီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးန့ၣ်လဲၣ်. အဝဲကြးသ့ၣ်ညါနၢ်ဟံၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

အမေရိကန်စာဖိုင်အဟိန်ခိန်ဂီ

ဆိကမိန်ထီဉ်ဘဉ်ဃးနလုာ်လာ်တာ်ဆဲးတာ်လာ်ဖျိုင်နဲ မ့တမ့ာ် နဂုာ်ကျိထဲးခံတက့ာ်.

- နကတီကျိမနုတဖိုင်ဘဉ်လဲဉ်.
- နအိဉ်တာ်အိဉ်မနုတဖိုင်လဲဉ်.
- နဟံဉ်နဃီတဖိုင်အိဉ်ဖျါလီကင်ဒဲလဲဉ်.
- နလုာ်လာ်ဒီးထုသနုလအကါဒိဉ်ကတါမ့ာ်တာ်မနုတဖိုင်လဲဉ်.

ဖဲအဖီလာ်အံး, တုတာ်ဂီမ့တမ့ာ်ကွဲဘဉ်ဃးနလုာ်လာ်တာ်ဆဲးတာ်လာ်မ့တမ့ာ်ကျိထဲးခံ ဒဲအမ့ာ်, တာ်လုတာ်လာ်တဖိုင်, ထုသနုတဖိုင် မ့တမ့ာ်, တာ်အိဉ်တာ်အိဉ်တဖိုင်အဂုာ်တက့ာ်.

ပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိတဖၣ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပှၤဝဲ
တၢ်သန့သးလၢအနီၢ်
ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအဖိခိၣ် ဒီး
ယုးယီၣ်ပးကဲပှၤလၢအသံကွၢ်တၢ်သံ
ကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိတဖၣ်
နံၤကမ့ၢ် ဖဲအသကၢ်တူၢ်လိာ်အတံၤသ
ကိးတဖၣ်ဒီးပှၤတမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤတနီၤလၢနဘၣ်သကၢ်အိၤ ဖဲအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်
အပူၤအံၤ ကအိၣ်ဒီးတၢ်သးစဲသ့ၣ်သ့ၣ်လၢ ကယုမၤလိ
နၢ်ဟံၢ်အါထီၣ်ဘၣ်ပးနလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ မ့တမ့ၢ်
နဂ့ၢ်ကျိၤထံးခဲန့ၣ်လီၤ. မၤလိသ့ထီၣ်နသးခိၣ်ဖျိနတဲဘၣ်နသကိး
လၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ် ဘၣ်ပးဒီးတၢ်ဂီၤလၢနတုၤအိၤ
မ့တမ့ၢ်, တၢ်လၢနကွဲးအိၤဖဲလံာ်ကဘျံးအပူၤ
ကွံာ်တကဘျံးအပူၤန့ၣ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်.

ဘၣ်ပးပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိတဖၣ်ဒီး အမဲရကကီၢ်ဖိအလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအဂ့ၢ်.

အမဲရကကီၢ်ဖိအလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီဆီထဲတမံၤဖိန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်.
အမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်မ့ၢ်ထံကီၢ်တဘျီဖဲပှၤလၢထံကီၢ်အကတဖၣ်လၢအဟဲစိာ်ယုာ်ဒီး
လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးထုသန့လၢအလီၤဆီလိာ်သးအါ
မံၤအါကလုာ်တဖၣ်အိၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်သးန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ဒဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်,
လုၢ်လၢ်တၢ်ဟ်သးအတီၤပတီၢ်တဖၣ်လၢပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိအါတက့ၢ်တူၢ်လိာ်ဒီး
မ့ၢ်လၢ်ဆါထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ကလီၤ
ဆီဒီးနလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒၣ်နဲလၢနထံနကီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်စီၣ်မဲာ်စီၣ်နါဘၣ်
ပးတၢ်မၤအသးဝးတရံးနတဖၣ်, အိးထီၣ်နသးလၢ နကမၤကွၢ်ကျဲအသီတဖၣ်
လၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤ, ဒီးနသးမ့ၢ်အိၣ်လၢနကသံကွၢ်တၢ်ဘၣ်ပး
လုၢ်လၢ်တဖၣ်လၢအမၤသဘံၣ်ဘၣ်နသးန့ၣ်, နကကဲထီၣ်ပှၤလၢအမၤနတၢ်
ဒိၣ်ဒၣ်တၢ်တက့ၢ်တကလၢအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤလီၤ.

တၢ်လၢအဖိလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤလၢနဂ့ၢ်သ့ၣ်
ညါအိၤဘၣ်ပးတၢ်လၢပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိတဖၣ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပှၤအိၤ, အတၢ်ထံၣ်
တၢ်ဟ်သး ဒီးအလုၢ်လၢ်တၢ်ဟ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သန့လီၤပသးဒၣ်ပဝဲ, တၢ်ဆါထီၣ်လၢပခီၣ်ဒၣ်ပဝဲ

ပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိအါတက့ၢ်န့ၣ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပှၤဝဲပှၤ
လၢအသန့အသးလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးဖဲးတၢ်မၤ
တၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်လၢဝဲလၢပှၤ
ဟဲတုၤအသီတဖၣ်ကမၤန့ၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢအဆိအချ
ဒီးကွၢ်ထွဲမၤစၢလီၤက့ၢ်အသးဒၣ်ဝဲဒီးအပူၤဟံၣ်ဖိယီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်လၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ ပှၤဟဲတုၤသီလၢအကတီၤအဲကလံးကျိာ်တဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်ကမၤ
လိသ့ထီၣ်အသးအချ ကတၢ်ဖဲအမၤဝဲသ့န့ၣ်လီၤ.

သံကွၢ်သံဒီးတၢ်သံကွၢ်တဖၣ် ပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိတဖၣ်

ဟ်ကဲပှၤလၢအသံကွၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲလၢ ပသံကွၢ်တၢ်န့ၣ် ငုးန့ၣ်
ပျါထီၣ်လၢပဂ့ၢ်ကျဲးစးယုသ့ၣ်ညါနၢ်ဟံၢ်အါထီၣ်
တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲနတသ့ၣ်ညါလၢနကဘၣ်
မၤတၢ်တမံၤမံၤဒဲလဲၣ်န့ၣ်,တဘၣ်ပျံၤလၢနကသံကွၢ်တၢ်
အဂီၢ်တဂ့ၢ်. ပှၤအမဲရကကီၢ်ဖိအါတက့ၢ်အသးကခုလၢကမၤစၢန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘေးခါးရုံမှာတော့ပျာတကလ၊ အမတ်လာတတ်မှတ်သးမကလီအပူဖဲပျာတတအတတ်ပတ်ကွက်ကီလီနီနီ လီ၊ ဖဲတတ်ပတ်ကွက်ကီလီအံ၊ အဝဲထံဉ်လိာ်အသးဒီးပျာမတ်လာတတ်မှတ်သးမကလီအ ပူအကတကလအမုာ် အမဲရကသးပျာမုာ်လ၊ အသးနံဉ်လါအါနီအီလီ၊ သးပျာမုာ်အံ မုာ်ပျာအဲဉ်ရူတံရူသကီးဒီးသးအိဉ်မလိသ့ညါတတ်ခဲလက်ဘဉ်ယးဘဲခါးရုံဒီး အလုာ်လတ်ဆဲးတတ်လ၊ အဂုာ်နီနီလီ၊ ဘဉ်ဆဉ်ဒီး တတ်သံကွာ်တနီလ၊ သးပျာမုာ်အံသံကွာ်ဝဲနီနီ ဖျါလီကတ်ဘဉ်ဘဲခါးရုံ ဒ်အမုာ် နီကစာ်ဂုာ်ကျါအါလတ်ကံဉ်ဆိးနီနီလီ၊ နဆိမိဉ်လါဘဲခါးရုံကတူာ်ဘဉ်ဝဲဒ်လဲဉ်၊ နမုာ်ဘဲခါးရုံနီနီ နကမတ်မနုလဲဉ်။

ယုာ်ဒီးနသကီးလါအမသကီးတတ်ဒီးနတကနီနီ, မလိသံကွာ်လိာ်သုသးကဒဲကဒဲ လါတတ်သံကွာ်တဖဉ်ဘဉ်ယးဒီးသုဝဲတကစုာ်စုာ်သုဂုာ်သုကျါနီနီ တကွာ်, အအံမုာ်တတ်သံကွာ်တနီလါသုကသံကွာ်သုဉ်သုဉ်နီနီလီ။

- နဟဲလါတတ်လီဖဲလဲဉ်။
- နအိဉ်ဆိးဖဲအံယံဉ်ဆဲးယံဉ်လံလဲဉ်။
- နအိဉ်နဲဒီးမတလဲဉ်။
- နဖိနလံအိဉ်ခါ။

နအဲဉ်ဒီးသုဉ်ညါဒီးမနုအကတဖဉ်ဘဉ်ယးနသကီးအဂုာ်နီနီလဲဉ်။ ဒုးအိဉ် ထီဉ်နတတ်သံကွာ်ဒဲတဖဉ်လါနကသံကွာ်အီတကွာ်။

အအံမုာ်တတ်အကတနီလါပထံဉ်ညါနီအီဘဉ်ယးဒီးတတ်လါပျာအမဲရကဖိတဖဉ်ပတ်လုာ်ပတ်ပျာဝဲ, အဝဲသုဉ်အထုသနု ဒီးအလုာ်လတ်တဖဉ်နီနီလီ -

တတ်လုထွဲမထွဲတတ်မလုာ်လတ်ကျါကျဲယံးယံးဒ်တတ်ပတ်နီနီအီအသိး အါစုအါဘျီနီပျာအမဲရကဖိတဖဉ်မုာ်ပျာသုဉ်တဖဉ်လါအတလုထွဲမထွဲတတ်မလုာ်လတ်ကျါကျဲယံးယံး ဒ် နီအါနီဒီးပျာလါထံကီအကသုဉ်တဖဉ်နီနီလီ၊ လါတတ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်တတ်အိဉ်သးတဖဉ်အပူနီနီ, အဝဲသုဉ်ညါနီစူးကါဒုာ်မံခိဉ်ထံးနီနီလီ၊ လါတတ်ဖဲတတ်မတ်အိဉ်သးအပူ, မံကတတ်ယုာ်ဒီးလီလါအံအမုာ် (မံးစံထာဉ်, မံးစံ မုတမုာ်, ဒီးခံထာဉ်) အသိးတဖဉ်ဘဉ်တတ်စူးကါအီတချုးဒီးလါတတ်ဒုးသုဉ် ညါဒ်လုာ်လတ်မကျဲအသိး မအသးဒီးဘဉ်လီ၊ ဘဉ်ဆဉ်ဒီးတတ်မမုဒါခိဉ်အါဂဒီး ပျာမ သကီးတတ်ပူယီအါတကွာ်နီနီ, ဘဉ်သုဉ်သုဉ် ကယုထာဒဲလါကစူးကါမံခိဉ်ထံးတဖဉ်နီနီလီ။

ဖဲအထံကီဒဲအပူ, မိဉ်သုမုာ်တုာ်ခိဉ်နီတကလါအပျာတတအပူလီ၊ ဖဲအပျာတတအသီလါအမဲရက ကီစာ်ဖျိဉ်အပူအံ, ပျာပျာသုးကျဲအတတ်ဂုာ်တတ်ကျါလါအမုာ်ပိဉ်မုာ်လါအသးစာ်နီအီတဘျုးနံဉ်နီနီ, ကီးဒဲမိဉ်သုလါအမံခိဉ်ထံး, ကွာ်အမဲဉ်သုဉ်လီလါဖဲအကတတ်တတ်ဒီးအီအခါ, ဒီးလါကျဲအကတ ဖဉ်နီနီပတ်ဒဲဉ်မိဉ်သုဒ် ပျာထဲသိးတုးသိးအီနီနီလီ၊ နမုာ်မိဉ်သုနီနီ, နသးကမအသးဒ်လဲဉ်။ နကမတ်မနုလဲဉ်။

တတ်သကါဆာဂုာ်အါလီလီသး ပျာအမဲရကဖိတဖဉ်အိဉ်ဒီးတတ်နံကမုာ်အါမး, ဒီးစူးကါဝဲတတ်နံကမုာ် ဖဲအထံဉ်လိာ်သကါလိာ်အသးဒီးအတံသကီးတဖဉ်, ဒီးပျာလါအတသုဉ်ညါဝဲတဖဉ်အခါနီနီလီ၊ ဒ် နီနီအသိး, ပိဉ်မုာ်တဖဉ်မုာ်ဂုာ်ပိဉ်ခွါတဖဉ်မုာ်ဂုာ် ပံးစုကွာ်မဲဉ်လိာ်သးဖဲအဒုးသုဉ်ညါ လါအသးအခါမုတမုာ်, ဖဲတတ်ဒုးသုဉ်ညါအဝဲသုဉ်ဒီးပျာကတဖဉ်အခါနီနီလီ။

တတ်တတ်ဆရာတတ်ကတိုနဲ့
မှတ်တတ်လာအကါဒိန်မဲးဝဲဒိန်
ဒိန်ကလဲလဲ ပျူအမဲရိကန်ဖိတဖန်အဂီ၊
ဒီး နမ့ၤစဲးခဲးတတ်ယုယီ နဲ့၊
နတ်မဲး လီမဲးသဒန်ကွံာ်နာသုဝဲနဲ့လီ။

ဖဲနဟးထီၣ်လဲနဟံာ် တာၣ်ဂီၤလဲာ်နဲ့
စိာ်ယုာ်ဒီးနတ်မဲးနီၣ်မဲးယါလဲာ်လဲာ်တဖန်
တမံမဲးထီၣ်တက့ာ်။ နမ့ၤတ
ကတိအဲကလံးကိာ်ဘၣ်နဲ့၊
စိာ်ယုာ်ဒီး နလီတဲစိနီၣ်ဂံာ်ဒီးနတ်အိၣ်
ဆိးလီၤက့ၣ်ဂ့ၢ်အလဲအပျဲထီၣ်တက့ာ်။

တတ်မဲးတတ်ဆရာတတ်ကတို ပျူအမဲရိကန်ဖိတဖန်
နဲးဝဲလဲ။ တတ်လဲတုၤဆုတတ်သုၣ်ဆဲးမဲးကတိုအလီၤ ဘၣ်
ဆရာတတ်ကတိုနဲ့မှတ်တတ်လာအကါဒိန်မဲး
နဲ့လီ။ပျူအမဲရိကန်ဖိတဖန်ကွဲးစဲးဝဲဒိသိး
ကတုၤဆုတတ်သုၣ်ဆဲးမဲးကတိုအလီၤဘၣ်ဆရာတတ်
ကတို ဒီးမှတ်လဲာ်လဲပျူပျူကတုၤဘၣ်ဆရာတတ်စ့ၢ်ကိးနဲ့
လီ။ တတ်မဲးတတ်သုၣ်ဆဲးမဲးကတို ဒီးတတ်မဲးထွဲၣ်တတ်သုၣ်ဆဲးမဲးကတိုအသိးနဲ့၊
မှတ်တတ်လာအလီၤအိၣ်ဝဲနဲ့လီ။ နမ့ၤတမဲးဆိတတ်သုၣ်ဆဲးမဲးကတိုတရူး
ဒီးလဲနလဲထံၣ်လီၤပျူတဂဲမဲးတတ်မဲးလီၤနဲ့၊ ပျူအမဲနဲ့ဘၣ်သုၣ်သုၣ်
ထံၣ်လီၤအသးဒီးနတသုဘၣ်။ နမဲးထွဲၣ်တတ်သုၣ်ဆဲးမဲးကတိုတခါအသိးမှတ်တသုဘၣ်
မ့တမ့ၤ၊ နဆိကမိၣ်လဲ။ နကဲးစဲးခဲးအိၣ်တမံမဲးမဲးနဲ့၊ နကြူးကိးဒုးသုၣ်
ညါဆိ၊ တဲနဟံာ်ဘၣ်ယးနကဲးစဲးခဲးအဂီ၊ ဒီးယုပျူနတ်ကမိၣ်နဲ့လီ။
ဒီးနဲ့အသိး တတ်လဲတုၤလဲနတ်မဲးလီၤဘၣ်ဆရာတတ်ကတိုကိးမှတ်နဲး
နဲ့မှတ်တတ်လာအကါဒိန်မဲးစ့ၢ်ကိး၊ ဒီးနမ့ၤစဲးခဲးတတ်လီၤနဲ့နတ်မဲးလီၤမဲးသဒန်
ကွံာ်နာသုဝဲနဲ့လီ။

နီၣ်တဂဲဒဲးဝဲတတ်ခွဲးတတ်ယာ်လဲတတ်သုတမဲး
တတ်တတ်အီအဂီၢ် ပျူအမဲရိကန်ဖိတဖန်
ဟံာ်ဟံာ်ပျူ နီၣ်တဂဲဒဲးဝဲတတ်ခွဲးတတ်ယာ်လဲ
တတ်သုတမဲးတတ်တတ်အီအဂီၢ်နဲ့ ဒိန်ဒိန်ကလဲလဲလီ။
တတ်ကိးဒုးသုၣ်ညါဆိမ့တမ့ၤ တတ်ကွဲးမှတ်တတ်အိၣ်ဘၣ်နဲ့၊ ပျူတညီနီၣ်လဲဟးအိၣ်
သကိးလိာ်သးလဲတဂဲဒီးတဂဲအဟံာ်နဲ့ဘၣ်။ ကျိၣ်စ့ၣ်ဂီၤနီၣ်တတ်ဟံာ်အီၣ်
အမှတ်တတ်ယးဒီးပျူနီၣ်တဂဲဒဲးဝဲလဲ တတ်သုတမဲးတတ်တတ်အီ၊ ဒီးပျူအမဲရိကန်ဖိတဖန်
ဆိကမိၣ်ဝဲလဲတတ်သံကွံာ်ဘၣ်ယးပျူတဂဲမဲးနီၣ်ကျိၣ်စ့ဆဲးအါမ့တမ့ၤ၊ ထဲ
ဒဲးတတ်သံကွံာ်လဲပျူတဂဲမဲးဘၣ်ဟ့ၣ်အဟံာ်ပျူမ့တမ့ၤ အသိလုၣ်ပျူဆဲးအါ
နဲ့၊ မှတ်တမဲးတလဲတတ်ရဲၢ်တတ်စါနဲ့လီ။ ပျူအမဲရိကန်ဖိတဖန်ဆိကမိၣ်
စ့ၢ်ကိးဝဲလဲတတ်ကသံကွံာ်ပျူတဂဲမဲးလဲပထံၣ်လီၤဒီးဒဲးအီၣ်သီသီမ့တမ့ၤ၊ ပတသုၣ်
ညါအီၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်နဲ့လဲ။ တတ်သံကွံာ်ဘၣ်ယးကျိၣ်စ့အဂီ၊ အသးနီၣ်လဲမ့တမ့ၤ၊
အတတ်အိၣ်မုၣ်ဂ့ၢ်ကျိၣ်နဲ့ မှတ်တမဲးတလဲ တတ်ရဲၢ်တတ်စါနဲ့လီ။

အဲန့ၣ်အသးခုမ့ၤလဲအကဲထီၣ်တံးသကိးဒီးပျူဟံာ်အိၣ်ဘုးအိၣ်
တံာ်ဒီးအီတဖန်လဲ။ ကျဲတတ်ယီအလီၤ နဲ့လီ။ ဘၣ်မှတ်တဟါအဝဲလဲအိၣ်
အဝဲသုၣ်အကြဲအလဲ လဲကလဲထံၣ်လီၤအိၣ်သကိးအဝဲသုၣ်အဂီ၊
ဒီးကမဲကမိၣ်ဘၣ်အသးဒီးအသးဘၣ်ဒိဖဲအဝဲသုၣ်စဲးဘၣ်အီၣ်လဲ
တမ့ၤဆရာတတ်အဂဲလဲကအိၣ်သကိးလိာ်သးအဂီၢ်မှတ်လဲ။ အမှတ်
ဆရာတတ်ဖဲအဝဲသုၣ်အိၣ်ဟါတတ်အိၣ်အယီနဲ့လီ။ မှတ်အဲန့ၣ်အပျူ
ဟံာ်ဘုးယီတတ်တဖန်အံးတအဲၣ်ဒီးကဲလဲ။ အဲန့ၣ်အတံးသကိးလဲဘၣ်
ခါ။ နမ့ၤအိၣ်ဘၣ်လဲအဲန့ၣ်အလီၤနဲ့နကမဲမနဲလဲၣ်။

စ့ဟ့ၣ်မှတ်သး (ထံးဖိ) ပျူအမဲရိကန်ဖိတဖန်ညီနီၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ စ့ဟ့ၣ်
မှတ်သး (ထံးဖိ) လဲအထဲသိးဒီး စ့လဲ ပကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၣ်နဲ့အ
၁၅မူးကယု တုၤလဲၤ၂၀မူးကယုနဲ့ဆုပျူစိာ်တတ်အိၣ်လဲတတ်အိၣ်
တတ်အီၣ်ကွဲး၊ ပျူနီၣ်သီလုၣ်ဒီးလဲမ့တမ့ၤ၊ ပျူကယုကယု မဲးမဲးလဲမိၣ်
သုသုၣ်တဖန်နဲ့လီ။ ပျူတဂဲမဲးမှတ်မဲးနဲးလဲတတ်စိာ်စါနတ်ဘၣ်
တတ်စ့ၢ်တဖန်နဲ့၊ ညီနီၣ်မှတ်လဲာ်လဲနကဲးဟ့ၣ်အီၣ်ထဲၣ်တဖန်တဖန်လဲနဲ့လီ။ နတကြူး
ဟ့ၣ်ဟဲကီၢ်ပျူဘၣ်မုဘၣ်ဒါမ့တမ့ၤ ပဒိၣ်ပျူဘၣ်မုဘၣ်ဒါနီတဂဲလဲ။ စ့ဟ့ၣ်မှတ်
သးအဲဘၣ်မှတ်လဲ။ တတ်ဟံာ်အီၣ်အမှတ်တတ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖဲလဲဆိးအသိးသုဝဲအယီနဲ့လီ။

တၢ်အိသံးဒီးတၢ်အိမိာ် သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်

အါမံၤဘၣ်လး တၢ်စူးကါဒီး တၢ်ဆါသံးလၢအမဲရကၢကီၣ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါတၢ်လၢနကအိသံးမ့တမ့ၢ် နတအိဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်နနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်နဲအတၢ်ယုထာ, ဒီးလၢအမဲရကၢကီၣ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤနမ့ၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လၢနကအိသံးန့ၣ်, တမ့ၢ်တၢ်လၢအတဆဲးတလၢဘၣ်န့ၣ်နီတဘျီဘၣ်. နမ့ၢ်မုၢ်သံးဒီးနီၣ်သီလုၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအတဖိးသဲစးဘၣ်. နအိမိာ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒီးလၢကမ့ၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် (ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်အကျးအသိးတဖၣ်) အပူၤ တသ့ဘၣ်, ဒီးလၢခူဒိၣ်ဝုၢ်ဒိၣ်ဒီး ဝုၢ်ဖိဝုၢ်ဆၣ်တနီၤအပူၤန့ၣ် နအိမိာ်ဘူးဒီးတၢ်သ့ၣ် ထီၣ်တဖျါၣ်ဖျါန့ၣ်တသ့ဘၣ်. ပုၤအမဲရကၢဖိအါဂၤ တအိမိာ်ဘၣ်, ဒီးအဲၤသ့ၣ် မ့ၢ်လၢဝဲလၢ ပုၤသ့တအိမိာ်လၢအဟံၣ်ပူၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. (ကွၢ်ဖဲအဆာဒိုင်ၣ်၁၁လၢအဘၣ်လး ဒီးအမဲရကၢသဲစးတၢ်ဘျီတဖၣ်.)

မိအိၣ်အသးအိၣ် တဆံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲၤဘၣ်တၢ်ကွဲမ့ၢ်အိၣ်လၢဟါတၢ်အိၣ်အဂီၢ်ဖဲစမံးသ်အဟံၣ် ဖိယီဖိအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအအိၣ်ဖဲန့ၣ်အခါ, ပုၤဟ့ၣ်လီၤမိအိၣ်လၢစပံးထံတခူးယုၣ်ဒီးဟါ တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. မိအိၣ်ကဘၣ်မၤမနုၤလဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. အဲၤမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်စပံးထံအံၤန့ၣ် အဲၤကလျာ်သ့ၣ်ခါပတ်ဘၣ်ဖုးထံကီၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဒါ. ကြးမိအိၣ်တူၢ်လိာ်စပံးထံန့ၣ်ဒါ.

တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ နအိၣ်ဆိးဖဲတၢ်လီၢ်တပူၤတပူၤဂ့ၤ, နကြးဟံးန့ၣ်ခါအဆိကတၢ်တဖၣ်လၢနကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်သိးတၢ်နဟံၣ်ဒီးနသီလုၣ်, တၢ်တဟးစိာ်ယုၣ်ကျိၣ်စ့အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢနလီၤ,ဒီးနကဘၣ် သ့ၣ်ညါလၢ မ့ၢ်နၢအဆၢကတီၢ်န့ၣ် နကဘၣ်ဟးဆဲးလီၢ်ကစီဖဲလဲၣ်တဖၣ် လၢနပုၤတစၢအပူၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စိာ်ယုၣ်နနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်နဲတၢ်မၤနီၣ် (ခိၣ်ဂီၤ) ပုၤအမဲရကၢဖိတဖၣ်စူးကါဝဲ သန့ကၢ်ကျၢတခါ ဘၣ်လးဒီးတၢ်မၤနီၣ်မၤယါတခါလၢ အတၢ်ဆဲးကျိးတၢ်ဘၣ်ထွဲ လိာ်သးဒီးထံကီၢ်ပဒိၣ်ပပုၤဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ထီၣ်ဘိနကြးဟးစိာ်န I-94 (အဲၣ် န့ၣ်တံၣ်ဖိ)ခးဒ်အလံာ်ဒိတီ, ဒီးနအံၤအ့ၣ်ဒ်ခးဒ်, ဒီးစိာ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး နတၢ်ဟ်လီၤကျၢလီၢ် အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီအမံၤ, အိၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ဟ်ဖျါအလၢအပူၤ(အဲးဒဲးစဲ), ဒီးအလီတဲစိနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တကတိအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်,စိာ်ယုၣ်နလီတဲစိနီၣ်ဂံၢ်ဒီးနအိၣ် တၢ်လီၢ်တၢ်ဟ်ဖျါအလၢအပူၤ (အဲးဒဲးစဲ) မ့တမ့ၢ်, ပုၤလၢနကလဲၤဟးဆူအအိၣ်တကန့ၣ် အအိၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ဟ်ဖျါအလၢအပူၤ(အဲးဒဲးစဲ) ဒီးအလီတဲစိနီၣ်ဂံၢ်တက့ၢ်. နစိရၢၣ် စံၣ်ခူၤရထံၣ်ခးဒ် တဘျီယီလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤနတီတီ (အိၣ်ရံၣ်က့န့ၣ်)န့ၣ်, ဟးစိာ်ယုၣ်အိၣ်တဂ့ၤ. ဟ်အိၣ်လၢတၢ်လီၢ်အဘၣ်အဘၢလၢနဟံၣ်ပူၤတက့ၢ်.

တၢ်လူၤထွဲမၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် ပုၤအမဲရကၢဖိတဖၣ်နဲဝဲလၢ တၢ်လူၤထွဲမၤထွဲတၢ်သိၣ် တၢ်သီန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအိၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဆီရံၣ် လီၤသးလၢကျိၤတဖၣ်အပူၤဒီးအိၣ်ခိးတၢ်, ဒီးတၢ်အိၣ်ပတုၣ်လၢတၢ်အိၣ်ပတုၣ်တၢ်ပနီၣ်အလီၢ် ဖဲနနီၣ်သီလုၣ်အခါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကွဲးကစီယာ် တၢ်အလုၢ်အပူၤတဖၣ်, တၢ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် လုၢ်လၢတၢ်ဟ်သးတဖၣ်လၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ဖဲကဘျိးပၤ ၁၈, ၁၉, ၂၀,ဒီး၂၁ န့ၣ်, လၢအလီၤဆီလိာ်သးဒီး နတၢ်လဲၤခီဖျိလၢညါတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်လၢပှၤဟံၣ်ပှၤအိၤတဖၣ်လၢတၢ်ကတိၤသကိးလၢအဂ့ၢ်ဖဲ ကဘျံးပၤ ၁၈ တုၤလၢ ၂၁အကျါ, ဖဲလဲၣ်တခါန့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢအကတၢ်တၢ်ဒီးန့ၣ် ဒိၣ်ဒၣ်တၢ်တက့ၢ်လၢ နကထိၣ်ဃုမၤဘၣ်လိာ်က့ၤနသးဒီးအိၤအဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်. မၤပှၤလံာ်တၢ်ဖျါလၢလၢအံၤတက့ၢ်. အဒိအိၣ်ဟံၣ်လံာ်နဂီၢ်လီၤ.

<p>တၢ်လၢပှၤဟံၣ်ပှၤအိၤ, ထုသန့, ဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်ဟံးတဖၣ်ဖဲအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပှၤအံၤလၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကကီၢ်ဒိၣ်တက့ၢ်လၢနကထိၣ်ဃုမၤဘၣ်လိာ်က့ၤနသးဒီးအိၤအဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.</p>	<p>နကမၤစၢလီၤက့ၤနသးလၢနကထိၣ်ဃုမၤဘၣ်လိာ်က့ၤနသးဒီးတၢ်လဲလိာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လၢကျဲးလဲၣ်.</p>
<p>တၢ်ကမ့ၢ်လၢဝဲလၢယကဟံးစုက့ၢ်မဲာ်ပိာ်မ့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ခါတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ဖဲယထံာ်လိာ်အဝဲသ့ၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.</p>	<p>ယကသကၢ်ပှၤဂၤတဖၣ်လၢတၢ်နံၤကမ့ၢ်ဒီးတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢယမံးဒီးယဟဲလၢထံကီၢ်မတၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.</p>

မၤယၣ်ကျဲးစးတၢ်လံာ်ဒဲးသိး ကထိၣ်ဃုမၤဘၣ်လိာ်အသးဒီးလုၢ်လၢ်ထုသန့တဖၣ်ဒီးတၢ်လၢပှၤဟံၣ်ပှၤအိၤတဖၣ်ဖဲအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပှၤအံၤလီၤ. ကျဲးစးကဲထီၣ်ပှၤလၢအလီၢ်တအိၣ်လၢ ကဘၣ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ပှၤဂၤဘၣ်, လဲၤတုၤတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲးလၢ ကဘၣ်လဲၤဝဲတဖၣ်ဘၣ်ဆာဘၣ်ကတီၢ်မ့တမ့ၢ်, လဲၤတုၤဆိဝဲ, ဒီးပးကဲအပှၤဟံၣ်ဘျးယီတၢ်တဖၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤဒေဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ကိးမုၢ်နံၤဒဲးန့ၣ်, အဝဲအသ့ၣ်တမ့ၢ်သးတမ့ၢ် ဒီးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲ ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. နဆိကမိၣ်လၢဘၣ်မနုၤအယိမၤယၣ်အသးတဖျိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လဲၣ်. နမ့မ့ၢ်မၤယၣ်န့ၣ်, နကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

တဲသကိးတၢ်ဒီးပှၤမၤသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဃးကျဲးသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ကဟးဆဲးသးအတၢ်ဆီၣ်သနံးလုာ်ဘၢနဖဲနအိၣ်လၢအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပှၤအံၤန့ၣ်တက့ၢ်.

မလကတော်ကွဲအဆင့်ခုံ*

ယုထာတော်စံးဆာအကြားအဘဉ်ကတော်လတော်သံကွဲလအဖီလတ်တဖဉ်အံးအကို
ခီဖျိနမနီဉ်တော်ယုထာလအဘဉ်တခါန့ဉ်တကွဲ, အအံးမုတ်တော်အခီတခါ-

ကိုဉ်မနုတကိုဉ်ဘဉ်တော်ကတိအီလပုအါတကွဲဖဲအဲရကကီစာဖျိဉ်အပူအံးလဲဉ်.

(က) တရူးကိုဉ်

(ခ) အဲကလံးကိုဉ်

(ဂ) ကွဲမနံဉ်ကိုဉ်

ပုအါတကွဲဖဲအဲရကကီစာဖျိဉ်ပူအံးကတိအဲကလံးကိုဉ်အပီတော်စံးဆာလအဘဉ်န့ဉ်မုတ်,

(ခ) အဲကလံးကိုဉ်န့ဉ်လီ.

(၁) ပုတစါလကီအဲရကပူတဖဉ်န့ဉ်ဒ်သိးလိာ်သးခါ.

(က) မုတ်

(ခ) တမုတ်ဘဉ်

(၂) တော်လအဖီလတ်တဖဉ်အံးဖဲလဲဉ်တခါန့ဉ်မုတ်တော်လပုအဲရကဖီတဖဉ်မဲဖဲအသဂါတုာ်လိာ်
ပုလတသ့ဉ်ညါဖဲတဖဉ်န့ဉ်လဲဉ်.

(က) တော်ဖိးဟုလိာ်သး

(ခ) တော်နံးကမ့

(ဂ) ဟံးစုကွဲမဲလိာ်သး

(ဃ) နာမူလိာ်သးလအဘိးပုလီ

(င) တော်ယုထာ(ခ)ဒီး(ဂ)

* တော်စံးဆာအဘဉ်တဖဉ်အိဉ်ဖျါဖဲ တော်ဖျိဉ်အါထီဉ်တော်ဂုတ်တော်ကွဲ, က အပူ ဖဲကဘျးပု ၂၂၀ န့ဉ်လီ.

(၃) တၢ်လၢအအိၣ်ဖျါလၢအဖီလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အကျါ, ပုၤအမဲရကကီၤဖိတဖၣ်ပၢ်လုၢ်ပၢ်ပျၢတၢ်ဖဲလဲၣ်တခါန့ၣ် ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

(က) တၢ်သန့ထီၣ်သးလၢနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်အဖီခိၣ်

(ခ) သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်

(ဂ) ကတိတၢ်သီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်

(ဃ) မ့ၢ်ပုၤလၢအမဲတၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်

(င) တၢ်ယုထၢ(က), (ခ)ဒီး(ဃ)

(၄) ပုၤလၢတၢ်ဒိတၢ်တဲၣ်လၢအဖီလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤအံၤအကျါ မတၢ တမ့ၢ် ပုၤလၢအသန့ထီၣ်အသးလၢ အကစၢ်ဒၣ်အလိၤဘၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

(က) ပုၤလၢအစးထီၣ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်ဖဲအဟဲတုၤတဘျီပီ

(ခ) ပုၤလၢအသံကွၢ်အသကိးဒီးအပုၤဟံၣ်ဖိတဖၣ်လၢ သ့ၣ်ညါဝဲတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢလီၢ်ကဝီၤပူၤအိၣ်တမံမံၤခါ.

(ဂ) ပုၤတဂၤလၢအတသးအိၣ်ယုတၢ်ဖဲတၢ်မၤဘၣ်ဒီးအသးပုၤအိၣ်ဒၣ်လၢတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိကဘၣ်မၤန့ၢ်အီၤတၢ်ခဲလၢ်

(ဃ) ပုၤတဂၤလၢအကျဲးစးမၤလိသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်ဘၣ်ယးတၢ်အိၣ်မူလၢအမဲရကကီၤအပူၤအဂ့ၢ်ခိဖျိအကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါတၢ်ဒီးသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်.

(၅) ဆိကမိၣ်ကွၢ်လၢပုၤအမဲရကကီၤဖိလၢအမ့ၢ်နဟံၣ်ဘူးယီတၢ်တဖၣ်ကွဲမ့ၢ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဒီးဒုးအိၣ် နုၤလၢသံးန့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢနဂီၢ်မ့ၢ်လၢနတအိၣ်သံးဘၣ်အယီလီၤ. ဖဲအမဲရကကီၤစၢ ဖျိၣ်အပူၤအံၤ နမ့ၢ်ဂ့ၢ်လိၢ်လၢနကအိၣ်သံးန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လီၤရၢၢ်လီၤစၢန့ၣ်ခါ.

(က) မ့ၢ်

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်

အဆာဒိဉ်သၢ တၢ်လဲၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖှိဉ်

နဘဉ်တၢ်တူၢ်လီၤနလၢ တၢ်ကပျဲန့ၢ်နဆူ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖှိဉ် ပူၤအဂီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ဒိဉ်ခါ အိဉ်အါထီၣ်ဝဲစ့ၤခါလၢ နကဘဉ်ခါထီၣ်အီၤ တချုးနလဲၤတၢ်ဒီးဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ဒိဉ်ခါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိဉ် ယုၣ်ဝဲဒီးတၢ်အိဉ်ဆူၣ်အိဉ်ချ့တၢ်မၤကွၢ် ဒီးတၢ်ဘဉ်တၢ်ဘၢတၢ်သမံ သမိးတဖၣ်လၢတၢ်ပျဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲနအိဉ်ခိးတၢ်အဆၢကတီၢ်အံၤ, မ့ၢ်သ့ဒီး မၤလိအါထီၣ်နသးလၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတီၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဃးဒီး

- » တၢ်အိဉ်ဆူၣ်အိဉ်ချ့တၢ်မၤကွၢ် ဒီး တၢ်ဘဉ်တၢ်ဘၢတၢ်သမံသမိးတဖၣ် လၢတၢ်ပျဲအဂီၢ်
- » တၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးကရၤလၢအဘဉ်မူဘဉ်ဒါ လၢနဂီၢ်
- » တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ် လၢတၢ်လဲၤအဂီၢ်
- » တၢ်ဂ့ၢ်အလၢအပျဲတပတီၢ်ဘဉ်
တပတီၢ်ဘဉ်ဃးဒီး နတၢ်လဲၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖှိဉ်

တချုးနလဲၤတၢ်ဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖှိဉ်ဒီးဘဉ်န့ၣ်, နကဘဉ် မၤကသံၣ်ကသီတၢ်မၤကွၢ်ဒီးတၢ်ဘဉ်တၢ်ဘၢတၢ်သမံသမိး လၢနဟးထီၣ်ကသ့အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

🧠 အဲကလံးဝီၤသြဲလၢအကါဒိန်တဖၣ်

အဲကလံးတၢ်ကတိၤလၢ အအိၣ်ဖျါဒ်လၢအဖီလၢအသိးတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်စံးကတိၤသကိးဘၣ်ဃး တၢ်လဲၤဆူ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖိၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ,နမ့ၢ်မၤလိအီၤန့ၣ်, ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖးတၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်အံၤလၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်.ကွဲးထီၣ်ခိအီၤလၢနကျိၣ်ဒၣ်နဲတက့ၢ်. တုၤလီၤတၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခီပညီမ့တမ့ၢ်, စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျါန့ၣ်တၢ်မၤပာ်န့ၢ်န့ၢ်လံၤ.

ကညီကျိၣ်	အဲကလံးကျိၣ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခီပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢ လံာ်ပျဲကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
ထၢၣ်တဖၣ်	bags	
	departure	
	identification	
	luggage	
	medical	
	occupation	
	passport	
	travel	

ကသံၣ်ကသီတၢ်သမံသမိးကဟ့ၣ်
နတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိလၢ
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့
တၢ်အိၣ်သးတမံမံလၢ
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် န့ၣ်အလီၢ်ကအိၣ်လၢ
တၢ်ကဘၣ်အံးက့ၢ်က့ၤအိၣ်ဖဲ
အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်အပူၤအံၤလီၤ.

တချး နလဲၤတုၤလၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
အပူၤဒံးဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိး ခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိအပူၤ
ဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်
ကသ့ၣ်ညါဆိဟ်လံနမံနသၣ်,
နသးနံၣ်လၢ, နကလုာ်ဖျၢၣ်တၢ်
ဒီးကျိၣ်တၢ်ကတိၢ်တဖၣ်
လၢနကတိၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ်လီၤက့ၤ
လီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိ
ကစူးကါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးဒီး
နတဖၣ်ဒံးသိး ကယုထၢန့ၢ်နၢ
တၢ်လီၤလၢနကဟ်လီၤက့ၤ
နလီၤအိၣ်လီၤဆိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်မၤက့ၢ်

အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢနဟံၣ်ဖိဃီဖိကိးဂးဒဲး
ကဘၣ်မၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချ့တၢ်မၤက့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤက့ၢ်
တဖၣ်အံၤ, တၢ်မၤကလီၢ်န့ၢ်န့ၢ်, ဒီး
တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးအဝဲလီၢ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကမၤန့ၢ်
နတၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်
တဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နတၢ်အိၣ်
ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဂ့ၢ်ကျိၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကနီၤဟ့ၣ်လီၤဒေၣ်ထဲပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ
အမၤစၢနၢလၢ နတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအပူၤ
န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်သၢမံလၢတၢ်ဘၣ်မၤဝဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤက့ၢ်
အံၤလီၤ.

- ❑ ဒံးသိးတၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ နမ့တမ့ၢ်နဟံၣ်ဖိဃီဖိတဂၤဂၤ
အိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်လၢ အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်
ကူစါယါဘျါအိၣ်န့ၣ်ခါ.
- ❑ ဒံးသိး တၢ်ကမၤလီၤတံၢ်လၢ နပုၤဟံၣ်ဖိဃီဖိအကျါ
ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအဘၣ်ကူဘၣ်ဂၢ်ပုၤဂုၤပုၤဂၤတဖၣ်
သ့, ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တြီယာ်နမ့တမ့ၢ် နပုၤဟံၣ်
ဖိဃီဖိတဂၤဂၤဒံးသိးအသုတလဲၤန့ၣ်လီၤဘၣ်ဆူအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူၤအ
ဂီၢ်န့ၣ်, သုတအိၣ်နီၣ်တဂၤတဂ့ၤ.
- ❑ ဒံးသိး ကဒုးသ့ၣ်ညါ နတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးအခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်
ဆူၣ် အိၣ်ချ့ တၢ်အိၣ်သးတမံမံလၢ ဘၣ်ဘၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အလီၢ်ကအိၣ်
လၢတၢ်ကဘၣ်ကူစါယါဘျါက့ၢ်အိၣ်ဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိမၤယုၤဒုးသ့ၣ်ညါဆိလုာ်လၢတၢ် ဆဲးတၢ်လၢအဂ့ၢ်

တချးအဟဲဆူအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ဒံးဘၣ်န့ၣ်, ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအါတက့ၢ်
လဲၤထီၣ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိမၤယုၤဒုးသ့ၣ်ညါဆိလုာ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအဂ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိ
လၢ, တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအဝဲလီၢ်သုးကျဲၤမၤဝဲန့ၣ်
လီၤ. တၢ်သိၣ်လိအံၤဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်မူလၢ
အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်အပူၤ, ဒီးတၢ်စူးကါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်အံၤအပူၤတဖၣ်
လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ပတၢ်အိၣ်မူ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်တၢ်သိၣ်လိမၤယုၤ
ဒုးသ့ၣ်ညါဆိလုာ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအဂ့ၢ်အံၤအတၢ်တီၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်ဒံးသိး
ကမၤစၢနၢလၢ နကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မုာ်လၢတၢ်ကွၢ်စိ လၢအမၤအသးသ့
ဝဲနီၢ်ကီၢ်တဖၣ် ဘၣ်ဃးဒီး အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်အတၢ်အိၣ်မူ, ဒီး
ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢဟ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်လၢနကလဲၤမိဖျိဘၣ်
အိၣ်လၢဆၢကတီၢ်စုၤလၢ ဖဲနဟဲတုၤသီလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

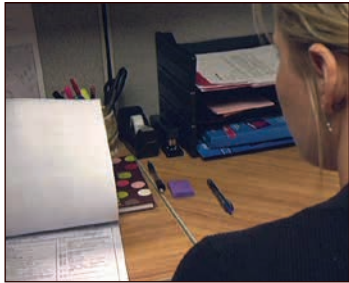
တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်သမံသမိးလၢတၢ်ပျဲအဂီၢ်

တချးအလဲဘၣ်ဆူအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲကိးဂၤဒီးဘၣ်လဲၤခီဖျိတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်သမံသမိးလၢတၢ်ပျဲအဂီၢ် လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်အပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်, တၢ်သမံသမိးလၢတၢ်ပျဲအဂီၢ်အံၤဘၣ်တၢ်မၤအီၤတချး ဝဲ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဝဲကျိၤထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ဆၢကတီၢ်ကအိၣ်ဝဲတဘျီဘျီဖဲအလီၢ်အိၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်မၤကဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်သမံသမိးလၢတၢ်ပျဲအဂီၢ်အံၤ တချးဝဲတၢ်ဟးထီၣ်ဆူကီၢ်ချၢအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးကရၢလၢ အဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢနဂီၢ်

ပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲကိးဂၤဒီးလၢအဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အီၤဆူအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤန့ၣ်တၢ်ယုထၢဟ် တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတခါလၢအဂီၢ်တချးလၢအဟးထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဝဲလီၢ် ကဆၢယီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်အအိၣ်ဖျါလၢအဖိလၢအသိးတဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးန့ၣ်ဆူ တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိအဝဲန့ၣ်အအိၣ်လီၤ.

- နမံၤ, နသးနံၣ်လၢ, နတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဒီး နတၢ်ဖံးတၢ်မၤ.
- နပှၤဟံၣ်ဖိယီဖိလၢအကဟဲယုာ်ဒီးန့ၣ်တဖၣ်အမံၤ, အသးနံၣ်လၢ, အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဒီးအတၢ်ဖံးတၢ်မၤ.
- နကလုာ်ၣ်, နထံကီၢ်လၢနအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်, နကျိၣ်တၢ်ကတိၤ, နတၢ်ဘျီတၢ်ဘါ.
- တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်တမံၤမံၤလၢအလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ကူၤယါဘျီအီၤဖဲနဟဲတုၤလၢအမဲရ ကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်.
- နဘူးနတၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် နတံၤသကိးတဖၣ်လၢအဟဲအိၣ်ဆိးလံလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤတဖၣ်အမံၤ, အိၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ဟ်ဖျါအလၢအပျဲ (အးဒရဲးစိ) ဒီး အလီၢ်တဲစိနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်.

တၢ်ယုထၢနတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိး အလီၢ်

ဒီကလုာ်တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိကစူးကါဝဲနဂ့ၢ်နကျိၤတဖၣ်ဒ်သိးအကယုထၢန့ၣ်န့ၣ် တၢ်လီၢ်လၢနကဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နပှၤဟံၣ်ဖိယီဖိဒ်နဲ (နမါ နဝၤ, နဖိ, နမိၢ်နပၢ, နဒီပုၢ်ဝဲၢ်မုၢ် နဒီပုၢ်ဝဲၢ်ခါ) မ့ၢ်ဟဲအိၣ်ဆိးတၢ်လံလၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤ, ဒီး နမ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဝဲလီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အလီၢ်တဲစိနီၣ်ဂံၢ် ဒီး/မ့တမ့ၢ် အလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဂ့ၢ်ကျိၤအလၢအပျဲန့ၣ်, တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိ ကကျဲးစးဒ်သိးကဟ်လီၤန့ၣ်န့ၣ်ဖဲတဖျါန့ၣ်အံၤလီၤ. နမ့ၢ်ယုလၢ တၢ်ကဟ်လီၤန့ၣ်န့ၣ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဘူးဒီး နတံၤသကိးမ့တမ့ၢ်နဘူးနတၢ်လၢ အတမ့ၢ်နဟံၣ်ဖိယီဖိဒ်နဲဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိကကွၢ်ဆိကမိၣ်လၢ, လီၢ်ကဝီၤဖဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢနကလိၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်ကစီဒီခါ ဒီးနယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤဖဲန့ၣ်ကသ့ကစီဒီခါန့ၣ်လီၤ. ဘူးတံၤလၢအတမ့ၢ်နဟံၣ်ဖိယီဖိဒ်နဲသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လံအဂ့ၢ်လၢ တၢ်ကဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဝဲ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤန့ၣ်, နယုလၢတၢ်ကဟ်လီၤန့ၣ်ပှၤတဝဲတခါယီအပူၤန့ၣ်သ့ဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်အါၣ်လီၤတအိၣ်လၢ တၢ်အံၤကမၤအသးန့ၣ်ဘၣ်.

နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဟံလီၤက့ၤနလီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးဘူးဒီးနပူဟံၣ်ဖိယိဖိ
ဒီးနတံၤသကိးဖဲ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူ
တဖၣ်န့ၣ်, တၢ်အကါဒိၣ်လၢနကဘၣ်
ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢခံက
တၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနအိၣ်
ခိးတၢ်လၢနကလဲၤတၢ်အဂီၢ်အကတီၢ်န့ၣ်,
ဟံသ့ၣ်ဟံသးလၢနကဒုးသ့ၣ်ညါ
(အၣ်ယံအိၣ်အဲမ်-IOM) မ့တ
မ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးဝဲလီၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်
ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်လဲၤလိာ် တမံၤလၢလံာ်
လၢအအိၣ်ထီၣ်လၢ နဟံၣ်
ဖိယိဖိအပူၤတက့ၢ်. နမ့ၢ်တတဲ
ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
နတဟးထီၣ်ဘၣ် ဘၣ်
ဆာဘၣ်ကတီၢ်ဘၣ်.

လံာ်လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်လၢ အအိၣ်
လၢန (အၣ်ယံအိၣ်အဲမ်)
ထၢၣ်ပူတဖၣ်
မ့ၢ်လံာ်လံာ်လၢအကါဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.
ဖဲနလဲၤတၢ်အခါ ဟံဒုးနထၢၣ်
လၢနအိၣ်ထီၣ်ဘိတက့ၢ်.

တၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိမ့ၢ်တဒီးန့ၣ်ဘၣ်နဟံၣ်
ဖိယိဖိဒီးနတံၤသကိးလၢအအိၣ်ဆိးလံလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
ပူတဖၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤလၢ အချးထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်,
တၢ်မၤအသးသ့လၢ တၢ်ကဟံလီၤက့ၤနလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဖဲဝဲၣ်အကတဖျၢၣ်
လၢ အအိၣ်ယံဒိၣ်မးဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ဆိၣ်
ထွဲမၤစၢတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဝဲလီၢ်အပူၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ်လၢ
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် အါအါဖဲနဟ့ၣ်လီၤအိၣ်သ့ဒ်သိး, တၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးအခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိယုထၢတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲလၢ အကြးအဘၣ်ဒီးန
ကသ့ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. နဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤအယိန့ၣ်
တမၤဘၣ်ဒိၣ်နတၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံကီၢ်ပူၤအတီၢ်ပတီၢ် မ့တမ့ၢ်,
နကဟးထီၣ်ဘၣ်ဆၢကတီၢ်အခါဖဲလဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်. ကဘၣ်ဃးထဲ
ဒုးဒီးတၢ်ကဟံလီၤက့ၤနလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးလၢတၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်
တတီၤလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်အပူၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. နဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်
တၢ်ကျိၤအံၤကကဲထီၣ်တၢ်ဘျူးတၢ်ဖှိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိယုထၢ
လံၣ်လၢနကအိၣ်ဆိးအဂီၢ်လံန့ၣ်, တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးဝဲလီၢ် ကမၤစၢနလၢနကမၤနတၢ်လဲၤအဂီၢ်တၢ်သုးတၢ်ကျဲတဖၣ်
န့ၣ်လီၤ. တချးနဟးထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ကတဲဘၣ်
နလၢနကလဲၤအိၣ်ဘၣ်လၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူတၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

**ဖဲနသ့ၣ်ညါလံနဲလံန့ၣ်. မၤပဲၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဖီလၢတဖၣ်
အံၤတက့ၢ်. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤတနီၤန့ၣ်
နကသ့ၣ်ညါဘၣ်အီၤထဲဒုးဖဲ နလဲၤတူၤလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
ပူၤဝဲၣ်အလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.**

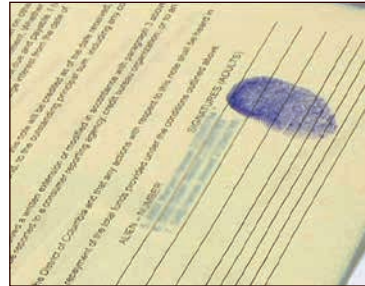
ဝဲၣ်အသိလၢယကလဲၤအိၣ်လဲၤဆိးလၢအပူၤ _____
ကီၢ်စဲၣ်အသိလၢယကလဲၤအိၣ်လဲၤဆိးလၢအပူၤ _____
ယတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိ _____
ယတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိအဂ့ၢ်ကျိၤ
လၢတၢ်ဆဲးကျိးအဂီၢ် _____

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်လၢတၢ်လဲၤအဂီၢ်

ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ကရၢကရိလၢ တၢ်သုးလီၢ်သုးကျဲအဂီၢ်
ကသုးကျဲတၢ်လၢနတၢ်လဲၤဆူအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်လဲၤလိာ်တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တမံၤမံၤလၢနပူဟံၣ်ဖိယိဖိအပူၤ နအိၣ်ခိး
တၢ်လၢနတၢ်လဲၤအဂီၢ် ဒ်အမ့ၢ်, တၢ်တ့တၢ်ဖျိ, တၢ်သံတၢ်ပုၤ, ဖိဆဲးဖိအိၣ်
ဖျိ န့ၣ်, နကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါအၣ် အၣ်ယံအိၣ်အဲမ် (IOM) မ့တမ့ၢ်,
တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဝဲလီၢ်အပူၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါန့ၣ်
လီၤ.နမ့ၢ်တမၤတၢ်အံၤဘၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နတဟးထီၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဆာဘၣ်
ကတီၢ်ဘၣ်. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နတဟးထီၣ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်သုးယံထီၣ်
အီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤတၢ်ကွၢ်အဂီၢ်စ့ဟ့ၣ်လီၤ

နဟံၣ်ဖိယီဖိဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့ဟ့ၣ်လီၤလၢ နကဟ့ၣ်တၢ်အပူၤလၢနတၢ်လဲၤဆူအဲၤရကၤ ကီၢ်စ့ဟ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ် သ့ဝဲလီၤ.ပုၤဟံၣ်ဖိယီဖိလၢအသးနံၣ်လၢအိၣ် ၁၈ နံၣ် ဘျီၣ်တၢ်စ့ဟ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အစ့ဟ့ၣ်လီၤဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်တကတီၢ်တီၢ်န့ၣ် နကဘၣ်ဆဲးလီၤနမံၤလၢလံာ်တဘျီလၢတၢ်ကိးအိၤလၢလံာ်တီၢ်လံာ်မိအပူၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်တီၢ် လံာ်မိအံၤ မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤအိၤလီၤလၢနမၤအိၤ လၢနကလိးကွၢ်နတၢ်လဲၤအဂီၢ်စ့ဟ့ၣ်လီၤအံၤ ဖဲနဟဲတုၤလၢအဲၤရကၤကီၢ်စ့ဟ့ၣ်ဝံၤသၢနံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

စ့ဟ့ၣ်ပူၤကွံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ပူၤကွံာ်အဟံၣ်ဖိယီဖိဒီးန့ၢ်ဘၣ်လံာ်ယုစ့ဟ့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤ (ဘ့ၤလ) ဟဲခိဖျိလံာ်တးလၢအဲၤသ့ၣ်အလံာ်တီၢ်လံာ်မိဒီး (အၣ်ယံအိၣ်အဲၤ) အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပူၤကွံာ်သ့ၣ် နီၣ်ဘၣ်ယး တၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢ တၢ်တမံၤမံၤအဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, လၢမနုၤအဂီၢ်န့ၣ်တသ့ၣ်နီၣ်ကွၢ် ဝဲလၢဘၣ်. နကတဲနဟံၣ်ပူၤကွံာ်ဘၣ်ယးဒီး လံာ်ယုကွၢ်ကျိၣ်စ့အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လၢကျိၣ်လဲၣ်. နကစံးဘၣ်အိၤ တၢ်မနုၤ တဖၣ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်လိးကွၢ်စ့ဟ့ၣ်လီၤအံၤမ့ၢ်တၢ်အကၢဒိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်. ပူၤကွံာ်မ့ၢ်အိၣ် အါထီၣ်ဒီး တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်, အဝဲကြးသံကွၢ်မတၤလဲၣ်.

နဟဲတုၤလၢအဲၤရကၤကီၢ်စ့ဟ့ၣ်ပူၤ စ့ဟ့ၣ်ပူၤကွံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, နတၢ်ဟံၣ်လီၤကွၢ်လီၤအိၣ် လီၤဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိကဆၢန့ၢ်န့ၢ် ဘ့ၤလ မ့တမ့ၢ် လံာ်ဟံၣ်ဖျါ ဘၣ်ယးဒီးတၢ်လိးကွၢ်စ့ဟ့ၣ်လီၤနကဘၣ် ဟ့ၣ်ကွၢ်အိၤအံၤတနီၤအဂီၢ်ကိးလၢဒီးန့ၣ်လီၤ. စ့ဟ့ၣ်နလိးကွၢ်အိၤတဖၣ်အံၤ ကနၣ်လီၤဝဲဆူ စ့ဟံၣ်ကီၤတခါလၢအမၤစၢပူၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲအဂၤတဖၣ်အတၢ်လဲၤဆူအဲၤရကၤကီၢ်စ့ဟ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲနလိးကွၢ်စ့ဟ့ၣ်လီၤအံၤန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်စးထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်နတၢ်ဟံးလီၤစ့ဟ့ၣ်စံၣ်စိတဲစိလၢအဂ့ၢ်န့ၣ် လီၤ. (ကွၢ်ဖဲအဆာဒိန်၉ လၢနကနဟံၣ်အါထီၣ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဟံးလီၤစ့ဟ့ၣ်စံၣ်စိတဲစိလၢအဂ့ၢ်န့ၣ် တက့ၢ်.) နမ့ၢ်တလိးကွၢ်ဘၣ်အိၤတဘျီန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်န့ၢ်န့ၢ်လၢ တၢ်ဟံးလီၤစ့ဟ့ၣ်စံၣ် စိတဲစိလၢအဂ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တမံၤမံၤအယီၤနလိးကွၢ်စ့အံၤမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်, ကတိတၢ်ဒီးနတၢ်ဟံၣ်လီၤကွၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတဘျီယီတက့ၢ်.

အၣ်ယံအိၣ်အဲၤအထၢၣ်ဒီး တၢ်ဟဲတုၤအလံာ်ဘိၣ်

တချးဖဲနဟးထီၣ်န့ၣ် အၣ်အိၣ်အဲၤ အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ကဟ့ၣ်လီၤနထၢၣ်ဖျးစတံးတဖျၢၣ် လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်လဲၤအဂီၢ်တၢ်ဘိၣ်လံာ်အတဖျၢၣ်ဒီး လံာ်အအဆဲးလီၤတဘျးဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်အတဖၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီး န 1-94 (အဲၣ်နဲၣ်တံၣ်ဖိ) ခးဒ်, ခိသ့တၢ်ဟံၣ်ဖျါအလံာ်, ကသံၣ်ကသီတၢ်မၤကွၢ်အလံာ်တဖၣ်ဒီးအဲးကံၢ်ရဲၤမ့တမ့ၢ်စံၣ်ဒ် တဖၣ်, တၢ်ဆီလီၤကွၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိးတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်မၤလံာ်ဂံၢ်ထံးတဖၣ်, လံာ်ပရၢလၢတၢ်ကဒီးထီၣ် ကဘီယုအဂီၢ်, ဒီးနလံာ်ပျဲ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နကန့ၣ်လီၤဘၣ်ဆူအဲၤရကၤကီၢ်စ့ဟ့ၣ်ပူၤအဂီၢ် ဒီးနကလဲၤတုၤဆူတၢ်လီၤလၢနကလဲၤအဂီၢ်, နကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ပလီၤနသးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်ဘၣ်ယးနအၣ်အိၣ်အဲၤ အထၢၣ် ဒီးနလံာ်တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်မၤတဖၣ်တက့ၢ်. ထီၣ်ဘျီန့ၣ်ဟံၣ်ဒၣ်အိၤလၢနအိၣ်တက့ၢ်. အိးထီၣ်လံာ်အတဖၣ်တဂ့ၢ်, ဒီးတဘၣ်အနၣ်န အၣ်အိၣ်အဲၤ အထၢၣ်မ့တမ့ၢ်, တၢ်အိၣ်လၢအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လၢနထၢၣ်အပူၤမ့တမ့ၢ်, ထၢၣ်လၢနအးလီၤလၢက ဘီယုသန့လၢတၢ်ကစီာ်ယုာ်န့ၢ်န့ၢ်အဂီၢ်အပူၤန့ၣ်တဂ့ၢ်. ဖဲနဟဲတုၤတၢ်န့ၣ်လီၤကီၢ်ပူၤသန့ (အဲၤရကၤကီၢ်စ့ဟ့ၣ်အကဘီယုပျီအဆိကတၢ်လၢနဟဲတုၤ) န့ၣ်. အၣ်ယံအိၣ်အဲၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတ ဂၤကဟဲသဂၢ်န့ၢ်ဒီးမၤစၢန့ၢ်လၢနကလဲၤခိဖျိတၢ်န့ၣ်လီၤကီၢ်ပူၤအတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံသးစ့ၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢ, ထဲဒၣ်အၣ်ယံအိၣ်အဲၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ မ့တမ့ၢ်, အဲၤရကၤကီၢ်စ့ဟ့ၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤဆူထံကီၢ်ပူၤလဲၤကျိၣ်အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဒီး အိးထီၣ်ကွၢ်နလံာ်နလံာ်တဖၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဝဲတနီၤလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နလဲၤစီၢ်န့ၣ်အိၣ်ဆူထံကီၢ်ပူၤတသ့ဘၣ်. တချးနဘိၣ်ထီၣ်နထၢၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဖိတၢ်လံၤ တဖၣ်အံၤတက့ၢ်.

တၢ်လၢအဖီလၢ်သ့ၣ် တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အဒိဘၣ်ယးဒီး လံာ်လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ် တနီၤလၢနကအဲၣ်ဒီးလဲၤစီၢ်ယုာ်ဒီးန့ၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်လၢ အၣ်အိၣ်အမဲၤ အထၢၣ် ပူၤအမဲၤညါ ကွဲးကဝီၤယၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်လၢနပူၤဟံၣ် ဖိပီဖိကလဲၤစီၢ်ယုာ်န့ၣ်တက့ၢ်.

လံာ်တၢ်န့ၣ်လီၤဘၣ်ယး ကသံၣ်တဖၣ်လၢ ကသံၣ်သရၣ်န့ၣ်လီၤလၢပုၤဆါ ကအိၣ်အဂီၢ် ဒီးကဘၣ် အိၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်.

တၢ်ကွဲးနီၣ်ဖိးသဲးဘၣ်ယး ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတကၤ အတၢ်မၤလိဂ့ၢ်က့ၢ်တီၢ်ပတီၢ်

တီၢ်ဒိၣ်တုၣ်ဖျိက့ၢ်လံာ်အုၣ် သး (ဒံၢ်ကရံၢ်) ဒီးတီၢ်ဒိၣ်လံာ်ဖျိက့ၢ် လံာ်အုၣ်သး(ဒံၢ်ဖျိမံၢ်)

တၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒိတ အတၢ်ဆါ

တၢ်အိၣ်ဖျိလံာ်အုၣ်သး

တၢ်ဖျိလံာ်အုၣ်သး

တၢ်ကွဲးက့ၢ်ထံက့ၢ် လံာ်လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အကါဒိၣ် တဖၣ်

ကသံၣ်ကသီတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲး ယါတဖၣ်

တုၤလီၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ကွဲးလီၤလံာ်လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အကါဒိၣ်အကၢၤတဖၣ်တမံၤလၢလၢနကလိၣ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ် တက့ၢ်.

သုန်နီၣ်လၢနကအန့ၣ်လီၤလံာ်လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါအကါဒိန်တဖၣ်လၢနထၢၣ်စီၣ်စုအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဘိၣ်တၢ်စ့ၤ

ကဘီယူၤခိပနီၣ်တဖၣ် ဟ်ပနီၣ်ဝဲထၢၣ်အဒိန်ဆံးအါ, အတယၢ်ဆံးအါဒီးပျဲၤဖျၢၣ်ဇိလၢ ပှၤတက့ၢ်စီၣ်စုသ့န့ၣ်လီၤ. အတၢ်ဟ်ပနီၣ်တဖၣ်အံၤလီၤဆီလိာ်သး ဒီးဒီးသန့အသးလၢ နကလဲၤဆူလဲၣ်, ဒီးကဘီယူၤခိပနီၣ် ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါနၤလၢ နစီၣ်စုထၢၣ်သ့ပျဲၤဖျၢၣ် တချုးနဟးထီၣ်ဒဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်နီၣ်တၢ်ပျဲၤနစီၣ်စုထၢၣ် ထၢၣ်စီၣ်စု တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ထၢၣ်စီၣ်စု မ့ၢ်ထၢၣ်တဖျၢၣ်လၢ နကစီၣ်စုဒီးနၤလၢကဘီယူၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပျဲၤစ့ၤကီးနၤလၢ နကအးလီၤနထၢၣ်တဖျၢၣ်ဒီးတၢ်အံၤမ့ၢ်ထၢၣ်တဖျၢၣ်လၢတၢ်ကဟ်န့ၣ်နၤလၢ တၢ်ဟ်ဖျိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တဖၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢ နထၢၣ်တဖၣ်အခိၣ် အိၣ်ကျါတၢ်အသးဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်ဒဲးသိးတၢ်သုတလီၤမၢ်ကွံာ်န့ၣ်နၤနီၣ်တမံၤလၢနတၢ်လဲၤအပူၤအဂီၢ်န့ၣ် တက့ၢ်.

ဖြၢၣ်မဲၣ်ဘိၣ်ထီၣ်အထၢၣ်တဖၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးလၢကဘီယူၤအပူၤန့ၣ် အဖိဆံးဖိသၢက မ့ၢ်ကအုကစ့ၤလၢတၢ်ဂီၢ်အသးန့ၣ်အဝဲကဘၣ်မၤမနုၤလဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. ဒဲးသိးအဖိဆံးဖိတဖၣ် သုတတူၢ်ဘၣ်တၢ်ခုၣ်လၢ ကဘီယူၤအပူၤတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်ဖြၢၣ်မဲၣ်ကြးဘိၣ်ထီၣ်တၢ်မနုၤလၢထၢၣ်စီၣ်စုတဖၣ် အပူၤလဲၣ်.

တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢနဟဲစီၣ်ဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤတသ့ဘၣ်တဖၣ်

တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တနီၣ်န့ၣ်အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အသဲးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် တပျဲတၢ်ဟဲစီၣ်ဆူအထံကီၢ်ပူၤဘၣ်. နဟဲစီၣ်ဆူတၢ်စုကဝဲတသ့ဘၣ်. နစီၣ်တၢ်ခိၣ်စုကန့ၣ်အုၣ်တဖၣ်ဒဲးအမ့ၢ်ဒိတဖၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ထးရံးတဖၣ်လၢထၢၣ် စီၣ်စုအပူၤတသ့ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး နအန့ၣ်အီၤလၢနတၢ်ဘိၣ်တၢ်စ့ၤလၢနအးလီၤအီၤအပူၤန့ၣ် သ့ဝဲလီၤ. တၢ်ဂတဖၣ်လၢနဟဲစီၣ်ဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤတသ့ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်, သ့ၣ်သ့ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဒီးတၢ်လဲၣ်တဖၣ်, တၢ်ဖဲးတၢ်ညၣ်အသံကစီၣ်တဖၣ်, ဒီးကသံၣ် မူၤဘျိးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နဟဲစီၣ်ဆူကသံၣ်ကသီလၢကသံၣ်သရၣ်န့ၣ်လီၤလၢနကဘၣ် စူးကါအီၤတဖၣ်န့ၣ်သ့, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးနကဘၣ်အန့ၣ်အီၤလၢတၢ်ဖတဖျၢၣ်အပူၤအိၣ်ယုာ်ဒီးအတၢ်မၤနီၣ် မၤယါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နကြးအိၣ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤလၢ ကသံၣ်ကသီတမံၤလံာ်လံာ်လၢန ဟဲစီၣ်ဆူအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖါရဲဘိၣ်ထီၣ်ယုာ်အထးဆးတၢ်တဖၣ်လၢ ထၢၣ်စီၣ်စုအပူၤ, ဒီးအဝဲအသးတမ့ၢ်ဖးဒိၣ် ဖဲ ကဘီယူၤသန့ အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်စံးဘၣ်အီၤလၢအစီၣ်ထးဆးတၢ်တဖၣ်လၢကဘီယူၤအပူၤတ သ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကြးလၢဖါရဲမတၢ်တၢ်မနုၤလၢအလီၤဆီဒီးတၢ်အံၤန့ၣ်လဲၣ်.

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်မနုၤတဖၣ်လၢနဟဲစီၣ်ဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ် အပူၤသ့န့ၣ်, သံကွၢ်အၣ်ယံအိၣ်အဲၣ်အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်တက့ၢ်.

လံာ်ကဘျံးဟးအံၤဒီးဆူညါတကဘျံးဟးဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်
 တၢ်ဂီၤတဖၣ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤသၢကရၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွဲးလီၤနီၣ်ဂံၢ် ၁
 လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကရၢၢ်လၢတၢ်ကြးဘိၣ်ထီၣ်အီၤလၢထၢၣ်လၢနအးလီၤအီၤအပူၤ.
 ကွဲးလီၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကရၢၢ်လၢတၢ်ကြးဘိၣ်ထီၣ်အီၤလၢနထၢၣ်
 စိာ်စုအပူၤ. ကွဲးလီၤနီၣ်ဂံၢ် ၃ လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအ
 ကရၢၢ်လၢနလဲၤစိာ်ဃုာ်အီၤတသ့.*

- ၁. တၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကြးဘိၣ်ထီၣ်အီၤလၢထၢၣ်လၢနအးလီၤ
 အီၤအပူၤ.
- ၂. တၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကြးဘိၣ်ထီၣ်အီၤလၢထၢၣ်စိာ်စုအပူၤ.
- ၃. တၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤနလဲၤစိာ်ဃုာ်အီၤတသ့ဘၣ်.

<p>က.</p>	<p>တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤတၢ်န့ၣ်ထံပလီၤ. ဒီးတၢ်ဘိၣ်ခံလၢဖိသၣ်အဂီၢ်</p>	<p>တၢ်တူၢ်လိာ်မုာ်အတၢ်န့ၣ်က့ၢ်</p>	<p>ဖိသ့ၣ်တၢ်လိာ်က့ၢ်လၢ အတသီၣ်တသဲ</p>
<p>လံာ်လံာ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟံၢ်. လံာ်လံာ်ဘၣ်ပးတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့. ဒီးလံာ်လံာ်လၢအကၢါဒိၣ်တဖၣ်.</p>	<p>တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအကလၢတဖၣ်</p>	<p>ညါသ့းတဆံးတက့ၢ်.</p>	<p>လံာ်မးမ့တမ့ၢ်မဲးကတုတဖၣ်</p>
<p>တၢ်ထံတၢ်နီၣ်ဃုာ်ကီၢ်လၢဖျးစတံးထၢၣ် လၢအဖျါဆ့အပူၤ</p>	<p>ကျိၣ်စု</p>	<p>ကသံၣ်ကသီလၢအိၣ် ဒီးကသံၣ်သရၣ်တၢ်ပျဲ</p>	<p>န့ၣ်ရံၣ်</p>
<p>တၢ်အိၣ်ဆူၣ်ယုတနီၤ</p>	<p>သဒါမုာ်</p>	<p>လၢၢ်လ့တၢ်မုာ်ပလဲ</p>	

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲတၢ်ဂ့ၢ်ဟံၢ်ဖိၣ်အါထီၣ် က ကဘျံးဟး ၂၂၀

ခ။

တံစုကဝဲ၊ မုတမ္ပာ်တံတမံ၊ လံလံလံလံ၊ ပုစူးကါအီ၊ ဒ်တံစုကဝဲ၊ အသီးသွတဖှ်

တံမုာ်တံဘိတဖှ်၊ ဆပ်ဖိကီဖိတဖှ်

တံသုာ်ဝံာ်သးဆာ၊ တံဂီမုဒီး တံအဂဇ်နုာ်သီးတဖှ်လံတံ တုခိနုာ်အီဖိခိာ်ခိာ်မံဖူထာ် တံရဲာ်ကွဲလံအတဖိးသး

သုာ်သုာ်သုာ်ဒီးတံဒီး တံလံာ်တဖှ်

ကသံာ်ကသီလံအတဖိးသး တဖှ်

မုာ်ခွဲး၊ မုာ်ခွဲး

ကသံာ်ကသီလံအမံအသုာ် တအိာ်တဖှ်

ထံဒီးတံထံအီအကလုာ်ကလုာ်

တံချံတံသုာ်ဒီးတံနုာ်မုနုာ်ဆို လံတံဖိအိာ်တုာ်အိာ်အဂီ

ဂ။

တံသံကွဲာ် တံဒုတံအု အပီးအလံတဖှ်

သံးခံကီအါကတံလံတံတံ အိးထိာ်ဒီးအိာ်ဒီးတံမနီာ် မးယါခဲလံာ်

တံဂီတဖှ်၊ တံဖိတံလံ တဖှ်လံတံဟံ တံသုာ်နီာ်

လံာ်ဖးတဖှ်

တံကူတံသိးတဖှ်

တံဖိတံလံတဖှ်လံတံမံ ကဆဲကဆီနီာ်ခိအဂီ

တံဖိတံလံလံအခိာ်စု ကနုာ်အုာ်တဖှ်

ကွဲးလုလံး

တံဂီခါဆုကဲးကဲး

လၢကဘီယူအပူန့ၣ်
နအိမိၣ်တသ့လုတက့ၤဘၣ်.

သ့ၣ်နီၣ်လၢနကအိၣ်
တၢ်အိတၢ်ဖဲတၢ်ဟဲစိၣ်န့ၣ်နလၢတၢ်အိၣ်
တၢ်အိၣ်သိးနကအိၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဘါဒီးအိၣ်
ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဖဲနလဲၤ
တၢ်လၢကဘီယူအပူအဆၢကတီၢ်န့ၣ်
တက့ၢ်.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်လၢနကဘီယူထီၣ်စၢဖှိၣ်အိတဖၣ်
လၢနတၢ်လဲၤသုးနသးဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူအ
ဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. စံးဆၢတၢ်သံက့ၢ်လၢလၢတဖၣ်
အံၤခိဖှိၣ်နတ့တၢ်ဂီၤ မ့တမ့ၢ် နက့းအဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ်, ခံမံၤလၢတက့ၢ်.

တၢ်တနီၤလၢနကလဲၤစိၣ်ဃုာ်ဒီး နန့ၣ်ကမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.	တၢ်တနီၤလၢနကဟံတၢ်န့ၣ် ကမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

နတၢ်လဲၤကျဲ

တၢ်လဲၤလၢကဘီယူ
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်အံၤကမ့ၢ်တၢ်လဲၤလၢကဘီယူအဆိကတၢ်တဘျီလၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတမံၤမံၤလၢအအိၣ်ဒီးန့ၣ်
မ့တမ့ၢ်နဟံၣ်ဖိဃီဖိအကတဖၣ်ဘၣ်ဃး
ဒီးတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. နကြးဟံၣ်ဖျါထီၣ်
နတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတဖၣ်အံၤဖဲ
နတၢ်သိၣ်လိမၤယုးဒုးသ့ၣ်ညါဆိအ
တၢ်မၤလိတီၤပူ, တချးနဒီးထီၣ်ကဘီယူဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအဖိလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်တနီၤလၢနကဘၣ်သ့ၣ်နီၣ်
ထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

လီၢ်ဆူၣ်နီၤယီၢ်တကိး နကဘၣ်သိးထီၣ်နလီၢ်ဆူၣ်နီၤ
ယီၢ်တကိးဖဲကဘီယူကယူထီၣ်ဒီးကစီၢ်လီၤအ
ဆၢကတီၢ်တဖၣ်ဒီးဖဲလီၢ်ဆူၣ်နီၤယီၢ်တကိး
အတၢ်ပနီၣ်အိၣ်ဖျါ အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
နမ့ၢ်သိးထီၣ်လီၢ်ဆူၣ်နီၤယီၢ်တကိးအံၤကိး
ဆၢကတီၢ်ဒီးန့ၣ်,ကမ့ၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်
လၢအဂ့ၤတမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိမိၣ် - တၢ်တပျဲနအိမိၣ်လၢ
ကဘီယူဖဲလဲၣ်တဘျီဂ့ၤဂ့ၤအပူန့ၣ်ဘၣ်.

ကဘီယူအပူ ပျက်ကွဲထွေဖျက်တတ်တဖန် ကဘီယူအပူပျက်ကွဲထွေဖျက်တတ်တဖန်မတော်လီတော်လီဆဲးဒ်သိး ပျက်ကွဲထွေဖျက်ကလဲဘက်တော်မုန်မုန်ပျက်ပျက်ဖီးတော်ကီတော်ခဲတော်ဘက်ယိပ်ဘက်ဘီအင်္ဂါနီနီလီ။ ဒီကနီလူထွေဖျက်အဝဲသွန်အတော်နီနီလီတဖန်တကွာ၊ နမုန်လိပ်ဘက်တော်မံမံ၊ ဒ်ထံ မှတမုန် ယုလုး နနီ၊ ယုကဘီယူအပူပျက်ကွဲထွေဖျက်တော်တကွာ၊

ဝုထိတအိတ်တော်အိတ်တော်အိတ်တဖန်လတော်ဒုးအိတ်ကလီအိတ်ဖဲအဟဲလကဘီယူအပူအဆာဒိန်အမဲရကကီရီစာဖိတ်အခါနီနီမုန်လအတအိတ်ညီနီဝဲအယိလီ။ ဟဲတုဝဲလအမဲရကကီရီစာဖိတ်ပူလတော်သုတ်ဝဲသုတ်စုးဖီးဒိတ်အပူလီ။ နဟးဆုးတော်အိတ်သးအံကသုလကျဲဒ်လဲင်၊ တော်မုန်သုတ်ဝဲနသးမှတမုန်၊ တော်မုန်သုတ်ဝဲလထံလကဘီယူအပူနနီ၊ နကြားယုမတလတော်မံမံလဲင်။

တော်အိတ်တော်အိတ်တဖန်လကဘီယူအပူ တော်အိတ်တော်အိတ်လကဘီယူလဲအဆာဒိန်ဂုကတဖန်အပူနနီနီနီကလီအိတ်လီ။ နမုန်အိတ်လတော်လဲကျဲဖးယံဖးထီအပူနနီ၊ တော်ကဒုးအိတ်နတော်အိတ်တော်အိတ်တဘျူးဘျီနီနီလီ။ အိတ်တော်လတော်ဒုးအိတ်ဒုးအိတ်နတဖန်အံဒ်သိးနကအိတ်ဒီးဂံဘိတော်အိတ်ဆုတ်အိတ်ချလကဘီယူလဲကျဲဖးယံဖးထီအပူအံအင်္ဂါနီနီတကွာ၊

ထံ ကလံလကဘီယူအပူနနီ မုန်ကလံလယုထီအယိ၊ တော်အကါဒိတ်မးလကဘီယူအပူအဆာဒိန်အိတ်ထံနနီလီ။ နမုန်တအိတ်ထံဘက်နနီ၊ ဘက်သုတ်သုတ်တော်မံမံအသးဒ်နအိတ်တမုန် မှတမုန်၊ နလီဘျူးဖီးဒိတ်နနီလီ။

သံး ကဘီယူအါတကွာအပူနနီ နပူအိတ်သံးသုဝဲ၊ ဘက်ဆုတ်ဒီး တမုန်တော်ထံင်တော်ဆိကမိတ်အဂုလကအိတ်သံးလကဘီယူအပူနနီဘက် မုန်လ၊ တော်အံမဲဖျက်လီထံလကနီခိအပူသု၊ ဒီးကယုထီသုတ်သုတ်နနီလီ။

တော်မုန်ခိကွာဂီတော်ဟူးတော်ဂဲလကဘီယူပူ နကဆုတ်နီအိတ်ဒုတ်ဂံတဟံလကဘီယူအပူနနီတဘျူးနနီရံညါအယိ၊ နမုန်ဂဲလကထာတ်၊ စုတ်လဲင်နသး၊ ဒီးဟးထီင်ဟးလီလကဘီယူပူတဘျူးဘျီဖဲနအိတ်လကဘီယူပူအဆာဒိန်နနီ၊ ကမုန်တော်အဂုနနီလီ။

ကလံတော်အိတ်သနံးအတော်လဲလိင်သး နနီကမဲအသးဒ်တော်ပိဖးလကဘီယူသုတ်သုတ်နနီလီ။နကမဲဖျက်လီတော်အိတ်သနံးအင်္ဂါနနီ၊ ဂံတော်တမံမံဒ် chewing gum (တော်ဆဲးဘျူးလကပံင်အိတ်ဘက်ဆုတ်ပတယုလီအိတ်), တကီထီင် မှတမုန်၊ အိတ်ထံတကွာ၊

ဆုတ်နီလဲလိင်လီဆုတ်နီ ပျက်ကွဲထွေဖျက်လကဘီယူအပူနနီ တော်ပတ်ပနီနီအိတ်လီဆုတ်နီတဖန်ဒီးလကဘီယူအပူနနီဘက်ဆုတ်နီနီနီလဲလိင်လီဆုတ်နီအံအလီနနီလီ။ နပူဟံင်ဖဲ မှတမုန်၊ နတံသကီတဖန်မုန်ဘက်အသးကစီဒီနနီ၊နဲလဲလိင်ဆုတ်နီလီဆုတ်နီသုဝဲလီ။

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ် (အၣ်ယံအိၣ်အဲၣ်)
အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ကလဲၤယုၣ်တၢ်
ဒီးကွၢ်ထွဲပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲလၢ အဆူး
ဆါနးနးကလဲၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ်
လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢလၢကဟး
လၢအခိၣ်ဒၣ်ဝဲတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနတူၤလၢ တၢ်လီၤလၢ
နကလဲၤလၢခံကတၢ်တတီၤအက
ဘီယုၤသန့န့ၣ်, နဘူးနတၢ်တက,
နတံၤသကိး, မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟံလီၤကွၢ်
လီၤအိၣ်လီၤဆိး ခၢၣ်စးကရၢ
အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤကအိၣ်ဖဲန့ၣ်လၢ
ကသၢ်တူၢ်လိၣ်နၢအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်
ဖိသၣ်ဆံးဖိခံန့ၣ်အဖိလၢတဖၣ်
လၢအအိၣ်ဒၣ်လၢအမိၢ်အပၢအကံၣ်ဖျၢၣ်
လီၤလၢတၢ်လဲၤကျဲၤဒိဘိညါန့ၣ်, အကဘီယုၤ
လဲဘၣ်တၢ်မၤစၢလီၤအိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.
သ့ၣ်နီၣ်လၢနကဟဲစိၣ်ဖိသၣ်တၢ်အိၣ်ဒီး ဖိသၣ်တၢ်ဘိၣ်ခံတဘျီဂီၢ်.
တဖၣ်အါအါလၢတၢ်လဲၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟးလီၤ
လၢကဘီယုၤအပူၤန့ၣ်
တၢ်ဟးလီၤအိၣ်ဝဲလီၤ. နကြးတၢ်လီၤဒၣ်
ထဲတၢ်ဟးလီၤအစးခိဆူတၢ်ဟးလီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.
ထံလၢတၢ်သ့စုအလီၤန့ၣ်, တၢ်ကြးသ့အိၣ်ထဲဒၣ်
လၢတၢ်သ့စုအဂီၢ်ဒီး တမ့ၢ်လၢတၢ်ကအိၣ်အိၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.

တၢ်မူကဘီယုၤ
နမ့ၢ်မူလၢကဘီယုၤပူၤဒီးနအဲၣ်ဒီးဘျိးန့ၣ်,
ထၢၣ်အဖိတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢနမဲၣ်ညါထၢၣ်
ပူၤဖဲလီၤဆ့ၣ်နီၤလၢနမဲၣ်ညါတဖျၢၣ်
အချၢန့ၣ်လီၤ. နစူးကါထၢၣ်အဖိအံၤဝံၤအလီၤခံ,
စူးကွံၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဟးလီၤအတၢ်ကမ့ၢ်အပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

**တၢ်အိၣ်ပတုၣ်တစိၢ်တလီၤအလီၤဒီးညီၣ်န့ၣ်,
လၢတၢ်လဲၤလိၣ်ကဘီယုၤအဂီၢ်**

ပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတနီၤ ကဘၣ်လဲၤခိဖျိတၢ်အိၣ်ပတုၣ်တစိၢ်တလီၤအလီၤ
တတီၤ မ့တမ့ၢ်အါတီၤသ့ၣ်သ့ၣ်တချုးအဟဲတူၤလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
ပူၤဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤညီၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ပတုၣ်တစိၢ်တလီၤလၢက
လဲလိၣ်ကဘီယုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်အိၣ်ပတုၣ်တစိၢ်တလီၤအလီၤအံၤ,
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်နကဘၣ်လဲၤခိဖျိတၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤဝဲကျိၤ
အတၢ်သမံသမိးအလီၤန့ၣ်လီၤ. အၣ်ယံအိၣ်အဲၣ်မ့တမ့ၢ် ကဘီယုၤခိပန့ၣ်
အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤကမၤစၢနၢဒ်သိး နကလဲၤဆူနကဘီယုၤလၢခံတဘျီ
အအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူၤအံၤ အၣ်ယံအိၣ်အဲၣ်အပူၤဘၣ်
မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ကဟဲသၢ်နၢဖဲ တၢ်အိၣ်ပတုၣ်တစိၢ်အလီၤဒီးမၤစၢနၢလၢတၢ်
ဟဲတူၤအတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အလီၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်,
အဝဲသ့ၣ်ကမၤစၢစ့ၢ်ကိးနၢဒ်သိးနကထံၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဘျိး
အလီၤလၢမ့ၢ်တနၢအဂီၢ် မ့တမ့ၢ်, ကမၤစၢနၢလၢ နတၢ်လဲၤဆူနတၢ်ဟံလီၤကွၢ်
လီၤအိၣ်လီၤဆိးအလီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ
တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်န့ၣ်, အၣ်ယံအိၣ်အဲၣ်အပူၤလီၤတၢ်ဒ်သိးနကအိၣ်ဒီးပူၤတက
ဂၤလၢကမၤစၢနၢလၢနတၢ်လဲၤဒိကတီၢ်ညါအံၤအပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံကီၢ်ပူၤတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်

အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံကီၢ်ပူၤတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ကအိးထီၣ် ကွၢ်န့ၣ်တၢ်ဘိၣ်တၢ်စၢတဖၣ်ဒီးကသမံသမိးနလံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်လဲၤကွဲးယါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်တမၤညီၣ်န့ၣ်အသးဘၣ်ဆၣ်, တဘျီဘျီန့ၣ်တၢ်ကမူၤကမၣ်ဒ်အမ့ၢ်

တၢ်ကမၣ်လၢတၢ်ကွဲးကဒီးနမံတဖၣ်မၤအသးဖဲတၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပူၤသန့န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ထံၣ်

တၢ်ကမူၤကမၣ်ဒ်အံၤအသိးတမံမံလၢတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်အပူၤန့ၣ်, တၢ်အဂ့ၤက

တၢ်လၢနကဘၣ်မၤအိၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီ

ဖဲနလဲၤတၢ်အလီၤန့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကမၣ်အံၤဒ်သိးပူၤတဂၤဖဲခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီအံၤကဘျီဘၣ်က့ၤအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ပျဲန့ၣ်လီၤကီၢ်ပူၤခးဒ်, ဒီးလံာ်ပျဲဖဲမၤတၢ်ခးဒ်

I-94 လၢအမ့ၢ်လံာ်ပျဲန့ၣ်လီၤကီၢ်ပူၤန့ၣ်တၢ်ကမၣ်ပီၣ်အိၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ. နကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂီၢ် (အံၤအ့ၣ်ဒ် - Employment Authorization Document [EAD]) န့ၣ်, တၢ်ကဒိန့ၣ်နဂီၤ, ဟံးန့ၣ်နစုမ့ၢ်ကျၢ်စုတဝံးအဒိန့ၣ်လီၤ.

နအံၤအ့ၣ်ဒ်ခးဒ်အံၤကဘၣ်လဲၤခိဖျိတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဆိဘၣ်တဆိဝံၤ, တၢ်ကဆူလီၤအိၣ်ဆူနတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိၣ်

လီၤဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီအိၣ်န့ၣ်လီၤ. I-94 ဒီး EAD Cards လံာ်ပျဲန့ၣ်လီၤကီၢ်ပူၤ, ဒီးလံာ်ပျဲဖဲမၤတၢ်အံၤ,

မ့ၢ်လံာ်လဲၤတၢ်မၤနီၣ်မၤယါလၢအကါဒိၣ်မးတဖၣ်လၢအဟံဖျါထီၣ်တၢ်အုၣ်သးလၢနမ့ၢ်ပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤ,

ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နတၢ်ပျဲလၢနကဖဲတၢ်မၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခိသ့ဝဲကျိၤ

ဖဲနလဲၤခိဖျိတၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံကီၢ်ပူၤအတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်ဝံၤလဲၤန့ၣ်, နကဘၣ်ဟံးထီၣ်ကဒီးနတၢ် ဘိၣ်တၢ်စၢတဖၣ်ဝံၤ, လဲၤကဒီးဆူထံလီၤကီၢ်ပူၤအခိသ့ဝဲကျိၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်လီၤဆူထံလီၤကီၢ်ပူၤခိသ့ဝဲကျိၤအပူၤ

ဘၣ်မူဘၣ်ဒါကသမံသမိးနခိသ့ဝဲကျိၤတၢ်ဟံဖျါအလံာ်ဒိ, ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ကသမံသမိးနတၢ်ဘိၣ်တၢ်စၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနတၢ်ဘိၣ်တၢ်စၢတဖၣ်ပူၤထီၣ်ကွံာ်ခိသ့ဝဲကျိၤအတၢ်သမံသမိးလဲၤန့ၣ်, နကအိၣ်ကတံာ်ကတီၤလဲၤ

နသးလၢနတၢ်လဲၤလၢခံကတၢ်တပတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်အိၣ်ပတုၣ်ဒီးမံလၢကျဲၤ

နမ့ၢ်တချုးန့ၣ်လၢကဘီယူၤလၢခံတဘျီလၢနတၢ်လဲၤလၢခံကဒီးတပတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကဘၣ်မံတီၢ်ဖဲ တၢ်န့ၣ်လီၤဆူထံလီၤပူၤသန့န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်မၤအသးဒ်အံၤန့ၣ်, အၣ်ယံအိၣ်အဲမ်ကကျဲၤန့ၣ်န့ၣ် (ဒီးဟ့ၣ်တၢ်အပူၤ) လၢတမ့ၢ်ဘျီၣ်ဒါး ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အဂီၢ်တုၤလၢနဒီးထီၣ်ကဒီးကဘီယူၤလၢခံတန့ၣ်လၢနတၢ်လဲၤလၢခံကတၢ်တပတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤလၢနကဘၣ်လဲၤတုၤလၢခံကတၢ်

ဖဲတၢ်န့ၣ်လီၤထံကီၢ်ပူၤသန့န့ၣ်, နကဒီးန့ၣ်ဘၣ် အၣ်ယံအိၣ်အဲမ်အခးဒ်

ယုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးန့ၣ်ဒီးဂ့ၢ်ဂီၢ်အူလီၤတဲစီနီၣ်ဂံၢ်တဖျါလၢနမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢ န့ၣ်နကဆဲးကျိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခးဒ် အံၤကအိၣ်လၢပျဲဖဲတဘီလၢနလံာ်ထီၣ်

အိၣ်လၢနကတီၢ်လီၤသ့ဝဲ အလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲနလဲၤတုၤလၢ တၢ်လီၤလၢခံကတၢ်လၢနကဘၣ်လဲၤ

အကဘီယူၤပျီန့ၣ်, နဘူးနတၢ်, နတံၤသကိး, မ့တမ့ၢ် ပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ

နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီတဂၤကဟဲအိၣ်ခိးသဂါန့ၣ်

တၢ်လဲၤမၤန့ၢ်က့ၤတၢ်ဘိၣ်တၢ်စၢအလီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံမံအယိ ပူၤမ့ၢ်တအိၣ်ဖဲန့ၣ်

နီတဂၤလၢအဟဲအိၣ်ခိးသဂါန့ၣ်, ဝံသးစုဆဲးကျိးကဘီယူၤသန့အပူၤဘၣ်မူဘၣ်

ဒါတဘျီယီတက့ၢ်. ပူၤအဝဲန့ၣ်ကမၤစၢန့ၣ် လၢနကဆဲးကျိးနတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးကရၢ, နတံၤသကိး,

မ့တမ့ၢ် အၣ်အိၣ်အဲမ် ခိဖျိအစူးကါဝဲ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူလီၤတဲစီနီၣ်ဂံၢ်လၢအအိၣ်လၢန အၣ်ယံအိၣ်အဲမ်ခးဒ်အလီၤ န့ၣ်လီၤ.

သးရဲၣ် အဟံၣ်ဖိယိဟဲတုၤလၢကဘီၤယူၤသန့ ဖဲအဝဲသ့ၣ်အဝဲၣ်
အသီတဖျါၣ်န့ၣ် လၢတၢ်ဘျးတၢ်တီၤဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ပီၤသးဝးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပူၤတအိၣ်
နီၣ်တကဖဲကဘီၤယူၤသန့န့ၣ်လၢကလဲၤသကၢ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. သးရဲၣ် အဟံၣ်ဖိယိဖိကြးမတၢ်မနုၤလဲၣ်.

ပုၤမ့ၢ်တအိၣ်ခိးသကၢ် နခိၣ်ဖဲကဘီၤယူၤသန့နီၣ်တကဘၣ်ဆၣ်,
ဘၣ်ယိၣ်တၢ်တဂ့ၤ. ဟံၣ်နသးမ့ၢ်မ့ၢ်ဒီး ဆဲးကျိးကဘီၤယူၤသန့
အဟံၣ်လၢတၢ်မၤစၢအဂီၢ်တက့ၢ်.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢ, ဖဲနလဲၤတုၤလၢတၢ်လီၢ်လၢနကဘၣ်
လဲၤတုၤလၢခံကတၢ်န့ၣ်, နသးကမၤအသးဖဲလဲၣ်. ကွၢ်ဖဲတၢ်ဂ့ၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်အါထီၣ်တဖၣ် (ဂ)
မဲၣ်သၣ်လၢအဟံၣ်ဖိထီၣ်သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ - ကဘျးဟ့ၣ်ဖိ ဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လၢ
မဲၣ်သၣ်ဖဲလဲၣ်တဖၣ် ကဟံၣ်ဖိထီၣ်သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အံၤလဲၣ်.
တုၤလီၤအိၣ်လၢတၢ်ကစီၤကျိၤတဖၣ်အပူၤတက့ၢ်.

Three large empty circles arranged horizontally, intended for drawing or writing.

- တၢ်ကဘျးနသးခါ. နကသၣ်ဝံၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကသူနသးလၢထံခါ.
- မ့ၢ်နကသးခုခါ. နကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီခါ.
- မ့ၢ်နကအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ပီၤသးဝးခါ. နကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီခါ.
- နဆိကမိၣ်လၢနနီၣ်ခိအံၤကညီၣ်နီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်အသီတဖၣ်လၢနခိၣ်နယၢဝးတရံးနအံၤ
အဂီၢ်န့ၣ်ကယံၣ် ဆံးယံၣ်လဲၣ်.

နတၢ်လဲၤဖးယံၤအံၤဝံၤအလီၢ်ခံ နကလီၤဘျးလီၤတီၤသ့ၣ်သ့ၣ်,
ဘၣ်ဆၣ်ဒီး လၢတသီခံသီအတီၢ်ပူၤ နအိၣ်ကကိညၣ်ထီၣ်က့ၤ
လီၤ.

မလကတၢ်က့ၤအဆာဒိန်*

ဃုထာတၢ်စံးဆါအကြးအဘၣ်ကတၢ်လၢတၢ်သံက့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအဂီၢ်
ခိဖျိနမနီၣ်တၢ်ဃုထာလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဒိတခါ-

ကျိၣ်မနုၤတကျိၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလဲၣ်.

(က) တရူးကျိၣ်

(ခ) အဲကလံးကျိၣ်

(ဂ) က့ၤမနံၣ်ကျိၣ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤကတိၤအဲကလံးကျိၣ်အယိတၢ်စံးဆါလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,

(ခ) အဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၁) နတံၤသကိး မၤဝံၤကွံၣ်အဆူၣ်ချုတ်သမံသမိးဒီးဘၣ်ဘၢတၢ်သမံသမိးဝံၤလံ, ဒီးအိၣ်
ကတဲၣ်ကတိၤအသးလၢကဟဲဆူကီၢ်အမဲရကၤအဂီၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါအမါအိၣ်
ဖျိၣ်အဖီလီၤ.အဝဲဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤလၢ ကဘၣ်မတၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ကြးဒုးသ့ၣ်
ညါဝဲ IOM မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဝဲလီၢ်အပုၤဘၣ်မူ
ဘၣ်ဒါဘၣ်ယးဒီးအပုၤဟံၣ်ဖိယိဖိနီၣ်ဂံၢ်အါထီၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်ဧါ.

(က) မ့ၢ်. အဝဲမ့ၢ်တဒုးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ကမယံၣ်ထီၣ်
အတၢ်ဟးထီၣ်ဘၣ်အဆၢကတိၢ်န့ၣ်လီၤ.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်. အဝဲမ့ၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်, ကမယံၣ်ထီၣ်
အတၢ်ဟးထီၣ်ဘၣ်အဆၢကတိၢ်န့ၣ်လီၤ.

(၂) IOM အထၢၣ်န့ၣ်ကြးနဘိၣ်ဃုၣ်အီၤလၢနထၢၣ်လၢနအးလီၤအီၤအပူၤဧါ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

(ဂ) IOM အထၢၣ်န့ၣ်နဘိၣ်အီၤတပူၤဂ့ၤတပူၤဂ့ၤအတွးတအိၣ်ဘၣ်.

* တၢ်စံးဆါအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ပၢ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဖျါ ၂၂၀ န့ၣ်လီၤ.

(၃) ဖဲနဘိၣ်ထီၣ်နတၢ်ဘိၣ်တၢ်စ့ၤအခါတၢ်ဖိတၢ်လံၤမနုၤတဖၣ်န့ၣ်န တကြး ဘိၣ်ယုၣ်အိၤမ့ၢ်လၢ တၢ်တပျဲစိၣ်န့ၣ်လီၤအိၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူၤဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

(က) တၢ်ထံးတၢ်ဘိ.

(ခ) မ့ၣ်ဖွံး.

(ဂ) ကသံၣ်ကသီလၢတဖိးသဲစး.

(ဃ) ကသံၣ်ကသီလၢအအိၣ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်အတၢ်ပျဲ.

(င) နဘၣ်ယုထာ (က), (ခ) ဒီး(ဂ).

(၄) ကဘီယူလဲၤထံၣ်ဂၤကီၢ်ဂၤတဖၣ်အပူၤ နကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဒုးအိၣ်နုၤတဖၣ်အပူၤဒါ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

(၅) ဖဲနလဲၤတုၤလၢတၢ်လီၢ်လၢခံကတၢ်လၢနကဘၣ်လဲၤတုၤအကဘီယူသန့န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကထံၣ် မတၤအိၣ်ဖဲန့ၣ်လၢကဟဲသဂၢ်နအဂီၢ်လဲၣ်.

(က) တံၤသကိးတဂၤဂၤ.

(ခ) ဘူးတံၢ်တဂၤဂၤ.

(ဂ) တၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ.

(ဃ) ခဲလၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်လၢထးတဖၣ်အံၤအကျိတခါန့ၣ်လီၤ.

(၆) ဒိဖှိနဆဲးလီၤနမံၤလၢလံာ်တီလံာ်မိတဘျီအပူၤအယိ, နအၢၣ်လီၤလၢ နကလိးက့ၤစ့ဟ့ၣ်လီၢ်အံၤ ဖဲနဟဲတုၤလၢကီၢ်အမဲရကၤဝံၤအလီၢ်ခဲပျဲန့ၣ်အတီၢ်ပူၤလဲၣ်.

(က) တနံၣ်အတီၢ်ပူၤ.

(ခ) သၢနံၣ်အတီၢ်ပူၤ.

(ဂ) ယံၣ်နံၣ်အတီၢ်ပူၤ.

(ဃ) အနံၣ်တဆံအတီၢ်ပူၤ.

အဆာဒိဉ်လွံာ် တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိး ခၢဉ်စးတၢ်ကရၢကရီ

တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးခၢဉ်စးတၢ်ကရၢကရီအပူၤမတၢ်ဖိတဖဉ်
ကမ့ၢ်ပူၤအကါဒိဉ်ကတၢ်တဖဉ်လၢအကဟံးစုန့ဉ်
ကျဲန့ၤလၢနပူၤတဝါအသီပူၤအံၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဃးဒီး

- » တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးခၢဉ်စးတၢ်ကရၢကရီအမူဒါတိပတီၢ်
- » တၢ်မၤစၢတဖဉ်လၢနတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်
လီၢ်ဆိးခၢဉ်စးတၢ်ကရၢကရီကဟ့ဉ်န့ၤ
- » နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးမူဒါတဖဉ်ဖဲနမၤသကိးတၢ်ဒီးနတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်
လီၢ်ဆိးခၢဉ်စးတၢ်ကရၢကရီ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးခၢဉ်စး
တၢ်ကရၢကရီအပူၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖဉ် တဲန့ၤန့ဉ်, ဒိက
န့ဉ်အီၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲး တက့ၢ်. အဝဲသ့ဉ်ဟ့ဉ်န့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်
တၢ်ကျိၤအဘဉ်အတီတဖဉ် ဘဉ်ဃးဒီးတၢ်အိဉ်မူလၢအမဲ
ရကၢကီၢ်စၢဖိဉ်အပူၤန့ဉ်သ့ဝဲလီၤ.

အကလံးဝါ်သြလအကါဒိ်တဖ်

အကလံးဝါ်ကတိအဖျဉ်ဒီးတကတိအရၢ်လလ်တဖ်အံ့ဘၣ်တဖ်စူးကါအီဖဲတဖ်စံးကတိသကိးဘၣ်ယးဒီး တၢ်ပၣ်လီကွါလီ်အိၣ်လီ်ဆိးခၢ်စးကရၢအမူဒါတီပတီ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်မလိန်ပၢ်တၢ်ကတိအဖျဉ်ဒီးတက တိအရၢ်တဖ်အံ့န့ၣ်ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကတိမ့တမ့ၢ်ကွဲးတၢ်ကတိအဖျဉ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိအရၢ်တဖ်အံ့လၢအကလံးကျိၣ်တက့ၢ်. ကွဲးထီၣ်ခိအီ လၢနကျိၣ်ဒ်နဲတက့ၢ်. တၢ်အံ့ပံးအလီၢ်ခံတုလီတၢ်ကတိမ့တမ့ၢ်တၢ်ကတိရၢ်အံ့အဂီၢ်, ကွဲးလီအခိပညီ, မ့တမ့ၢ် စူးကါအီလၢလံာ်ပွဲကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျဉ်န့ၣ်တၢ်မၤပၣ်န့ၢ်န့ၣ်လံာ်.

ကညီကျိၣ်	အကလံးကျိၣ်	တုတၢ်ကတိအံ့အဂီၢ်, ကွဲးလီအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီလၢ လံာ်ပွဲကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
ခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီ	agency	ခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီ မ့ၢ်ခိပန့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရီတခါလၢအမၤစၢခိပန့ၣ် အဂၤတဖ်မ့တမ့ၢ်ပျၢပျၢပျၢ.
	assistance	
	case manager/ caseworker	
	help	
	responsibilities	
	rights	
	services	
	staff	

ထံကီၢ်ပဒိၣ် မၤသကိးတၢ်ဒီး
တၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤ
ဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်
လၢ ကဟံလီၤန့ၢ်က့ၤ ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်
ခဲတဖၣ်အလီၢ်အကျဲန့ၣ်လီၤ.

နတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိး
ခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိကမၤစၢၤန့ၣ်လၢ
မ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤတၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့ၤတဖၣ်ဒီး
တၢ်လၢနလိၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်
ဖဲနဟဲတုၤသီလၢအမဲရကၤ
ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ပူၤအံၤအသီ ၃၀
အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကၢၤဒိၣ်တနီၤဘၣ်ဃးနဂ့ၢ်နကျိၤဒီးနဟံၣ်ဖိယိဖိဂ့ၢ်ကျိၤတဖၣ်
လၢနကြးဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးကရၢ
န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. အဒိ, နမံၤနသ့ၣ်, နသးနံၣ်လၢ,
ဒီးတၢ်ဒိန့ၣ်သိးအဂၤတဖၣ်.

တၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စး တၢ်ကရၢကရိအမူဒါတီၤပတီၢ်

ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢၤဖျိၣ်အပူၤအံၤ, ထံကီၢ်ပဒိၣ်
မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ဒီး
အကဟံလီၤက့ၤပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်
အလီၢ်အိၣ်လီၤဆိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်ပဒိၣ်
ပၣ်လီၤဝဲတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢတၢ်ကဘၣ်
မၤထွဲအီၤတဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲကျိၣ်စ့တဖၣ်လၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤစၢၤလၢ
ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိအဂုၤအဂၤတဖၣ်
ဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်မၤ စၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ် ကဟ့ၣ်
စ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိကဟ့ၣ်လီၤနတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢနလိၣ်ဘၣ်အီၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်
မ့ၢ်ဂီၤဒီးတၢ်မၤစၢၤလၢနလိၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်ဖဲမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သီဒီးလၢအဆိကတၢ်တဖၣ်လၢ
နတၢ်အိၣ်မူလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ပူၤအံၤအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိကဆဲးကျိးန့ၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၢ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤအဂုၤအဂၤ
တဖၣ်လၢနလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢနကစးထီၣ်နတၢ်အိၣ်မူအသီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကျၢၢ်နဲးလၢအမ့ၢ်ပိၣ်မ့ၢ်သးစၢ်ဖိတဂၤ, ဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢၤ
ဖျိၣ်အပူၤအိၣ်တလၢဘျီၣ်လဲၣ်.ဖဲဆၢကတီၢ်အံၤအတီၢ်ပူၤ, တၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိဖဲဒီးအပူၤမၤတၢ် ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အီၤ
လၢတၢ်မၤစၢၤတဖၣ် ဒ်အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲလၢာ်အသိးန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်တနံၤ,
ကျၢၢ်နဲးကိးအနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤ ပုၤရဲၣ်ကျဲတၢ်လၢ ကလဲၤဆ့ၣ်အီၤဆူတၢ်ဆါတၢ်ပူၤ ကျး
အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. အနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤပုၤမၤတၢ်ဖိစံးဘၣ်အီၤလၢအတၢ်မၤအါမ့ၢ်လၢ ကဘၣ်
လဲၤဆ့ၣ်ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဟံၣ်ဖိယိဖိလၢအဟဲတုၤသီတဖၣ်ဆူ ကသံၣ်ဝဲဒီးအလီၢ်
လဲၤဝဲတသ့ဘၣ်. ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးကျၢၢ်နဲးလၢ အလဲၤပူၤအီၤဆူတၢ်ဆါတၢ်
ပူၤအကျးန့ၣ် စ့ၤဘျီလဲၣ်, ဒီးအဝဲစူးကါတၢ်အိၣ်အခးဒ်လၢကပူၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အဂီၢ်
စ့ၢ်ကိး သ့ၣ်လဲၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. စံးဘၣ်စ့ၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်ဆါတၢ်ပူၤအကျးအိၣ်ဘူးဒီးအ
ဟံၣ်ကစီဒိတုၤလၢ, လဲၤဟးလၢအခိၣ်သ့ၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. စံးဘၣ်ဝဲကျၢၢ်နဲးလၢ, ခဲအံၤ
အဝဲကဘၣ်ကျဲးစးမၤတၢ်ဒ်အံၤတဖၣ်လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲ, ဒီးမၤအဒိပုၤဝဲၣ်ခါအိၣ်ဘူး
ဖဲန့ၣ်လၢကမၤစၢၤအီၤအဂီၢ်သ့ၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ကျၢၢ်နဲးအသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအသးပူၤမၤအသးဒ်
အနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤအံၤ တကန့ၣ်ယုၣ်အီၤလၢဘၣ်. ဘၣ်မနုၤအယိ
ကျၢၢ်နဲးအိၣ်ဒီးဝဲလၢပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအံၤကလဲၤဆ့ၣ်အီၤလဲၣ်. ဘၣ်မနုၤအယိပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ
တဂၤအံၤ လဲၤဆ့ၣ်အီၤဆူတၢ်ဆါတၢ်ပူၤကျးတချုးဘၣ်န့ၣ်လဲၣ်. ကျၢၢ်နဲးမ့ၢ်ကဒုးကဒုး
တၢ်လၢနမဲၣ်ညါဘၣ်ဃးအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအံၤန့ၣ် နကစံးဘၣ်အီၤလၢတၢ်မနုၤလဲၣ်.

အဆိကတၢ်အသီသၢဆံ

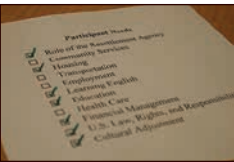
တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ကမၤစၢၤန့ၣ်လၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤတၢ်လၢာ်ဘျီ
လၢာ်စ့ၤတဖၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးတၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ၤတဖၣ် ဖဲန့ၣ်တုၤသီလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်
အပူၤ အသီသၢဆံအတီၢ်ပူၤ န့ၣ်လီၤ. ခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိအဂၤတဖၣ်ကဟ့ၣ်တၢ်လၢာ်ဘျီ
လၢာ်စ့ၤအပူၤအံၤလီၤလီၤဆူပုၤလၢအဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲအအိၣ်လီၤ. ခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိအဂၤတဖၣ်ကဟ့ၣ်
လီၤကျိၣ်စ့ဆူန့ၣ်ပူၤဒီးနကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ၤအပူၤတဖၣ် အံၤလၢန့ၣ်ကစၢ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤလၢအသီခွံဆံ

န့ၣ်တုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပူၤအသီသၢဆံအတီၢ်ပူၤ တၢ်ဟ်လီၤက့ၤန့ၣ်လၢလီၤအိၣ်လီၤဆိးအသီ
မ့ၢ်တၢ်လၢာ်လၢပျဲပျဲဒံးဘၣ်န့ၣ်, ဆၢကတီၢ်အသီသၢဆံအံၤ တၢ်သုးထီထီၣ်အီၤတုၤလၢ
အသီခွံဆံသ့ဝဲလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢ -
ပူၤအမဲရကၤဖိတဖၣ်ဟ်လုာ်ဟ်ပျဲဝဲတၢ်သန့ၤလီၤပသးဒၣ်ပဝဲ, ဒီးမ့ၢ်လၢတၢ်အံၤအသီ,
တၢ်ကဆၢမ့ၢ်လၢဝဲလၢနကဖံးမၤတၢ်ဒီးဟံးန့ၢ်က့ၤမုၢ်ဒါလၢနကစၢ်ဒၣ်
နဲအတၢ်အိၣ်မုၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဖဲနမၤအီၤသ့အဆိကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကွဲးကဝီၤတၢ်ဂီၤဘၣ်ဟးဒီးတၢ်အကါဒိၣ်ကတၢ်ယဲၣ်မံၤလၢအဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢနကသးအိၣ်
မၤလီၤအီၤဒိၣ်ကတၢ်ဘၣ်ဟးဒီးတၢ်အိၣ်မုၢ်လၢအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီး
မုၢ်ဒါလၢဘၣ်မၤထွဲအီၤ
တဖၣ်

တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ

တၢ်မၤလဲၤဆဲကလံး
ကျိၣ်အတီၢ်

ဟံၣ်ယီၤတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး

တၢ်ပၤဆူရဲၣ်က့ၤ
ကျိၣ်စ့

တၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိး
ခၢ်စးတၢ်ကရၢကရိအမုၢ်ဒါ
တီၤပတီၢ်

တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢ
ပူၤတဝၢအဂီၢ်

တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့

တၢ်အိၣ်ဆုၣ်အိၣ်ချ့

တၢ်ထီၣ်ယုၤမၤဘၣ်လိာ်သးဒီး
တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအမဲရကၤ
ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အပူၤ

နကထံၣ်ဘၣ်လၢ
တၢ်ပၤလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စး
တၢ်ကရၢကရီအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်
မၤသကိးတၢ်ဒီး
ပုၤမၤစၢတၢ်လၢအတၢ်သးအိၣ်
ဒ်ဝဲအပူၤတဖၣ်,
နဘူးနတၢ်တဖၣ်ဒီးပုၤတတဖီအဂ့ၤအက
တဖၣ်လၢကမၤစၢန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နဒီးနသကိးလၢတီၤပူၤတက, သုကဘၣ်ပၤမၤသုသးဒ်သု
ကတီၢ်တၢ်ဒီးသုနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤပုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်လၢသု
ကအဲၣ်ဒီးမၤလိသ့ၣ်ညါအါထီၣ်.
မၤပျဲထီၣ်က့ၤလံာ်ပျဲကျိၤတဖၣ်အံၤတက့ၢ်.

- နတဲဒုးသ့ၣ်ညါယၤအါထီၣ်ဘၣ်ပးဒီး.....န့ၣ်သ့ၣ်ခါ.
- ယသးသတံၣ်ဘၣ်ဘၣ်ပး...
- နမၤစၢယၤလၢယက..... အဂီၢ်န့ၣ်သ့ၣ်ခါ.
- ယအဲၣ်ဒီးမၤလိသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ်ပး...
- ယတသ့ၣ်ညါ.....အခိပညီဘၣ်

တၢ်အံၤဝံၤအလီၢ်ခံ လဲလိာ်သုမူဒါလၢတၢ်အံၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

တချုးအဝဲသ့ၣ်ဟဲတုၤဒီးလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အခါဖျါဘၣ်ဒီး
ဆံးထးမၤယၢ်ကွဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်
ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒ်အမ့ၢ်, ဟံၣ်ဃီတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်
သုလၢအဖီတဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်အလီၢ်တဖၣ်
ဒီး တၢ်ယုတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟဲအိၣ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်
ပူၤယံာ်ထီၣ်တဖၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ဖျါဘၣ်ဒီးဆံးထးမၤယၢ်သ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢ,
အတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤတဖၣ်လဲလိာ်ကွံာ် အသးန့ၣ်လီၤ.
ခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ်ပးလီၤလၢပတီၢ်ကထီထီၣ်
လၢ တၢ်ဖံးတၢ်မၤပူၤအဂီၢ်, တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆုၤကျိၣ်စ့, တၢ်မၤစၢတဖၣ်
လၢပုၤတတဖီအဂီၢ်ဒီး, ကဘၣ်ကွံာ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်ဖုးဘၣ်ပျီၢ်ဘၣ်သး
မ့ၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢတၢ်လီၤဆီလိာ်သးအယိန့ၣ် လၢကျဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
နဆီမိၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်မနုၤအယိအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤတဖၣ်
ဆီတလဲကွံာ်အသးလဲၣ်. နဆီမိၣ်လၢ ဖဲဆၢကတီၢ်ယံာ်ထီၣ်န့ၣ်
နတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤတဖၣ်ကလဲလိာ်အသးစ့ၢ်ကီးခါ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢနအဲၣ်ဒီးမၤလိသ့
ထီၣ်နသးသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်လဲလိာ်အသးန့ၣ်, ကကဲထီၣ်ဘၣ်ဖုး
တၢ်လၢကတၢ်တၢ်ဒီးန့ၣ်ခါ.

တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အိၣ်တဖၣ်

လံာ်ကဘျံးပၤအံၤဒီးဆူမဲာ်ညါတကဘျံးဟံးဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ဂီၤတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢတၢ်ဟံးလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိကရၢခဲလၢာ်ကဘၣ်ဟ့ၣ် မ့တမ့ၢ်, ကျဲတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆိးဒ်သိးပုၤတဂၤကဟ့ၣ်ပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲလၢာ် ဖဲအဝဲသ့ၣ် ဟဲတုၤသီလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ပုၤအသီသၢဆံအတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံးလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ပုၤဟ့ၣ်လီၤသးမုာ်သးမၤကလိတဖၣ်, ဖံးဘူးညၣ်တၢ်တဖၣ်, ဒီးပုၤဂုၤပုၤဂၤလၢပုၤတဝါအပူၤတဖၣ် လၢကဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

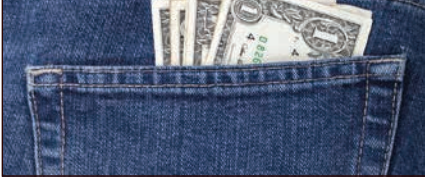
လဲၤထံၣ်လီၢ်သကၢ်န့ၣ်ဖဲကဘီၤယုၤသန့ဒီး လဲၤဆူန့ၣ်ဟံၣ်ယီၤလီၤအိၣ်လီၤဆိး.

ဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်က့ၤတၢ်သိးလၢအလီၤအိၣ်ဝဲဒ်တၢ်အကတီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်အသိး. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအလီၤတအိၣ်လၢကဘၣ်မုာ်တၢ်အသီဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးကဘၣ်ကဆဲကဆိဒီးဂုၤဒီး လၢပကူကၤအိၣ်သ့ၣ်ဂုၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကျဲၤန့ၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ယီၤလၢအဆိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ, လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ, ဒီးကဆဲကဆိ.

ဟ့ၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပျဲၤကိးဂၤဒီးလၢန့ၣ်ဟံၣ်ဖိအပူၤလၢကျိၣ်စ့လၢတဂၤဒိၣ်ဝဲကသုထီၣ်သ့ၣ်လီၤအဂီၢ်.

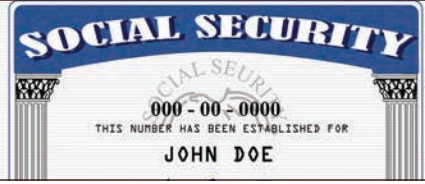
ကျဲၤန့ၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ယီၤပိးလိဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအလီၤအိၣ်တဖၣ်. အလီၤတအိၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်အံၤကဘၣ်မုာ်အသီဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ကဘၣ်ကဆဲကဆိဒီးကဘၣ်မုာ်တၢ်လၢပသ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်ဂုၤဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မ့တမ့ၢ်, ကျိၣ်စ့လၢတၢ်အိၣ်အဂီၢ်ဒ်န့ၣ်ဟံၣ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်အသိးတုၤလၢန့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ပဒိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်မၤစၢၤမ့တမ့ၢ်, နလုာ်အိၣ်လီၤနသးဒ်န့ၣ်သ့တစု.

မၤစၢၤန့ၣ်လၢနကပတံထီၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤဒီးဆူၣ်ချ့တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်.

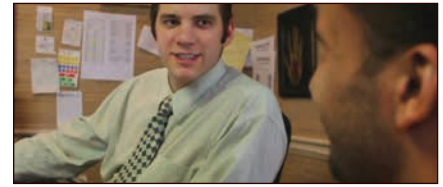

မၤစၢၤန့ၣ်လၢတၢ်ပတံထီၣ် စီၤရၢၣ်စိၣ်ခူၤရထံၣ်ခးဒ်လၢအမ့ၢ်, ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလံာ်ဆူၣ်သး.

ဖဲနဟဲနုတ်လီလါအမဲရကကီ
စာဖိတ်ပူဝံတယံတမီ
ဘတ်နုတ်, အလီအိတ်လါနက
ဘတ်စးထိတ်ယုတ်ဖဲတပ်မ
ဒ်သိး နဟုတ်နကစါဒ်နဲ
အတပ်လါဘုတ်လါစူအပူ
တဖတ်ကသ့အဂီနုတ်လီ.

မုတ်ကြးမုတ်ဘတ်ကစီနုတ်, ကမမောနလါတပ်ဆဲး
လီမံလါအကလဲးကျိတ်တပ်မလီတီးဒေး.

မမောနလါတပ်လဲတပ်ကုဆူ
တပ်ဖဲတပ်မအဂီတပ်သံကွါသမံသမိးတဖတ်
ဒီးတပ်မလီလါတပ်ဖဲတပ်မအဂီ.

မုတ်ကြးမုတ်ဘတ်ကစီနုတ်, ကမမောနလါတပ်ဆဲး
လီမံလါတပ်ယုတ်ဖဲတပ်မအဂီ.

မမောနလါတပ်လဲတပ်ကုဒီးတပ်ကတိကျိတ်ထံဒ်အလီအိတ်,
လါတပ်မမောလါတပ်လိတ်ဘတ်အိမဲလါအဂီ.

မမောနလါတပ်အိတ်ဆုတ်အိတ်ခွတ်သမံသမိးဒီး
ဆုတ်ခွတ်မမောလါနလိတ်ဘတ်တဖတ်.

နမုတ်ပိတ်ခွါအသးအိတ်ခနုတ်တုလါ ၂၅နုတ်နုတ်,
ကမမောနလါတပ်ဆဲးလီမံလါတပ်ထာသုးအဂီ.

မမောနဖိတ်တပ်လါတပ်ဆဲးလီမံလါတီးကွါအဂီ.

ကဒုးနုတ်ပဂါဆိနုတ်လါနပုတတအသိအ
ဂါအကျိဒီးတပ်အိတ်မုဖဲအမဲရကကီစာဖိတ်ပူအဂါ.

ဖဲရါဒ်ဒီးအပူဟံင်ဖိယီဖိတဖှင် ဟဲတုဆူအဟံင်သီယီသီအခါအဝဲသ့အသးဟးဂီ၊ မှ်လါအထံင်ဘင်အဟံင်ယီပီးလီတဖှင်မှ်တါလါ ပှုစူးကါတှ်လံအီအယီန့င်လီ၊ ရှါဒ်ကမာမဂ်ဘင်အသးစှ်ကီးမှ်လါအသ့ညါဘင်ဝဲလါတါဟ်လီက့လီအိင်လီဆိးအခါစးက ရှါ တယုဟ်န့အီတါမဘင်၊ အဝဲကဘင်မသကီးတါဒီး တါဖဲတါမအပူဖဲနီလါကယုထံင် န့တါမအဂီန့င်လီ၊ ရှါဒ်ဘင်ကမာမဂ် မှ်လါမနုအယီလဲင်၊ နမ့မှ်ရှါဒ်န့င်၊ နကသ့င်နီင်ထီင် တါမနုလဲင်။

တါမစါသ့တဖှင်အံတါတိတ်ဟ်အီဒ်သီးကမာစါနုလါနကစးထီင်တါလဲက့ဆူနတါအိင် မူအသီအဂီန့င်လီ၊ အလီအိင်လါနကဘင်သ့စူးကါတါမစါတဖှင်လါတါဟ်လီက့လီအိင် လီဆိးခါစးကရဟ့င်နုမှ်လါ၊ ညီန့န့င်ကဟ့င်ဒ်ဝဲတါသ့တဖှင်အံဖဲနဟဲတုလံ အသီသါဆံအတီပူလီ၊ တါမစါသ့တဖှင်အံဘင်သ့သ့ ကအိင်ဒီးဝဲတုလါအသီခွံဆံအတီပူ၊ ဘင်ဆင်ဒီး ကမှ်ထဲဒ်ဖဲ တါမလါပှုအီဖဲနဟဲတုသီအသီသါဆံအတီပူတသ့ဘင်အခါန့င်လီ။

ဖဲနဟဲန့င်လီလါအဖဲရကကီစါဖှိင်အပူန့င်၊ နအိင်လံဒီးမူဒါလါနပူဟံင်ဖိယီဖိအဂီဒီးနနီကစါဒ် နဲအဂီန့င်လီ၊ အလီအိင်လါ နကဘင်စးထီင်ယုတါဖဲတါမလါအဆိအချ တသ့ဖဲအသ့န့င်လီ၊ အလီတအိင်လါတါဟ်လီက့လီအိင်လီဆိးခါစးတါကရကရိကဘင်ယုန့နုတါမဘင်၊ အလီတအိင်စှ်ကီးလါ တါဟ်လီက့လီအိင်လီဆိးခါစးတါကရကရိကဘင်ဟ့င်လီနု လါ လီတဲစိဖိစု၊ ကွဲထံင်ဟူ၊ သီလုင်၊ ခိင်ဖဲဖှူထာင်၊ ဒီး လီးက့နုနုလါ နတါလဲတါက့စုဟ့င် လီဒီးတါပှုတါကလံအဂါလါနဘင်ဟ့င်က့အီတဖှင်န့င်ဘင်၊ အလီအိင်လါ နကဘင် မတါ ဒီးဒီးန့ဘင်ကျိင်စုလါနကပှုတါသ့တဖှင်န့င်အဂီ ဒီးဟ့င်တါအပှုလါနတါလါဘင် လါစုဒ်နဲတဖှင်အဂီန့င်လီ။

နတါခွဲးတါယာ်တဖှင်ဒီးမူဒါတဖှင်ဖဲနမသကီးတါဒီး နတါဟ်လီက့လီအိင်လီဆိးခါစးတါကရကရိအခါ။

နအိင်ဒီးတါခွဲးတါယာ်တဖှင်ဒီးမူဒါတဖှင်ဖဲနမသကီးတါဒီးနတါဟ်လီက့လီအိင် လီဆိးခါစးတါကရကရိအခါန့င်လီ။ အအံမှ်တါခွဲးတါယာ်လါအအိင်ဒီးနတဖှင်န့င်လီ။

- ❑ ကဒီးန့ဘင်တါမစါလါအလီအိင်တဖှင်ဖဲနဟဲတုအဖဲရကကီစါဖှိင်ပူအခိင် ထံးအသီသါဆံအတီပူ။
- ❑ တါဟ်လီက့လီအိင်လီဆိးပှုမတါဖိတဖှင်ကဘင်ရှုဒီးနုလါတါဘင် ဘျိုးဘင်ဒါဒီးတါဟ်ကဲလိင်သးအပူ။
- ❑ နကသ့ညါဘင်နတါဂှ်တါကျိအဂှ်အခါလါပှုပှုလီတါလီဆဲး။
- ❑ ကဟ်တါဂှ်တါကျိဘင်ယးဒီးနတါဂှ် (နခွဲးစံ) န့ဒ်အမှ်တါလါအဘင်ယး ထဲဒ်ဒီးနု၊ မှတမှ်လါနဟ့င်တါပှုဘင်၊ ဒီးမှတမှ်လါတါလိင်ဘင်တါဂှ်န့င် လါတါကကဟကယာ်နုမှတမှ်ပှုပှုပှုတါကဘင်န့င်၊ တါဟ်လီက့လီအိင် လီဆိးအပူဘင်မူဘင်ဒါတဖှင်နီဟ့င်လီတါဂှ်လါ တါဟ်အီဒ်အမှ်တါခုသ့အသိးတဖှင် ဘင်ယးဒီးနုမှ်ဂုနပူဟံင်ဖိယီဖိမှ်ဂု န့င်တသ့ဘင်။

ဖဲနမၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီ အပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ တဖၣ်န့ၣ်, လဲၤတုၤလၢ တၢ်သ့ၣ်ပၢ်အလီၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်, ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါ အဝဲသ့ၣ်လၢနတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒီးနတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီတနီၤမ့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဘျီတၢ်ဘါ အဖီခိၣ်ဘၣ်ဆၢ, တၢ်တပျဲအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်အသး နသိးကန့ၣ်လီၤလၢ တၢ်ဘျီတၢ်ဘါဖဲလဲၣ်တကရၢဂ့ၤဂ့ၤအပူၤအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

နဲစ့ၢ်ကိးနအိၣ်ဒီးမူဒါတဖၣ်လၢတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီလၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးနအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. မူဒါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ-

- ❑ နဘၣ်လဲၤတုၤလၢတၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်အလီၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်.
- ❑ နကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးစူဖဲနယုတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအတမ့ၢ်တၢ်လၢနလိၣ်ဘၣ်အီၤတကီၢ်ခါ.
- ❑ တၢ်ရူလိၣ်တၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သးဒီးတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီအပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢတၢ်ယုးယိၣ်ပၢ်ကဲအပူၤ.
- ❑ ဆဲးကျိးဒီးတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီအပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ခိဖျိဒုးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်လဲလိၣ်တဖၣ်လၢနတၢ်အိၣ်သးအပူၤ (အဒိ, ဖဲနမၤန့ၢ်တၢ်မၤအသီတခါခါ မ့တမ့ၢ်နဆိးက့ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အခါ) မ့တမ့ၢ်, ခိဖျိနသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒီး နီၤဟ့ၣ်လိၣ်သးဘၣ်ပးဒီးနတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတဖၣ်.

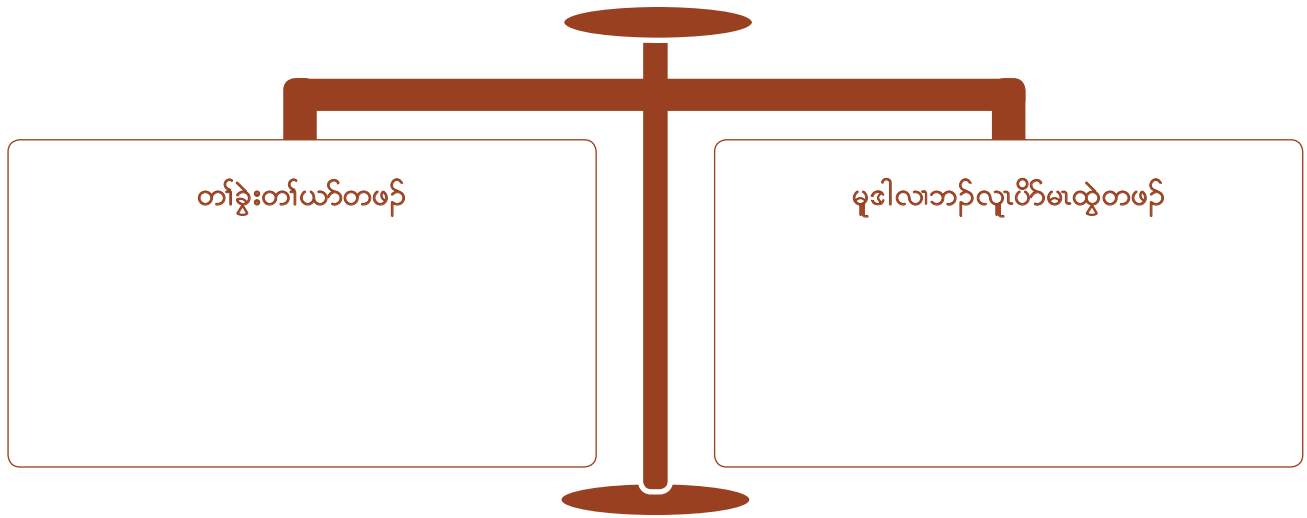
ကွဲးကဝီၤယၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒီးမူဒါတဖၣ်လၢအအိၣ်ဖျါဖဲကဘျံးပၤ ၅၁ ဒီး ၅၂ လၢအကမ့ၢ်တၢ်အသီလၢနဂီၢ်ဒ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတကလၢအဝဲရကကတီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအသိး.

တဲဘၣ်ပှၤမၤသကိးတၢ်ဒီးနၤလၢတီၤအေးပှၤဘၣ်ပးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးမူဒါတဖၣ်လၢအကအိၣ်လၢ နဒီးနတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီအဖီခိၣ်ယၢ်ခိယၢ်ခိန့ၣ်တက့ၢ်.

နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒီးမူဒါတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရူလိၣ်တၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သးဒီးနတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီန့ၣ်, လၢအယုယိၣ်လီၤပလိၣ်ဒီးမၤထီၣ်မၤထီတၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢစီၤပီၢ်အလီၤလၢလံာ်လၢခံတကဘျံးအလီၤန့ၣ်တုၤလီၤတၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်ဘၣ်ပးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးမူဒါတဖၣ်လၢအကအိၣ်ဒီးနဒီးနတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီဖဲအဝဲရကကတီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤ.

တၢ်ဟ်လီၤကွၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိအကလုာ်ကလုာ်

တၢ်ဟ်လီၤကွၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတခါန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိတခါလၢအအိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါအဖီခိၣ်, တၢ်ကရၢကရိသဘျူတခါမ့တမ့ၢ်, ကလုာ်ဒုၣ်တၢ်ကရၢကရိတခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ်လီၤကွၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိး ခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတနီၤန့ၣ်, မ့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢဘျုးတၢ်ဘါအဖီခိၣ်ဘၣ်ဆၣ်, အလီၢ်တအိၣ်လၢနကဘၣ် ဟ်ဖျိၣ်မၤသကိးယုာ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လၢအတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်. တၢ်ဟ်လီၤကွၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိး ခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်န့ၣ်, တၢ်တပျဲအဝဲသ့ၣ်လၢကဟ့ၣ်ဆုၣ်ထီၣ်ပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်အသးဒ်သိးကန့ၣ်လီၤ ဆူတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါကရၢတခါခါအပူၤအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဂီၤဖဲအဖီလၢအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟ်လီၤကွၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နထံၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်. နဟ်သ့ၣ်ဟ်သးဘၣ်လၢတၢ်မနုၤလဲၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်အကြးအဘၣ်အိၣ်တဘျးမံၤလၢ
နကအိၣ်ဆိးဖဲနလီၤအိၣ်လီၤဆိးသီ
ပုတတအပူၤန့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢနကသးနသးဆူပု
တတအဂတခါန့ၣ်,
ငးသ့ၣ်ညါနတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤ
လီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢ
ကရီတက့ၢ်.

သးလီၤသးကျဲဆူပုတတအဂတခါ

တၢ်ဂ့ၢ်အဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲအါမံၤလၢနကအိၣ်
ဆိးဖဲပုတတလၢနပၣ်လီၤက့ၤနလီၤအိၣ်
လီၤဆိးလၢအပူၤန့ၣ်အစ့ကတၢ် ယုလၢ
တုၤလၢတနံၣ်န့ၣ်လီၤ. နၤဒီးနဟံၣ်
ဖိယိဖိတဖၣ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢအလီၤအိၣ်
တဖၣ်န့ၣ်ခဲလၢၣ်, ဒီးနကဒီးန့ၣ်ဘၣ်
စ့ၢ်ကိးတၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်ပံးစုနဲၣ်ကျဲလၢနတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စး
တၢ်ကရၢကရီအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကဟ့ၣ်နတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢနလိၣ်ဘၣ်
အီၤလၢနကစးထီၣ်မၤလိအါထီၣ် ဘၣ်ယးတၢ်အိၣ်မူလၢ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူ
အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဧ်လဲၣ်ဂ့ၢ်လဲၣ်ဂ့ၢ်, နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ယး တၢ်သးလီၤသး
ကျဲဆူပုတတအဂန့ၣ်, နတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီ
အမူအဒါတအိၣ်လၢကဘၣ်မၤစၢၤနၤလၢ နတၢ်သးလီၤသးကျဲအဂီၢ်ဘၣ်, ဒီး
တၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီလၢအအိၣ်ဖဲလီၢ်ကဝီ
လၢနကလဲၤစ့ၢ်ကိး, အမူအဒါတအိၣ်လၢ ကဘၣ်မၤစၢၤနၤဘၣ်. နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်
ထီၣ်ဘၣ်ယး တၢ်သးလီၤသးကျဲန့ၣ်, ငးသ့ၣ်ညါနတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီတက့ၢ်. နမ့ၢ်ပၣ်လီၤနသးလၢ နကသးလီၤသးကျဲန့ၣ်,
နမူနဒါကအိၣ်လၢနတၢ်သးလီၤသးကျဲဒ်နဲအဂီၢ် ဒီးလၢ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ
တမံၤလၢလၢလၢ နကလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢ နပုတတအသီအပူၤန့ၣ်လီၤ. နက
ဘၣ်ငးသ့ၣ်ညါ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပဒိၣ် ဘၣ်ယးဒီးနလီၤအိၣ်
လီၤဆိးအသီအလၢအပျဲန့ၣ် ဖဲနဟးထီၣ်ဝံၤအသီတဆံအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

အိၣ်ခွဲးဖဲတုၤလၢ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူတလါပူၤကွံၣ်လံၤ,
အဝဲယုတၢ်ဖဲတၢ်မၤတဘၣ်ဒီးဘၣ်. အသကိးထီၣ်ကိၣ်အိၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်အဂတဘၣ်,
ဒီးစံးဝဲလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်, အိၣ်ခွဲးမၤန့ၢ်တၢ်မၤဖဲထီၣ်ကိၣ်မၤတၢ်အလီၤန့ၣ်ကသ့ဝဲသ့ၣ်
သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ကိၣ်စံးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ အိၣ်ခွဲးဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိအိၣ်ဖဲ
အဝဲအဟံၣ်ဒွဲးဒီးလဲန့ၣ်သ့လီၤ. အိၣ်ခွဲးဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိဘိၣ်ထီၣ်အထၢၣ်
တဖၣ်ဒီးလဲသးအသးဆူထီၣ်ကိၣ်အအိၣ်, လဲၤအိၣ်ဒီးအီၤန့ၣ်လီၤ.ထီၣ်ကိၣ်အဟံၣ်ဒွဲး
ဒီးလဲဆံးဆံးဖိန့ၣ်ကတံၣ်ကတုးလၢၣ်, လီၢ်ကဝီပူၤတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်
လီၤဆိးအခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီမၤစၢၤအိၣ်ခွဲးတသ့ဘၣ်, တၢ်မၤတအိၣ်တဘျီယီလၢအိၣ်
ခွဲးအဂီၢ်ဖဲထီၣ်ကိၣ်မၤတၢ်အလီၤန့ၣ်ဘၣ်.နဆိကမိၣ်လၢ အိၣ်ခွဲးမၤဝဲတၢ်ဆၢတံၣ်တဖၣ်
လၢအဘၣ်ကစီဒီခါ. နမ့ၢ်အိၣ်ခွဲးန့ၣ်, နကမၤတၢ်နဲတၢ်မနုၤလဲၣ်.

ဆိကမိၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤစၢၤဆိၣ်ထွဲလၢတၢ်ဆိလီၤပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ် လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီကမၤန့ၢ်နတဖၣ်တက့ၢ်.

- နတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီကကထီၣ်
တၢ်မၤစၢၤလၢနဂီၢ်လၢကျဲဒ်လဲၣ်.
- နတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီ အတၢ်ဆိၣ်
ထွဲမၤစၢၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ဘၣ်မနုၤအယိနတၢ်သးလီၤ
သးကျဲဆူပုတတအဂတခါကမ့ၢ်တၢ်လၢအတၢ်ဒီးနန့ၣ်လဲၣ်.

မကတော်ကွဲအဆင့်*

မူ မှတမူ တမူဘက်လဲ. မကွဲနတဲသ့ညါနဲဟါဒီး တဲဟ်ဖျါလါအဖီလဲတဖျါအံတက့. ဖးတဲဟ်ဖျါတဖျါအံဒီးနမူဆိကမိဉ်လါအဘဉ်နဲကွဲကဝီတဲကတဲ(မူ), ဒီးနမူဆိကမိဉ်လါ တဘဉ်ဘဉ်နဲကွဲကဝီတဲကတဲ (တမူဘဉ်)နဲတက့.

- (၁) အလီအိဉ်လါတဲဟ်လီကွဲလီအိဉ် (မူ) (တမူဘဉ်)
လီဆိးခါစးတဲကရဲကရိတဖျါကမၤစၤနလါ နတဲလါဘဉ်
လါစၤလါအလီအိဉ်တဖျါဒီးမူဆုဉ်မူဂီတဲအိဉ်
မူတဲလါဘဉ်လါစၤအပူတဖျါဖဲနဟဲတုသီအသီသါဆံ
အတီပူနဲလီ.
- (၂) တဲဟ်လီကွဲလီအိဉ်လီဆိးခါစးတဲကရဲကရိကဘဉ်ရဲဉ် (မူ) (တမူဘဉ်)
ကျဲနဲနလါဟံဉ်ပီတဲဟ်လီထဲအသီတဖျါနဲလီ.
- (၃) တဲဟ်လီကွဲလီအိဉ်လီဆိးခါစးတဲကရဲကရိကဘဉ် (မူ) (တမူဘဉ်)
ယုနဲနတဲမၤနဲလီ.
- (၄) နအိဉ်ဒီးတဲခွဲတဲယာ်လါနကသ့ညါဘဉ် (မူ) (တမူဘဉ်)
တဲအလါအပူလီတဲဟ်လီဆဲးဘဉ်ယးဒီးနတဲဂ့တဲကျိနဲလီ.
- (၅) တဲဟ်လီကွဲလီအိဉ် (မူ) (တမူဘဉ်)
လီဆိးခါစးတဲကရဲကရိပူမၤတဲဟ်ဖိတဖျါ
မူပူလါအကဟံးစုနဲကျဲနဲနလါနပူတတဲအသီအံအပူအယိ
ကြဲးလါနအိဉ်ဒီးတဲသးလါနကသံကွဲအဝဲသ့ဉ်
တဲသံကွဲတမံလါလါလါအအိဉ်ဒီးနဲနဲလီ.
- (၆) နမူယုထါလါနကသးနလီဆုပူတတဲအသီတခါအပူနဲ, (မူ) (တမူဘဉ်)
အလီအိဉ်လါနတဲဟ်လီကွဲလီအိဉ်
လီဆိးခါစးတဲကရဲကရိကဘဉ်
မၤစၤနလါနကသးနသးအဂီဒီးကဘဉ်မၤစၤဒးဘျး
ဖဲနဲနဒီးတဲမၤစၤတဖျါဖဲပူတတဲအသီအပူနဲလီ.

* တဲမံးအဘဉ်တဖျါအိဉ်ဖျါဖဲ တဲဟ်ဖျါအိဉ်တဲဟ်လီကျိ က အပူ ဖဲကဘျးဖဲ ၂၂၀ နဲလီ.

အဆာဒိဉ်ယှ် ဟံဉ်ယီလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိး

ဟံဉ်ယီလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးလၢအခဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူအံၤ
အါတက့ၢ်အပွၤအကလံၤဒိဉ်, ဒီးပယုထံဉ်န့ၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲအကြး
အဘၣ်လၢ ပကအိဉ်ဆိးအဂီၢ်န့ၢ်ကီၢ်ခဲသ့လီၤ. ဝဲအခိဉ်ထံးန့ၢ်
နတၢ်ဟဲန့ၢ်ကအိဉ်ဒုဉ်ထဲအံၤထဲန့ၢ်အိးအယီ, နဟံဉ်အဆိကတၢ်တဖျဉ်န့ၢ်
ဘၣ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကတမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၤကတၢ်အကြးကတၢ်လၢ နကအိဉ်ဒီး
ဗုထၢအိးန့ၢ်ဘၣ်. နတၢ်ဟဲလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအခါစး
တၢ်ကရၢကရိကဟံဉ်သးလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢနကအိဉ်ဒီးဟံဉ်ယီလီၢ်အိဉ်
လီၢ်ဆိးဝဲနဟဲတုၤလၢအခဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူအဆိကတၢ်တလါအတီၢ်ပူန့ၢ်
လီၤ.နခါစးတၢ်ကရၢကရိကဗုန့ၢ်နဟံဉ်လၢအကဆဲးကဆိ, ဟံဉ်လၢနဟ့ဉ်
အလဲန့ၢ်ကစီဒီး, ဒီးအိဉ်သ့ဉ်လီၤအသးလၢဟံဉ်ဘူးယီတၢ်လီၢ်ကဝီလၢအ
အိဉ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၢ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတီၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီး

- » လံာ်ဃံးဃာ်မ့တမ့ၢ်လံာ်တၢ်အၢဉ်လီၤလၢတၢ်ဒီးလဲဟံဉ်အဂီၢ်
- » ဟံဉ်ယီတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီးတၢ်သံဉ်ခွဲဉ်ကတီၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲ

တၢ်ဟဲလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးခါစးတၢ်ကရၢကရိ
ကဟံဉ်သးလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢ, နအိဉ်ဒီးဟံဉ်ယီလီၢ်
အိဉ်လီၢ်ဆိးဝဲနဟဲတုၤသီတလါအတီၢ်ပူန့ၢ်လီၤ.

အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိန်တဖၣ်

အဲကလံးတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်လၢလၢတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပးဒီးဟံၣ်ဃီလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်တဖၣ်အံၤ နမ့ၢ်မၤလိသ့ထီၣ်နသးန့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်ကဲဘျးကဲဖျိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကတိၤတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်အံၤလၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်. ကွဲးထီၣ်ခိအီၤလၢနကျိၣ်ဒၣ်နဲတက့ၢ်. တုၤလီၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ် စူးကါအီၤလၢလံာ်ပွဲၤကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်တၢ်မၤပာ်န့ၢ်န့ၣ်လံာ်.

ကညီကျိၣ်	အဲကလံးကျိၣ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ပွဲၤကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
ဟံၣ်ဒွဲးဒီးလဲ	apartment	
	bathroom	
	cost	
	furniture	
	home	
	house	
	landlord	
	lease	
	rent	
	room	
	safety	
	utilities	

ဖဲနဟဲတုၤသီန့ၣ်, ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကအိဉ်
 ဟံဉ်စးနဘူးနတံၢ်လၢအဟဲဟံဉ်လီၤက့ၤတုၤလံအလီၤအိဉ်
 လီၤဆိးဖဲ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူၤအံၤလီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘဉ်ဒီး,
 ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်တံၢ်ကဟံဉ်လီၤန့ၣ်နလီၤဖဲဟံဉ်ဒွဲဒီးလဲ,
 တမ့ၢ်ဘဉ်, မ့တမ့ၢ် ဖဲနခၢဉ်စးတံၢ်ကရၢကရဲၤလီၤ
 တံၢ်တုၤလံၤမုၢ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. နမ့မ့ၢ်ပုၤသဘျုတကန့ၣ်,
 ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်တံၢ်ကဟံဉ်ယုၢ်နဒီးပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲသဘျု အကတဖဉ်န့ၣ်လီၤ.

အဲၤမၢ်အိဉ်ကတံၢ်ကတီၤထီဉ်အသးလၢကလဲၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်န့ၣ်လီၤ. အဲၤသ့ၣ်ညါပူၤအိဉ်ဖဲန့ၣ်
 ခံၣ်လီၤ. တကန့ၣ်မ့ၢ်အတခါ, ဒီးအတကန့ၣ် မ့ၢ်အသကိးလီၤ. အတခါစံးဘဉ်အဲၤမၢ်
 လၢဖဲအဟဲဟံဉ်လီၤအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်န့ၣ်အဲၤကအိဉ်ဘဉ်လၢဟံဉ်အပူၤ, ဘဉ်ဆဉ်ဒီးအသကိးစံးဘဉ်
 အီၤလၢ, ကအိဉ်ဘဉ်လၢ ဟံဉ်ဒွဲဒီးဆိးဆိးဖိတဖျဉ်အပူၤလီၤ. ဘဉ်မနုၤအယိအဲၤမၢ်ဒီးန့ၣ်ဘဉ်ဝဲ
 တံၢ်ဂ့ၢ်တံၢ်ကျိလၢ အလီၤဆီလီၤသးဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲၢ်ခံၣ်လၢပုၤခံၣ်လၢ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူၤအအိဉ်န့ၣ်လဲၣ်.

ဆိကမိဉ်ထီဉ်နဟံဉ် မ့တမ့ၢ် ဟံဉ်တဖဉ်လၢနအိဉ်ဆိးတုၤလၢခံကတၢ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်.

- နဟံဉ်န့ၣ်အိဉ်ပျီလီၤကံၤလဲၣ်
- တံၢ်မနုၤဒုးကဲထီဉ်နဟံဉ်လၢ တံၢ်အကါဒိဉ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
- ဘဉ်မနုၤအယိနဘဉ်ကိးအီၤလၢ နဟံဉ်လဲၣ်.

**တုတံၢ်ဂီၤဘဉ်ယး တံၢ်မနုၤဒုးကဲထီဉ်နဟံဉ်မ့တမ့ၢ်နဟံဉ်တဖဉ်လၢတံၢ်အကါ
 ဒိဉ်လၢနဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.**

**တဲဘဉ်ပုၤမၤသကိးတံၢ်ဒီးနုၤလၢတီၤအးပူၤဘဉ်ယးတံၢ်ဂီၤလၢနတုၤအီၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်.
 တံၢ်အံၤကမ့ၢ်တံၢ်မၤလီၤသ့ထီဉ်နသးလၢအဂ့ၢ်ဒ်သိး
 နတဲဘဉ်ပုၤလၢနဘဉ်သဂါအီၤဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူၤအံၤတဖဉ်ဘဉ်ယးနဟံဉ်
 မ့တမ့ၢ်နဟံဉ်တဖဉ်အဂ့ၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.**

ဟံၣ်ဃီအကလုာ်တဖၣ်

အမဲရကယုတဝါအါတက့ၢ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲဒီးဟံၣ်ဃီလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးတဘျူးကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

ထီၣ်သတြီၤဒူးဘၣ်ထွဲဟံၣ်ဃီအကလုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤလၢအကြးအဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.*

၁. ဟံၣ်ဒွဲအးဒီးလဲ

က.

၂. ဟံၣ်တဖျၢၣ်လၢဟံၣ်ဖိဃီတဖျၢၣ်အိၣ်ဆိး

ခ.

၃. ဟံၣ်သိလုၣ်, ဟံၣ်တွံၢ်ဝုၤဝီၤသ့

ဂ.

၄. အးလၢဟံၣ်ပူၤမ့တမ့ၢ်အးဒီးလဲပူၤ

ဃ.

* တၢ်စံးအဆာဒိန်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဟ ၂၂၀ န့ၣ်လီၤ.

နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိဉ်လီၤဆိး
ခါဉ်စးတၢ်ကရၢကရိအ
မူဒါအိဉ်လၢကဘဉ်ကျဲၤန့ၢ်န့ၢ်ဟံဉ်ယီတၢ်ပိး
တၢ်လီတဖဉ် ဇိးဟံဉ်ယီတၢ်ဖိတၢ်လံၤ
လၢအလီၤအိဉ်ဝဲတဖဉ်န့ၢ်လီၤ.

ဟံဉ်ယီလီၤအိဉ်လီၤဆိးအပူၤကလံၤ
လီၤဆိလိာ်သးလၢ ပုၤတတၢ်ခါဒီးတခါ
အပူၤန့ၢ်လီၤ.

ဖဲနဒီးလဲအိဉ်အးဒီးလဲတအးန့ၢ်
နကဘဉ်ဆဲးလီၤနမံၤလၢ တၢ်ဒီးလဲအ
လံာ်တၢ်အါလီၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်ဒီး
လဲအလံာ်ယံးယာ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.

ဖဲနဆဲးလီၤနမံၤလၢ တၢ်ဒီးလဲအလံာ်တၢ်
အါလီၤအပူၤန့ၢ်, နအါလီၤလၢနကဒီး
လဲအိဉ်ဖဲတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အံၤအပူၤပျဲလၢ,
ဒီးနကဟ့ၣ်အလဲကိးလါဒီးဘဉ်ဆာဘဉ်
ကတီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ဖဲအဲၤရကၤကီၢ်စၢဖိဉ်အပူၤအံၤ, တၢ်မၤညီၣ်န့ၢ်အသးလၢပုၤကဒီးလဲအိဉ်ဟံဉ်
မ့တမ့ၢ် ဟံဉ်ဒုးဒီးလဲန့ၢ်လီၤ. ဟံဉ်မ့တမ့ၢ်ဟံဉ်ဒုးဒီးလဲ ညီၣ်န့ၢ်အိဉ်ဒီး ဖဉ်ကပူၤ
တၢ်ဖိအိဉ်တ့ၤအိဉ်အလီၤလၢအအိဉ်ဒီး ဖဉ်ကွဉ်ထး,
တၢ်သ့သဘဉ်လီၤခိအလီၤဒီးတၢ်ခုဉ်အတဖဉ်, တၢ်အိဉ်သကိးအလီၤဒီး
တၢ်အိဉ်သကိးအလီၤ, မံၤအးတဖျဉ်မ့တမ့ၢ်အါန့ၢ်တဖျဉ်, တၢ်လုာ်ထံလီၤ
တဖျဉ်, ဒီးတၢ်ဟံတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလီၤတဖဉ်န့ၢ်လီၤ.

ဟံဉ်ယီတၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်ပိးတၢ်လီတဖဉ်

နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိဉ်လီၤဆိးအခါဉ်စးတၢ်ကရၢကရိအမူဒါအိဉ်လၢ
ကဘဉ်ရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်န့ၢ်ဟံဉ်ယီပိးလီတဖဉ်ဒီးတၢ်ဖိအိဉ်တ့ၤအိဉ်ပိးလီတဖဉ်
လၢအလီၤအိဉ်ဝဲဖဲဟံဉ်ဒုးဒီးလဲမ့တမ့ၢ်, ဖဲဟံဉ်ယီလၢအဝဲသ့ၣ်ယုထာဝဲလၢ
န့ၢ်ဒီးနဟံဉ်ဖိယီဖိအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ပိးတၢ်လီတဖဉ်အံၤကအိဉ်
ယုာ်ဝဲဒီးစိးနီၤခိဉ်, လီၤဆုဉ်နီၤ, လီၤမံၤဒီးတၢ်ဒ်န့ၢ်သိးတဖဉ်, ယဉ်လုး,
ခိဉ်တခါ, လီၤမံၤဒီးတၢ်ဒ်န့ၢ်သိးတဖဉ်, ဖဉ်ကပူၤတၢ်ပိးတၢ်လီတဖဉ်,
ဒီး နီၤတကတၢ်ကဆဲးကဆိပိးလီတဖဉ်န့ၢ်လီၤ. အလီၤတအိဉ်
လၢခါဉ်စးတၢ်ကရၢကရိကဘဉ်ကျဲၤန့ၢ်န့ၢ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအသိတဖဉ်န့ၢ်ဘဉ်.
ဘဉ်ဆဉ်ဒီးကဘဉ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖဉ်လၢအဂ့ၤဒီး, ဒီးပစုးကါအိၤသ့န့ၢ်လီၤ.

ဟါဒံလဲ-အပူၤဟံဉ်ဖိကမၢကမၢဘဉ်အသးဖဲအဟဲတုၤလၢအ
ဟံဉ်သီ ဒီးထံဉ်ဘဉ်ဝဲလၢ ဟံဉ်ယီတၢ်ပိးတၢ်လီသ့ၣ်တဖဉ်တ
ဘဉ်လီၤအသးဘဉ်အယီလီၤ. အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါတ့ၢ်ဝဲလၢဟံဉ်
ယီ တၢ်ပိးတၢ်လီတဖဉ်န့ၢ် တမ့ၢ်လၢ ကသီဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ်ဒီး
ဘဉ်မနုၤအယီတမ့ၢ်တမံၤယီတဆိယီန့ၢ်လဲဉ်.

ဟံဉ်ယီတၢ်လၢာ်ဘျဉ်လၢာ်စ့ၤ

ဟံဉ်ယီတၢ်လၢာ်ဘျဉ်လၢာ်စ့ၤန့ၢ်လီၤဆိလိာ်အသးလၢ ကီၢ်ဝဲဉ်
တဘျဉ်ဒီးတဘျဉ်, ဝုာ်တဝုာ်ဒီးတဝုာ်,ဒီးလၢ လီၤကဝီၤ
တကဝီၤဒီးတကဝီၤအပူၤဒေဉ်လဲဉ်န့ၢ်လီၤ. နမ့ၢ်အိဉ်
ဖဲလဲဉ်ဘဉ်ဆဉ်, ဟံဉ်ယီအတၢ်လၢာ်ဘျဉ်လၢာ်စ့ၤကမ့ၢ်နတၢ်လၢာ်
ဘျဉ်လၢာ်စ့ၤအါကတၢ်လၢတလါဒီးတလါအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ဆိကမိတ်ဘဉ်ယး ဟံဉ်ယီတၢ်လၢာ်ဘျဉ်လၢာ်စ့ဖဲနထံနကီၢ်ဒၣ်နဲ မ့တမ့ၢ်, ဖဲထံကီၢ်လၢနအိၣ်ကတုၢ်လၢအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

- နဘဉ်စူးကါကျိၣ်စ့လၢဟံဉ်ယီလီၤအိၣ်လီၤဆိးအဂီၢ်တဘျီဘျီဒါ.
- နဘဉ်စူးကါကျိၣ်စ့ဆံးအါလၢဟံဉ်ယီလီၤအိၣ်လီၤဆိးအဂီၢ်လဲၣ်.
- နဘဉ်ဟ့ၣ်တ့ၢ်တၢ်အပူၤလၢတၢ်လၢနစူးကါအိၣ်အမ့ၢ်ထံ, တၢ်မၤကလၢဟံဉ်, မ့တမ့ၢ် လီၤဂံၢ်ဘါအဂီၢ်ဒါ.
- နအိၣ်တ့ၢ်နဲဒီးဟံဉ်ယီလီၤအိၣ်လီၤဆိးတၢ်လၢာ်ဘျဉ်လၢာ်စ့အဂၤမနုၤတဖၣ်ဒီးလဲၣ်.

လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤလၢ တၢ်ဒီးလဲဟံဉ်ယီအဂီၢ်.

ဖဲနဒီးလဲဟံဉ်ယီမ့တမ့ၢ်ဟံဉ်လၢ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအခါ, နဘဉ်ဆဲးလီၤနမံၤလၢလံာ်စးခိတဘျီလၢပကိးအိၣ်လၢလံာ်ပံးယာ် လၢတၢ်ဒီးလဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်ပံးယာ် မ့ၢ်လံာ်ဖိးသဲးစးလၢအဒုးနၢ်ဟံဉ်ဘဉ်ယးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးမူဒါတဖၣ်လၢ (နၤ) ပုၤဒီးလဲအိၣ်ဟံဉ်ဒီး (ဟံဉ်ခိၣ်ကစၢ်) တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အကစၢ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ပံးယာ်လၢတၢ်ဒီးလဲဟံဉ်ယီအံၤအပူၤဟံဉ်မ့တမ့ၢ်ဟံဉ်ဒွဲးဒီးလဲအလဲလၢနကဘဉ်ဟ့ၣ်အိၣ်တလါဂီၢ်တလါဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ဟံဉ်လဲအံၤပၣ်ယုာ်ဒီး (ကၢ်သဝံ, လီၤသိ, တၢ်မၤကလၢတၢ်, လီၤမ့ၢ်အူ, ထံ ဒီးတၢ်ကမ့ၢ်အပူၤ) မ့တမ့ၢ်,တၢ်တဖၣ်အံၤနကဘဉ်ဟ့ၣ်အပူၤလီၤဆီန့ၣ်လီၤ.တချုးနဆဲးလီၤနမံၤလၢလံာ်ပံးယာ်လၢတၢ်ဒီးလဲဟံဉ်အဂီၢ်ဒီးဘဉ်န့ၣ်, အလီၤအိၣ်လၢနကဘဉ်သံကွၢ်ဟံဉ်ကစၢ်လၢတၢ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အပၣ်ယုာ်တပၣ်ယုာ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဒီးလဲအိၣ်ဟံဉ်အမူအဒါလၢဘဉ်လူၤပိာ်မၤထွဲဝဲတဖၣ်

ဖဲနဆဲးလီၤနမံၤလၢလံာ်ပံးယာ်လၢတၢ်ဒီးလဲဟံဉ်အဂီၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်နအၢၣ်လီၤလၢနကမၤထွဲတၢ်လၢလံာ်တဖၣ်-

- ဟံဉ်ဖျါထီၣ်ပုၤအနီၣ်ဂံၢ်လၢအအိၣ်ဆိးဖဲဟံဉ်ဒွဲးဒီးလဲမ့တမ့ၢ်ဟံဉ်ပူၤ.
- ဟ့ၣ်ဟံဉ်လဲတလါဂီၢ်တလါဂီၢ်.
- ဟ့ၣ်ဟံဉ်လဲဒ်တၢ်သ့ၣ်နံၤဖးသီအိၣ်အသိး.
- ဟံဉ်ဒွဲးဒီးလဲကဘဉ်ကဆဲးကဆိးဒီးတၢ်တဘဉ်မၤဟးဂုာ်ဟးဂီၤအိၣ်ဘဉ်.
- တၢ်ဟံဉ်ပနီၣ်န့ၣ်နၤလၢနကဘဉ်အိၣ်ပွဲၤလါ (ညီန့ၢ်၁၂လါ).
- တၢ်ဘျုးတဖၣ်လၢ တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤအံၤမ့ၢ်ဘဉ်တၢ်မၤဟးဂီၤအိၣ်.

ဇူကၢ်ကဟးထီၣ်လဲတၢ်ဆုအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်လၢစ့သီအတီၢ်ပူၤ ဒီးအဝဲအသးတကၢ်တကျၢဘဉ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ညါဝဲလၢ ကဘဉ်ဆဲးလီၤအမံၤလၢလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအပူၤဖဲအဝဲဟံးန့ၢ်ဒီးလဲ ဒီးဒီးလဲတဖျါအခါ, ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဖဲအလဲထီၣ်တၢ်တဲဒုးနၢ်ဟံဉ်ဆိတၢ်သိၣ်လိတဖၣ်အခါလၢ အဝဲဆဲးလီၤအမံၤလၢစးခိအလီၤတဘျီလၢလၢန့ၣ်, ကြးနၢ်ဟံဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လဲလၢအအိၣ်လၢလံာ်ကဘျံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆၣ်ဒီးလၢ တၢ်ဒီးလဲအလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအပူၤန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်တဖၣ်အိၣ်အါမးလီၤ. နၢ်ဟံဉ်ဝဲလဲလၢဆဲးကသ့လၢကျဲၣ်လဲၣ်. နတဲနၢ်ဟံဉ်ဇူကၢ်လၢတၢ်မနုၤကသ့ ဘဉ်ယးဒီးတၢ်ဒီးလဲအလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအဂ့ၢ် န့ၣ်လဲၣ်. ဒီးအဝဲယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤစၢလၢကနၢ်ဟံဉ်အလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤအဂီၢ်န့ၣ် ကသ့ဝဲလဲၣ်.

ထူးကွံာ်တၢ်ဟ့ဉ်ပလီၤမ့ဉ်အူပီးလီတဂုၤ
အိဉ်ဝဲဖဲန့ဉ်မ့ဉ်ဒ် ဒ်သိးကဒီတအနုၤ
ဒီးပုၤအိဉ်ဆိးဖဲန့ဉ်အဂတဖဉ်လၢ
မ့ဉ်အူအိဉ်တၢ်န့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဒုးဟးထီဉ်ကွံာ်
နမ့ဉ်မဟးဂီၤဘဉ်နတၢ်အာဉ်လီၤလၢလံာ်ပံး
ယာ်လၢတၢ်ဒီးလဲဟံဉ်အဂီၢ်အံၤအပူၤန့ဉ်,
တၢ်ဒုးဟးထီဉ်ကွံာ်နုၤ (အလီၢ်အိဉ်လၢနကဘဉ်
ဟးထီဉ်ကွံာ်လၢနဒီးဒီးလဲအပူၤ) သ့ဝဲလီၤ. အဒိ,
နမ့ဉ်တဟ့ဉ်ဟံဉ်လဲ မ့တမ့ဉ်, နမ့ဉ်မဟးဂီၤဘဉ်
အတၢ်ဖိတၢ်လံာ်ဒိဉ်ဒိဉ်မုၢ်မုၢ်န့ဉ်, တၢ်ဒုးဟးထီဉ်ကွံာ်နုၤသ့ဝဲလီၤ.

ဟံဉ်ကစၢ်အမူအဒါတဖဉ်

ဟံဉ်ယီလီအိဉ်လီဆိးတၢ်သိဉ်တၢ်သီတဖဉ်အိဉ်ဝဲလၢပုၤဒီးလဲအိဉ်
ဟံဉ်အဂီၢ်, ဒီးလၢဟံဉ်ကစၢ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ဉ်လီၤ. ဟံဉ်က
စၢ်တဖဉ်ကဘဉ်မတၢ်လၢအလီၢ်အိဉ်တဖဉ်ဒ်သိး
အဟံဉ်ယီလီအိဉ်လီဆိးလၢအဒီးလဲလီဝဲတဖဉ်ကတူၤ
ထီဉ်ထီဉ်ဘးတၢ်အတီပတီၢ်လၢတၢ်ဟံပနီဉ်အီၤလၢ တၢ်ဘဉ်တၢ်ဘၢ
ဒီးတၢ်ကဆဲကဆီအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ဟံဉ်ကစၢ်ကဘဉ်မလီၤတၢ်ဝဲလၢလီမ့ဉ်အူ,
ထံကျိၤဘိ, ဒီးတၢ်မကလၢဟံဉ်အကျိၤအကျဲတဖဉ်အတၢ်အိဉ်သးဂုၤဝဲန့ဉ်
လီၤ. အ ဝဲသ့ဉ်ကဘဉ်ဟ့ဉ်လီဝဲတၢ်ပီးတၢ်လီလၢ အသ့ဉ်ညါဒီးဟ့ဉ်
ပလီၤတၢ်ဖဲမ့ဉ်အူလုၢ်ခုဉ်ထီဉ်ဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ် ဒီးကဘဉ်မလီၤမၢ်ကွံာ်ဆဉ်
ဖိကီၢ်ဖိဒီးတၢ်ဖိတၢ်ယၢ်လၢ အမတၢ်တၢ်မဟးဂီၤတၢ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ. ဟံဉ်
ယီလီအိဉ်လီဆိးအတၢ်သိဉ်တၢ်သီ ဟံပနီဉ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ ဟံဉ်
ကစၢ်တဖဉ်ဂုၢ်လီၤလၢကဒီးလဲလီအတၢ်ဖိတၢ်လံာ်တဖဉ်ဆူပုၤအစုပုၤ
မ့ဉ်လၢအကလုာ်န့ဉ်ထံးခံအယီ, အတၢ်ဘျဉ်တၢ်ဘါအယီ,
ဒီးထံကီၢ်လၢအအိဉ်ဖျဉ်ထီဉ်ဝဲလၢအပူၤအယီန့ဉ်တသ့ဘဉ်.

ကွီဉ်အူအိဉ်ဆိးလၢအဒီးဒီးလဲအပူၤစ့ၤလါဝံၤအလီၢ်ခံ, ထံဉ်ဘဉ်
ဝဲလၢ စီလီတဖဉ်အိဉ်လၢအတၢ်သ့လီခိအကြာ်ပူၤ ဒီးအယၢဝးဝး
န့ဉ်လီၤ. အဒီးဒီးလဲစ့ၢ်ကိးဘဉ်အဘဉ်သီထီဉ်ဝဲန့ဉ်လီၤ. မတၢ်အ
မူအဒါအိဉ်လၢ ကဘဉ်မကဆီဒီးဒီးလဲအံၤန့ဉ်လဲဉ်. မတၢ်အမူအဒါအိဉ်
လၢကဘဉ်မပျီမလီၤမၢ်ကွံာ်စီလီတဖဉ်န့ဉ်လဲဉ်. ကွီဉ်အူကြးယု
အဒီးဒီးလဲအကစၢ်လၢ တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်မနုၤအဂီၢ်လဲဉ်.

ဆိကမိဉ်ကွၢ်လၢ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးမူဒါတဖဉ်လၢ
ဟံဉ်ကစၢ်ဒီးပုၤဒီးလဲအိဉ်ဟံဉ်ဖိတဖဉ်လၢကီၢ်အမဲရကၢအပူၤန့ဉ်
ဒ်သိးလီၢ်အသးမ့တမ့ဉ် လီၤဆိလီၢ်အသးဒီး
တၢ်လၢနလဲၤခီဖျိတၢ်အီၤတဖဉ်န့ဉ်လၢကျဲးလဲဉ်.

- မ့ဉ်နဒီးလဲအိဉ်ဘဉ်ဟံဉ်တဘျီဘျီခါ.
- ဟံဉ်ကစၢ်ဘဉ်ဟံးန့ဉ်မူဒါလၢမနုၤတဖဉ်အဂီၢ်လဲဉ်.
- ပုၤဒီးလဲအိဉ်ဟံဉ် ဘဉ်ဟံးန့ဉ်မူဒါလၢမနုၤတဖဉ်အဂီၢ်လဲဉ်.
- ဒ်နမ့ဉ်ပုၤဒီးလဲအိဉ်ဟံဉ်တဂၢအသိး, နတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်
မ့ဉ်တၢ်မနုၤတဖဉ်လဲဉ်.

ဟံဉ်ဃီတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ

တၢ်အကါဒိဉ်လၢနကဘၣ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲနဟံဉ်ဒ်သိးကမ့ၢ်ဟံဉ်လၢအအိဉ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ဉ်လီၤ.

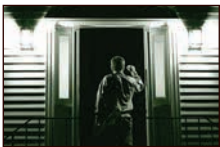

ဖူးဘၣ်ထွဲတၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်လၢအဖီလၢအံးဒီးတၢ်ဂီၤလၢအဘၣ်ထွဲလီၢ်သးတက့ၢ်.*

(၁) တြးဒီးဝဲတရီတဖဉ်

(က) ထူးကွၢ်မ့တမ့ၢ်မပတုၣ်ကွၢ်တၢ်ဟ့ဉ်ပလီၢ်မ့ဉ်အူလုၢ်ပိးလီလၢနဟံဉ်ပူန့ဉ်တဂ့ၤ. ဝဲမ့ဉ်အူလုၢ်ခုဉ်ထီဉ်အါမးလၢနဟံဉ်ပူန့ဉ်အဝဲကသီဉ်ထီဉ်ဒီးဟ့ဉ်ပလီၢ်နၤလၢ မ့ဉ်အူအိဉ်တၢ်တမံၤမံၤလၢဟံဉ်ပူန့ဉ်လီၤ.

(၂) ပှၤစိစဉ်, ပှၤလီၤဆိတဖဉ်

(ခ) ပှၤယံထီဉ်သိဆူဉ်တၢ်ကံးညၢဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂၤလၢမ့ဉ်အူအိဉ်အီၤညီတဖဉ်န့ဉ်လၢဖဉ်ကပူတက့ၢ်. ဝဲနဖီအိဉ်ကဉ်အိဉ်တၢ်အခါ, တဘၣ်ဟးသဒ့ဉ်နဖဉ်ကွၢ်လီၢ်, နဖဉ်ကပူတဂ့ၤ.

(၃) တၢ်ဟ့ဉ်ပလီၢ်မ့ဉ်အူလုၢ်ပိးလီ

(ဂ) တဘၣ်ပျဲပှၤစိစဉ်ပှၤလီၤဆိဟဲန့ဉ်လီၤဆူနဟံဉ်ပူတဂ့ၤ. ပှၤစိစဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ဟဲအိဉ်ဝဲနတြးခိဉ်ထံးန့ဉ်, တချူးလၢနကပျဲန့ဉ်အီၤန့ဉ်, သံကွၢ်လၢအမ့ၢ်မတၢ်ဒီးအသးလီမနုၤလဲဉ်တက့ၢ်. နကတၢ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ဉ်မ့ၢ်တသ့, ဒီးမ့ၢ်တလီၤနဘၣ်နၤန့ဉ်, ပျဲန့ဉ်အဝဲသ့ဉ်တဂ့ၤ.

(၄) တၢ်မၤသံမ့ဉ်အူအဖၢ

(ဃ) ဝဲနအိဉ်လၢဟံဉ်လၢဃီအခါဒုဉ်လဲဉ်န့ဉ်ကးတၢ်ဝံတၢ်ယၢ်နတြးထီတိတက့ၢ်. နမ့ၢ်ဟးဆူတၢ်ချၢန့ဉ်ဝံတၢ်ယၢ်နတြးဒီးဝဲတရီဖိတဖဉ်ခဲလၢတက့ၢ်.

(၅) ဖဉ်ကပူ, ဖဉ်ကွၢ်

(င) စူးကါတၢ်မၤသံမ့ဉ်အူအဖၢလၢ နကမၤပံဉ်မ့ဉ်အူအိဉ်တၢ်ဆံးဆံးဖိလၢနဟံဉ်ပူအဂီၢ်န့ဉ်တက့ၢ်. (အဒိ, ဝဲနဖီအိဉ်တူၤအိဉ်တၢ်အခါ). တဘၣ်စူးကါထံ လၢနကမၤပံဉ်မ့ဉ်အူကဲထီဉ်လၢသိကိၢ်သူးအယံန့ဉ်နီတဘျီတဂ့ၤ. မ့ဉ်အူမ့ၢ်ကဲထီဉ်ဒိဉ်ဒိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ဉ်, ဟးထီဉ်ကွၢ်လၢတၢ်သ့ဉ်ထီဉ်အပူတဘျီဃီ ဒီးဆဲးကျိးဂ့ၢ်ဂီၤအူပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါခီဖျိနစံၢ်လီၤ ၉၁၁ တက့ၢ်. (ကွၢ်ဝဲအဆာဒိဉ် ၆ ဒ်သိးနကသ့ဉ်ညါအါထီဉ်ဘၣ်ဃး ၉၁၁ အဂ့ၢ်တက့ၢ်).

ကွဲးကဝီၤဃာ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်တၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ်ဖးလၢအဖီခိဉ်တဖဉ်အံၤလၢနမၤစ့ၢ်ကီးနဲလၢအပူကွၢ်တက့ၢ်. တဲဘၣ်ပှၤမၤသကိးတၢ်ဒီးနၤလၢတီၤအးပူန့ဉ်လၢ နမၤအီၤလၢကျဲးလဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်. တၢ်န့ဉ်ဝံအလီၢ်ခံ, ပှၤပျါထီဉ်တၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်တဖဉ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အသီလၢနဂီၢ်န့ဉ်တက့ၢ်.

* တၢ်မံးဆၢအဘၣ်တဖဉ်အိဉ်ပျဲဝဲ တၢ်ပှၤဖိဉ်အါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူ ဝဲကဘျိးဖး ၂၂၀ န့ဉ်လီၤ.

တၢ်အိဉ်တၢ်အိတဖဉ်န့ဉ်
ကၢၢ်ဘၢအခိဉ်ဒီးဟံအီလၢတၢ်
ခုဉ်အပူတက့ၢ်.
နမ့ၢ်ဟံတၢ်အိဉ်လၢ
တၢ်ပျီပူန့ဉ်, က
ကွဲန့ၢ်လွဲန့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်ဒီး
ယုာ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

တၢ်သံဉ်ခွဲဉ်ကတီၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲဟံဉ်ယီလီၤအိဉ်လီၤဆိး

တၢ်အကၢဒိဉ်လၢနကဟံနဟံဉ်နယီကဆဲကဆိဒီးမၤဂ့ၤမၤဘၣ်အိဉ်အလီၤအိဉ်အသိးန့ဉ်လီၤ.

- ❑ ကၢၢ်တၢ်တၢ်အိဉ်တၢ်အိအခိဉ်ဒီး
အန့ၢ်အီလၢတၢ်ခုဉ်အပူတက့ၢ်.
နမ့ၢ်တကၢၢ်တၢ်တၢ်အိဉ်တၢ်အိအခိဉ်, ဒီးဟံ
ဒုဉ်အီလၢတၢ်ပတီၢ်ခိဉ်ဒ်န့ဉ်န့ဉ်,
ဘၣ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကကွဲန့ၢ်တၢ်ဖိလံဖိယၢ်ဒီးယုာ်တဖဉ်လီၤ.
- ❑ အန့ၢ်တၢ်ကမ့ၢ်ခဲလၢာ်လၢ ဖျးစတံးခဲထၢဖးဒိဉ်
အိဉ်ကျးလီၤယၢ်သးလၢ တၢ်ကမ့ၢ်အပူတက့ၢ်.
မ့ၢ်သ့န့ဉ်ထုး ထီဉ်နတၢ်ကမ့ၢ်တဖဉ်ကိးနံဒီးဒီး
လဲလူကွံာ်အီလၢတၢ်ကမ့ၢ်အဖးဒိဉ်
အိဉ်လၢတၢ်ချၢအပူတက့ၢ်. တၢ်ကမ့ၢ်လၢ နဟံဉ်ပူတဖဉ်
ကကွဲန့ၢ်တၢ်ဖိလံဖိယၢ်, စီလီ မ့တမ့ၢ်, ယုာ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.
- ❑ လၢဖဉ်ကပူန့ဉ်တဘၣ်အန့ၢ်ဆိဒိဉ်ကတဖဉ်,
တၢ်ယံတၢ်ကွဲတဖဉ်မ့တမ့ၢ်, တၢ်သ့တၢ်သ့ တၢ်သ့
တၢ်သ့အ ဘၣ်အကတဖဉ်လၢတၢ်သ့သဘံဉ်လီၤခီအတြဉ်
ထံပီပူတဂ့ၤ. တဘၣ်အန့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံဖိအမ့ၢ်ခိဉ်သ့တဖဉ်
လၢတၢ်လုာ်ထံလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လုာ်ထံကျိးအထံပီပူတဂ့ၤ.
အန့ၢ်တၢ်သ့တဖဉ်အံးလၢတၢ်ကမ့ၢ်အပူတက့ၢ်.
- ❑ မ့တမ့ၢ်ထဲဒုဉ်တၢ်ဟးလီၤစးခိဉ်န့ဉ်
အန့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံတဖဉ်ဒ်အမ့ၢ်
(တၢ်သ့မၤကဆိသးအဂီၢ်တၢ်ကံးယၢ်ဘိဉ်,
တၢ်ကံးယၢ်ကတဖဉ်) ဆူတၢ်ဟးလီၤသဟးပူတဂ့ၤ.
သိဉ်လိနဖိနလံတဖဉ်ဒ်သိး, တၢ်ဟးလီၤစးခိဉ်အမဲဉ်ညါ,
သ့တအန့ၢ်တၢ်အဂၤနီတမံလၢတၢ်ဟး
လီၤသဟးအပူလၢ ကထုးလီၤထံမၤပျီကွံာ်အီအဂီၢ်တဂ့ၤ.
- ❑ ကးတၢ်နလုာ်ထံလီၤအတြၢဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်,
ထုးန့ၢ်လုာ်ထံလီၤယၢ်ဘျးတၢ်လၢတၢ်လုာ်ထံကျိး ပူ, ဒီး
ဖဲနလုာ်ထံဝံန့ဉ်, ဒါလီလုာ်ထံလီၤအချိဉ်ဒါ
တဖဉ်လၢလုာ်ထံကျိးဒီးနီဉ်ပြီထံ အချၢ တကပတက့ၢ်.
- ❑ တၢ်ဟ့ဉ်ပလီၤမ့ဉ်အူလုာ်ပိးလီမ့ၢ်သိဉ်ထီဉ်ဖဲ
မ့ဉ်အူလုာ်တအိဉ်ဘၣ်အခါန့ဉ် အညီပညီမ့ၢ်ဝဲ,
နဘၣ်လဲလိာ် က့ၤလီဆၣ်အ အသိန့ဉ်လီၤ.
လဲလိာ်က့ၤအီတဘျီယီတက့ၢ်. သ့ဉ်နီဉ်ထီဉ်ဒီးဟံသ့ဉ်ဟံ
သး လီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢတၢ်ဟ့ဉ်ပလီၤမ့ဉ်အူလုာ်ပိးလီအံး
ကမၤတၢ်ထီဘိဒ်သိးဟ့ဉ်ပလီၤတၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ဉ်တက့ၢ်.

ဖဲတီမဲဟဲက့လုာ် အတၢ်မလိာ် ဒီးတုလုဟံၣ်န့ၣ်, တၢ်န့တမ့ၢ်ဘၣ်အီၤတခါဟဲထီၣ်လိာ်လိာ်လုာ်ကပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တနီၤလုာ်အဝဲကြးသမံသမိးကွၢ်ဒ်သိးကထံၣ်ဘၣ်ဝဲလုာ်တၢ်န့တမ့ၢ်ဘၣ်အံၤဟဲလုာ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. တၢ်တနီၤလုာ်တီမဲမအီၤသ့ဒ်သိးဆာကတီၢ်လုာ်အကဟဲန့ၣ်တၢ်န့တမ့ၢ်လုာ်ကပူၤသုတအိၣ်လုာ်အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

နဟံၣ်အသီဖဲအမဲရကကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပူၤအံၤ လီၤကလိာ်အသးမ့တမ့ၢ်, လီၤဆီလိာ်အသးဒီးနဟံၣ်လုာ်ညါတဖျါန့ၣ်ကသ့ဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်လုာ်ကျဲၣ်လဲၣ်. ကွဲးဖျါအဂ့ၢ်မ့တမ့ၢ်, တုတၢ်ဂီၤဘၣ်ဃးဒီး တၢ်လုာ်အလီၤကလိာ်သးတဖၣ်ဒီးတၢ်လုာ်အလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်န့ၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်လုာ်အဖီလိာ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်. အဒိ, ဒးအနီၣ်ဂံၢ် ဒီး ဒးအကလုာ်တဖၣ်, တၢ်ဆီလီၤတၢ်လုာ်ထံလီၢ်အကလုာ်တဖၣ်, ထံအကီၢ်မ့တမ့ၢ်ထံအခုၣ်, ဒီးကျဲတဖၣ်လုာ်မပျီမကဆီအီၤ အဂီၢ်.

တၢ်လီၤကလိာ်သးတဖၣ်	တၢ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်

နဆိကမိၣ်လုာ်တၢ်လီၤကလိာ်သးတဖၣ် ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်အံၤ ကမညီဒိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ်ကမကီၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်လုာ် နကထီၣ်ယုမဘၣ်လိာ်ကုၤနသးအဂီၢ်န့ၣ်ခါ.

နဒီးနသကိးလုာ်တၢ်မလိာ်တီၤပူၤတက့ၢ်, သုကဘၣ်ဟံၣ်မသုသးဒ်ပူၤဒီးလဲအိၣ်ဟံၣ်တက့ၢ်တၢ်ဒီးဟံၣ်ကစၢ်တက့ၢ်ဒ်သိးကယုန့ၢ်ဟံၣ်ဘၣ်ဃးနဟံၣ်သီအံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကအိၣ်ဒီးသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤ-

- ဟံၣ်လဲတလါဆံးအါလဲၣ်.
- ဘၣ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်လဲအနံၤအသီဖဲလဲၣ်တနံၤလဲၣ်.
- လီၤမ့ၢ်အူ, ထံ, က်သဝံတဖၣ်အပူၤပၣ်ယုာ်လုာ်ဟံၣ်လဲအပူၤခါ.
- တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ယကဘၣ်ကိးဒုးသ့ၣ်ညါမတလဲၣ်.
- တၢ်ဒီးလဲအိၣ်ဟံၣ်အလံာ်ဃးဃာ်အံၤ, မ့ၢ်လုာ်န့ၣ်အဂီၢ်လဲၣ်.

ဒုးအိၣ်ထီၣ်နတၢ်သံကွၢ်ဒုးနဲတဖၣ်တက့ၢ်.

မၤကတၢၢ်က့ၤအဆၢအိဉ်*

ယုထၢတၢ်စံးဆၢအကြးအဘဉ်ကတၢၢ်လၢတၢ်သံက့ၢ်လၢအဖီလၢတဖဉ်အံၤအဂီၢ်
ခိဖျိနမၤနီဉ်တၢ်ယုထၢလၢအဘဉ်တခါန့ဉ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဒိတခါ-

ကျိဉ်မနုၤတကျိဉ်ဘဉ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူၤအံၤလဲဉ်.

(က) တရူးကျိဉ်

(ခ) အဲကလံးကျိဉ်

(ဂ) က့ၤမနံဉ်ကျိဉ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်ပုၤအံၤကတိၤအဲကလံးကျိဉ်အယီတၢ်စံးဆၢလၢအဘဉ်န့ဉ်မ့ၢ်ဖဲ,
(ခ) အဲကလံးကျိဉ်န့ဉ်လီၤ.

(၁) တၢ်မၤမနုၤဒ်လၢအဖီလၢအသိးတဖဉ်အံၤဒုးဟဲန့ဉ်တၢ်ဖိလံးဖိယၢ်မ့တမ့ၢ်ယုၢ်တဖဉ်ဆူနဟံဉ်ပူၤ
န့ဉ်သ့လဲဉ်.

(က) တကၢၢ်ဘၢယၢ်တၢ်အိဉ်တၢ်အီတဖဉ်ဘဉ်ဒီးပၢ်ဒုဉ်အီၤလၢတၢ်ချၢတၢ်ပတီၢ်ခိဉ်.

(ခ) အန့ဉ်လီၤတၢ်အိဉ်တၢ်အီတဖဉ်လၢတၢ်ခုဉ်အပူၤ.

(ဂ) ပၢ်တုၢ်ဖဉ်ကပူၤတၢ်ကမ့ၢ်တဖဉ်လၢတၢ်ကမ့ၢ်အပူၤတဘျုးသီ.

(ဃ) ယုထၢ(က)ဒီး(ဂ)တက့ၢ်.

(၂) နမ့ၢ်ဒီးလဲအိဉ်ဟံဉ်မ့တမ့ၢ်ဟံဉ်ဖွဲဒီးဒီးလဲဖဲအမဲရကၤအပူၤန့ဉ်, နဘဉ်ဆဲးလီၤနမံၤလၢလံာ်တၢ်အာဉ်
လီၤ ဘဉ်ယးတၢ်ဒီးလဲအိဉ်ဟံဉ်ယီအဂီၢ်ခါ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘဉ်.

* တၢ်စံးဆၢအဘဉ်တဖဉ်အိဉ်ဖျါဖဲ တၢ်ပၢ်ဖျိဉ်အါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဖၤ ၂၂၀ န့ဉ်လီၤ.

(၃) ပှဖီစဉ်,ပှလီဆီမ့ဟဲဖဲနတြဲဒီဉ်ထံးန့ဉ်နကြဲးမမနုလဲဉ်.

(က) ဆိးထီဉ်န့အတြဲဒီးပျဲအဟဲန့လီ.

(ခ) နကတိအဲကလံးကျိဉ်မ့သ့တဆံးတကွဲဒီးသံကွဲအီလဲအမ့ မတဲဒီးအဲဉ်ဒီးမနုအဂ့.

(ဂ) အဝဲသ့ဉ်မ့အိဉ်ဖျါဘဉ်နုလဲနန့အီတသ့ဘဉ်န့, တဘဉ်ပျဲန့လီအီတဂ့.

(ဃ) ယုထာ(ခ)ဒီး(ဂ)တကွဲ.

(၄) ဖဲနဆဲးလီနမဲလဲ တံးဒီးလဲအိဉ်ဟံဉ်လံးပံးယာ်အပူန့ဉ်နအာဉ်လီအီလီတံးမနုတဖဉ်လဲဉ်.

(က) ဟံဉ်လဲတလါဘဉ်တလါအဂီဉ်န့ဆံးအါ.

(ခ) နကအိဉ်ဖဲန့ဉ်ပျဲလဲ.

(ဂ) ပှနီဉ်ဂံလဲကအိဉ်ဆိးဖဲဟံဉ်မ့တမ့ဟံဉ်ဒွဲဒီးဒီးလဲအပူ.

(ဃ) တံးလဲထဲးတဖဉ်ခဲလဲဉ်.

(၅) နတံးဟံလီက့လီအိဉ်လီဆိးခာဉ်စးတံးကရုကရီအမူဒါအိဉ်လဲကဘဉ်ရဲဉ်ကျဲန့နဟံဉ်ပီ ပီးလီ ထဲအသီသံဉ်ဘဲတဖဉ်န့ဉ်ခါ.

(က) မ့.

(ခ) တမ့ဘဉ်.

အဆာဒိဉ်ယု ပှတတအဂီတ်မစာတဖဉ်.

တ်ဟ်လီကူလီအိဉ်လီဆိးခါဉ်စးတ်ကရကရိအမဲဉ်ညါ.
ခါဉ်စးကရအဂလအမစာတ်တဖဉ်အိဉ်ဝဲစ့ကီးလနပှတတအပူန့ဉ်လီ.
တ်မစာလအဟ့ဉ်ဝဲတဖဉ် ဒီးနမန့အီသ့တသ့န့ဉ်,
လီဆိလီအသးလတ်လီတတီးဒီးတတီးန့ဉ်လီ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံကကတီးသကီးတ်ဂ့ဘဉ်ဃးဒီး

- » ပဒိဉ်အတ်မစာကရတဖဉ်
- » ပှတဂပှတဖုဒဉ်ဝဲအတ်မစာကရတဖဉ်
- » ကမ့ဉ်တ်မစာကရတဖဉ်

 အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိန်တဖၣ်

အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအဖီလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်မၤန့ၢ်အီၤသ့တဖၣ်ဖဲအဲၤရကၢကီၢ်စၢၤဖျိၣ်အပူၤအံၤလီၤ. တၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအရှၢၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ, နမ့ၢ်မၤလိသ့ထီၣ်နသးလၢအီၤဒီး ကကဲဘျးကဲဖျိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကတိၤလိတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရှၢၣ်တဖၣ်အံၤလၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်. ကွဲးထီၣ်ခိတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ကတိၤအရှၢၣ်တဖၣ်အံၤလၢကညီကျိၣ်, တုၤလီၤတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်မ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရှၢၣ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးဖျါထီၣ်အခိပညီ, ဒီးစူးကါအီၤလၢလံာ်ဂ့ၢ်ကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တခါန့ၣ်တၢ်မၤပာ်န့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီကျိၣ်	အဲကလံးကျိၣ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ဂ့ၢ်ကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၣ်ဆံးဖိ	child care	ဖၢ်ထံမၢ် ပားကွၢ်ယု တၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသၣ်ဆံးဖိအလီၢ်ဒ်သိး အဝဲလဲၤဆူ အံ အဲးစံ အဲလ် (အဲကလံးကျိၣ်ဒ်ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ်) တၢ်မၤလိတီၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
	community	
	emergency	
	library	
	parks	
	public	
	recreation	
	translation	

ပဒိၣ်အခၢၣ်စးပျၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢကရၢတဖၣ်
မၤစၢပျၤလၢအအိၣ်ဒီး
တၢ်လိၣ်လီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထံကီၢ်ပဒိၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်ဖိထၢဖိလၢ
အတၢ်ဟဲန့ၣ်စ့တဖၣ်လၢ
တၢ်အိၣ်တၢ်အီတၢ်မၤစၢတဖၣ်,
ဒီးတၢ်အံၤဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ
ဟံၣ်ဖိပီအနီၣ်ဂံၢ်
ဒီးအကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၣ်အဖီ
ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်လး တၢ်မၤစၢအကလုာ်တဖၣ်လၢနဒီး
န့ၢ်ဘၣ်အီၤသ့ ဝဲနထံနကီၢ်အပူၤ မ့တမ့ၢ်, ဝဲထံကီၢ်
လၢနအိၣ်ကဒုလၢအပူၤတဘျီအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

ပဒိၣ်အတၢ်မၤစၢဆိၣ်ထွဲ

ပဒိၣ်အပျၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢခၢၣ်စးကရၢတဖၣ် ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢ
ပျၤအိၣ်လၢ ပျတဝါအပူၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.မၤစၢဝဲပျၤသ့ၣ်
တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်လီၤဆီတဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ်
န့ၣ်ဖိထၢဖိလၢ အတၢ်ဟဲန့ၣ်စ့တဖၣ်, ပျဟံၣ်တအိၣ်ယီတအိၣ်
တဖၣ်, ဒီးပျၤအိၣ်ဒီး ခိၣ်န့ၣ်က့ၢ်ဂီၤတၢ်လီၤတူၣ်လီၤကၢ်တဖၣ်
န့ၣ်လီၤ. ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ပီ
တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်မၤစၢအဂီၢ်ယံးယံး, ဒီး တၢ်မၤတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်
လၢပျၤလၢအအိၣ်လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်မၤစၢအကလုာ်တဖၣ် ဒီးတၢ်မၤစၢဆံးအါဆံးအါန့ၣ်,
လီၤဆီလိာ်အသးလၢ ပျတဝါတဖၣ်အဘၣ်စၢန့ၣ်လီၤ. အအံၤမ့ၢ်ပဒိၣ်
အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတနီၤ လၢအမၤစၢပျၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်

ပျၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တဲလၢ ကယုထံၣ်
န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤခံမံ
မၤစၢအဝဲသ့ၣ်လၢကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢတစီၢ်တလီၢ်
(TANF-တစီၢ်တလီၢ်တၢ်မၤစၢလၢန့ၣ်ဖိထၢဖိ အိၣ်
လၢတၢ်တကူတလၢအပူၤတဖၣ်အဂီၢ်) လၢမိၢ်ပာ်လၢ
အအိၣ်ဒီးဖိလံးသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်,ဒီး (RCA-
ပျၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဝဲအဂီၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢ) လၢပျၤဘၣ်
ကီၢ်ဘၣ်ဝဲအိၣ်သဘျီဒီး နီၢ်ဒီမိၢ်လၢဖိလံးတအိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးဘၣ်ထွဲယုာ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢဒီးတၢ်ယုထံၣ် န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၢ်လီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိအါဖုဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤအံၤလၢ ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢအလီၢ်ဆူပျၤ
ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢအသးအိၣ်မၤတၢ်,
ဘၣ်ဆၣ်ဒီး လိၣ်ဘၣ်ဆိကျိၣ်စ့တၢ်မၤ
စၢတနီၤန့ၣ်လီၤ. ပျၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်
တဖၣ်လၢ အဆံးလီၤအမံၤလၢတၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤအံၤအပူၤအၢၣ်လီၤလၢ ကယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်မၤ အဆိအချ့ကတၢ်
ဝဲအမၤဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤအယီ, အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢ,
တၢ်ကျဲၤလိာ်သကိးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်, ဒီးတၢ်မၤစၢလၢ တၢ်ကဟံၣ်လီၤန့ၢ်
အတၢ်မၤလီၢ်အဂီၢ်တဖၣ်ဝဲအဟဲတုၤသီဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤ အခိၣ်ထံး
၄ လါ တုၤလၢ ၆ လါ အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢမၤပျဲထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ဟ့ၣ်ဝဲကျိၣ် စ့တၢ်မၤစၢဆူ ပုၤလၢအစ့တၢ်ဟဲန့ၣ်စ့တၢ်ဖၣ်ဖဲအဲၤရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤ လၢကပွၤတၢ်အိၣ် တၢ်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဟ့ၣ်လီၤပူၤအိၣ်လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤအပူၤတၢ်လၢခးဒ်တဘျီလၢတၢ်စူး ကါအိၣ်သ့ဒ်သိး ကပွၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ထဲအံၤထဲန့ၣ် တၢ်လၢဘၣ်တၢ်လၢအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ် ခဲတဖၣ်လဲၤပတံထီၣ်တၢ်လၢ တၢ်အိၣ်တၢ်မၤစၢအဂီၢ်ဖဲ လီၢ်ကဝီၤပူၤပဒိၣ်ဝဲၤအးန့ၣ် သ့ဝဲလီၤ. တၢ်မၤစၢကန့ၢ်ဆံးအါန့ၣ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ဟံၣ်ဖိပီဖဲပုၤနီၣ်ဂံၢ် ဒီး စ့တၢ်ဟဲန့ၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢမၤပျဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ကူအိၣ်လၢစ့တၢ်ဟဲန့ၣ် တၢ်အံၤမ့ၢ်ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်အကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအမဲၣ်ဘျီၣ်, အနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤဟးဂီၤ,မ့တမ့ၢ် အသးန့ၣ်လၢအိၣ် ဖျါန့ၣ်ဘျီၣ်, ဒီးအိၣ်ဒီးစ့တၢ်ဟဲန့ၣ်ထဲတဆံးတက့ၢ်ဇိၤမ့တမ့ၢ်, နီတစဲးဘၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်ဆံးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ပုၤတတၢ်တနီၤကျဲၤန့ၣ်ဝဲ တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်ဆံးဖိတဖၣ်အလီၢ်လၢတဟ့ၣ်ဘၣ်အပွၤမ့တမ့ၢ်အပွၤဘၣ်, လၢပုၤလၢအစ့တၢ်ဟဲန့ၣ်စ့တၢ်ဖၣ်အဂီၢ်ဒ်သိး, အဝဲသ့ၣ်လဲၤမၤတၢ်မ့တမ့ၢ် လဲၤဟးယုထီၣ်န့ၣ်တၢ်မၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (ကွၢ်ဖဲအဆာဒိန် ၁၂ လၢနကသ့ၣ် ညါအါထီၣ်ဘၣ်ပးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်ဆံးအဂ့ၢ်တက့ၢ်.)

အးဘးစံန့ၣ်ဝဲလၢဖဲအဝဲပၢလီၤက့ၢ်အလီၢ်အိၣ်လီၤဆိးလၢအမဲၣ်ရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ် ကဒီး န့ၢ်ဘၣ်ဝဲပဒိၣ်အတၢ်မၤစၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲထံၣ်လီၢ်အနီၣ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤပုၤရဲၣ်ကျဲၤပၤဆုၤတၢ်ဖဲကဘီယု သန့န့ၣ်, မ့ၢ်လၢဝဲလၢ ပုၤရဲၣ်ကျဲၤပၤဆုၤတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤအိၣ်စ့မ့တမ့ၢ်ခဲးခဲး, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲနီ တမံဘၣ်. တၢ်အံၤတမၤအသးဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢမနုၤအယိလဲၣ်. နဒီးန့ၢ်ပဒိၣ်တၢ်မၤစၢကသ့ဝဲလၢ အက့ၢ်အဂီၢ်လဲၣ်တဖၣ်လဲၣ်.

ပုၤတၢ်ပုၤတဖုဒ်ဝဲအတၢ်မၤစၢ

ပုၤတၢ်ပုၤတဖုဒ်ဝဲအတၢ်မၤစၢကရၢတဖၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီၢ်တၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢအမၤစၢပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤစၢဆံးအါဒီးတၢ်မၤစၢဖဲလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်န့ၣ်, လီၤဆီလီၢ်အသး လၢတၢ်လီၢ်တတီၤဒီးတတီၤ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ပုၤတတၢ်အါတတၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်မၤစၢဖဲအိၣ် ဖျါလၢအဖီလၢအသိးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်ကူၣ်လီၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤ.
- တၢ်မၤစၢဘၣ်ပး တၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤအတီၤပတီၢ်.
- တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်.
- တၢ်မၤစၢဘၣ်ပးတၢ်ယုထီၣ်န့ၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤ (တၢ်ကူၣ်လီၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤဘၣ်ပးဒီးတၢ်မၤ, တၢ်မၤလိ ဘၣ်ပးဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမ့တၢ်ဖဲတၢ်မၤ).
- တၢ်ကတီၤကျိၣ်ထံတၢ်မၤစၢ.

ကူပံၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢ ကဘၣ်စးထီၣ်မၤလိသ့ထီၣ်အသး လၢအဲကလံးကျိၣ်လီၤ. သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲ လၢ အတၢ်ဟံးလီၤက့ၢ် လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါစးတၢ်ကရၢကရီ တသိၣ်လိအဲကလံးကျိၣ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး တၢ်ကရၢကရီအံၤ ကမၤစၢအိၣ်သိး အဝဲကမၤလိဘၣ်အဲကလံးလၢ ပုၤတတၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်တတီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကူပံၣ်ကမၤလိဘၣ်တၢ်ဖဲတၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်.

တၢ်ဘျုးတၢ်ဘၣ်ကရၢကရၢတဖၣ်က
ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
အလီၢ်တအိၣ်လၢပျဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲ
တဖၣ်ကဘၣ်န့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢ
ကရၢကရၢတဖၣ်အံၤအတၢ်ဘျုးတၢ်ဘၣ်
တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အပူၤ နီၤသိး
ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်
အပူၤ ဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်မၤစၢ
အိၣ်ဝဲသၢကလၢလၢအမ့ၢ်ဝဲ,
တၢ်မၤသံမ့ၣ်အူဝဲကျိၤ, ဟၤကီၢ် ဒီး
သိလ့ၣ်ဆျာပျဆါဆူတၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပျတဝါပျတဖုဒ်ဝဲအတၢ်မၤစၢကရၢခံကလၢလၢပထံၣ်ဘၣ်ညီၣ်နီၤအိၣ်န့ၣ်
မ့ၢ်ဝဲ - တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢအသ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢပျတဝါအဖီခိၣ် ဒီး
တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢအသ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢအသ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢပျတဝါအဖီခိၣ်

တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အံၤမၤစၢ
တၢ်လၢလီၢ်ကဝီၤပျတဝါအပူၤဘၣ်ဃး
ဒီးတၢ်မၤဟူးမၤဂဲၤမၤသ့ၣ်ဖုံသးညီၣ်သး,
တၢ်ရူၤလိၣ်မုၢ်လိၣ်, ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်
သ့ၣ်လၢပျတဝါဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်ကရၢကရိဒ်အံၤတကလၢ

လၢနကထံၣ်ဘၣ်အီၤလၢ နပျတဝါအပူၤသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကလၢန့ၣ်
တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢ အသ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢပျတဝါအဖီခိၣ် (Ethnic
Community Based Organizations [ECBOs]) န့ၣ်လီၤ. ပျအိၣ်
လၢတၢ်ကရၢကရိဒ်အံၤအသိးတဖၣ်အပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ပျဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲ
ဒီးပျဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံၣ်ကီၢ်ပူၤလၢညါတဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤစၢပျဟဲ
တုၤသီလၢ အပျတဝါတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တနီၤန့ၣ်ကကျိၤ
န့ၣ်ဝဲသးပျတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်မၤလိတီၤတဖၣ်, ကကရၢကရိ
ထီၣ်ပိၣ်မုၢ်အကရၢတဖၣ်, ဒီးကမဲဝဲတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးတၢ်သ့ၣ်
ဖုံသးညီၣ်မူးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢအသ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အဖီခိၣ်

ခရိတ်ဖိသရိၣ်တဖၣ်, မူၤစလ့ၣ်တၢ်ဘၣ်လီၢ်တဖၣ်, ယူၤဒၢဘျုးဘျုးတဖၣ်,
ဒီးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘၣ်ကရၢအဂၢတဖၣ်ကဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်မၤစၢ
အကလၢကလၢန့ၣ်လီၤ. တနီၤကအိၣ်ဒီးအဲကလံး
ကျိၣ်ဒ်ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ်အသိးတၢ်မၤလိတီၤတဖၣ်လၢ
သးပျတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးတနီၤကဟ့ၣ်လီၤကွံာ်ဝဲတၢ်ကူၣ်သိး ဒီးဟံၣ်
ယီၤပိးလီၤလၢတၢ်စူးကါတၢ်လံအီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အလီၢ်တအိၣ်လၢ
ပျလၢအစူးကါတၢ်မၤစၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဘၣ်န့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢ
တၢ်ဘျုးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ် နီၤတကဘၣ်. ဖဲအမဲရကၢ
ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပျအံၤ နအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျုးလၢ နကဘျုးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဒ်ကျဲလၢ
နယုထၢအီၤအသိး, မ့တမ့ၢ်နတဘျုးတၢ်ဘၣ်တၢ်နီၤတမံၤဘၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဝဲလီၤ.

ခရိုင်ဖိတ်အိတ်ဖိုင်တဖုစံးဝဲလၢ ကဟဲဟ့ၣ်ကလီဒိန်မ့ဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိတဖုၣ်လၢတၢ်အိတ်အဘိၣ် တဘိၣ်ကိးနွံဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဒိန်မ့ဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိလိၣ်ဘၣ်တၢ်အိတ်အံၤ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ် တမ့ၢ်ခရိုင်ဖိ ဒီးတဆၣ်ဒီးကဲထီၣ် ပုၤခရိုင်ဖိဘၣ်.ဒိန်မ့ ကြးတူၢ်လိာ်တၢ်အိတ်အံၤခါ. ဘၣ်မနုၤအယိကြးတူၢ်လိာ်ဝဲ မ့တမ့ၢ်, ဘၣ်မနုၤအယိတကြးတူၢ်လိာ်ဝဲဘၣ်လဲၣ်.

ပုၤတတၢ်ပုၤတၢ်မၤစၢၤတဖုၣ်လၢကမ့ၢ်အဂီၢ်

ပုၤတတၢ်ကိးခါဒီး အိတ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤတဖုၣ်လၢကမ့ၢ်အဂီၢ်လၢပုၤကိးဂၤဒီးလၢပုၤတတၢ်အပူၤ ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အိၤသ့န့ၣ်လီၤ. နကြးသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးတၢ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖုၣ်အံၤဒ်သိးနဘၣ်ဘျးလၢအိၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢကမ့ၢ်အဂီၢ်စ့ၤခါလၢနကထံၣ်ဘၣ်အိၤအအါကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်မၤစၢၤတဖုၣ် ဒီးတၢ်ဆဲးကျိး ၉-၁-၁ ပုၤတတၢ်ခဲလၢာ်အိတ်ဒီး တၢ်မၤသံမ့ၣ်အူဝဲကျိၤ ဒီးဂ့ၢ်ဂီၤအူကသံၣ်ကသီဝဲကျိၤန့ၣ်လီၤ. နကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢဂ့ၢ်ဂီၤအူဆၢကတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်, ဆိၣ်လီၤ ၉-၁-၁ လၢနလိာ်စိ(ကွၢ်ဒီန့ၢ်) ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါပုၤဖိၣ်လိာ်စိတၢ်လၢနလိာ်ဘၣ်အိၤ (“ပၤကီၢ်”, “မ့ၣ်အူ”, “တၢ်ဆုၤပုၤဆါသိလ့ၣ်”) ဒီးနအိတ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ် တက့ၢ်. နဒုးန့ၢ်ပၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ဂီၤအံၤလၢအဲကလံးကျိၣ်မ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်, စံးဒၣ်ထဲ, မၤစၢၤ“Help” မ့တမ့ၢ်, ဂ့ၢ်ဂီၤအူ“Emergency” ဒီးတဘၣ်မၤပံာ်ကွံာ်နလိာ်စိတဂ့ၢ်. နလိာ်စိအိတ်အိးထီၣ်အသးအယိ, ကမၤစၢၤပုၤဖိၣ်လိာ်စိလၢကသ့ၣ်ညါဘၣ်နအိတ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကူရံၣ်မၢ်ယၢၣ်အပနဲလၢအဒွဲၣ်ကပီပာ်ဝဲန့ၣ်လီၤတၢ်ဆူသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဒီးအိတ် ထီၣ်ချိၣ်ဒါဘၢသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကတီၢ်အဲကလံးကျိၣ် တဘၣ်ဒီးဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ် နိၣ်ထီၣ်လၢကကိး၉-၁-၁ န့ၣ်လီၤ. ဖဲလိာ်စိပုၤဘၣ်မ့ၣ်ဘၣ်ဒါ ကိးဆၢ က့ၤအိၤန့ၣ်, ကူရံၣ်မၢ် ယၢၣ်စံးဘၣ်က့ၤအိၤလၢ “No English. Fire.” (ယတဲအဲကလံးကျိၣ်တဘၣ်ဘၣ်. မ့ၣ်အူအိတ်တၢ်) န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယိတၢ်အကါဒိၣ်မးလၢအဝဲအဂီၢ်လၢကဘၣ်တဝဲ “fire” မ့ၣ်အူလၢအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လဲၣ်. ကူရံၣ်မၢ်ယၢၣ် ကြးသ့ၣ်နိၣ်တၢ်အကါဒိၣ်မးလၢအဝဲအဂီၢ်လၢကဘၣ်တဝဲ “fire” မ့ၣ်အူလၢအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

ဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်မၤစၢၤအကါဒိၣ်အိတ်ဝဲသၢကလုာ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ်အပူၤအံၤလီၤ.

 ထုးယိပနိဘျးစးထီၣ်ဖဲတၢ်မၤစၢၤဝဲကျိၤအမံၤဆူသိလ့ၣ်လၢအစူးကါဝဲအအိတ်န့ၣ်တက့ၢ်.*

(က) တၢ်မၤပံာ်မ့ၣ်အူဝဲကျိၤ

(ခ) ပၤကီၢ်

(ဂ) သိလ့ၣ်ဆုၤပုၤ ဆါဆူတၢ်ဆါဟံၣ်

* တၢ်စံးဆၢဘၣ်တဖုၣ်အိတ်ဖျါဖဲ တၢ်ပံာ်ဖျါအိတ်တၢ်ဂ့ၢ်ဂီၤအူ က အပူၤ ဖဲကဘျးပၤ ၂၂၀ န့ၣ်လီၤ.

ပၤကီၢ်ပျာဘၣ်
မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ကဟုကယၢ်
ဒီးမၤစၢၤပျာကမျၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
န့ၣ်ကြးမၤတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဲန့ၣ်
ဒီးတဘၣ်ပျံၤအဝဲသ့ၣ်တဂ့ၤ.

စံၣ်ညီၣ်တၢ်လၢတၢ်အိၣ်သးလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်အိၣ်သးဒါန့ၣ်
တက့ၢ်. မ့ၢ်ဘၣ်ဖုးန့ၣ်,စံၣ်ညီၣ်တၢ်လၢ တၢ်ကြးလ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်မၤစၢၤမနုၤလဲၣ်.*

တၢ်အိၣ်သးအံၤ မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်အိၣ်သးဒါ**	မ့ၢ်လီၤ, ကိး ဣၤ တက့ၢ်			တမ့ၢ်ဘၣ်, ကိးဣၤ တဂ့ၤ
	တၢ်မၤဟံၣ်မ့ၢ်အူ	ပၤ ကီၢ်	တၢ်ဆါဟံၣ် သိလ့ၣ်	
(၁) နမံၤဟံၣ်ထီၣ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်ယီၤဒီးထံၣ်မ့ၢ်အူ အိၣ်ဟံၣ်လၢကျဲၣ်မ့ၢ်ဝါဘးဒီ				
(၂) ဖိသၣ်မ့ၢ် ၈န့ၣ်ဖိ အိၣ်ကျဲၣ်တဘိယီၤဒီး န့ၣ်က့ၤစိၣ်နဖိခွါအဖျၢၣ်ထူထူအဟံၣ်				
(၃) နဖိမ့ၢ်လီၤတၢ်လၢသ့ၣ်ခံဒီး, အိၣ်လၢတၢ် ဆူးတၢ်ဆါဖးဒိၣ်အပူ				
(၄) နတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်မ့ၢ်အူသိၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ် ဆၣ်န့ၣ်သမံၤမိးကွါန့ၣ်ဒီးလဲၣ်အ လီၢ်ခံနထံၣ်ဘၣ်လၢမ့ၢ်အူတအိၣ်တၢ် နီတပူဘၣ်.				
(၅) ဘၣ်တန့ၤ နထံၣ်ပျံၤစိၣ်တက့ၤန့ၣ်လီၤ ဘၢၣ်ဖျိပျံၤဟံၣ်ဘူးယီၤတၢ်ဒီး န့ၣ်တက့ၤအဒီးဒီးလဲၣ်အဝဲလဲၤ ဆူလီၢ်ဂၤအခါလီၤ.				
(၆) လၢတၢ်တဟံၣ်သးအပူန့ၣ်ဘၣ်နစုန့ၣ် လၢဒီး ဝဲန့ၣ်လီၤတၢ်ဒီးအခါဒီး အသ့ၣ်တၢ်ကွဲၣ်ဝဲန့ၣ်ဘၢအီၤ လၢတၢ်ကံးညၢ်က့ၤဘၢ တၢ်ပူလီၢ်န့ၣ်လီၤ.				

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အါထီၣ် က ကဘျံးပျၢၣ် န့ၣ်လီၤ
** တၢ်ဆိကမိၣ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်ဟဲလၢ အဝဲရကၤကီၢ်စဖျိၣ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၤဆိတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ကွါ လံၣ်ဟံး
ပၤလၢပူမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ဝဲလီၢ်ဘၣ်ပးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ် ဆိး,
အူဖျါထီၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပူးကော် ပူးကော်ပူးဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် မ့ၢ်ကမုၢ်တၢ်ဒုတၢ်ပူးတဖၣ် လၢအကဟုကယၢ်ကမုၢ်ဒီးမၤစၢပူၤန့ၣ်လီၤ. နကြၢးမၤတၢ်လၢပူးကော်ပူးဘၣ် မူဘၣ်ဒါစံးဘၣ်န့ၣ်ဒီး နတဘၣ်ပျံၤအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. ဝဲပူးကော်ပူးဘၣ် မူဘၣ်ဒါတဂၤဟဲယီၤဆူန့ၣ်ဒီး မၤန့ၣ်အိၣ်ပတုၣ်န့ၣ်, မၤထွဲဒ်န့ၣ် အသိးတက့ၢ်. တၢ်ယုၢ်ဖျိးကွံာ်န့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ထံၣ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်လၢ နမၤကမၢ်ဘၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ကကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နကတီၢ်တၢ်ဒီးပူးကော်မ့ၢ်တဘၣ်န့ၣ်, ယုၤလၢတၢ်ကကျဲၤန့ၢ်န့ၣ်ပူၤကတီၢ်ကျိၣ်ထံၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ်, ဆဲးကျိး နတၢ်ပၣ်လီၤကျဲၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတက့ၢ်.

ထံၣ်ရဲၣ်လဲၤဟးလၢအခိၣ် ဆူကျးတဖျၢၣ်အအိၣ် ဒီးလဲၤခီယီၤဝဲဆူကျဲၤမ့ၢ်တၢ်ဘးခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဝဲအလီၢ် ခံထံၣ်ဝဲတၢ်စၢၢ်တၢ်ကမုၢ်တဘီ လၢ အကြၢးစူးကါတၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပူးကော်ပူးဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤစးထီၣ် ဟဲယီၤဆူ ထံၣ်ရဲၣ်အအိၣ်, ဒီးအဝဲထွဲထီၣ်ယုၢ်န့ၣ်လီၤ. ပူးကော်ပူးဘၣ်မူဘၣ်ဒါလူထံၣ်ရဲၣ်ဒီးဖိၣ် န့ၢ်အိၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်လီၤဝဲထံၣ်ရဲၣ်လၢပူးကော်အလံာ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၢ် (ထံးကးထံ) တဘၣ်, မ့ၢ်လၢအဝဲတမၤထွဲဒ် ကျဲၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီအသိးအယီ, ဒီး အကတဘၣ်ကဒီးမ့ၢ်လံာ်အိၣ် လိးမ့ၢ်လၢ အဝဲထွဲထီၣ်ယုၢ်အယီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခံမံၤလၢထံၣ်ရဲၣ်ကြၢးမၤတၢ်ဝဲဒ်သိးကဟးဆဲးတၢ်အိၣ် လိးတဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်. နကတဲထံၣ်ရဲၣ်လၢတၢ်မနုၤဘၣ်ယးဒီး ပူးကော်လၢ အမဲရကၤကော်စဖျိၣ်ပူၤအဂ့ၢ်လဲၣ်.

လံာ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တး (လံာ်ရိတး) တဖၣ် ကမုၢ်လံာ်ဟံၣ်ဖျိၣ် တးအိၣ်ဒီးလံာ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အကတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် CDs ဒီး DVDs လီၤယံၤကွီၤတဖၣ်လၢပူၤအိၣ်ဆိးဖဲလီၢ်ကဝီၤဖဲန့ၣ်တဖၣ်ဟံးလီၢ်ကလီၤအိၣ် သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်ပတံထီၣ်ဒီးမၤန့ၢ် လံာ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တးအခးဒ်တဘၣ် ဒ်သိး နစိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်ဖဲလံာ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တးတဖၣ်ဆူတၢ်ချၢကသ့အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. လံာ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တးတဖၣ်ညီၣ်န့ၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်မၤလိတီၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် အဲကလံးကျိၣ်ဒီး တၢ်ဒိလံာ် ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်, ကအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး ခိၣ်မံၤဖျူထၢၣ် တဖၣ်လၢကမုၢ်ကစူးကါအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကရၢၢ်(ဖိကရၢၢ်)ဒီး တၢ်ဟးကသ့ၣ်ကသီ လီၢ်ကဝီၤပူၤကရၢၢ် (ဖိကရၢၢ်တဖၣ်) အိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤဟးကသ့ၣ်ကသီအိၣ်တၢ်အလီၢ်, ဖိသ့ၣ်တၢ်လိာ်ကွဲၤလီၢ်တဖၣ် ဒီးပူၤလိာ်ကွဲၤဖိအတၢ်လိာ်ကွဲၤလီၢ်တဖၣ်လၢကမုၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကရၢၢ်အါဘၣ် အိၣ်ဒီးအတၢ်ဘျၢတဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်လၢ ပူၤလဲၤဟးဖဲန့ၣ်တဖၣ်မၤဝဲသ့ဒီး မၤဝဲတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကရၢၢ်တနီၤန့ၣ်နလဲၤန့ၣ်လီၤဟးကလီၤသ့လီၤ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတနီၤန့ၣ်ယုၤန့ၣ်လီၤအလဲန့ၣ်လီၤ.

အမံန့ၣ်အိၣ်ဝဲလၢဒီးဒီးလဲၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ပျီပူၤလၢအဖိတဖၣ်ကဲလိာ်ကွဲၤအဂီၢ်ဘၣ်. သ့ၣ်ညါဝဲလၢအပျဲအဖိကဲလိာ်ကွဲၤလၢကျဲၤမ့ၢ်ခိၣ် တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အမံန့ၣ်အဖိတဖၣ်ကဲလိာ်ကွဲၤကသ့လၢ တၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်တတီၤလဲၣ်.

ထီၣ်သၢတြီၢ်တၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢနဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤသ့ဖဲအမဲၤကၢၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤ
ဒီးတၢ်မၤစၢလၢနဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤသ့ဖဲနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်,
ထံကီၢ်လၢနလဲၤအိၣ်ကဒုလၢအပူၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- တၢ်မၤစၢမနုၤတဖၣ်လီၤကၢ်လိာ်အသးလဲၣ်.
- တၢ်မၤစၢမနုၤတဖၣ်လီၤဆီလိာ်အသးလဲၣ်.

ဖဲအဖီလၢအံၤတုၤလီၤတၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်လၢအလီၤ
ကၢ်လိာ်အသးတဖၣ်ဒီးတၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသးတဖၣ်တက့ၢ်.

မလကတၢ်က့ၤအဆာဒိန်*

ယုထၢတၢ်စံးဆၢအကြးအဘၣ်ကတၢ်လၢတၢ်သံကွၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအဂီၢ်
ခိဖျိနမနီၣ်တၢ်ယုထၢလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဖီတခါ-

ကျိၣ်မနုၤတကျိၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလဲၣ်.

- (က) တရူးကျိၣ်
- (ခ) အဲကလံးကျိၣ်
- (ဂ) ကွၢ်မနံၣ်ကျိၣ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤကတိၤအဲကလံးကျိၣ်အယီၤတၢ်စံးဆၢလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,
(ခ) အဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၁) ပုၤဖဲလဲၣ်တကရၢၢ်လၢအဖီလၢအံၤကီၢ်ပဒိၣ်တဟ့ၣ်အီၤပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢတဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

- (က) ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်တဖၣ်/ဟံၣ်ဖိယီဖိတဖၣ်လၢအတၢ်ဟဲန့ၣ်စ့ၤ.
- (ခ) ပုၤလၢအခိၣ်န့ၣ်နီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤတလၢတပျဲတဖၣ်.
- (ဂ) ပုၤဟံၣ်တအိၣ်ယီတအိၣ်တဖၣ်.
- (ဃ) ပုၤဒိၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်စ့တဖၣ်.

(၂) နဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤတကတီၢ်ယီဒီးပုၤဟံၣ်ဘူးယီတံၢ်ဒီးနၢတဂၤလီၤ.နအိၣ်
ဖဲအးဒွဲဒီးလဲ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖျါပီ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးနဟဲသ့ၣ်ဟဲသးလၢအဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်
ဖိယီဖိလၢပုၤအိၣ်ခဲလၢကန့ၣ်, ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢလၢပဒိၣ်အအိၣ်အါန့ၣ်နဟံၣ်ဖိယီဖိ
လၢပုၤအိၣ်ခဲလၢကန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပဒိၣ်မၤတၢ်, ကမၣ်တမံၤမံၤတခါခါ.

- (က) မ့ၢ်.
- (ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်, ပဒိၣ်အပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢတဖၣ်လီၤဆီလိာ်အသးန့ၣ်ဒီးသန့ထီၣ်ဒၣ်အသး
လၢဟံၣ်ဖိယီဖိပုၤနီၣ်ဂံၢ်အဖီခိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖိအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် က အပူၤ ဖဲကဘျံးဖၤ ၂၂၀ န့ၣ်လီၤ.

(၃) နမ့ၢ်လဲၤထီၣ်အဲကလံးကျိၣ်တၢ်မၤလိဖဲတၢ်ဘျီတၢ်ဘါကရၢၢ်တခါအတၢ်မၤလိလီၢ်န့ၣ်, နကဘၣ်န့ၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘျီတၢ်ဘါဒ်သိးနကမၤလိဘၣ်ကဒီး တၢ်ဆူညါကွၢ်ကွၢ်အင်္ဂါန့ၣ်လီၤ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

(၄) ဖဲအထံၣ်ပၤကီၢ်ပျံ့ဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤန့ၣ် ပျံ့အမဲရကၤဖိအါတက့ၢ်အသးမၤအသးဒ်လဲၣ်မ့တမ့ၢ်, သဂၢ်ဆါက့ၤဝဲလၢကျဲၣ်လဲၣ်.

(က) အသးမၤအသးဒ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါဒီး တၢ်ကဟုကယၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

(ခ) အဝဲသ့ၣ်ပျံ့တၢ်ဖုးတၢ်.

(ဂ) အဝဲသ့ၣ်ကတိၤဆါပၤကီၢ်ပျံ့ဘၣ်မူဘၣ်ဒါ.

(ဃ) အဝဲသ့ၣ်ထွးထီၣ်ယုၢ်.

(၅) ကမ့ၢ်လံၣ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တး(လံၣ်ရီၤအး)တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်တဖၣ်လၢနဟံးလီၢ်ကလီလံၣ်တဖၣ်, တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆါလီယဲၤကွီၤ ဒီးတၢ်ဂီၤမူတဖၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဒါ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

အဆာဒိဉ်နွံ တၢ်လဲတၢ်က့ၤတံစိာ်တီဆှၢ

ဖဲနဟဲတုၤသီလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူၤအခါ,
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကဘၣ်မလၢနတၢ်ဆၢကတီၢ်အါမးမ့ၢ်လၢနဘၣ်ဟး
လၢနခိဉ်ဆူတၢ်လီၤလၢနကဘၣ်လဲအီၤတဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်အံၤတံစိာ်ဘၣ်န့ၣ်နကစးထီၣ်စူးကါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢကမ့ၢ်တၢ်
လဲတၢ်က့ၤတံစိာ်တီဆှၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်တၢ်လဲတၢ်က့ၤတံစိာ်တီဆှၢတၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လီၤဆီလိာ်အသးအါမးလၢ တၢ်လီၤတတီၤဒီးတတီၤန့ၣ်လီၤ.
ဖဲတၢ်လီၤတနီၤန့ၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အိဉ်ဝဲလၢက
ဆှၢနဆူတၢ်လီၤကိးပူၤဒဲးယၣ်ယၣ်လၢနကဘၣ်လဲအီၤန့ၣ်လီၤ.
ဖဲတၢ်လီၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တအိဉ်ဒဲးဝဲမ့တမ့ၢ်,
နမၤန့ၢ်အီၤတသ့ဘၣ်. နဟဲတုၤတံစိာ်ဘၣ်န့ၣ်,
နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိဉ်လီၤဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီ
ကဟ့ၣ်နတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဘၣ်ယးဒီး
ကမ့ၢ်တၢ်လဲတၢ်က့ၤတံစိာ်တီဆှၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဖဲနပျၢတတၢ်အသီ
အံၤအပူၤလီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတီၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီး

- » တၢ်လဲတၢ်က့ၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကလုာ်တဖၣ်
- » သီလုာ်တၢ်လဲတၢ်က့ၤတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဒီးကျဲၤပူၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ
- » တၢ်အိဉ်ဒီးသီလုာ် ဒီးတၢ်နီၣ်သီလုာ်

ကမ့ၢ်တၢ်လဲတၢ်က့ၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်, လီၤဆီလိာ်အ
သးလၢပျၢတတၢ်တခါဒီးတခါအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်လီၤတနီၤန့ၣ်,
ရၢလီၤအသးသက့ၤဆးဒးသ့ဝဲ, ဒီးလၢတၢ်လီၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်
နမၤန့ၢ်အီၤတသ့အါလၢကဲၣ်ဆိးဘၣ်.

🧠 အဲကလံးဝီၤသြလၢအကါဒိၣ်တဖၣ်

အဲကလံးအတၢ်ကတိၤဒီး တၢ်ကတိၤအရၣ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဝံစိၣ်တီၤဆုၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဖဲအမဲၤရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ကတိၤအရၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ နမ့ၢ်မၤလိအီၤဒီးကကဲထီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကတိၤလိတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤ လၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်. ကွဲးလီၤတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤအစီပညီလၢကညီကျိၣ်တက့ၢ်. တ့ၤလီၤတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ကတိၤရၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးဖျါထီၣ် အစီပညီလၢကညီကျိၣ်, မ့တမ့ၢ် စူးကါအီၤလၢလံာ်ပဲၤကျိၣ်အပူၤန့ၣ်တက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်တၢ်မၤပာ်န့ၢ်န့ၣ်လဲၤ.

ကညီကျိၣ်	အဲကလံးကျိၣ်	တ့ၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအစီပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢ လံာ်ပဲၤကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
လ့ၣ်ယီၢ်	bicycle	
	bus	
	car	
	driver's license	
	road	
	street	
	traffic light	
	transportation	

ဖဲဆၢကတီၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်, နကဘၣ်ပွၤ
တၢ်ပျဲအလံာ်က့
လၢနကစူးကါကမ့ၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ
အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကမ့ၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဝံၣ်စီၢ်တီၤဆှၢအကလုာ်ကလုာ်
ကမ့ၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဝံၣ်စီၢ်တီၤဆှၢ ကျဲတၢ်ဒ်သိးပုၤခူဖိဝုၢ်ဖိလၢဝုၢ်ပုၤတဖၣ်
မ့ၢ်တအိၣ်ဒီးအသိလုၣ်ဒၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်, လဲၤက့ၤလၢဝုၢ်ဒီးတဖျၢၣ်
ညါအပူၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအမဲရကကတီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤကမ့ၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ
ဝံၣ်စီၢ်တီၤဆှၢအဂီၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဖိၣ်ပုၤအိၣ်ဝဲသၢကလုာ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ,
သိလုၣ်ဘၢးစံ, လုၣ်မ့ၢ်အူလၢဟီၣ်ခိၣ်မဲာ်ဖဲခိၣ်ဖိလၢ, ဒီးလုၣ်မ့ၢ်
အူပဒးပုၤလဲၤတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟဲန့ၣ်ဟးထီၣ်ဒ်တၢ်ဟံပနီၣ်
တၢ်ဆၢကတီၢ်အသိးဒီးကအိၣ်ပတုၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်လၢတၢ်ဟံပနီၣ်
အိၣ်ဒ်သိးပုၤလဲၤတၢ်ဖိတဖၣ်ကဟးထီၣ်မ့တမ့ၢ်, ကန့ၣ်လီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
ဖဲဆၢကတီၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢနကဘၣ်ပွၤလံာ်ပျဲလၢနကစူးကါ
ကမ့ၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမၤန့ၢ်သိလုၣ်
ထဲးကံစံၣ် ကသ့ဝဲစ့ၢ်ကိး, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ညီန့ၣ်အပူၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်ဟး နအိၣ်လၢနထံနကီၢ် မ့တမ့ၢ်,
ထံကီၢ်လၢနလဲၤအိၣ်ကစ့လၢအပူၤအခါနလဲၤက့ၤလၢတၢ်
လီၢ်တတီၤဆူအဂၤတတီၤန့ၣ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်.

- နဟးလၢနခိၣ်ခါ, နဒီးလုၣ်ယီၢ်ခါ, မ့တမ့ၢ်
နစူးကါတၢ်အဂၤတမံမံခါ.
- နမ့ၢ်စူးကါတၢ်အဂၤတမံမံန့ၣ်, မ့ၢ်ကမ့ၢ်အတၢ်ခါ မ့တမ့ၢ်
ပုၤတဂၤပုၤတဖုဒၣ်ဝဲအတၢ်ခါ.
- နလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ဒ်လဲၣ်.

တုလီတော်ဂီ၊ မ့တမ့၊ ကွဲးဖျါထီဉ်နတော်လဲထီဉ်က့လီ၊ လာနထံနကီမ့တမ့ ထံကီလဲနလဲအိဉ်ကဒုလာအပူအဂ့ၢ်န့ဉ် လာကွီကဝီလာအဖီလတ်တဖဉ်အံၤအပူတက့ၢ်.

နလဲဆုတော်ဆါတော်ပူ
အလီၢ်ဒဲလဲဉ်.

နလဲဟး
ဆုနတံၤသကိးအအိဉ်ဒဲလဲဉ်.

နလဲဟးအိဉ်သကိး
နဟံဉ်ဖိဃီဖိဒဲလဲဉ်.

နလဲဆုတော်မာ
လီၢ်ဒဲလဲဉ်.

နလဲတော်က့
တော်ဆုလီၢ်အယံၤဒဲလဲဉ်.

တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဝံၣ်စီၣ်တီၢ်ဆ့ၤ

ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဘၣ်ပးတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ
အတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဒီး
တၢ်ပနီၣ်န့ၣ်ဖျါထီၣ်တဖၣ်ဖဲနဟး
လၢနပုၤတၢ်ပုၤအခါဒ်သိးနကပူၤဖျးဒီး
တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး
အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖဲအခိၣ်ထံးန့ၣ် တၢ်ကကီၢ်ကခဲလၢနဂီၢ်လီၤ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးနမ့ၢ်ပံး
န့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်နဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ အသန့တၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤန့ၣ် ကဘၣ်ထီၣ်လီၤ. နကြးသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးလၢ, ဖဲလီၢ်ကပီၤ
တနီၤန့ၣ်, နကဘၣ်လဲၤတၢ်ဖးယံၣ် မ့တမ့ၢ်, နကဘၣ်လဲၤတၢ်လၢ
ကမျၢၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအါန့ၣ်တကလုၢ်ခိၣ်ဒ်သိး
နကလဲၤလၢတၢ်လီၢ်တတီၤဆူအဂၤတတီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နကမၤလိနသးလၢနကလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်လၢတၢ်လီၢ်အသိတကဝီၤအ
ပူၤန့ၣ်, ကယံၣ်ကစီၤဒီး, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတဘၣ်သးဟးဂီၤတဂ့ၤ.
မ့ၢ်တနံၤန့ၣ်, နလဲၤနက့ၤကဘၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဒီး ကျဲၤမ့ၢ်ကျဲၤဘိပူၤတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ

ဖဲနစူးကါကမျၢၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဝံၣ်စီၣ်တီၢ်ဆ့ၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးနဟးထီၣ်ဟး
လီၤလၢနပုၤတၢ်ပုၤအပူၤန့ၣ်, နကဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢ တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ပနီၣ်
လၢတၢ်ကွဲးဟံၣ်ဖျါအိၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ပနီၣ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်တဖၣ်
အိၣ်တဘျုးခါညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလုၢ်ဒီး ကျဲၤတၢ်ဘျုးအဂၤတဖၣ်
မၤစၢၤတၢ်ဒ်သိးပုၤကမျၢၢ်တဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ
လၢတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလၢခိၣ် ဒီးလၢတၢ်နီၣ်သိလုၢ်အခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထိပ်ယူဒူးဘူးစဲယုတ် တပ်နီၣ်လၢတၢ်ကွဲးပၣ်ဖျါအိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဘျုးလၢအပၣ်ဖျါထီၣ်အိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.*

(၁)

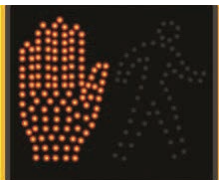
(က) တပ်နီၣ်အံၤအိၣ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ “ပတုၣ်” လီၤ. ကခိၣ်ကွဲးမ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ခိၣ်ကွဲးမ့ၢ်ဝဲတၢ်ခိၣ်ကွဲးမ့ၢ်အလီၢ်တက့ၢ်.

(၂)

(ခ) တပ်နီၣ်အံၤအိၣ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ “ပတုၣ်” လီၤ. တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအိၣ်လၢနကခိၣ်ကွဲးမ့ၢ်အဂီၢ်ဘၣ်.

(၃)

(ဂ) တပ်နီၣ်အံၤအိၣ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ “ဟးလၢခိၣ်” လီၤ. တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအိၣ်လၢနကခိၣ်ကွဲးမ့ၢ်အဂီၢ်လီၤ.

(၄)

(ဃ) ကိၢ်စဲၣ်အါဘၣ်အပူၤ, အလီၢ်အိၣ်လၢဖိသၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဖျါလုၣ်ယီၢ်အခိၣ်ဖျါကိၢ်ဖဲအဒီးလုၣ်ယီၢ် အခါန့ၣ်လီၤ.

(၅)

(င) နနီၣ်သိလုၣ်အခါ တၢ်အကါဒိၣ်လၢနကဘၣ်ထီၣ်ယၢ်လီၢ်ဆုၣ်နီၤယီၢ်တကိးန့ၣ်လီၤ. ကိၢ်စဲၣ်ခဲလၢၢ်အပူၤ, ဖိသၣ်ဆံးဖိတဖၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးဖိသၣ်ဆံးဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလီၢ်ဆုၣ်နီၤန့ၣ်လီၤ.

* တၢ်မံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ပၣ်ဖျါအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဖၤ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

နအိၣ်ဒီးနသိလ့ၣ်ဖၣ်နဲ ဒီးနနီၣ်
နသိလ့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအ
ပွၤကလံၤဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.
ကျဲးစးစူးကါကမ့ၢ်အတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ
တက့ၢ်.

တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်ဖဲ
နမူၤသံးအခါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤကမၣ်တၢ်သိၣ်
တၢ်သီ ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နတၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်
လံာ်ပျဲကဘၣ်တၢ် ဆိကတီၢ်အိၣ်,
နကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးအါအါဂီၢ်ဂီၢ်
မ့တမ့ၢ်, နကလီၤဘၣ်လၢယိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ကွၢ်ဘၣ်ယးဒီးကျဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢ
နမၤလိတၢ်လံၤနသးလၢအပူၤကွၢ်တဖၣ်, ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အ
လီၢ်ကအိၣ်လၢ နကဘၣ်ထီၣ်ယုၤမၤဘၣ်လီၢ်က့ၤ
တၢ်မနုၤတဖၣ် နသိးနကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဖဲ
အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- လၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်နမၤလိသ့ထီၣ်နသးဘၣ်ယးဒီး
ကျဲမ့ၢ်ပူၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၣ်လၢကျဲလဲၣ်.
- နလဲၤတၢ်လၢကျဲမ့ၢ်ပူၤအဆၢကတီၢ်နကအိၣ်ဒီး
တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်နမၤအိၣ်လၢကျဲလဲၣ်.
- ဘၣ်ယးဒီးအမဲရကၤအကျဲမ့ၢ်ပူၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၣ်နဆိကမိၣ်
လၢတၢ်မနုၤမ့ၢ်တၢ်လီၤဆိလၢနဂီၢ်လဲၣ်. ဘၣ်မနုၤယိၣ်လဲၣ်.

နလဲၤဆူလဲၣ်နမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါလၢဘၣ်န့ၣ် အိၣ်ပတုၣ်ဒီး
သံကွၢ်ပူၤတကၤလၢကနဲၣ်လီၤက့ၤနကျဲအဂီၢ်တက့ၢ်.
မၤလိနသးဒီးနသကိးလၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးနၤလၢတီၢ်
ပူၤဘၣ်ယးဒီးနကသံကွၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအတၢ်န့ၣ်ကျဲ
နဲလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. အအံၤမ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်တနီၤ
လၢနကသံကွၢ်အဂီၢ်.

- ယအိၣ်ဖဲအံၤဝံၣ်ယကလဲၤဆူဖျါပူၤန့ၣ်, ယကဘၣ်လဲၤလဲၣ်.
- သိလ့ၣ်ဘးစံသန့အဘူးကတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်.
- သိလ့ၣ်ဘးစံအံၤ လဲၤဆူဖျါပူၤခါ.
- ဖဲအဘူးအံၤ လံာ်ပရတးအိၣ်တဖျါဖျါခါ.

ဒူးအိၣ်ထီၣ်နတၢ်သံကွၢ်ဖၣ်နဲတဖၣ်တက့ၢ်.

တၢ်အိၣ်ဒီးနီၢ်ကစၢ်သိလ့ၣ် ဒီး တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်.

နဟဲတုၤအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ဝံၣ်တဘျီယိၣ်န့ၣ်နကအဲၣ်ဒီးစးထီၣ်နီၣ်သိလ့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်ဆၣ်ဒီးနကအိၣ်ဒီးနသိလ့ၣ်ဖၣ်နဲ ဒီးနကနီၣ်သိလ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်,
မုၤဒါတဖၣ်ဒီးတၢ်လၢဘျီလၢစ့တဖၣ်အိၣ်အါမးလီၤ. ကျဲးစးစူးကါကမ့ၢ်
တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဝံၣ်စီၣ်တီၢ်ဆ့ၤ တုၤလၢနထီၣ်န့ၣ်တၢ်မၤတခါလံၤ, ဒီးအိၣ်ဒီးစ့
လၢကစီၤလၢ နကဟ့ၣ်သိလ့ၣ်တၢ်လၢဘျီလၢစ့တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဟဲနဲရံၣ်နီၣ်တၢ်သိလ့ၣ်တဘျုးန့ၣ်တချုးလၢ အဟဲတုၤလၢအမဲရကၤ
ကီၢ်စၢဖျိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲတုၤဝံၣ်စ့လၢပူၤကွၢ်န့ၣ်, ပွၤဝဲသိလ့ၣ်လၢ
တၢ်စူးကါတၢ်လံၤအိၣ်တခါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤသိလ့ၣ်အကတခါဟဲဘျီ
အသိလ့ၣ်လၢအလီၢ်ခံလီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်အသးသတူၢ်ကလၢအံၤ,
တမ့ၢ်ဟဲနဲရံၣ်အတၢ်ကမၣ်အယိဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးအဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အါမံၤ
မ့ၢ်လၢအဝဲအလံာ်တၢ်ပျဲနီၣ်သိလ့ၣ် ဒီးသိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၢ်
တအိၣ်ဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ကြူးလၢအဝဲသ့ၣ်နီၣ်တၢ်မနုၤဘၣ်ယး
တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်လၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်အလံာ်ပျဲ

ဖဲနအိၣ်ကတၢၢ်ကတီၢ်လဲၣ်နသးလၢနကစးထီၣ်နီၣ်သိလ့ၣ်န့ၣ်, တၢ်အဆိကတၢၢ်တမံလၢနကလိာ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကတီၢ်တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်အလံာ်ပျဲန့ၣ်လီၤ. တချုးနမၤန့ၢ်တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်အလံာ်ပျဲဒီးဘၣ်န့ၣ် နကဘၣ်ဖျိဖဲၣ်ချံတၢ်မၤကွၢ်, တၢ်ဒီးဖဲလၢနကဘၣ်ကွဲးဖဲဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်, ဒီးနကဘၣ်ဖျိထီၣ်တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်တၢ်ဒီးဖဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချုးန့ၢ်နၤလၢ နနီၣ်သိလ့ၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်လံာ်ပျဲဘၣ်န့ၣ်,ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိး, ဒီးဆၢကတီၢ်လၢအကဟဲန့ၣ် တၢ်ကကီထီၣ်လၢနဂီၢ် လၢနကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်အလံာ်ပျဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမၤန့ၢ်တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်အလံာ်ပျဲဝဲအလီၢ်ခံ, နကဘၣ်လူပိာ်ထွဲတၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်မၤကမၢ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတမံမံန့ၣ်, နလံာ်ပျဲကလီၤမၤသဒၣ်ကွဲၣ်နၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဒီးသိလ့ၣ်အတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့

တၢ်အိၣ်ဒီးသိလ့ၣ်န့ၣ်အတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့အိၣ်အါမံလီၤ. အဆိကတၢၢ်န့ၣ်, ကီၢ်စဲၣ်အါတက့ၢ်အပူၤနကဘၣ်ပွၤသိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤလီၤ. ဖဲနအိၣ်ဒီးသိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤန့ၣ်, နကဘၣ်ဟ့ၣ်သိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤခိပနံၣ်လၢ သိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤအပူၤကိးလၢဒီးလီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ဖုးဒီးသိလ့ၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ဒီးပုၤတဂၤမၤမ့ၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးမ့တမ့ၢ်, အတၢ်ဖိတၢ်လံာ်မ့ၢ်ဟးဂူၢ်ဟးဂီၤန့ၣ်, သိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤခိပနံၣ်ကဟ့ၣ်တၢ်ကူၤစါယါဘျုးအပူၤမ့တမ့ၢ်, တၢ်ဘျီက့ၤသိလ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤညီၣ်န့ၢ်အသးလၢ ပုၤလၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်လၢ အမဲရကၤကီၢ်စဲၣ်ဖျိပူၤတဖၣ်အဂီၢ်, သိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤအပူၤကိးအိၣ်တဖဲန့ၣ်လီၤ. သိလ့ၣ်လၢနနီၣ်အိၣ်အကလုာ်, နသးနံၣ်လၢဒီးပုၤလၢအကနီၣ်နသိလ့ၣ်အိၣ်ပုၤဂၤစ့ၢ်ကိးဒိဘၣ်မၤဟူးနသိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤအပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့အကၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒ်အမ့ၢ်-သိလ့ၣ်အသိ, တၢ်ဟံပတုာ်သိလ့ၣ်တၢ်လီၢ်အပူၤ, တၢ်ခိတၢ်သ့, တၢ်ဆဲးလီၤနသိလ့ၣ်အမံလၢပဒိၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤ, တၢ်ကွၢ်ထွဲကတၢၢ်ကတီၢ်ဒီးဘျီက့ၤတၢ်ဟးဂူၢ်ဟးဂီၤတဖၣ်ကအိၣ်စ့ၢ်ကိးဖဲနအိၣ်ဒီးနသိလ့ၣ်ဒၣ်နဲဒီးနနီၣ်နသိလ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ပးတၢ်စူးကါကမုၢ်တၢ်လဲၣ်တၢ်က့ၤဝဲစိာ်တီဆုၤဒီးနအိၣ်ဒီးနသိလ့ၣ်ဒၣ်နဲအတၢ်လီၤဆီလိာ်သးဖဲအမဲရကၤကီၢ်စဲၣ်ဖျိပူၤအံၤတက့ၢ်.

- ❑ နကအိၣ်ဒီးနသိလ့ၣ်ဒၣ်နဲအလီၢ်န့ၣ်, နစူးကါကမုၢ်တၢ်လဲၣ်တၢ်က့ၤဝဲစိာ်တီဆုၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်က့ၤအယိတၢ်န့ၢ်ဘျုး န့ၢ်ဖျိၣ်ကမ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
- ❑ ဖဲနထံနကီၢ်ဒၣ်နဲ ဒီးဖဲထံကီၢ်လၢနလဲၣ်အိၣ်ကဒုလၢအပူၤန့ၣ်, တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်ဒီးမူဒါတဖၣ်လၢနကအိၣ် ဒီးနသိလ့ၣ်ဒၣ်နဲဒီးနီၣ်နသိလ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, လီၤဆီလိာ်အသးဒီး အမဲရကၤကီၢ်စဲၣ်ဖျိပူၤလၢက့ၤဒ်လဲၣ်.

ယံၣ်ညိၣ်လီၤဘျးလီၤတီၤမ့ၢ်လၢ အဝဲဘၣ်ဟံးန့ၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ်အါမးလၢ တၢ်ဒီးသိလ့ၣ်ဘးဖဲလၢအဟံၣ်ဒီးတၢ်မၤလီၢ်အဘၣ်စၢကိးမ့ၢ်နံၤဒီးအယိန့ၣ်လီၤ. အဝဲအဲၣ်ဒီးပူၤသိလ့ၣ်တဆိလီၤ. တၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဂ့ၢ်တမံဒါ. နကတဲနၢ် ဟံၤယံၣ်ညိၣ်လၢတၢ်မနုၤဘၣ်ပးဒီးတၢ်လီၤဆီလၢနလဲၣ်က့ၤတၢ်လၢကမုၢ်တၢ်လဲၣ်တၢ်က့ၤ ဒီးနအိၣ်ဒီးနသိလ့ၣ်ဒၣ်နဲလၢအမဲရကၤကီၢ်စဲၣ်ဖျိပူၤအဘၣ်စၢအဂ့ၢ်န့ၣ်ဒ်လဲၣ်.

မၤကတၢၢ်က့ၤအဆၢဒိၣ်*

ယုထၢတၢ်စံးဆၢအကြးအဘၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်သံက့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအဂီၢ်
ခီဖျိနမၤနီၣ်တၢ်ယုထၢလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဖီတခါ-

ကျိၣ်မနုၤတကျိၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပှၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလဲၣ်.

(က) တရူးကျိၣ်

(ခ) အဲကလံးကျိၣ်

(ဂ) က့ၤမနံၣ်ကျိၣ်

ပှၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤကတိၤအဲကလံးကျိၣ်အပီတၢ်စံးဆၢလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖဲ,
(ခ) အဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၁) တၢ်လၢအဖီလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဖဲလဲၣ်တကလုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ကမ့ၢ်အတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဝံၣ်စိၣ်တီၤဆှၢလဲၣ်.

(က) ဝုၢ်ပူၤသိလ့ၣ်ဘးစံးပအးပှၤလဲၤတၢ်ဖိ.

(ခ) ဟီၣ်ခိၣ်လၢလ့ၣ်မ့ၢ်အူ.

(ဂ) နသကိးအသိလ့ၣ်.

(ဃ) လ့ၣ်မ့ၢ်အူပအးပှၤလဲၤတၢ်ဖိ.

(င) တၢ်ယုထၢ (က) (ခ) ဒီး (ဃ).

(၂) လၢကီၢ်အမဲရကၤအပူၤအံၤနကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်လံာ်ပျဲ လၢနကနီၣ်သိလ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဖၢ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဃ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

(၃) တၢ်မ့ၢ်ဖီၣ်န့ၢ်န့ၢ်လၢနမူၤသံးဒီးနီၣ်သိလ့ၣ်န့ၣ်, တၢ်မနုၤလၢအဖီလၢသ့ၣ်တဖၣ်မၤအသးသ့လဲၣ်.

(က) နတၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်လံာ်ပျဲကလီၤမၤကွံာ်လၢဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အတီၢ်ပူၤ.

(ခ) နကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးအါမး.

(ဂ) နကဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဒုးယၢ်အပူၤ.

(ဃ) တၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်တနီၤ မ့တမ့ၢ် ခဲလၢာ်.

(၄) ကီၢ်စဲၣ်အါတက့ၢ်အပူၤန့ၣ် နကဘၣ်ပျၢၤသိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤလီၤ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်.

(၅) တၢ်အပျၢၤကလံၤလၢနဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤမ့ၢ်လၢနအိၣ်ဒီးနသိလ့ၣ်ဒၣ်နဲအယိန့ၣ်အိၣ်ယုာ်
စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်မနုၤလၢ အဖီလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလဲၣ်.

(က) သိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤ.

(ခ) သိလ့ၣ်တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ.

(ဂ) သိလ့ၣ်အသိ.

(ဃ) တၢ်သံၣ်ခွဲၣ်ကတီၢ်တၢ်ဘျီဂ့ၤထီၣ်က့ၤ.

(င) တၢ်ခဲလၢာ်လၢအဖီခိၣ်တဖၣ်.

အဆာဒိဉ်ဃိး တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ အတၢ်မၤတၢ်ရဲဉ် ကျဲးဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖိဉ်ပူၤအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢ အမၤသဘံဉ် ဘုဉ်နသးသ့ဝဲ, ဒီးအါစုအါဘျီန့ဉ် အပူၤကလံၤဒိဉ်ဝဲလီၤ. ဘၣ်သ့ဉ်သ့ဉ်ဖဲအခိဉ်ထံးန့ဉ် တၢ်ကကီၢ်လၢနဂီၢ်လၢနကနၢ်ပၢ် အမဲရကၤကီၢ်စၢဖိဉ် အတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ အတၢ်မၤတၢ်ရဲဉ် ကျဲး ဘၣ်ဆဉ်ဒီး, လၢတၢ်သးစုအပူၤ ဒီးဖဲဆၢကတီၢ်ယံာ်ထီဉ်တဖဲန့ဉ်, နကစးထီဉ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်ဘၣ်ဃးဒီးအဂ့ၢ်န့ဉ်လီၤ. သ့ဉ်နီဉ်ထီဉ်လၢ, တၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးခၢဉ်စးကရၢအပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မၤစၢနုၤလၢကစံးဆၢနတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒီးဟ့ဉ်နုၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ တဖၣ်ဒ်နလီဉ်ဘၣ်အီၤအသိးန့ဉ်သ့ဝဲလီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတီၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီး

- » တၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးနတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ အဆိကတၢ်တဘျီ
- » ပူၤလၢအဟ့ဉ်နုၤတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ
- » ဟ့ဉ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ အပူၤ
- » ပူၤအမဲရကၤဖိအတၢ်ထံဉ်တၢ်ဆိကမိဉ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ အသန့ဖဲအမဲရကၤ ကီၢ်စၢဖိဉ်အပူၤအံၤ, မ့ၢ်တၢ်လၢအသဘံဉ်ဘုဉ်ဒီးအါစုအါ ဘျီန့ဉ်အပူၤကလံၤဒိဉ်မးန့ဉ်လီၤ.

အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိန်တဖၣ်

အဲကလံးအတၢ်ကတိၤဒီး တၢ်ကတိၤအရၣ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲ တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလီၤ. တၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤ နမ့ၢ်မၤလိအီၤဒီး, ကကဲထီၣ်တၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

စံးတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤလၢ အဲကလံးကျိၣ်. ကွဲးတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရၣ်အံၤလၢ နကျိၣ်နတၢ်ကတိၤ. တၢ်အံၤပံၤ, ကွဲးလီၤတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအရၣ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခီပညီ, မ့တမ့ၢ် စူးကါအီၤလၢလံာ်ပှၢကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အခိၣ်ထံးတဖျၢၣ်န့ၣ်တၢ်မၤဟံၣ်န့ၢ်န့ၣ်လဲၤ.

ကညီကျိၣ်	အဲကလံးကျိၣ်	တုတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခီပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢ လံာ်ပှၢကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
မဲကသံၣ်သရၣ်	dentist	မဲကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်သရၣ်လၢအအံး ကွၢ်ယါဘျါမဲဒီးထးခိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်.
	doctor	
	doctor's office	
	health	
	hospital	
	immunization	
	insurance	
	interpreter	
	medicine	
	nurse	
	sick	

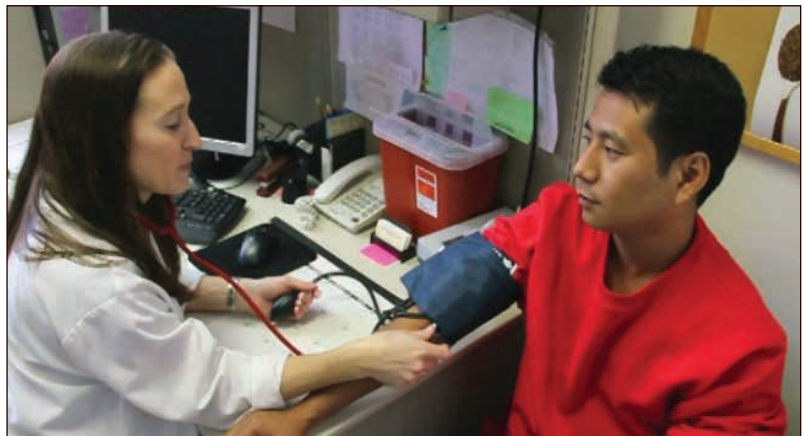

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ တၢ်ဂ့ၢ် ကီတမံမံန့ၣ်, ငှးသ့ၣ်ညါကသံၣ် သရၣ်ဒ်သိး တၢ်ကူစါယါဘျါနုၤ ဖဲအဆိ အချ အံၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖဲအမဲရကကီၢ်စၢဖိၣ်အပူၤ, ကသံၣ်သရၣ်လၢအအံးထွဲ ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ တဖၣ်အိၣ်ဝဲအါ မံၤအါကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ တၢ်မၤကွၢ်သမံသမိး အဆိကတၢ်ဖဲနဟဲတုၤ

နတၢ်ဘၣ်သကၢ်ဒီးအမဲရကကီၢ်စၢဖိၣ်အတၢ်အံး ထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဆိကတၢ်တဘျီန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲဝဲ တၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ န့ၣ်လီၤ. နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ် လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီကသုးကျဲၤန့ၣ်န့ၣ်တၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးကလီအံၤ ဖဲနဟဲတုၤဝံၤတယံာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးအံၤကယုထံၣ်န့ၢ်ဒီး ယါဘျါတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ တၢ်ဂ့ၢ်ကီတမံလၢလၢအမၤတံာ်တၢ်နတၢ် ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးကသ့ဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်, နဖံးနမၤတၢ်ကသ့ကကဲအဂီၢ်ဒီးနဖိတဖၣ်လဲၤဆူကိကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ကဆဲးန့ၢ်နဖိနလံၤတဖၣ်လၢကသံၣ်ဆဲး ဒီတဖၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်ဖဲတၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးအဆိကတၢ်အံၤမ့ၢ်လၢ, ဖိသၣ် ကိးဂၤဒဲးလၢအလဲဆဲးလီၤအမံလၢကမျၢတၢ်မၤလိကိ ကဘၣ်ငှးန့ၣ် တၢ်အုၣ်သးလၢအဝဲသ့ၣ်ဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒီတဖၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်လံန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကါဒိၣ်မးလၢ နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ တၢ်ဂ့ၢ်ကီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတမံမံန့ၣ်, နကငှး သ့ၣ်ညါကသံၣ်သရၣ်ဒ်သိး တၢ်ကူစါယါဘျါက့ၤနုၤလၢအဆိအချ က သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲနဟဲတုၤ သီစုၤန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်, မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်ဆါလၢ အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ကူစါယါဘျါနုၤခဲအံၤတဘျီယီဘၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ် သ့ၣ်နဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူစါယါဘျါနုၤလၢနတၢ်ဆါခဲလၢအဂီၢ်တသ့ဒဲးဘၣ်.

 ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် တမံမံလၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အလီၢ်ကအိၣ်လၢနကဘၣ်တဘျီ ကသံၣ်သရၣ်လၢအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးအဆိကတၢ်ဖဲနဟဲတုၤအခါအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, နကဘၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ယးဒီး, နမၤဂ့ၤ, နဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်ကမၤမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲန့ၣ်နကဒီးန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်မၤစၢၤန့ၣ်သ့ၤလဲၣ်လၢနကဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ယးတၢ်လၢနယုထၢအိၣ်ကသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

 ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢနမၤတၢ်အိၣ်လၢအပူၤကွၢ်လၢနကဒီးဖျိကွၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤတဖၣ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- ဖဲနအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်, နမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.
- ဖဲနဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးန့ၣ်, နမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.
- ဖဲလဲၣ်အခါန့ၣ်, နကလဲၤထံၣ်ကသံၣ်သရၣ်လဲၣ်.

ပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတဖၣ်.

ပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတဖၣ်အိၣ်ဝဲအါကလုာ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလီၤ. အအံၤမ့ၢ်ဝဲပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတဖၣ်လၢပထံၣ်ဘၣ်ညီၣ်န့ၣ်အိၣ်လီၤ.

ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူဝဲကျိၤ ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူဝဲကျိၤ ဆဲးန့ၣ်ပုၤလၢကသံၣ်ဒီးတအါတၢ်ဆါတဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူအဂီၢ်တၢ်ဒိတအါဆိတၢ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ်လၢအဆိၣ်ယုာ်စ့ၢ်ကီၢ်ဒီး တၢ်မၤကွၢ် တၢ်ယါဘျါ တၢ်ပသိၣ်ဆါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒိတအါဆိတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢအတြိဆါတၢ်ဆိးတၢ်ဆါတဖၣ်တချးဒီးလၢအကဲထီၣ်ဒီးဘၣ်လီၤ.လၢပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, တၢ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်တဟံးန့ၣ်အပူၤ မ့တမ့ၢ်, တၢ်ဟံးန့ၣ်ဒုၣ်အပူၤဘၣ်ဘၣ်ဖိန့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်နကဘၣ်ဟံးန့ၣ်ဆိတၢ်သ့ၣ်ဆါဖးကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. (မၤလိၣ်န့ၢ်ဟံၣ်အါထီၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်အုၣ်ကီၤအဂ့ၢ်ဖဲ လံာ်အဆာဒိန်အံၤအပူၤဖဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီဘၣ်ယးဒီး “တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်အုၣ်ကီၤ” အပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

ပုၤတတဖိအဂီၢ်ကသံၣ်ဝဲအေးတဖၣ် ဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူဝဲလီၢ်တဖၣ် တၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟ့ၣ်ဝဲဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ကူၣ်လိာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူဂ့ၢ်ကျိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၢ်တနီၤဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီၢ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲမဲ ဒီးတၢ်မၤကွၢ်မဲာ်ချဲန့ၣ်လီၤ. ဝုၢ်ပုၤကသံၣ်ဝဲအေးတနီၤကွၢ်ပုၤဆါလီၤဆိဒုၣ်တၢ်တကရၢ်ဒ်အမ့ၢ်, ပိာ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးဟုးသးတဖၣ်မ့တမ့ၢ်, ပုၤအိၣ်ဒီးအုးခွဲအာ်ယံဝံၤ (HIV) မ့တမ့ၢ်အုးဒ်စဲ (AIDS) တၢ်ဆါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲအကသံၣ်ဝဲအေးကသံၣ်သရၣ်တဖၣ် ကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲခဲကလုာ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလီၤ. ကသံၣ်သရၣ်လၢအကွၢ်တၢ်ဆါအါတက့ၢ် ဒီးကသံၣ်သရၣ်လၢအကွၢ်တၢ်ဆါလီၤဆိဒုၣ်တၢ်တမံမံန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်သရၣ်လၢအကွၢ်တၢ်ဆါအါတက့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်ကဟ့ၣ်ဝဲကသံၣ်ကသီတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလၢတၢ်ဆါအါတက့ၢ်အဂီၢ်ယုာ်ဒီး တနံၣ်တဘျီတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်သမံသမိးတၢ်မၤကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်သရၣ်ကွၢ်တၢ်ဆါလီၤဆိတမံမံတဖၣ်အံၤတနီၤန့ၣ်ကကွၢ်ဝဲပုၤတကရၢ်လီၤဆိဒုၣ်တၢ် ဒ်အမ့ၢ် ပိာ်မ့ၢ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ် ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်သရၣ်ဒ်အံၤသိးအဂၤတဖၣ်ကကွၢ်လီၤဆိဒုၣ်နီၢ်ခိၣ်ကွၢ်ဂီၤတမံမံဒ်အမ့ၢ်, သးအဖျါ, မဲာ်ချဲ, ဒီး ခိၣ် န့ၣ်လီၤ. နကထံၣ်ဘၣ်ကသံၣ်သရၣ်ဒ်အံၤသိးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်နကဘၣ်မန့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ဆါဖးကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တချးဒီးလၢနထံၣ်ကသံၣ်သရၣ်လီၤဆိဒုၣ်အံၤသိးတကန့ၣ်, ညီၣ်န့ၣ်နကဘၣ်ဒုးနဲၣ်လၢနဟ့ၣ်ကသံၣ်သရၣ်အလဲန့ၣ်ကစီဒီးဒီးနအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်အုၣ်ကီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံးထွဲ ကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ

ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆါဒါး
တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထဲဒၣ်လၢတၢ်ဆူး
တၢ်ဆါသတူၢ်ကလၢၣ်,
နးနးကလၢၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ် ကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်ဒီးကသံၣ်ဝဲဒါး
တဖၣ်ကဆူဝဲပုၤဆါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချတၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်လီၤဆီတဖၣ်ဆူတၢ်ဆါဟံၣ်လၢ
တၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးတဖၣ် ဒီးတၢ်ကွဲးတၢ်ကါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်ဆါဟံၣ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲန့ၣ်အပူၤကလံၤဒိၣ်မး, ဒီး
နကဘၣ်ဒုးန့ၣ်လၢ နဟ့ၣ်တၢ်အပူၤကလံၤန့ၣ်ကစီဒီး ဒီးနအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်အုၣ်
ကီၤန့ၣ်လီၤ.

ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆါဒါး တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
လၢတၢ်ဆါဟံၣ်အပူၤဒီးလၢတၢ်လီၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်သတူၢ်ကလၢၣ်ဒီး
နးနးကလၢၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. အလီၢ်တအိၣ်
လၢနကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆါဖးကတီၢ်လၢနကလဲၤဆူ
ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆါဒါးအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး
မ့ၢ်တၢ်လီၢ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤအါမး, ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်
နတၢ်ဆါမ့တမ့ၢ်လၢအနးနးကလၢၣ်န့ၣ်, နကဘၣ်အိၣ်ခိးတၢ်ဖးယံၣ်ညါန့ၣ်လီၤ.
တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆါဒါးန့ၣ်, အပူၤကလံၤဒိၣ်မးလီၤ. နတၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်
မ့တမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူဘၣ်န့ၣ်, နကြးပံးန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဆါဖးကတီၢ်လၢနကလဲၤဆူကသံၣ်ဝဲဒါး
မ့တမ့ၢ်, ကသံၣ်သရၣ်အဝဲဒါးန့ၣ်လီၤ.

လူးန့ၣ်ကူးဘၣ်အစုန့ၢ်ဆါဆါကလၢၣ်ဖဲအဆီလီၤတၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.
အဝဲအဲမးကိးသိလုၣ်ဒီးလဲဒီး အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်အဘူး
ကတၢ်တဖျၢၣ်အဂ့ၢ်ဂီၢ်အူဒါးန့ၣ်လီၤ. လူးန့ၣ်ဒီးအဲမးကတီၢ်အဲကလံးကျိၣ်, ကွဲးအဲးကလံး
ကျိၣ်တဘၣ်ဘၣ်,ဒီး အဝဲသ့ၣ်မၤပျဲလံၣ်လၢ ကဘၣ်မၤပျဲဝဲတဖၣ်န့ၣ်တသ့ဘၣ်.
နမ့ၢ်လူးန့ၣ်ဒီးအဲမးန့ၣ်, နသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်. လူးန့ၣ်ဒီးအဲမးကြးမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်အံးကွၢ်အီၤတဘျီယီတဖၣ်အဂီၢ်
ကသံၣ်ဝဲဒါး ဖဲပုၤတဝါတနီၤအပူၤ, ကသံၣ်ဝဲဒါး
လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်အံးကွၢ်အီၤတဘျီယီ
တဖၣ်အဂီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ကသံၣ်ဝဲဒါးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်သးဖဲ, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါမ့တမ့ၢ်
တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးန့ၣ်, အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်
အံးကွၢ်အီၤတဘျီယီဘၣ်ဆၣ်ဒီး တနးဒိၣ်
ကဲၣ်ဆိးတုၤလၢတၢ်ကဘၣ်ဆူအီၤဆူဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆါဒါးအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.
အလီၢ်တအိၣ်လၢနကဘၣ်မၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဆါဖးကတီၢ်ဘၣ်.

ဆိကမိန်ထီၣ်က့ၤနတၢ်လဲၤခိဖျိလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- ❑ နကဘၣ်မၤတၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်နစံၣ်ညီၣ်တၢ်အိၣ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်.
- ❑ နအိၣ်ဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်တဖၣ်လၢနယုထၢအိၣ်တခါခါသ့န့ၣ်ဒါ.
- ❑ နတၢ်လဲၤခိဖျိဒီးပုၤလၢအဟ့ၣ်နတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝဲတၢ်လၢအဂ့ၤမ့တမ့ၢ်, တဂ့ၤဘၣ်လဲၣ်.

ထီၣ်ဃုးဒူးဘျးစဲယုာ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီလၢအစ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်လၢနကြးမၤအိၣ်လၢအထွဲတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. *

၁. နလိၤကိၢ်အိၣ်သာသီလံ.

(က) ကူစါလိၤက့ၤနသးဒၣ်နဲ.

၂. တၢ်ရၣ်ဘၣ်နၢဒီး နနါအုၣ်ထံယုၤလိၤ.

၃. နသးပူၤပျဲဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒီး နသ့ၣ်အုးသးအုးယံာ်ခံလါလံ.

(ခ) လဲၤဆူကသံၣ်သရၣ်အအိၣ်.

၄. တၢ်ဘျံးနသး.

၅. နဆိကမိၣ်လၢ နယံကံတဘီ.

(ဂ) လဲၤဆူဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆါဒါး.

၆. နအိၣ်ခဲအံၤဒီးတၢ်ဟၢဖါဆါနးနး ကလဲၣ်လိၤ.

* တၢ်စံးဆါအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ပာ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဖၤ ၂၂၁ န့ၣ်လိၤ.

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ
အပူၤန့ၣ်, ဒိၣ်နီၣ်မးအယိ,
ပုၤအမဲရကၤဖိအါတက့ၢ်
ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ
ဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၤတၢ်ရဲၣ်
တၢ်က့ၤတဖၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်အိၣ်သး
ဒ်အအိၣ်ဖျါဖဲကဘျံးဟ ၉၅ အပူၤတဖၣ်အံၤ, မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်တဒိၣ်
တဆံးဖိ (ဒီးကကိညၣ်ထီၣ်က့ၤဒၣ်အတၢ်မ့တမ့ၢ်,
ဟ့ၣ်အီၤကံၢ်ခိၣ်ထံးဟံၣ်ပူၤလီၤပူၤတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ) န့ၣ်ခါ,
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကလိၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ကသီတၢ်ကူၤစါယါဘျါခါ.
မ့တမ့ၢ်, မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢသးသမ့အဂီၢ်အိၣ်န့ၣ်ခါ.
ထီၣ်ယုၤဒုးဘျးစဲယုၤတၢ်အိၣ်သးတခါစုၣ်စုၣ်အံၤဒီးတၢ်ဂီၤလၢ
အဘၣ်လိၣ်အသးလၢအဖိလၢအံၤတက့ၢ်.*

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တမံၤမံၤလၢ - နကြး -

(၁) မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်တဒိၣ်တဆံးဖိ

(က) လဲၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူ
တၢ်ဆါဒါး.

(၂) ဘၣ်သ့ၣ်
သ့ၣ်ကလိၣ်ဘၣ်ကသံၣ်
ကသီတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ.

(ခ) ကူၤစါယါဘျါအီၤလၢဟံၣ်.

(၃) ကထီၣ်
သတူၢ်ကလၢဒီးနးနးကလဲၣ်

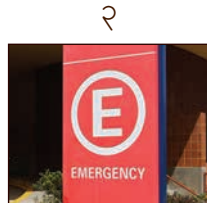
(ဂ) လဲၤထီၣ်ကသံၣ်သရၣ်.

ဖဲနအိၣ်ဒီးတၢ်သးဒုဒီန့ၣ်, ကိးနတံၤသကိးတကၤမ့တမ့ၢ်
နဂ့ၢ်က့ၤပုၤရဲၣ်က့ၤတၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးအဂီၢ် တက့ၢ်.

* တၢ်စံးဆါအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျါအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဟ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအဖီလၢအံၤမ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢပထံၣ်ညီၣ်န့ၢ်အီၤဖဲအမဲရကၤ
 ကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ယုဒုးဘျး
 ဖဲယုၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢအဖီခိၣ်တကျိၤဒီးတၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်အခီပညီၣ်ဖဲအဖီလၢန့ၣ်တက့ၢ်.*

(က) တၢ်ဆါဟံၣ်

(ခ) ကသံၣ်
ကျးဖးဒိၣ်

(ဂ) တၢ်စုၣ်တၢ်ပျါ

(ဃ) ဂ့ၢ်ဂီၢ်
အကသံၣ်ဖး

(င) တၢ်ယါဘျါဆိ

(စ) တၢ်လၢမၤ
ဘၣ်ဒိမၤဆါတၢ်သ့

ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤလၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂီၢ်.

ဆိကမိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်ဘၣ်လးဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့
 ဖဲနထံနကီၢ်ဒၣ်နဲမ့တမ့ၢ်, ဖဲထံကီၢ်လၢနလဲအိၣ်ကဒုလၢအပူၤ.

- တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အလဲန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.
- အပူၤကလံၤဒိၣ်ခါ.

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤအပူၤကလံၤဒိၣ်မး
 ဒီးလၢတၢ်ဂ့ၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်, ပုၤလၢအဟ့ၣ်ဒၣ်ဖဲအတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့
 ချ့အပူၤခဲလၢန့ၣ် အိၣ်စ့ဒိၣ်မးလီၤ. ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ
 တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အပူၤလၢ ပုၤလၢအစုတၢ်ဟဲန့ၣ်စ့ဒီး တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဖဲအအိၣ်လၢတၢ်
 ရဲၣ်တၢ်ကျဲၣ်အံၤအပူၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
 ချ့တၢ်အုၣ်ကီၢ်အဖီခိၣ်လၢကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အပူၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်အုၣ်ကီၢ်

ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်အုၣ်ကီၢ်တဖၣ် ဟ့ၣ်အတၢ်အုၣ်ကီၢ်ခီပနံၣ်လၢ အတၢ်အုၣ်
 ကီၢ်အပူၤဘၣ်ဆာဘၣ်ကတီၢ်ကိးလါဒီး, ဒီးမ့ၢ်လၢတၢ်အံၤအယိ တၢ်အုၣ်ကီၢ်ခီပနံၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်
 လၢအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလီၢ်အကစၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်, ကျဲၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်
 ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကီၢ်လၢအပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် ဒီးအါစုအါဘျီန့ၣ်, ကဟ့ၣ်န့ၣ်ဝဲကိးလါဒီး
 တၢ်အုၣ်ကီၢ်အပူၤအံၤတနီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အုၣ်ကီၢ်အပူၤအိၣ်လီၤတဲာ်တဖၣ်န့ၣ်, ကထူးထီၣ်လၢ
 ပုၤမၤတၢ်ဖိအဘူးလဲၣ်ဒဲးဒီးအပူၤယုၣ်ဒီးတၢ်ခိတၢ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤသီတၢ်မၤတဖၣ်
 ကဘၣ်အိၣ်ခိးတၢ်တစီၢ်တလီၢ်တချးလၢအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်အုၣ်
 ကီၢ်သ့ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နကစၢ်ဒၣ်နဲနပူၤနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်အုၣ်ကီၢ်သ့စ့ၢ်ကိးလီၤ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး
 ညီၣ်န့ၣ်အပူၤဒိၣ်မးလီၤ.

* တၢ်စံးဆာအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျးဖး ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံးထွဲ ကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ

ပှၤသးန့ၣ်လါမ့ၢ်ဒီးဒၣ်ပှၤဖံးမၤတၢ်သ့
လၢအစုတၢ်ဟဲန့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်,
ထံကီၢ်ပဒိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလၢ
ကဟ့ၣ်န့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်အံး
ထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချ အပှၤလၢဆၢကတီၢ်
တကတီၢ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဲဗဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤ,
နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်
လၢပှၤကတီၢ်ကျိၣ်ထံတၢ်အဂီၢ်တၢ်မၤစၢ,
ဒီးနတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်
တဖၣ်ကမ့ၢ်ဒၣ်နနီၢ်ကစၢ်
တၢ်ခူသ့ၣ်ဒၣ်နအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မၤရံၤယၤ မၤတၢ် ဆၢကတီၢ်ဒီးဒီးတန့ၣ်ရဲၣ်န့ၣ်မၤန့ၢ်ဝဲဇုဒီလၢဒီး ဒီးန့ၢ်ဘၣ်
စ့ၢ်ကီးဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၢ်လၢအဟံၣ်ဖိယီဖိအဂီၢ်လီၤ. အလၢလူဝံးစံတခီ
မၤတၢ်မၤဆၢကတီၢ်ပှၤဘၣ်ဆၢ, တဒီးန့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဘျးန့ၢ်ဖျိၣ်တဖၣ်ဘၣ်.
တၢ်ကဟ့ၣ်မၤရံၤယၤလၢတၢ်မၤဆၢကတီၢ်ပှၤဒီးတန့ၣ်ရဲၣ်ဘၣ်ဒီးလၢ, ဘၣ်ဆၢဒီး
တဒီးန့ၢ်ဘၣ်လၢဆူၣ်ချတၢ်ကဟ့ၣ်ကယၢ်တၢ်န့ၢ်ဘျးန့ၢ်ဖျိၣ်လၢဘၣ်. နမ့ၢ်မၤ
ရံၤယၤန့ၣ်နကမၤတၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်. ဘၣ်မၤန့ၣ်အယီဆူၣ်ချတၢ်ကဟ့ၣ်ကယၢ်တၢ်ဘၣ်
ဘျးဘၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်အကါဒိၣ်လဲၣ်.

ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်ဆူၣ်ချတၢ်မၤစၢ - အၣ်ရဲအဲဗဲအုၣ်
(RMA), ပဒိၣ်ဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၢ် - မဲးဒဲးဒဲး (MEDICAID), ဒီး
သးပှၤပဒိၣ်ဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၢ် - မဲးဒဲးဒဲး (MEDICARE)
ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်ပတံထီၣ်တၢ်လၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်ဆူၣ်ချ
တၢ်မၤစၢ-အၣ်ရဲအဲဗဲအုၣ်, ပဒိၣ်ဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၢ်-မဲးဒဲးဒဲး, ဒီးသးပှၤပဒိၣ်
ဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၢ်-မဲးဒဲးဒဲးတၢ်မၤစၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်
သ့ဝဲလီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲခံမံလၢအံၤဟ့ၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်လၢဘျီ
လၢစုအပှၤလၢ ပှၤလၢအသးန့ၣ်လါမ့ၢ်ဒီးဒၣ်ပှၤဖံးမၤတၢ်သ့လၢ အစုတၢ်ဟဲန့ၣ်
စုတဖၣ်အဂီၢ်, ဘၣ်ဆၢဒီး, တၢ်တီၢ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ်လၢကစုးကါဝဲတုၤဒၣ်လၢ
ဆၢကတီၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၢ်ဒီးဖျိအတၢ်မၤလီၢ်
မ့တမ့ၢ်, ဒီးဖျိအကစၢ်ဒၣ်ဝဲမၤန့ၢ်အံၤ န့ၣ်လီၤ. ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလၢအသးန့ၣ်
လါအိၣ်ဖျိန့ၣ်ဘျီတဖၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်သးပှၤပဒိၣ်ဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၢ် (မဲးဒဲးဒဲး)
လၢအမ့ၢ်ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ကျဲလၢအမၤစၢပှၤအသးန့ၣ်လါအိၣ် ဖျိ န့ၣ်ဘျီ
တဖၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်လၢဘျီလၢစုတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.

**ထီၣ်ယုဒုးဘျးဝဲယုၣ်တၢ်အုၣ်ကီၢ်အကလုာ်ဒီးပှၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ
တၢ်တီၢ်ဟံလၢတၢ်ကမၤစၢအံၤအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. (တၢ်ဟ့ၣ်
ကူၣ်ကနုကယီၢ်) တၢ်စံးဆၢတဖၣ်အကျိတခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အုၣ်
ကီၢ်ခံကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.***

- ၁. မဲးဒဲးဒဲး
- ၂. အၣ်ရဲ အဲဗဲ အုၣ်
- ၃. မဲးဒဲးဒဲး

(က)တၢ်အုၣ်ကီၢ်တကလုာ်အံၤမ့ၢ်ပှၤသး
န့ၣ်လါလၢအဖံးတၢ်မၤတၢ်သ့လၢ
အစုတၢ်ဟဲန့ၣ်ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်အုၣ်ကီၢ်ဒီးဖျိ
အတၢ်မၤလီၢ်တသ့ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်.
ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်မၤ
န့ၢ်တၢ်မၤစၢအံၤသ့ဝဲလီၤ.

(ခ)ဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်
ကီၢ်တကလုာ်အံၤမၤစၢပှၤသးန့ၣ်လါအိၣ်
ဖျိန့ၣ်ဘျီတဖၣ်ဒီးအဆူၣ်ချတၢ်လၢဘျီလၢစု
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်မၤ
န့ၢ်တၢ်မၤစၢအံၤသ့ဝဲလီၤ.

* တၢ်စံးဆၢဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် က အပူၤ ဝဲကဘျးပ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

နတ်ခွဲတော်ယတ်တဖန်ဘဉ်ပးဒီးတော်အံးထွဲကွာ်ထွဲတော်အိန်ဆူင်အိန်ချ

ဖဲအဲရကကော်စာဖိုင်အပူအံးနအိန်ဒီးတော်ခွဲတော်ယတ်အကါဒိန်ခံမံဘဉ်ပးဒီးတော်အံး ထွဲကွာ်ထွဲတော်အိန်ဆူင်အိန်ချ နှဉ်လီၤ. နအိန်ဒီးတော်ခွဲတော်ယတ်လၢနကအိန်ဒီးပူ တဲကျိုင်ထံတော်လၢနဂီၢ် ဒီးနအိန်ဒီးတော်ခွဲတော်ယတ်လၢနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိတော်ဘဉ်တော်ဘၢအဂီၢ် နှဉ်လီၤ. တော်ခွဲတော်ယတ်လၢ နီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိတော်ဟံဘဉ်ဟံဘၢအဂီၢ်နှဉ်အခိပညီမ့ၢ်ဝဲ, တော်တမံလၢလၢဘဉ်ပးဒီးနတ်အိန်ဆူင်အိန်ချ အဂ့ၢ်နှဉ်, မ့တမ့ၢ်လၢနပျဲနကသံဉ်သရဉ်တဲဖျါထီၣ်အီၤဘဉ်နှဉ်တဲဝဲပုတဂၤဂ့ၢ်တဂၤဂ့ၢ် လၢတော်ဂ့ၢ်တမံဂ့ၢ်တမံဂ့ၢ်နှဉ်တသ့ဘဉ်.

တော်မၤစၢ်လၢပူကတဲကျိုင်ထံတော်လၢနဂီၢ်

အလီၢ်အိန်လၢနကဘဉ်နၢ်ပၢ်ဒီးသ့ကတိတော်ဒီးနကသံဉ်သရဉ်ဒ်သိးနကဒီး နှဉ်ဘဉ်တော်ကူစါယါဘျါလၢအကြးအဘဉ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ. နမ့ၢ်ဆိကမိဉ် လၢနလိဉ်ဘဉ်ကျိုင်တော်ကတိတော်မၤစၢ်ဒ်သိးနကတိတော်ဒီးနကသံဉ်သရဉ်ကသ့အဂီၢ်နှဉ်, နအိန်ဒီးတော်ခွဲတော်ယတ်လၢ နကအိန်ဒီးပူတဲကျိုင်ထံတော်တဂၤ လၢကမၤစၢ်နအဂီၢ်နှဉ်လီၤ. နတ်ဟံလီၤက့ၢ်လီၢ်အိန်လီၢ်ဆိးခဉ်စးတော်ကရကရိမၤစၢ်နသ့ဒ်သိးနကဆိးကျိးတော်ဆါဟံဉ်မ့တမ့ၢ်, ကသံဉ်ဝဲဒးအဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

ဖီမူအိန်ဒီးတော်သ့ဉ်ဆၢဖးကတိၢ်လၢ ကဘဉ်လဲထံဉ်ကသံဉ်သရဉ်ခဲကော်တနွံနှဉ်လီၤ. အဲကတိအဲကလံးကျိုင်သ့တဆိးတက့ၢ်ဘဉ်ဆဉ်, ဖဲအဲထံဉ်လိာ်သးဒီးအကသံဉ်သရဉ်လၢခံက တော်တဘျီနှဉ်, အဲတနၢ်ပၢ်တော်အါမံလၢကသံဉ်သရဉ်စံးဘဉ်အီၤနှဉ်ဘဉ်. နမ့ၢ်ဖီမူနှဉ် နသးကမၤအသးဒ်လဲဉ်. ဖီမူကြးမၤတော်မနုၤလဲဉ်.

မၤလိနသးဒီးနသကိးလၢအမၤသကိးဃုာ်တော်ဒီးနၢ်လၢတီၤပူလၢနကယုပူ တဲကျိုင်ထံတော်အဂီၢ်တက့ၢ်. တော်အံးမ့ၢ်ဝဲကျဲအဘဉ်ခံဘိလၢနကယုအီၤအဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

- ယတနၢ်ပၢ်အဲကလံးကျိုင်ဘဉ်. ဝံသးစုယအိန်ဒီးပူတဲကျိုင်ထံတော်လၢယဂီၢ်တဂၤကသ့ဒါ.
- ယကတိကညီကျိုင်လီၤ. ယအဲဒီးကတိတော်ဒီးပူတဂၤဂ့ၢ်လၢ ကျိုင်အဲဝဲနှဉ်လီၤ.

နီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိတော်ဘဉ်တော်ဘၢ

တော်ကိးမံးလၢနဒီးပူလၢအဟ့ၣ်နတော်အိန်ဆူင်အိန်ချ တော်အံးထွဲကွာ်ထွဲအဘဉ်စၢ်နှဉ်, မ့ၢ်ဝဲနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိတော်ဘဉ်တော်ဘၢဒ်ထံကိာ်တော်သိဉ်တော်သီဟံပနီဉ်ဝဲအသိးနှဉ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်လၢနပျဲအီၤ လၢကတဲဖျါထီၣ်ဝဲနှဉ်, ပူလၢအဟ့ၣ်နတော်အိန်ဆူင်အိန်ချ တော်အံးထွဲကွာ်ထွဲအံး တဲဘဉ်နပူဟံဉ်ဖီမီဖိ, နတံးသကိးမ့တမ့ၢ်, နတော်မၤခိဉ်လၢ နတော်အိန်ဆူင်အိန်ချ တော်အိန်သးအဂ့ၢ်နှဉ်တသ့ဘဉ်.

အါမံ အိန်ဒီးတော်ဂ့ၢ်ကိလၢအဟ့ၣ်အသးကအိန်ထီၣ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ. အဝဲတအဲဒီးလၢ အါမံကတိတော်ဒီးကသံဉ်သရဉ်ဘဉ်ပးတော်ဂ့ၢ်အံးဘဉ်. ကသံဉ်သရဉ် မ့ၢ်တဲဘဉ်ဖုး ပုဂၤတဂၤဂ့ၢ် တခိလဲဉ်. နမ့ၢ်အိန်ဘဉ်လၢတော်အိန်သးဒ်အံးအပူနှဉ်နသးကမၤအသးဒ်လဲဉ်. တော်မနုၤမ့ၢ်တော်အကါဒိန် လၢအါမံဒီးအဝဲကဘဉ်သ့ဉ်ညါ ဘဉ်ပးဒီး ကသံဉ်သရဉ်တဖန်လၢ အဲရကကော်စာဖိုင်ပူအံး အဂ့ၢ်နှဉ်လဲဉ်.

တၢ်အံးထွဲ ကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ

ပှၤအမဲရကၤဖိအါတက့ၢ်န့ၣ်,
လဲၤထံၣ်လိာ်ကသံၣ်သရၣ်
တနံၣ်တဘျီလၢတၢ်မၤကွၢ်အသးအဂီၢ်ဒ်သိး
တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်မ့ၢ်အိၣ်တမံ
မံၤန့ၣ်, ကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲ တ
ချးဒံးလၢအကဲထီၣ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဒံး
ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တဲသကိးတၢ်ဒီးနသကိးလၢအမၤ
သကိးတၢ်ဒီးနလၢတီၤပှၤဘၣ်ပး
နီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကွၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢနဒီး
နကသံၣ်သရၣ်အဘၣ်စၢ
အံၤအကါဒိၣ်ဝဲမ့ၢ်လၢမနုၤ
အယီၤလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

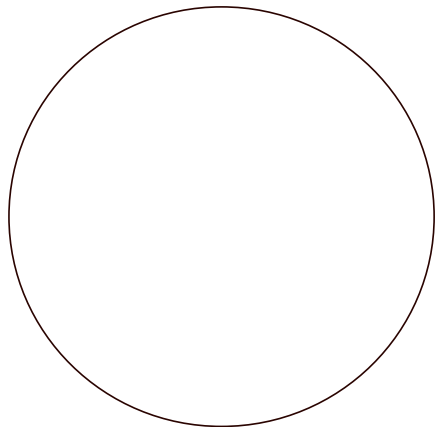
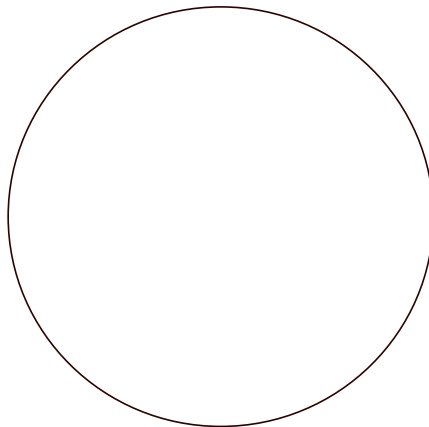
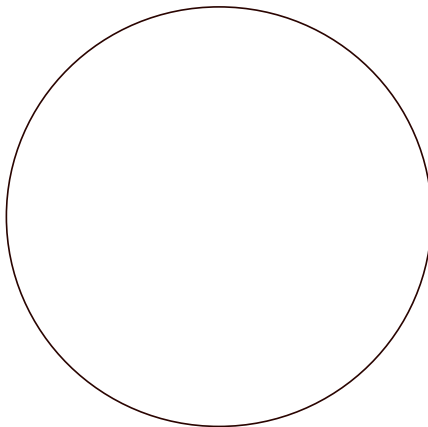

နီၢ်ကစၢ်တၢ်ကဆဲၣ်ကဆီၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ
အကါဒိၣ်လီၤဆီၣ်တၢ်န့ၣ်သ့ဝဲ,
လၢနကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်
ဒီးနကဟံးယၢ်နတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တ့တၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢကွၢ်ကဝီၤလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအပှၤဒ်သိး
နကဟံးဖျါထီၣ်နတၢ်ဆိကမိၣ်လၢလုၢ်လၢတၢ်ဟံးသးအဂ့ၢ်
လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ပှၤအမဲရကၤဖိတဖၣ်အတၢ်ထံၣ် တၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂ့ၢ်

ပှၤအမဲရကၤဖိတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအါကလုာ်န့ၣ်တၢ်ဒိတအီၤ
သ့ခိဖျိတၢ်ကဆဲၣ်ကဆီၣ်. တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်,
နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီးတၢ်မံဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးန့ၣ်လီၤ. ကုသိးဝဲ
တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအမၤကလၢအဝဲသ့ၣ်ဖဲတၢ်ခုၣ်အကတီၢ်, ဒီး
တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအမၤခုၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်ဖဲတၢ်ကီၢ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်
အါကလဲၤဆူကသံၣ်သရၣ်အအိၣ်မ့တမ့ၢ်ဆူကသံၣ်ဝဲၤဒးတနံၣ်
တဘျီလၢတၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးအဂီၢ်ဒ်သိးတၢ်အိၣ်
ဆူၣ်အိၣ်ချ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်မ့ၢ်အိၣ်တမံမံၤန့ၣ်ကသ့ၣ်
ညါဆိဝဲတချးလၢအနးထီၣ်ဒံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူမဲကသံၣ်သရၣ်အအိၣ်
လၢ ကမၤကဆဲၣ်ကဆီၣ်ထီၣ်အမဲအဂီၢ်န့ၣ်
တနံၣ်ခံဘျီဒ်သိး ကဒိတအမဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အိၣ်
အမ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကသံၣ်သရၣ်လၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူတဖၣ်တညီၣ်နီၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်ဆူး
တၢ်ဆါအကျဲလၢထံကီၢ်အဂတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်. အလီၢ်ကအိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢ နကဘၣ်
တဲနၢ်ပၢ်နကသံၣ်သရၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်လၢ
နၢ်ဒီးနဖိနလံၤတဖၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်လၢအပူကွၢ်အဂ့ၢ်, ဒီးတဲဖျါဘၣ်ယးတၢ်ကူစါယါဘျါအကျဲဒီး
ကသံၣ်ကသီတဖၣ်လၢနထံနကီၢ်အပူလၢနစူးကါအါအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢနကဘၣ်
သ့ၣ်ညါလၢ ကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်ဒီးပျၢကွၢ်ပျၢဆါတဖၣ်ဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူအံၤကဆိကမိၣ်ဝဲသ့ၣ်
သ့ၣ်လၢကသံၣ်ကသီတနီၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါအကျဲတနီၣ်လၢထံဂၤကီၢ်ဂၤန့ၣ်, ကမ့ၢ်ဒၣ်
လဲၣ်တၢ်လၢအတဖိးသဲးတဖၣ်ဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူအံၤလီၤ.

စိန့ၣ် အဟၢဖါဆါဒီးအဝဲအိသ့ၣ်ဂံၢ်ဝဲလၢအဟဲလၢအထံအကီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ယံၣ်ထီၣ်
တစးဖိလံ ဘၣ်ဆၣ်စိန့ၣ်အတၢ်ဆါတဘျါဒီးဘၣ် ဒီးအဝဲလဲၤထံၣ်ကသံၣ်သရၣ်လီၤ. ကသံၣ်သရၣ်
ကမၢကမၣ်ဒိၣ်မးဖဲ စိန့ၣ်တဲအါလၢအဝဲသ့ၣ်ဂံၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်သရၣ်စံးဘၣ်အါ
လၢအဝဲကြးဆိကတီၢ်ကွၢ်အသ့ၣ်ဂံၢ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယိကသံၣ်သရၣ်မၢ
အဝဲပတုၣ်ကွၢ် အသ့ၣ်ဂံၢ်လဲၣ်. နမ့ၢ်စိန့ၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်နကဟံးန့ၢ် ကသံၣ်သရၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်
ဒီးပတုၣ်ကွၢ် နသ့ၣ်ဂံၢ်ဒါ. တၢ်လၢစိန့ၣ်ကဘၣ်သ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်ယးမိၢ်လုပၢ်လၢတၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်အိၣ်
ဆူၣ်အိၣ်ချ ကသံၣ်ဖိၣ်တဖၣ်လၢ ကီၢ်အမဲရကၢအပူအဂ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်ကဆဲကဆိဒီး နီၢ်ခိတၢ်ကဆဲကဆိ

ပျၢအမဲရကၢဖိအါတက့ၢ်န့ၣ် လုၣ်ထံကိးနံၤဒီး, ထူးအမဲတနံၤခံၣ်ဘျီ, ပျၢအခိၣ်
တလီၢ်လီၢ်, ဖျါကသံၣ်ကသီဖျါနုၤနုၤဆိအသးတနံၤတဘျီ, ဒီးဆျုၣ်ကူဆျုၣ်ကူတလီၢ်လီၢ်န့ၣ်
လီၤ. ပနံၣ်ကျးတဖၣ်ဆါတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလုၣ်ကလုၣ်လၢ အမၤစၢတၢ်ဒ်သိးပသုတအိၣ်ဖျါဘၣ်
အဘၣ်သီမ့တမ့ၢ်, နၢကပၤကဝါတဂ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ကစၢ်တၢ်ကဆဲကဆိမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်
လီၤဆိဒၣ်တၢ်သ့ဝဲလၢ နကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤအဂီၢ်ဒီး နတၢ်မၤကအိၣ်ကါကျၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မဲးသယု အတၢ်မၤခိၣ်စံးဘၣ်အါလၢအဝဲကြးလုၢ်ထံကိးမ့ၢ်နံၤဒီးဒီးကဘၣ်ဖျါကသံၣ်
မၤလီၢ်မၢ် တၢ်နၢတမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်မဲးသယုန့ၣ်, နသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်.မဲးသယုဟးဆဲးတ့ၢ်ဝဲ
တၢ်အိၣ်သးအံၤကသ့လၢကျဲဒ်လဲၣ်.

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်စံးတၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ဝဲပအိၣ်တၢ်အိၣ်အကလုၣ်တဖၣ်လၢအကဒူးအိၣ်
ဆူၣ်အိၣ်ချပနီၢ်ခိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ပၢ်ပနီၣ်တၢ်အဆၢလၢ, တၢ်အိၣ်တဖၣ်လၢ ပမ့ၢ်အိၣ်
အါတလီၢ်လီၢ် ဒီးအိၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဒီး
တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအသီလီၤပျၢတဖၣ်သ့ဝဲန့ၣ်, ပကအိၣ်ဒၣ်အါထဲအံၤထဲနုၤဇိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဒ်န့ၣ်
အသိးတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢအံၤသ့ၣ်ဆၢ, အံၤသ့ၣ် ဒီးတၢ်အသိအချါတဖၣ်အိၣ်လၢအပူအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ. (အဒိ- တၢ်အိၣ်ဆဲးသိ, တၢ်ဆၢ, တၢ်အသိအချါ ဒီး စိဒါ).

တၢ်အံးထွဲ ကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ

ကွဲးကဝီတၢ်ဂီၤလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤလၢအဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢအဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂီၢ်. ကွဲးကၢ်တဲၣ်ကွၢ်တၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢအဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢအတဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂီၢ်.*

(က) တၢ်ဆၢကီၢ်လီၤ

(ခ) ဆီညဉ်

(ဂ) သ့ၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်

(ဃ) တၢ်အိၣ်ဆဲးသိ

(င) တၢ်န့ၢ်ထံ

(စ) သိအိၣ်

(ဆ) မ့ၤ

(ဇ) တၢ်အိၣ်အဟီၤတဖၣ်

(ည) စိဖၢ်

(ဋ) တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်

(ဌ) ထံ

တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအဂ့ၤအဂၤလၢအဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂီၢ်ဒီးတဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂီၢ်လၢနဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်န့ၣ် အိၣ်တမံၤမံၤဒံးဒါ. တုၤလီၤအဂီၢ်ဖဲအဖီလၢအံၤတက့ၢ်.

တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢအဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂီၢ်

တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအတဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂီၢ်

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံၤဖျါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အဖျါ ဖဲကဘျံးဖျါ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်လီၤခိၣ်လၢအအိၣ်ဖျါဖဲအဖီလၢအံၤကဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ယးဒီးနကအိၣ်တၢ်အိၣ်
မနုၤလၢနကအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢနအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂီၢ်ဒီး
ဘၣ်ဂီၢ်ဖိးမံလိာ်အသးဂ့ၤမးအမဲာ်ညါ, နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဘၣ်ဆာဘၣ်ကတီၢ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟးလၢခိၣ်
အမံးနံး ၂၀အတီၢ်ပူၤကိးနံးဒီးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်လၢနီၢ်ခိဒီးသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သးခိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ

သးခိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ န့ၣ် ဘၣ်ယးဒီးတၢ်လၢနကလၢာ်ဘၣ်လၢနသးကံၢ်ပူၤ, နဆိကမိၣ်တၢ်,
ဒီးနလုာ်လၢတၢ်ဟံးသးဖဲနသကၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူအခါန့ၣ်လၢကျဲးလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

 ဆိကမိၣ်ကွၢ်လၢနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်ကီၢ်တဘျီလၢနလဲၤအိၣ်ကဒုလၢအပူၤန့ၣ်,
တၢ်စံးကတိၤဒီးရဲၣ်ကျဲးတၢ်ဘၣ်ယးဒီးသးခိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂ့ၢ်န့ၣ်လၢကျဲးလဲၣ်.

- ပှၤတဲသကိးတၢ်ဘၣ်ယး သးခိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂ့ၢ်စ့ၢ်ကိးခါ.
- ပှၤတဲသကိးတၢ်ဒီးမတၢ်တဖၣ်ဘၣ်ယးဒီး သးခိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂ့ၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
- ပှၤသကၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးသးတၢ်ဆိၣ်သနံးတဖၣ်န့ၣ်လၢကျဲးလဲၣ်.
- ကျဲးလၢပှၤညါန့ၣ်မၤအီၤလၢတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးသးတၢ်ဆိၣ်သနံးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤ
တဖၣ်လဲၣ်.

ပုၤအမဲရကၢဖိတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢ
သးခိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချ န့ၣ် အကၢဖိထဲသိးဒ်ဒီး
နီၣ်ခိၣ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ
န့ၣ်လီၤ.

ပုၤအမဲရကၢဖိတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢ သးခိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ န့ၣ်အကၢဖိ
ထဲသိးဒီးနီၣ်ခိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ. ဒီးတၢ်အံးထွဲ ကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချ လၢအဂ့ၢ်စံးတၢ်န့ၣ်ပၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါလၢခိၣ်န့ၣ်ဒီးသးတၢ်
အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အပုၤသ့ပုၤဘၣ်လီၤဆိတကဖဲအလီၢ်အိၣ်ဝဲအဆၢကတီၢ်န့ၣ်
လီၤ. အလီၢ်အိၣ်လၢပုၤဘၣ်ကိၣ်ဘၣ်ခဲတဖၣ် ဒီးပုၤဟဲတုၤသိအကတဖၣ်
ကဟ်သ့ၣ်ဟ်သးလီၤဆိဒ်တၢ်ဘၣ်ယးဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အ သးခိၣ်
န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂ့ၢ်မ့ၢ်လၢ, အါစုအါဘျီဝဲဆၢကတီၢ်လၢအပူၤကွံၣ်န့ၣ်
အဝဲသ့ၣ်လဲၤခိဖျိဘၣ်တ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤအသးလၢအကိအခဲဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်တဖၣ်,
ဒီးအါစုအါဘျီန့ၣ်ဘၣ်လဲၤခိဖျိဝဲ သးတၢ်ဆီၣ်သနံးဒိၣ်ဒိၣ်အါအါဖဲ
အထီၣ်ယုၤမၤဘၣ်လိၣ်က့ၤအသးဒီးတၢ်အိၣ်မူဖဲ အမဲရကၢကီၢ်စါဖျိၣ်
အပူၤအံၤ အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ကလၢဘၣ်လၢနသးပူၤလၢတၢ်အိၣ်
မူအံၤကီၢ်ခဲကဲၣ်ဆိး ဒီးနသကၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးတနံၤဘၣ်တနံၤအတၢ်ဟူး
တၢ်ဂၤတဖၣ်တသ့လၢဘၣ်န့ၣ်, နကြးယုၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်သးခိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်
ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်မၤစၢၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိမၤစၢၤန့ၣ်လၢနကယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်
အံၤအဂီၢ်သ့ဝဲ, ဒီးကဟ်တၢ်ဘၣ်ယးဒီးန့ၣ်န့ၣ်အံၤ ဒ်အမ့ၢ်နနီၢ်ကစၢ်ဒ်
နဲအဂ့ၢ်ကျိတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

နၢ်မံန့ၣ် အိၣ်ဆိးလၢကီၢ်အမဲရကၢပူၤဖိလၢဝဲအလီၢ်ခဲ, သးသယုၢ်ဘၣ်
က့ၤအဟံၣ်အယီလီၤ. သ့ၣ်ညါဝဲလၢ တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤညီန့ၣ်အသး
ဘၣ်ဆၢၣ်, ဒံးယံၣ်အဝဲအသးဒံးဘၣ်ဖျိၣ်ဒိၣ်ထီၣ် ဒီးမ့တမ့ၢ်လၢအလဲၤမၤတၢ်
န့ၣ်, အိၣ်ဒ်လၢဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.နၢ်မံန့ၣ်ကြးမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.
ဘၣ်မနုၤယီတၢ်အကၢဖိမးလၢနၢ်မံန့ၣ် ကဘၣ်ဟ်သ့ၣ်
ဟ်သးဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤအသးလၢအသးပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

 ဆိကမိၣ်ကွၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်လၢနမၤအီၤတဖၣ်
ဖဲနအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယီၣ်ဘၣ်ဘီမ့တမ့ၢ်, နကလၢဘၣ်
သးတၢ်ဆီၣ်သနံးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- နသကၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်အီၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.
- တၢ်အကတနီၤလၢနမၤအီၤကသ့န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
- နကကတီၢ်သကိးတၢ်ဒီးမတၢ်လဲၣ်.

မလိနသးဒီးနသကီးလအမသကီးတံးဒီးနလတီပူဘတ်ပးဒီး
ကျဲလနကယုပုတဂဂလတံးမစာအဂီၢ်.

- ပုတတဂ - တနံအံနအိၣ်မအသးဒ်လဲၣ်.
- ပုခံဂတဂ - ဝဲတယံၣ်ဒီးဘၣ်အံယအိၣ်တဆူၣ်ကဲၣ်ဆိးဘၣ်.
- ပုတတဂ - နဘၣ်တံးမနုလဲၣ်.
- ပုခံဂတဂ - ယသးမအသးဒ် ယတမ့ၢ်ယနီၢ်ကစၢ်ဒ်ယဲဘၣ်.
- ပုတတဂ - နတဲတံးန့ၣ် အခိပညီၣ်လဲၣ်.
- ပုခံဂတဂ - ယသးတဖံကဲၣ်ဆိးဘၣ်, ယကဘၣ်မဒ်လဲၣ်န့ၣ်ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်.
နမစာယသ့ၣ်ခါ.

ဆိကမိၣ်ကွၢ်ကျဲအဂတဖၣ်လအနကယုတံးမစာအဂီၢ်ဒီးနသကီးမ
သကီးတံးဒီးနတက့ၢ်.

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတံးကီတံးခဲလအနကဟ်ဖျါထီၣ်တံးအိၣ်လအနသးပူအဂီၢ်န့ၣ်
ကွၢ်ဝဲ တံးဂုၢ်ဟ်ဖျါအါထီၣ် ၈ - မဲၣ်သၣ်တဖၣ်လအဟ်ဖျါထီၣ်သးတံးဟူးတံးဂဲ
ဝဲ ကဘျံးပ ၂၂၆ လတံးဟံးစုန့ၣ်ကျဲတနီၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

မၤကတၢၢ်ကွၢ်အဆၢဒိၣ်*

ယုထၢတၢ်စံးဆၢအကြးအဘၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်သံကွၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံးအဂီၢ်
ခိဖျိနမၤနီၣ်တၢ်ယုထၢလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံးမ့ၢ်တၢ်အဒိတခါ-

ကျိၣ်မနုၤတကျိၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံးလဲၣ်.

(က) တရူးကျိၣ်

(ခ) အဲကလံးကျိၣ်

(ဂ) ကွၢ်မနံၣ်ကျိၣ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံးကတိၤအဲကလံးကျိၣ်အယိတၢ်စံးဆၢလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖဲ,
(ခ) အဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၁) မ့ၢ်နကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤကွၢ်သမံသမိးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ ဖဲနဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်
ပူၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်ဧါ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

(၂) ကျဲတနီၤလၢပုၤဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤတဖၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤလၢကသံၣ်
ကသီတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ် တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

(က) ဆူၣ်ချတၢ်အုၣ်ကီၤ(အါစုအါဘျီ တၢ်ဟ့ၣ်အီၤခိဖျိလၢအတၢ်မၤလီၢ်.)

(ခ) ပဒိၣ်အတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲတဖၣ်လၢအဟ့ၣ်ဆူၣ်ချတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအလဲလၢပုၤ
လၢအတၢ်ဟဲန့ၣ်စ့တ ဖၣ်အဂီၢ်, ဒီးထဲဒၣ်ဖဲဆၢကတိၢ်လၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်ယၢ်အီၤအတီၢ်ပုၤဧါ.

(ဂ) ဘၣ်ဟ့ၣ်ဒၣ်အတၢ်ဒၣ်လဲလၢအတၢ်ဟဲန့ၣ်အပူၤ.

(ဃ) ပဒိၣ်အတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲလၢအဟ့ၣ်ဆူၣ်ချတၢ်လၢ်ဘျီလၢ်စ့လဲလၢပုၤလဲလၢ်အဂီၢ်.

(င) ယုထၢ (က), (ခ) ဒီး (ဂ).

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံးဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးမၤ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

(၃) ပုတကကြားလဲဆူဂိုဂီအူကသံဉ်ဝဲအေးထဲဒေဝဲအအိန်ဒီးဆူဂ်ချူတဂ်ဂိုကိဒိန်ဒိန်မုာ်မုာ်အခါန့ဉ်လီၤ.

- (က) မုာ်.
- (ခ) တမ့ာ်ဘဉ်.

(၄) တဂ်လၢလံာ်တဖဉ်အံၤဖဲလဲဉ်တခါန့ဉ်ပုၤအမဲရကဖိတဖဉ်နဲဝဲလၢအဒိတဖဉ်တဂ်ဆူးတဂ်ဆါတဖဉ်သ့န့ဉ်လဲဉ်.

- (က) မၤနီၢ်ခိတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲၤဘဉ်ဆာဘဉ်ကတီၢ်.
- (ခ) အိဉ်တဂ်အိဉ်လၢအံၤသဉ်ဆါဒီးအံၤသဉ်အါ.
- (ဂ) မံလၢမံလၢမုာ်န့ဒီး.
- (ဃ) အိဉ်ကဆဲကဆီ.
- (င) ယုထာ (က), (ခ) ဒီး (ဃ).

(၅) နမ့ာ်တဲဘဉ်နကသံဉ်သရဉ်လၢတဂ်တမံမံန့ဉ်, အလီၢ်အိဉ်လၢနကသံဉ်သရဉ်ကဘဉ်တဲဘဉ်က့ၤနပုၤဟံဉ်ဖိ ဗီဖိ, နတံၤသကိးတဖဉ် ဒီးနတဂ်မၤကစၢ်န့ဉ်လီၤ.

- (က) မုာ်.
- (ခ) တမ့ာ်ဘဉ်.

အဆာဒိဉ်ခွံ တၢ်ပၤဆှၢရဲဉ်ကျဲးကျိဉ်စ့

တၢ်အိဉ်တၢ်ဆိးအတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်
ပူၤအံၤအါမးန့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤအယိ, တၢ်ယုထံဉ်န့ဉ်တၢ်
ဖံးတၢ်မၤအချၢကတၢ် ဖဲပမၤအီၤသ့န့ဉ် မ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်မးလၢပှၤဒိဉ်
တုာ်ခိဉ်ပဲၤလၢအဖံးမၤတၢ်သ့တဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. အလီၢ်အိဉ်လၢ နကဘဉ်
ပလီၢ်နသးဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်ဘဉ်ယးဒီးနကျိဉ်နစ့ဒ်သိးနသ့တစူးကါစ့အါဒိဉ်
န့ဉ်ဒီးလၢနတူၢ်လၢာ်အီၤသ့အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ပှၤမၤတၢ်ဖိဖဲနတၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်
လီၢ်ဆိးခါစး တၢ်ကရၢကရိတဖဉ်ကမၤစၢနၤဒ်သိးနကမၤပာ်
ဘးကွဲးတၢ်တီာ်ကျဲးလၢနကဘဉ်စူးကါနစ့ဒ်လဲဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.
ဘးကွဲးတၢ်တီာ်ကျဲးအံၤကမၤစၢနၤဒ်သိးနကသ့ဉ်ညါဘဉ်လၢ, နစ့အိဉ်
ဆံးအါ, နစူးကါအီၤကသ့ဆံးအါ, ဒီးနဟံးဖျိဉ်အီၤကသ့ဆံးအါအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ယးဒီး

- » တၢ်တီာ်ပာ်ကျဲးပာ်လၢတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့တဖဉ်အဂီၢ်
- » တၢ်လီၢ်လၢနကလဲၤပှၤတၢ်အဂီၢ်
- » တၢ်ခိတၢ်သ့, တၢ်ပာ်စ့လၢစ့တး, ဒီး တၢ်ဟံးလီၢ်စ့အတၢ်စံဉ်စိၤ

နအိဉ်ဒီးကျိဉ်စ့ဘးကွဲးတၢ်တီာ်ကျဲးန့ဉ်ကမၤစၢနၤဒ်သိးနက
သ့ဉ်ညါနစ့အိဉ်ဆံးအါ, နစူးကါအီၤကသ့ဆံးအါဒီးနဟံးဖျိဉ်
အီၤကန့ဉ်ဆံးအါအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိၣ်တဖၣ်

အဲကလံးအတၢ်ကတိၤ ဒီးတၢ်ကတိၤရၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤကျိၣ်စ့ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤရၣ်တဖၣ်အံၤ, နမ့ၢ်မၤလိအီၤဒီး, ကကဲထီၣ်တၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖးတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤလၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်.ကွဲးထီၣ်ခိအီၤလၢနကျိၣ်ဒၣ်နဲတက့ၢ်. တုၤလီၤတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီမ့တမ့ၢ်, စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိၣ်အပူတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်တၢ်မၤပာ်န့ၢ်န့ၣ်လဲၤ.

ကညီကျိၣ်	အဲကလံးကျိၣ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိၣ်အပူတက့ၢ်.
မၤန့ၢ်, မၤကဲ	afford	လုလုၣ်ဒီးအဲဒီးကွၢ်ကွၢ်အစုစုရီၣ်သိးကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲလၢအပူသိလုၣ်ကန့ၢ်ကစီၣ်ဒါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
	budget	
	change	
	cheap	
	coins	
	dollar	
	expensive	
	money	
	sales tax	
	wallet	
	How much does it cost?	

ကိးလါဒီး, အလီၤအိၣ်လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်
နမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤတၢ်အိၣ်မူ
တၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့ၤအပူၤတဖၣ်
ဒီးတၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးဆၢကတီၢ်ယံၣ်တၢ်တိၣ်တဖၣ်
ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကျၢၣ်ဘၣ်ကျၢၣ်သ့မ့တမ့ၢ်
နကပွၤဟံၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နက
အဲၣ်ဒီးအန့ၣ်စ့
ထဲအံၤထဲန့ၣ်လၢနစ့တးစ့ဟံၣ်ဖျိၣ်စရီၤအပူၤ
ကိးလါဒီးန့ၣ်လီၤ.

တိၣ်ဟံၣ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်လၢာ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့ တဖၣ်အဂီၢ်.

ကိးလါဒီး, အလီၤအိၣ်လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်နမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤတၢ်အိၣ်
မူအပူၤတဖၣ်ဒီးတၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နတၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့တဖၣ်လၢနလၢာ်ညီၣ်န့ၣ်အီၤဖဲနထံနကီၢ်ဒ်
နဲဒီး ထံကီၢ်လၢနဟဲအိၣ်ကဒုလၢအပူၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝဲတၢ်မနုၤတဖၣ်
လဲၣ်.

ဖဲအဲၣ်ရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤ တၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်ကမ့ၢ်နတၢ်အိၣ်
မူတၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့အဒိၣ်ကတၢၢ်တဖၣ်လီၤ.

ဟံၣ်လဲ. ဟံၣ်လဲန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်နတၢ်
လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့အဒိၣ်ကတၢၢ် ကိးလါဒီးန့ၣ်လီၤ.

ဟါနံၣ် သ့ၣ်ညါဝဲလၢကီၢ်အဲၣ်ရ
ကၤအပူၤန့ၣ်ဟံၣ်လဲအပူၤကဒိၣ်,
ဘၣ်ဆၣ်အဲၣ်ကမၤမၤဘၣ်အသးဖဲအဒိး
န့ၣ်ဘၣ်ဝဲအမ့ၢ်အူလဲလံာ်ယုစ့အဆိကတၢၢ်တဘျီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်မူအ
တၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့အဂၤလၢဟါနံၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဒီးတဖၣ်ကမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်လၢပူၤကမ့ၢ်ကစူးကါအီၤအဂီၢ်တဖၣ်.

တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ယုာ်ဝဲဒီး လီၤမ့ၢ်အူ,
ကၢသဝံမ့တမ့ၢ်သိ, ထံဒီးတၢ်ထၢဖျိၣ်
က့တၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
အကျါတနီၤန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကဒုးယုာ်လံအီၤ
လၢနဟံၣ်လဲအပူၤဘၣ်ဆၣ်ဒီး, တၢ်လၢနကဘၣ်
ဟ့ၣ်လီၤဆီအပူၤ ကအိၣ်ဒီးဝဲတမံမ့တမ့ၢ်, အါန့ၢ်တမံန့ၣ်လီၤ.
ဖဲတၢ်လီၤအါတက့ၢ်လၢ အဲၣ်ရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်, တၢ်အပူၤလၢနကဘၣ်
ဟ့ၣ်အီၤလၢ ကၢသဝံမ့တမ့ၢ်သိအဂီၢ်န့ၣ်, ကအါဒိၣ်တက့ၢ် လၢတၢ်ဂီၢ်ကတီၢ်
ဒီးတၢ်ကီၢ်ကတီၢ်အလါသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲနလိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်ကီၢ် မ့တမ့ၢ်,
တၢ်ကမၤဘၣ်လိာ်အါထီၣ်က့တၢ်ကီၢ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ. နဟံၣ်ဖျိၣ်နကျိၣ်နစ့ကန့ၢ်
မ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအယီၤခိဖျိၣ်နလူၤ
ယုက့ၢ်ကျးတဖၣ်ဖဲတၢ်အပူၤအကလံာ်ဘၣ်ကတၢၢ်
ဒီးပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢအပူၤဘၣ်ကတၢၢ်တဖၣ်,
ဒီးပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢတၢ်ဆါစ့ၤလီၤအပူၤတဖၣ်တက့ၢ်.

တက်ကွာထွဲဖိသန်ဆံးဖိ (ကွာဖဲအဆာဒိန်၁၂ လာနကဒီးန့အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်အံးထွဲကွာထွဲဖိသန်ဆံးဖိတဖၣ်)

တၢ်လဲၤတၢ်ကွၢ် တၢ်လၢၣ်ဘျီၣ်လၢၣ်စ့တဖၣ်အံၤကပၣ်ယုၣ်ဝဲဒီးတၢ်လဲၤတၢ်ကွၢ်လၢဟံၣ်ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤလီၤ, တၢ်လဲၤဆူတၢ်ဆါတၢ်ပွၤလီၤ ဒီးဆူတၢ်သ့ၣ်နံၤဖးသီအလီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လီၤတဲစိ, ကွၢ်ဒီန့ၢ် အလီၤအိၣ်လၢ နကဘၣ်ဟ့ၣ်နလီၤတဲစိအပွၤကိးလါဒဲးန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢ တၢ်ကိးလီၤတဲစိဆူထံဂုၤကီၢ်ဂၤန့ၣ်အဘူးအလဲဒိၣ်ဝဲသ့န့ၣ်တက့ၢ်. တဲသကိးတၢ်ဒီးပုၤလၢနပုၤတတပုၤတဖၣ်ဒ်သိးနကသ့ၣ်ညါဘၣ်ကျဲအဂ့ၢ်ကတၢ်လၢ နကကိးလီၤတဲစိဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အချၢအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်လဲၤတၢ်ကွၢ်အစ့ဟ့ၣ်လီၤ နဟဲန့ၣ်လီၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤ ဖဲလါဝံၤအလီၤခံန့ၣ် နကဘၣ်စးထီၣ်ဟ့ၣ်ကွၢ်တၢ်လဲၤတၢ်ကွၢ်အစ့ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်တုၤလၢအတူၣ်တစ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံးထွဲကွာထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဖဲနအိၣ်လံးဒီး ဆၢကတီၢ်ပျဲတၢ်မၤန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်နလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကီၤတမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်ဆၢၣ်, ပုၤန့ၣ်လီၤသီတၢ်မၤအပတီၢ်တၢ်မၤအါမးန့ၣ်, ဖဲနန့ၣ်လီၤသီလါသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ တဟ့ၣ်ဝဲတၢ်အုၣ်ကီၤဘၣ်. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အလီၤကအိၣ်လၢနကဘၣ်ပူၤ နတၢ်အုၣ်ကီၤဒ်နဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ကျိၣ်စ့ဒီးတၢ်မၤစၢဆီၣ်ထွဲကွၢ်နဟံၣ်ဖိယီဖိလၢပိၣ်လဲၣ်ဝါဘးဒိတဖၣ်. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးကတီၢ်ယံၣ်တၢ်တိၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့ မ့တမ့ၢ် နကပူၤဟံၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကအဲၣ်ဒီးဟံၣ်ဖျိၣ်နစ့တဒိၣ်တဆံးလၢနစ့တးတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်စ့အစရီၤပူၤ ကိးလါဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကအဲၣ်ဒီးဆုၢ်စ့ၢ်ကိးစ့ဆူနဟံၣ်ဖိယီဖိလၢအအိၣ်ဒီးလၢ နထံကီၢ်ဒ်နဲအပူၤတဖၣ်အအိၣ်လီၤ. ဖဲနအိၣ်ဒီးတၢ်မၤဒီး သ့ၣ်ညါလၢ နတၢ်လၢၣ်ဘျီၣ်လၢၣ်စ့ကိးလါဒဲးကအိၣ်ဆံးအါလဲၣ်န့ၣ်, နဟံၣ်လီၤနသးလၢတလါတလါန့ၣ် နကဟံၣ်ဖျိၣ်စ့ မ့တမ့ၢ် ဆုၢ်စ့ဆူဟံၣ်ဆံးအါလဲၣ်န့ၣ် ကသ့ဝဲလီၤ.

 ကွဲးကဝီၤယၢၣ်တၢ်အိၣ်မ့တၢ်လၢၣ်ဘျီၣ်လၢၣ်စ့လၢအကါဒိၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အီၤဖဲကဘျံးပၤ ၁၁၀ ဒီး ၁၁၁ အပူၤတဖၣ်လၢနဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အီၤလၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဖီတဖၣ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်အပူၤအကလံၤတဖၣ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကဆိကမိၣ်
လၢအဂ့ၢ် ဝဲနဒုးအိၣ်ထီၣ် စ့ဘးကွဲးတၢ်တီၢ်ကျဲၤတခါဝဲ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢၣ်ဘျုးလၢၣ်စ့ၤအကလုာ်	တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဝဲဒီးတၢ်ကွဲးနီၣ်	တၢ်အပူၤအကလံၤ ဝဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤ	
		ပုၤတဂၤ	ပုၤ ၅ ဂၤတဖျါ
ဟံၣ်လဲ			
တၢ်လၢပုၤကမ္ဘာ်ကစူး ကါအီၤအဂီၢ်တဖၣ်. (ကံၤသဝံ, လီမ့ၣ်အူ ဒီး တၢ်န့ၣ်သိး တဖၣ်)	ကိးလါဒီးတၢ်အပူၤအကလံၤတၢ်လၢၣ်အတၢ်ထီၣ်ယူ		
တၢ်အိၣ်တၢ်အီ	တၢ်အိၣ်တၢ်အီလၢနကတဲာ်ကတီၤ လၢဟံၣ်ဒီးတၢ်ဟး ထီၣ်အိၣ်တၢ်လၢတၢ်ချၢ		
တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၣ်ဆံး	ဖိသၣ်ဆံးဖိတဂၤအဂီၢ်တၢ်အပူၤ		
တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ	ကမ္ဘာ်အတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ ဒီး နသိလုၣ်ဒၣ်နဲ		
လီတဲမိ, ကွဲးဒီနာ်	လီၢ်ကဝီၤပုၤ, လီၢ်ယံး, ကီၢ်ချၢ		
တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအစ့ဟ့ၣ်လီၢ်	ကဘၣ်လိးတူၣ်က့ၤလၢ ၃၆ လါအတီၢ်ပုၤ		
ဆုၣ်ချၢတၢ်အုၣ်ကီၤသး	နမၤန့ၢ်အီၤလၢတၢ်မၤလီၢ်, နပုၤဒၣ်နတၢ်, ဆုၣ်ချၢတၢ်အုၣ်ကီၤတအိၣ်		
တၢ်လၢၣ်ဘျုး လၢၣ်စ့ၤအဂ့ၢ်အကတဖၣ်	တၢ်ဟံၣ်ဖျါကျိၣ်စ့ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲက့ၤဟံၣ်ဖိပီမိ အိၣ်လၢကီၢ်ချၢ,တၢ်ကူတၢ်သိး,ဟံၣ်ယီပီးလီ, တၢ်ဟးလီၢ်အပိးအလီ, ကွဲတၢ်ပိးတၢ်လီတဖၣ်		

တၢ်လၢာ်ဘျုးတၢ်လၢာ်စ့အဂၤတဖၣ်လၢနကဆိကမိၣ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးလၢအဂ့ၢ်

တၢ်လၢာ်ဘျုးတၢ်လၢာ်စ့အဂၤလၢာ်	တၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ကွဲးနီၣ်	တၢ်အပူၤကလံၤ ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤ	
		ပူၤတဂၤ	ပူၤ ၅ ဂၤတန့ၣ်
တၢ်ဟးကသ့ၣ်ကသီ, ဟးအိၣ် တၢ်လၢတၢ်ချၢ			
တၢ်သးစဲလၢပအဲၣ်ဒီးမၤလီၤဆီ တၢ်တမံၤမံၤ			
ကွဲးထံၣ်ဟ့ၣ်, အ့ထၢၣ်နဲး, စုဖျိၣ်လီၤတံၢ်			
တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤအဂၤအဂၤတဖၣ်			

စီၤထီၣ် မၤတၢ်မၤခံၣ်ခါဒ်သိးကလုာ်အိၣ်အဖိသၢဂၤဒီးဘၣ်ဆုၤဆူအဟံၣ်ဖိယီဖိအိၣ်လၢကီၢ်အဂၤတဖၣ်အအိၣ်လီၤ. ထီၣ်ဘိဖဲအဲအတၢ်ဆၢကတီၢ်အိၣ် စ့ကီၢ်ဖိလၢကအိၣ်ဒီး အဖိတဖၣ်အခါန့ၣ်အဝဲလီၤဘျံးလီၤတီၤဒိၣ်မးလီၤ. နမ့ၢ်စီၤထီၣ်န့ၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤလၢနကြၢးကွဲးဆိကမိၣ်ဒီးမၤအီၤန့ၣ် မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. နကကတီၤသကိးတၢ်ဒီး မတၤဘၣ်ပးဒီးတၢ်လၢအတၢ်တၢ်ဒီးနတဖၣ်အံၤအဂ့ၢ်လဲၣ်.

ပနံၣ်ဖျိၣ်ကျးဖးဒိၣ်(စူးဟၢ်မးကဲး)
တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ကျး
လၢပထံၣ်ဘၣ်အိၣ်အါကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကအိၣ်ဝဲအါမံၤလၢ နၢဒီးပူၤအဂၤလၢနဟံၣ်ဖီဖီဖိအပူၤတဖၣ်
ကအဲၣ်ဒီးပူၤဝဲအဲၣ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤလီၤ. နမၤနစ့ၣ်ဘးကွဲး
တၢ်တီၢ်ကျဲၤကသုအဂီၢ်, တၢ်အကါဒိၣ်လၢနကဘၣ်ယုထံၣ်သ့ၣ်
ညါတၢ်လီၤဆီလိာ်သးလၢ တၢ်လၢနဟံၣ်ဖီဖီဖိဆၢန့ၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်
ဒီးတၢ်လၢ နဟံၣ်ဖီဖီဖိလိာ်ဘၣ်အိၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢန့ၣ်လီၤ.
တၢ်တနီၤလၢနဟံၣ်ဖီဖီဖိဆၢန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
အပူၤကလံၤကဒိၣ်, တမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်သပျံၤကတၢၢ်ဘၣ်,
ဒီးထူးစ့ၣ်လီၤကွံာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢဟံၣ်ဖီဖိလိာ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်
သ့ဝဲလီၤ. ကွဲးကဝီၤ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နဟံၣ်ဖီဖီ
ဖိကလိာ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်ကဲာ်တၢ်ကွံာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်
လၢနဟံၣ်ဖီဖီဖိတလိာ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ဆၢဒီး, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
ကဆၢန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.*

(က) တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ

(ခ) တၢ်ကူတၢ်သိးလၢ
အကြးအဘၣ်တဖၣ်

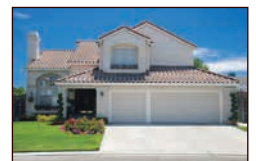
(ဂ) သိလ့ၣ်

(ဃ) ဘုဇိဟုဇိ, ဘုကျုၣ်

(င) တၢ်အပိးအလိတဖၣ်လၢနီၢ်ခိ
တၢ်ကဆဲးကဆိအဂီၢ်

(စ) ဟံၣ်ဖးဒိၣ်

(ဆ) အးဖွဲဒီးလဲမ့တမ့ၢ်ဟံၣ်
ပတီၢ်မုၢ်ဖိ

(ဇ) နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢနမၤ
ညီနီၢ်အိၣ်

(ဉ) ကွဲၤထံၣ်ဟူ

(တ) ဖျၢၣ်ဖိမိဖျိကိလိာ်အုၣ်သး

(ထ) တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်တဖၣ်

(ဒ) ထံ

* တၢ်ဖဲးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဝဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် က အပူၤ ဝဲကဘျဲးပၤ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

နကလဲပျတၢ်အလီၢ်

ကျးဖးဒိဉ်တဖၣ် ဒီး ဖျါပျတၢ်ဆါတၢ်ပျအလီၢ်တဖၣ် ဖဲအမဲရကကီၢ်စာဖျိဉ်ပူအံၤအိဉ်ဒီး ပနံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလုာ်ကလုာ်ဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အါမံၤအါကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိဉ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးနအိဉ်လၢနထံနကီၢ်ဒၣ်နဲမ့တမ့ၢ်, ကီၢ်လၢနလဲၤ အိဉ်ကဒုလၢအပူၤတဘျီအခါ, နလဲပျတၢ်ဖဲလဲၣ်.

- နပျတၢ်အိဉ်တၢ်အိဉ်ဖဲလဲၣ်.
- နလဲယုထံၣ်န့ၣ်ကသံၣ်ကသီဖဲလဲၣ်.
- နဟံၣ်ပူၤပျတၢ်လိဉ်အဂုၤအဂတဖၣ်န့ၣ်နလဲယုပျအိၤသ့ဖဲလဲၣ်.
- နလဲယုပျတၢ်ကူတၢ်သိးမ့တမ့ၢ်ခိဉ်ဖဲတဖၣ်ဖဲလဲၣ်.

စူးမံၤထီၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ် ဘၣ်ဃး တၢ်လီၢ်အါတီၤလၢအပူၤတဖၣ်အသိအံၤအပူၤလၢကလဲၤဟး ပျတၢ်အဂီၢ်လီၤ. သ့ၣ်ညါဝဲလၢအကျိဉ်အစူအိဉ်လၢဒၣ်ထဲ အတၢ်လိဉ်နီၢ်ကီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်အယီၤ, တၢ်လၢအတၢ်ဆါကတီၢ်အါအါကလဲၣ်လၢ ကလဲၤဆူကျးတဖျါဘၣ်တဖျါဒ်သိးကထံၣ်န့ၣ်တၢ်လၢ အပူၤစူကတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အတၢ်ဆါကတီၢ်လၢဂီၢ်အါမး, ဒီးစူးမံၤထီၣ် စးထီၣ်န့ၣ်လီၤတၢ်မၤဝဲအလီၢ်ခံ, တၢ်ဆါကတီၢ် တအိဉ်လၢလၢအဂီၢ်ထီၣ်ဘၣ်လၢကလဲၤဆူ ကျးတဖျါဝဲတဖျါအဂီၢ်န့ၣ်လၢဘၣ်. တၢ်တနီၤလၢစူးမံၤထီၣ်မၤဝဲကသ့န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤ တဖၣ်လဲၣ်.

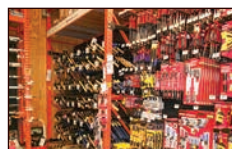
အအံၤမ့ၢ်တၢ်လီၢ်အကလုာ်ကလုာ်လၢပျလဲၤပျညီန့ၣ်တၢ်ဖဲအမဲရကကီၢ်စာဖျိဉ်အပူၤအံၤလီၤ.

ပနံၣ်ဖျိဉ်ကျးတဖၣ် ကျးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိဉ်ကျးအကလုာ်တဖၣ်လၢပထံၣ်ဘၣ်အီၤ အအါကတၢ်န့ၣ်လီၤ. ကျးတဖၣ်အံၤအါတက့ၢ်န့ၣ်ဆါစ့ၢ်ကီၢ်ဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ် လၢတၢ်မၤကဆဲကဆီတၢ်အဂီၢ်, မဲးကစံတဖၣ်, တၢ်လၢပသုထီၣ်သုလီၤလၢဟံၣ်ပူၤပျတဖၣ်, ဒီးကသံၣ်ကသီလၢတၢ်စူးကါညီန့ၣ်အီၤလၢ အလီၢ်တအိဉ်လၢပကဘၣ်အိဉ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်တၢ်န့ၣ် လီၤဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ကသီအကျးတဖၣ်. ကျးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ညီန့ၣ်အိဉ်ဒီးအကသံၣ်ကျးဖဲနလဲပျကသံၣ် လၢကသံၣ်သရၣ်အလံာ်န့ၣ်လီၤကဘၣ်အိဉ်တဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.အဝဲသ့ၣ်အါတက့ၢ်စ့ၢ်ကီၢ် ဆါယုာ်ဝဲကသံၣ်ကသီတဖၣ်လၢ အတလိဉ်ကသံၣ်သရၣ်အလံာ်န့ၣ်လီၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လၢ တၢ်မၤကဆဲကဆီတၢ်အဂီၢ်, မဲးကစံတဖၣ်, ဒီးတၢ်အိဉ်တၢ်အိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါစုအါဘျီ တၢ်အိဉ် တၢ်အီၤလၢကျးတဖၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်အပူၤကဒိဉ်တစဲး ဒီးအကလုာ်တအါလၢကဲၣ်ဆိးလၢနကယုထၢ အါအဂီၢ်ဒ် လၢပနံၣ်ဖျိဉ်ကျးတဖၣ်အပူၤအသိးန့ၣ်ဘၣ်.

ကျးရိဖျိဉ် ကျးတဖၣ်အံၤဆါဝဲတၢ်ကူတၢ်သိး, ခိဉ်ဖဲခိဉ်ဖျိဉ်, အိဉ်ဆိးဂီၢ်ဟံၣ်ပူၤပိးလီၤ, ကစူးကါဂီၢ်ဟံၣ်ပူၤပိးလီၤ,ဟံၣ်ပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, စါထးတၢ်ဖိတၢ်လံၤပိးလီၤဒီးတၢ်အဂလၢအတမ့ၢ် တၢ်အိဉ်တၢ်အိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဂုၤထီၣ်ဟံၣ်ပူၤပျကျးတဖၣ် ကျးတဖၣ်အံၤဆါတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဘျီဂုၤ ထီၣ်က့မ့တမ့ၢ်ကတီၢ်ထီၣ်က့ဟံၣ်ပူၤအဂီၢ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်စုသ့ပိးလီၤ, တၢ်ပိးတၢ်လီၤအဂၤ မ့တမ့ၢ်, သ့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ခိ, ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နကထံၣ်တၢ်အိၣ်လၢ
နအိၣ်ညီၣ်နီၣ်အိၣ်လၢနထံနကီၢ်တဖၣ်
ဖဲကလၢၣ်တၢ်အိၣ်ကျး
တခါအပူၤသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခိတၢ်သ့တဖၣ်လၢ
အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤဟ့ၣ်
တၢ်အပူၤလၢတၢ်မၤစၢအါမၤလၢပုၤကိး
ဂၤဖဲးစူးကါအိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကျးလၢအဆါစူးလီၤတၢ်ပူၤတဖၣ် ကျးသ့ၣ်
တဖၣ်အံၤဆါတၢ်ဖိတၢ်လံၤအပူၤဘၣ်ဒိၣ်
န့ၣ်ဒီးလၢပထံၣ်ဘၣ်အိၣ်ဖဲ ပနံၣ်ဖျိၣ်ကျးဖးဒိၣ်
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးဟံၣ်
ယီတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်အမဲၣ်ညါ, ကျးလၢအဆါစူး
လီၤတၢ်အပူၤအါဖျါၣ် ဆါစ့ၢ်ကိးဝဲ တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢ
အစူးကါလီၢ်ဂံၢ်ဘါ ဒီး, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံၣ်ခွဲၣ်ကတီၤစ့အကျးတဖၣ် ကျးတဖၣ်
အံၤဆါဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်စူးကါတၢ်လံၤအိၣ်
ဒ်အမ့ၢ်ဟံၣ်ယီၤပိးလီၤ, သဘံၣ်လီၤခိ
ဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးတဖၣ်လၢအပူၤလၢတၢ်ဟံၣ်စူး
လီၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကညီၣ်နီၣ်ထံၣ်ဘၣ်ပုၤအမဲရကၤ
ဖိတဖၣ်ပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်စူးကါတၢ်လံၤအိၣ်
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကလၢၣ်တၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ကျးတဖၣ်.

အါစ့အါဘျီန့ၣ်ကျးတဖၣ်အံၤအကစၢ်ဒီးအပူၤရဲၣ်
ကျဲၤပၤဆၢတၢ်န့ၣ် ကမ့ၢ်ဝဲပုၤဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်ပူၤမ့တမ့ၢ်, ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်
ဝဲလၢညါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်, နကထံၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်
လၢနထံနကီၢ်န့ၣ်ဖဲကလၢၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အကျးတခါခါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖၢ်ရံၤဘၣ်ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢ, အမဲရကၤတၢ်အိၣ်ကျးဖးဒိၣ်အပူၤ
ဟးယုဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအဖိအိၣ်တုၤအိၣ်ဝဲမုၢ်ဒ်လၢအထံအကီၢ်ဒ်ဝဲအသိး
တဖၣ်တဘၣ်ဘၣ်အယီၤလီၤ. ကထံၣ်ဝဲ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတနီၤ အဂီၢ်,
အဝဲကြးလဲၤဖဲလဲၣ်.ဖၢ်ရံၤဘၣ်ကြးယုမတၢ်လၢ တၢ်မၤစၢလဲၣ်.

**တၢ်ဆါတၢ်ပူၤဖဲဟံၣ်မဲၣ်ညါကရၢၢ်ပူၤဒီးတၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ်
အလီၢ်.**

ဖဲတၢ်ဆါတၢ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ,
ပုၤဆါတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဟံၣ်ပုၤယီၤပုၤဒ်ဝဲတဖၣ်,
ဒီးညီၣ်နီၣ်အပူၤကလံၤဘၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်တၢ်လီၤအဂ့ၤကတၢ်တဖၣ်လၢနကပူၤဟံၣ်
ယီတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, ဟံၣ်ယီတၢ်ပိးတၢ်လီၤဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်ဆါတၢ်ပူၤလၢဟံၣ်မဲၣ်ညါကရၢၢ်ပူၤဒီးတၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ်အလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်,
တၢ်ဘိးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါအိၣ်လၢတၢ်ပရၢပစၢၢ်တဖၣ်အပူၤ မ့တမ့ၢ်, လၢတၢ်ပနီၣ်
တဖၣ်ဖဲလီၢ်ကဝိၤဖဲန့ၣ်အပူၤလီၤ.

ဖဲဘးစမၣ်တချးဟဲအိၣ်လၢကီၢ်အမဲရကၤဒီးဘၣ်အခါ, အဝဲတအိၣ်ဒီး
ဟံၣ်ယီတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢပုၤသ့တၢ်လံၤအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်နီတဘျီဘၣ်.
အဲၣ်ဒီးလဲလိာ်ကွဲၣ်ဝဲဟံၣ်ယီပိးလီၤလၢတၢ်သ့တၢ်လံၤအိၣ်တဖၣ်လၢ
အတၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိဟ့ၣ်အိၣ်တဖၣ်,
ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, အစ့တအိၣ်လၢကပူၤတၢ်အသီနီတမံၤ အဂီၢ်ဘၣ်. နမ့မ့ၢ်
ဘးစမၣ်န့ၣ်, နသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်.ဘးစမၣ်မၤတၢ်မနုၤကသ့လဲၣ်.

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့

တၢ်ခိတၢ်သ့လၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ် ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤလၢတၢ်မၤစၢတဖၣ်အါမံၤလၢပူၤအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤမဲလၢၣ်, ယုၣ်ဒီးပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်စူးကါအီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခိတၢ်သ့ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤလၢကၢမၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်, တၢ်သံၣ်ခွဲၣ်ကတီၤကျဲၣ်မုၢ်ကျဲၣ်ဘိဒီးကျဲၣ်မုၢ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်, ဒီးကီၢ်, တၢ်မၤပံာ်မ့ၣ်အူ, ဒီးဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်မၤစၢတဖၣ်, ဒီး ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပူၤအိၣ်ဆိးလၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤတဖၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့သၢကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

လၢအပူၤကွဲၣ်န့ၣ် ဖံထၢၣ်ထူ တဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ နီတဘျီဘၣ်, ဒီးတၢ်အံၤမ့ၢ်လၢမနုၤအဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ်တနၢ်ပၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲဘၣ်. အဝဲအသးတမုၢ်မ့ၢ်လၢ တၢ်ထုးထီၣ်ကွဲၣ်အစုဆံးအါဆံးအါကိးနွံဒဲးအယီၤလီၤ. နတၢ်နၢ်ပၢ်ဖံထၢၣ်ထူ ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ခိတၢ်သ့အဂ့ၢ်ကသ့ဒဲးလဲၣ်.

ကျိၣ်စုတၢ်ဟဲန့ၣ်ခိသ့. ပူၤလၢအဖံးမၤတၢ်ကိးဂၤဒဲး ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့တၢ်ဟဲန့ၣ်ခိသ့, ဒီးပူၤအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်စၢဖျိၣ်တနီၤအပူၤဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့တၢ်ဟဲန့ၣ်ခိသ့, ဒီးပူၤအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်စၢဖျိၣ်တနီၤအပူၤဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့တၢ်ဟဲန့ၣ်ခိသ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခိတၢ်သ့တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ထုးန့ၣ်အီၤလၢနဘူးလဲၣ်ခဲအပူၤလၢနတၢ်မၤကစၢ်န့ၣ်လီၤ.နတၢ်ဟဲန့ၣ်ခိသ့မ့ၢ်အိၣ်စ့ၢ်န့ၣ်ဒီးလၢတၢ်ဟံပနီၣ်အီၤန့ၣ်, ပဒိၣ်ကဟ့ၣ်ကဒါက့ၤန့ၣ်ခိသ့စုတနီၤလၢနဟ့ၣ်တၢ်ဟဲန့ၣ်ခိသ့န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခိသ့ လီၢ်ကဝီပဒိၣ်တဖၣ်ထၢဝဲနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခိသ့လၢ ဟံၣ်ယီတဖၣ်, ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တဖၣ်, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တဖၣ်လၢ အမ့ၢ်နကစၢ်ဒၣ်နဲအတၢ်တဖၣ်အံၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နဟံၣ်ကစၢ် ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့တဖၣ်အံၤလၢဟံၣ်လၢနဒီးလဲအိၣ်အီၤန့ၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်လီၢ်တနီၤထၢစ့ၢ်ကိးနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခိသ့လၢ သိလ့ၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆါတၢ်ပူၤခိသ့ လၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အါတက့ၢ်အပူၤန့ၣ် ပုၤဘၣ်ဟ့ၣ်ခိသ့လၢ တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအပူၤဝဲတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါတၢ်ပူၤခိသ့န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနဘၣ်ဟ့ၣ်အါထီၣ်ကဒီးအီၤလၢ တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢနပူၤအီၤတဖၣ်ဒဲအမ့ၢ် တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ်, ကသံၣ်ကသီတဖၣ်အံၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတနီၤဒဲးအမ့ၢ်မိာ်, ဒီးသံးတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်, တၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့ ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤအမဲရကၢဖိအါတက့ၢ်န့ၣ်
ဟ်အစ့လၢ စ့တးပူၤမ့ၢ်လၢ၊
စ့တးအိၣ်ဒီးအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်
အတၢ်အုၣ်ကီၢ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်အံၤအခိပညီမ့ၢ်ဝဲ၊
စ့တဖၣ်အံၤမ့ၢ်လီၤမၢ်ကွံာ်မ့တမ့ၢ်၊
တၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်န့ၢ်အီၤန့ၣ်၊
အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်
ကဟ့ၣ်ကဒါက့ၤန့ၣ်လီၤ.

ကွဲးကဝီတၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်လၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်
ခိသ့ ကဟ့ၣ်အပူၤသ့ၣ်သ့ၣ်.ကွဲးကဝီတၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်
လၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ခိသ့တဟ့ၣ်အပူၤဘၣ်.*

(က) ကမ္ဗၢတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့

(ခ) ကျဲးကျိၣ်တဖၣ်

(ဂ) တၢ်ဘျီဂ့ၤထီၣ်ဟံၣ်ပီ

(ဃ) အနီၣ်ကစၢ်သိလ့ၣ်ဒၣ်ဝဲ

(င) ဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်မၤစၢတဖၣ်

(စ) သံးမ့တမ့ၢ်မိၣ်

(ဆ) တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လၢ
တၢ်အုၣ်ကုၣ်သးအဂီၢ်

(ဇ) ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢတၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲးကျိၣ်တဖၣ်

ဝဲနထံနကီၢ်ဒၣ်နဲဒီးဝဲထံကီၢ်လၢနလဲၤအိၣ်ကဒုလၢအပူၤန့ၣ်၊
နဟ်နကျိၣ်နစ့ဝဲလဲၣ်.

* တၢ်စံးဆၢဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဝဲ တၢ်ဟ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲး က အပူၤ ဝဲကဘျံးပၤ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံၣ်ကျိၣ်စုလၢစုတၢး

ပုၤအဲၣ်ရကၤဖိတဖၣ်ကဟံၣ်အကျိၣ်အစုလၢဟံၣ်အလီၤန့ၣ်. အါတက့ၢ်လဲၤဟံၣ်လဲၤ စုတၢး မ့တမ့ၢ် လၢ ခရဲဒီးထံယုနယၢန်န့ၣ်လီၤ. စုလၢနဟံၣ်အီၤလၢ စုတၢးပုၤန့ၣ်အဲၣ်ရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပဒိၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအခိပညီမ့ၢ်ဝဲ နစုတဖၣ်အံၤမ့ၢ်လီၤမၢ်ကွံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်အီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, အဲၣ်ရကၤကီၢ်စၢ ဖျိၣ်အပဒိၣ်ကဟ့ၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ. စုတၢးတဖၣ်အိၣ်ဒီးစုစရီအကလုာ်ကလုာ်လၢတၢ်တီၢ်အကလုာ်က လုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စုတၢးစုစရီအကါဒိၣ်ကတၢ်အိၣ်ဝဲခံကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

စုဟံၣ်ကီၢ်စရီ. စုစရီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲဒ်သိးနကဟံၣ်ဖျိၣ်နကျိၣ်နစုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စုတၢးတဖၣ်ကဟ့ၣ် နလၢ နစုအအ့ၣ်မ့ၢ်လၢအပၤယၢၣ်ဒီး စူးကါဝဲနစုအံၤအယိၤလီၤ.

စုစရီ လၢနကကွဲးခဲးအဂီၢ်. စုစရီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲလၢနကဟ့ၣ်နတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စု အပူၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.စုတၢးဟ့ၣ်နၢခဲးလၢနစုးကါအီၤကသ့ဒ်သိးနကဟ့ၣ်နဟံၣ်လဲ, ဒီးတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စုအပူၤအကတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးဒ်သိးနသ့ တကွဲးခဲးလီၤလၢအါန့ၣ်ဒီး စုအိၣ်လၢနစုစရီအံၤအပူၤတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.နမ့ၢ်မၤဘၣ်ဖုးတၢ်အံၤန့ၣ်, စုတၢးကလုာ်အလဲန့ၣ်လီၤ.

ခဲးခဲးတဘျီအဂီၢ်-

Your full name Your street address Your city, state, zip code	Check number _____ Date
Pay to the order of _____	\$
_____ Dollars	
Name of bank For _____	
Bank and state routing numbers; your account number	

ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်လၢအဖီလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်.

- တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်စုလၢစုတၢးအဘျုးအဖျိၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
- ဘၣ်မနုၤအယိတၢ်ဟံၣ်စုလၢစုတၢး မ့ၢ်တၢ်လၢပုၤမၤညီန့ၣ်အီၤတခါဖဲအဲၣ်ရကၤ ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပုၤအံၤလဲၣ်.
- ဘၣ်မနုၤအယိတၢ်ဟံၣ်စုလၢစုတၢးပုၤန့ၣ်ပုၤဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်အဘၢန့ၣ်လဲၣ်.

မၢ်ယိၢ်အိၣ်ဒီးလၢအထံအကီၢ်ဒဲၣ်အခါအဝဲဟံၣ်ခူသ့ၣ်အကျိၣ်အစုလၢအဟံၣ်ပုၤတၢ်လီၤသၢအန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤဖဲအဝဲဟံၣ်တုၤလၢကီၢ်အဲၣ်ရကၤန့ၣ်, သ့ၣ်ညါဝဲလၢပုၤအါတက့ၢ်စူးကါစုတၢးလၢကဟံၣ်ဖျိၣ်စုအဂီၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်အီၤလၢကဟံၣ်အစုလၢ စုတၢးပုၤဘၣ်. နတဲမၢ်ယိၢ်လၢတၢ်မနုၤကသ့လဲၣ်.ဘၣ်မနုၤ အယိ စုတၢးမ့ၢ်တၢ်လီၤအဘၣ်အဘၢလၢနကဟံၣ်နစုအဂီၢ်လဲၣ်.

နမ့ၢ်စူးကျါခရဲၣ်ဒီးထံ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါမ့တမ့ၢ်,
ခရဲၣ်ဒီးခးဒ်န့ၣ်, မ့ၢ်ဒ်နဟံးလီၢ်စ့,
ဒီးတၢ်ကယုနစ့အအ့ၣ်လၢစ့လၢ
နကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤအိၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

နကအိၣ်ဒီးခရဲၣ်ဒီးထံ
တၢ်စံၣ်စိၤတဲာ်လၢအဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်,
ဟ့ၣ်က့ၤတၢ်လၢနကဘၣ်
ဟ့ၣ်အိၤတဖၣ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်က
တီၢ်ကိးလၢဒီးတက့ၢ်.

ခရဲၣ်ဒီးထံခးဒ် ဒီး ခရဲၣ်ဒီးထံအတၢ်စံၣ်စိၤတဲာ်

ပုၤအမဲရကဖိတဖၣ်ညီၣ်န့ၣ်သ့ဝဲ ခရဲၣ်ဒီးထံခးဒ်တဖၣ် ဒီး
ခရဲၣ်ဒီးထံအတၢ်မတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်လၢကပွၤတဲာ်လၢအပွၤကလံၤဒိၣ်
တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်သိလ့ၣ်ဒီးဟံၣ်ယီၤပိးလိတဖၣ်အသိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
လၢကဟ့ၣ်တဲာ်အပွၤခဲလၢတဘျီယီၤဖဲအပွၤတၢ်အဆၢကတီၢ်အလီၢ်န့ၣ်,
ခးဒ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ပျဲအဝဲသ့ၣ်ဒ်သိးကဟ့ၣ်
က့ၤတဲာ်အပွၤလၢအစ့ၤလီၤတဖၣ်တဘျီဒီးဘျီလၢနံၣ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ
န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနစူးကျါန ခရဲၣ်ဒီးထံတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတခါမ့တမ့ၢ် နခရဲၣ်ဒီးထံခးဒ်န့ၣ်,
မ့ၢ်ဝဲနဟံးလီၢ်စ့ န့ၣ်လီၤ. စ့တးမ့တမ့ၢ်နခရဲၣ်ဒီးထံခးဒ်အခိပနံၣ်လၢအထုး
ထီၣ်ဟ့ၣ်နၤ ခရဲၣ်ဒီးထံခးဒ်ကယုနစ့အအ့ၣ်လၢစ့လၢနကမၣ်အိၣ်ဒီးအိၤအံၤ
အဖီခိၣ်, ဒီးနကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၤကိးလၢဒီးန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တဟ့ၣ်ဘၣ်အိၤ
တဘျီန့ၣ်, ခရဲၣ်ဒီးထံခးဒ်ခိပနံၣ်ယုနအလဲသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

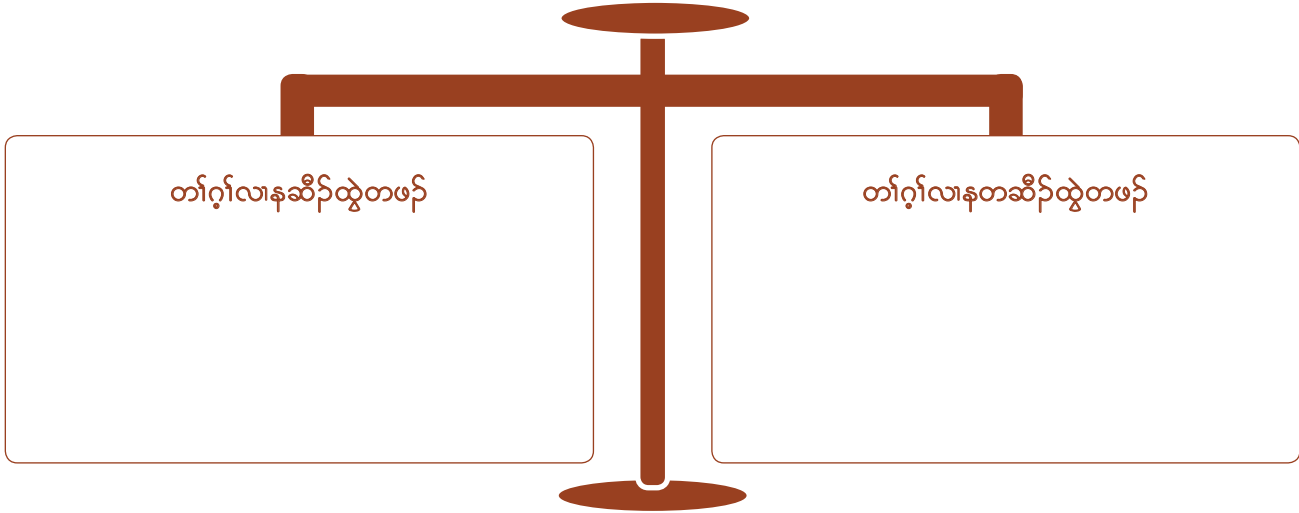
နမ့ၢ်တဟ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဖုးတဘျီဒီးဘျီန့ၣ်,ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကျးလၢနလဲၤ
ပွၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤကဟံးက့ၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢနပွၤတၢ်လံၤအိၤန့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်ပၢ်လီၤနသးလၢနကမၤန့ၢ်ခရဲၣ်ဒီးထံခးဒ်န့ၣ်, နကဘၣ်စူးကျါအိၤ
လၢတၢ်ပလီၢ်ပဒီးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ညီမးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်လၢပဒုၣ်
ကမၣ်ကထီၣ်အိၤအိၤကလဲၣ်လၢပတၢ်စူးကျါခရဲၣ်ဒီးထံခးဒ်အပူၤန့ၣ်
လီၤ.တချုးဒီးလၢနပွၤတၢ်တမံၤလၢခရဲၣ်ဒီးထံ (လၢအကစွဲ) န့ၣ်,
သ့ၣ်ညါလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢနတၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အမဲၣ်ညါ,
နဟ့ၣ်တၢ်အပွၤအံၤတလါဘၣ်တလါကသ့ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်တက့ၢ်.

ခြံးဒုးခးအခိပနံၣ်တခါ ဒုးသ့ၣ်ညါအုမ့ၢ်လၢအဝဲမ့ၢ်ဆဲးလီၤအမံၤဒ်ပုၤ
လၢကစူးကျါခးအံၤအသိးန့ၣ် ကဒီးကလီဘၣ်ကဘီယုအယိ,
အဝဲဆဲးလီၤအမံၤလီၤ. စူးကျါဝဲအခးအံၤလၢကပွၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတနီၤလၢအပူၤဒိၣ်
အယိပွၤဝဲတန့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဖဲတလါပူၤကွံၣ်န့ၣ်, ဒီးန့ၢ်ဝဲ (ဘုၤလံ)
လံၣ်ယုက့ၤစ့လၢကဘၣ်လိးက့ၤန့ၣ်လီၤ. အုမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါလၢ,တၢ်မ့ၢ်လၢလၢ
အဝဲကလိးတူၢ်က့ၤစ့လၢ တၢ်ယုက့ၤအိၤတဖၣ်န့ၣ်ချ့မ့တမ့ၢ်, ကဘၣ်ဟ့ၣ်
စ့အအ့ၣ်အိၤအိၤဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. အုမ့ၢ်မတၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်သ့ဝဲဒ်သိး
ကဟးဆဲးတၢ်ယုက့ၤအိၤစ့တဖၣ်အံၤန့ၣ်လဲၣ်. နတဲာ်ဘၣ်အုမ့ၢ်တၢ်မနုၤ
တဖၣ်သ့ ဘၣ်ယးဒီးတၢ်စူးကျါခရဲၣ်ဒီးခးအဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

ဖဲစီပီလီလအဖီလင်အံအပူန့တုလီတင်ဂီလကဒုးန့ဖြါထီတိုမုတမုာ်ကွဲးတင်ဘဉ်ယးဒီး တင်အိဉ်ဒီးခရဲဒဲးထံခဲဒဲးအတင်ဂါလကနဆီဉ်ထွဲတဖဉ်ဒီး အတင်ဂါလကတဆီဉ် ထွဲတဖဉ်န့တက့ာ်.

ဖဲကတိသကိးတင်ဒီးပုမာသကိးတင်ဒီးနုလတီပုတကဘဉ်ယးဒီး တင်ဂါလကနဆီဉ် ထွဲတဖဉ်ဒီး တင်ဂါလကတဆီဉ်ထွဲတဖဉ်န့တက့ာ်.

ခရဲဒဲးထံ အတင်စံဉ်စိတဲစိ

ဖဲနဆီဉ်ဒီးစုဟံးလီတဖဉ် မုတမုာ် နစူးကါနခရဲဒဲးထံခဲဒဲးန့, နဒုးအိဉ်ထီဉ်နခရဲဒဲးထံ တင်စံဉ်စိတဲစိန့လီ. ခါဉ်စးတင်ကရကရီဘဉ်ယးဒီးတင်ဟံးဖြါထီတိုကွဲးခရဲဒဲးထံ ဂါကျါတဖဉ်ပယုာ်ခရဲဒဲးထံတင်ဟံးဖြါလအဟံးဖြါခရဲဒဲးထံတင်စံဉ်စိတဲစိဒီး, စုတးတဖဉ် ကွဲးတင်အံဖဲနယုဟံးလီစုမုတမုာ်နယုမန့ခရဲဒဲးထံခဲဒဲးအခါန့လီ.

ခရဲဒဲးထံတင်စံဉ်စိတဲစိလအဂု. နမုာ်ဟ့ဉ်တင်အပူလကနကဘဉ်ဟ့ဉ်အီတဖဉ်ဘဉ်ဆာဘဉ် ကတီကိးလါဒဲးန့, နခရဲဒဲးထံတင်စံဉ်စိတဲစိကမုာ်တင်လအဂု, ဒီးစုတးတဖဉ် ကသးအိဉ်ဟ့ဉ်လီနစု ဒီးဟ့ဉ်နု ခရဲဒဲးထံခဲဒဲး တဖဉ်န့လီ.

ခရဲဒဲးထံတင်စံဉ်စိတဲစိလအတဂု. နမုာ်တဟ့ဉ်ကွဲးဘဉ်စုလကနကဘဉ် ဟ့ဉ်ကွဲးအီတဖဉ်ဘဉ်ဆာဘဉ်ကတီမုတမုာ်, နစူးကါနခရဲဒဲးထံခဲဒဲးလကနပူတင်အဂီအါဒိဉ် န့ဒဲးလကနဟ့ဉ်ကွဲးအီကန့န့, နကအိဉ်ဒီးခရဲဒဲးထံတင်စံဉ်စိတဲစိလအတဂုဘဉ်န့လီ. တင်အံအခီပညီမုာ်ဝဲ, ဆာကတီလအကဟဲန့ တင်ကကီလကနဂီလကနကဒီးန့ဘဉ် စုဟ့ဉ်လီတဖဉ် မုတမုာ်, ခရဲဒဲးထံ အဂီန့လီ.

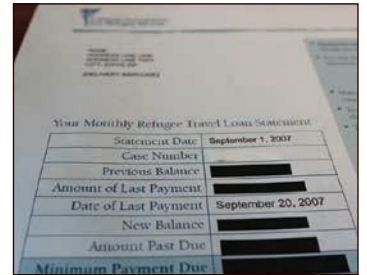
တၢ်ဟ့ၣ်က့ၤစ့ဟ့ၣ်လိၢ်လၢနတၢ်လဲၤ
အဂီၢ် တလါဘၣ်တလါန့ၣ်,
မ့ၢ်နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အဆိကတၢ်လၢ
နကသ့ၣ်ထီၣ်နခရဲဒဲးထံတၢ်စံၣ်စိတဲတဲ
ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢနထံနကီၢ်ဒၣ်နဲမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ်,
လၢထံကီၢ်လၢနအိၣ်ကဒုလၢအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်, နမ့ၢ်တဟ့ၣ်က့ၤ
(ဘ့ၤလ်) တၢ်အပူၤလၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤအိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်
ကတီၢ်န့ၣ်, တၢ်မနုၤကမၤအသးလဲၣ်

တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအစ့ဟ့ၣ်လိၢ်

တၢ်အကါဒိၣ်လၢ နကဘၣ်ပၢ်ကပၤယၢ်စ့လၢ
နကလိးက့ၤနတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤစ့ဟ့ၣ်လိၢ်ကိးလါဒဲး
အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်နတၢ်ခွဲး
တၢ်ယၢ်အဆိကတၢ်တခါ လၢနကသ့ၣ်
ထီၣ်ဘၣ်ခရဲဒဲးထံတၢ်စံၣ်စိတဲတဲအဂ့ၤ
ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလီၤ.

သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢနမ့ၢ်တဟ့ၣ်က့ၤဘၣ်စ့လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤအိၣ်အံၤန့ၣ်,
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ခရဲဒဲးထံတၢ်စံၣ်စိတဲတဲလၢအတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်
လၢနဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ် မ့ၢ်အိၣ်လၢနဂီၢ်လၢ နကဟ့ၣ်က့ၤတၢ်အပူၤအံၤန့ၣ်,
ဒုးသ့ၣ်ညါနတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိအဝဲ
အးတဘျီယီတက့ၢ်.

ကွဲးစမံဒီးန့ၢ်ဘၣ်လံာ်ယုက့ၤစ့လၢအတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤစ့ဟ့ၣ်
လိၢ်အဂီၢ်အဆိကတၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါအဝဲအိၣ်ဒဲးဒဲးဒီးဆၢက
တီၢ်ခိဖးတၢ်မၤ, ဒီးအဝဲအစ့တလၢလၢ ကဟ့ၣ်က့ၤတၢ်အပူၤအဂီၢ်ဘၣ်.
ဘၣ်မနုၤအယီ အကါဒိၣ်မးလၢ ကွဲးစမံကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤတၢ်အပူၤ,
မ့မ့ၢ်ထဲဒၣ် တဆံးတက့ၢ်ဖိဖိဒၣ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဟ့ၣ်က့ၤတၢ်အပူၤကလံၤ
လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်

အလီၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်နဟံၣ်
လဲယီလဲဒီးတၢ်အပူၤအဂၤလၢ တၢ်လၢပုၤ
ကမ့ၢ်ကစူးကါအိၣ်အဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်
ကတီၢ်ကိးလါဒဲးန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်တၢ်လၢလီၢ်ခံ
လၢနကဟ့ၣ်က့ၤတၢ်အပူၤတဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်,
နမၤဟးဂီၤလံတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လၢနတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤအပူၤလံအယီ,
တၢ်မၤအသးသ့လၢနကအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢအဘၣ်ဘျးဒီးထံကီၢ်တၢ်သိၣ်
တၢ်သီန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တဖၣ်အံၤကအိၣ်ဖျါထီၣ်
လၢနခရဲဒဲးထံတၢ်ပၢ်ဖျါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

နီဂုဒီးအဝ ဖးအဲကလံးကျိတ်တဘဉ်ဘဉ်. တနံန့န့, အဝဲသ့ဒီးန့ဘဉ်လံာ်ပရအတဖျဉ် လာလံာ်တးတလါပူန့န့လီ. လာအပူန့န့, အိဉ်ဒီးစးခိတက့ဒီးလံာ်ဗဲာ်ဖျဉ်တဖဉ်လါအလီ န့န့လီ. လာခံတလါကဒီးန့န့, ဒီးန့ဘဉ်ဝဲလံာ်အသီတဖျဉ်ကဒီးလီ. စ့န့ဝဲအလီခံ, အဝဲသ့ဒီးအလီမ့ဉ်အူတမတံာ်လာဘဉ်. နီဂုကိးအနီကစာ်ဂုကျိပုရဲဉ်ကျဲတံာ်ဆူအဟံာ်ဒီးဟဲ ထံဉ်ဘဉ်ဝဲအလံာ်ပရန့န့လီ. နီဂုတဟ့ဉ်အလီမ့ဉ်အူပူအယိ, တံာ်မပတုာ်ကွံာ်အလီမ့ဉ်အူန့န့လီ. ကြးလာနီဂုဒီးအဝမတုာ်ဝဲတံာ်မနုလဲဉ်. နကဟ့ဉ်အဝဲသ့ဒီးလာတံာ်ဟ့ဉ်ကူဉ်မနုတဖဉ်လဲဉ်.

မာပဲထီဉ်က့လံာ်ပူကျိလါလံာ်တဖဉ်အံဘဉ်ယးဒီး တံာ်ဟ့ဉ်က့တံာ်အပူ ဒီးတံာ်လံာ်ဘဉ်လံာ်စ့အဂတဖဉ် လါအမဲရကကီာ်စာ်ဖျဉ်အပူန့န့တက့.

- တံာ်လံာ်ဘဉ်လံာ်စ့လါယသ့ဉ်ညါတဖဉ်မ့ဉ်ဝဲ...
- တံာ်ဟ့ဉ်တံာ်အပူလါအမ့ဉ်တံာ်အသီလါယဂီတဖဉ်မ့ဉ်ဝဲ...
- ယအိဉ်ဒီးတံာ်နာ်လီသးအဒိဉ်ကတံာ်ဘဉ်ယးဒီး...
- တံာ်လာအမကီာ်မဂီယတဖဉ်န့ဉ်မ့ဉ်ဝဲ...

ကတိသကိးတံာ်ဒီးနပုမသကိးတံာ်လာတီပူဘဉ်ယးတံာ်လံာ်ဘဉ်လံာ်စ့တဖဉ် လါအမဲရကကီာ်စာ်ဖျဉ်ပူအဂုန့န့တက့.

မၤကတၢၢ်က့ၤအဆၢဒိၣ်*

ဃုထၢတၢ်စံးဆၢအကြးအဘၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်သံက့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအဂီၢ်
ခိဖျိနမၤနီၣ်တၢ်ဃုထၢလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဖီတခါ-

ကျိၣ်မနုၤတကျိၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလဲၣ်.

(က) တရူးကျိၣ်

(ခ) အဲကလံးကျိၣ်

(ဂ) က့ၤမနံၣ်ကျိၣ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤကတိၤအဲကလံးကျိၣ်အဃိတၢ်စံးဆၢလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖဲ,
(ခ) အဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၁) တၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအကျါဖဲလဲၣ်တမံၤန့ၣ်တၢ်ဟံအိၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်
တဖၣ်လၢပုၤကမ့ၢ်ကစူးကါအီၤ အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

(က) လီမ့ၣ်အူ.

(ခ) ကံသဝံ.

(ဂ) တၢ်ကမ့ၢ်အ.

(ဃ) တၢ်လၢအဖီခိၣ်တဖၣ်ခဲလၢၣ်.

(၂) နပူၤတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢကသံၣ်ကျးန့ၣ်အပူၤဆံးန့ၣ်ဒံးလၢပနံၣ်ကျးန့ၣ်လီၤ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဖၤ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

- ၃. တၢ်မနုၤလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ခိၣ်သ့တဖၣ်လၢပုၤအိၣ်ဆိးလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပုၤတဖၣ်ဟ့ၣ်ဝဲလဲၣ်.
 - (က) ကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၢ်ခိၣ်သ့.
 - (ခ) နီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်သ့.
 - (ဂ) တၢ်ဆါတၢ်ပုၤခိၣ်သ့.
 - (ဃ) ပုၤတဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့နီၣ်တမံၤဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အံၤဘၣ်.
 - (င) တၢ်လၢနယုထၢအီၤသ့တဖၣ် (က), (ခ) ဖိး (ဂ).

- (၄) ပုၤအမဲရကၤဖိအါတက့ၢ်န့ၣ် ဟံၣ်အကျိၣ်အစ့ဖဲလဲၣ်.
 - (က) ဖဲဟံၣ်ပုၤ လီၢ်မံဖီလၢ.
 - (ခ) ဖဲစ့တၢ်း မ့တမ့ၢ် ခရဲဒံးထံ ယုနယုၣ်န့ၣ်.
 - (ဂ) ဖဲဟံၣ်ပုၤ တလါတံၣ်ဘၢအပုၤ.
 - (ဃ) ဖဲအတံၤသကိးလၢအန့ၣ်ဝဲ မ့တမ့ၢ် အဘူးအတံၢ်တဂၤအအိၣ်.

- (၅) နတံၤသကိးတဂၤစးထီၣ်မၤဒံးဒၣ်အတၢ်မၤအဆိကတၢ်တခါ, ဒီးတလါပုၤကွံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲ ခရဲဒံးထံခးဒံး တဘျီန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ပုၤဝဲ ဟံၣ်ယီပိးလီၤအသီ, တၢ်ကူတၢ်သိး, ဒီးတၢ်အဂၤအါမံၤ ဒီး အခရဲဒံးထံခးဒံး အံၤလီၤ. အဝဲမၤန့ၢ်စ့ လၢကစီဒီလၢကဟ့ၣ်အဟံၣ်လဲဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ တဖၣ်အဂီၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတမၤန့ၢ်စ့ လၢတုၤလၢကဟ့ၣ်က့ၤတၢ်အပုၤလၢ တၢ်အဂၤတဖၣ်ခဲလၢာ်လၢအဟံၣ် ထီၣ်ဝဲလၢအ ခရဲဒံးထံခးဒံး အလီၤအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. တယံာ်ဘၣ်ဒီး ဟ့ၣ်က့ၤဝဲစ့လၢကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤအခရဲ ဒံးထံခးဒံး ဒီပနံၣ်ကိးလါဒီးန့ၣ် တန့ၢ်လၢဘၣ်. အဝဲကအိၣ်ဒီး ခရဲဒံးထံတၢ်စံၣ်စီတဲစီ ဖဲလဲၣ်တက လုာ်လဲၣ်.
 - (က) ခရဲဒံးထံ တၢ်စံၣ်စီတဲစီ လၢအအၢ.
 - (ခ) ခရဲဒံးထံ တၢ်စံၣ်စီတဲစီ လၢအဂ့ၤ.

အဆာဒိဉ်တဆံ တၢ်ထီဉ်ယူမၤဘၣ်လိာ်က့ၤသးဒီး လုာ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒီးမူဒါတၢ်လဲလိာ်သးတဖၣ်

ဒ်ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲအဂုၤအဂတဖၣ်လၢ အဟးသဒၣ်ကွံာ်အဟံဉ်အယီဒီး
လဲၤဟံလီၤက့ၤလီၤအိဉ်လီၤဆိးလၢထံကီၢ်အဂတဘၣ်အပူၤအသိး၊
ဘၣ်သ့ဉ်သ့ဉ်နကအိဉ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိဉ်ဘၣ်ဘီဒီးနသးကဘၣ်တံာ်တံာ်ဖဲနကျဲး
စးထီဉ်ယူမၤဘၣ်လိာ်နသးဒီးနထံနကီၢ်အသိတဘၣ်အံၤအဆၢကတီၢ်န့ဉ်
လီၤ. တၢ်မၤအသးလၢနသးပူၤသ့ဉ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤညီန့ၢ်အသး
ဒီးအါတက့ၢ်ဖဲဆၢကတီၢ်လဲၤပူၤကွံာ်န့ဉ်ကလီၤမၤကွံာ်ဝဲလီၤ. ဘၣ်
သ့ဉ်သ့ဉ်န့ဉ်ဆၢကတီၢ်ကယံာ်ဝဲၤ နံဉ်တုၤလၢ ၅ နံဉ် လၢနထီဉ်ယူမၤဘၣ်
လိာ်နသးဒီးတၢ်အိဉ်မုဲဖဲနပုၤတဝီအသိအံၤအပူၤကန့ၢ်လၢလၢပုၤပုၤအဂီၢ်န့ဉ်
လီၤ. နမ့ၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤလၢအမၤစၢန့ၢ်သ့ဉ်တဖၣ်လၢတၢ်သးစူၤအပူၤ
ဒီးဟံဖျါထီဉ်တၢ်အိဉ်လၢနသးပူၤတဖၣ်တီတီလိလိန့ဉ်, နတၢ်ထီဉ်ယူမၤဘၣ်
လိာ်က့ၤနသးအံၤကညီဒိဉ်ထီဉ်လၢနဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ဒ်န့ဉ်အသိး,
တၢ်မၤလိသ့ထီဉ်နသးလၢအဲကလံးကျိာ်အဆိအချ့ကတၢ်ဖဲနမၤအီၤသ့န့ဉ်
ကမၤစၢန့ၢ်လၢနတၢ်ထီဉ်ယူမၤဘၣ်လိာ်က့ၤတၢ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ပကမၤလိအိဉ်
မူလၢ လုာ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအသိတမံအပူၤန့ဉ် တမ့ၢ်တၢ်အညီဘၣ်,
ဘၣ်ဆၣ်ဒီးကဲထီဉ်တၢ်လဲၤခိဖျိအဂုၤတခါလၢနဂီၢ်သ့ဝဲစ့ၢ်ကိးဖဲနမၤလိန့ၢ်တၢ်အ
သိတဖၣ် ဒီးဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အသိတဖၣ်အခါန့ဉ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပးဒီး

- » တၢ်ထီဉ်ယူမၤဘၣ်လိာ်က့ၤပသးဒီးလုာ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ
- » တၢ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်လဲၤခိဖျိတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်ဒီး
သးတၢ်ဆိဉ်သနံးတဖၣ်
- » ဟံဉ်ဖိယီဖိအပူၤ မူဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်လဲလိာ်သးတဖၣ်

တၢ်မၤလိအိဉ်မူလၢထံကီၢ်အသိတဘၣ်အပူၤမ့ၢ်တၢ်လၢအ
ဟံးန့ၢ် နတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ဉ်လီၤ. နမ့ၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤသ့ဉ်
တဖၣ်လၢအမၤစၢန့ၢ် ဒီးကျဲးစးမၤလိသ့ထီဉ်နသး လၢ
အဲကလံးကျိာ်အချ့ကတၢ်ဖဲနမၤအီၤသ့န့ဉ်, တၢ်ထီဉ်ယူ
မၤဘၣ်လိာ်က့ၤနသးကမ့ၢ်တၢ်လၢအညီဒိဉ်ထီဉ်န့ဉ်လီၤ.

အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိဉ်တဖဉ်

အဲကလံးအတၢ်ကတိၤ ဒီးတၢ်ကတိၤအရၣ်တဖဉ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထီၣ်ဃုမၤဘၣ်လိာ်က့ၤသးဒီးလုာ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးမူဒါတၢ်လဲလိာ်သးတဖဉ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤတဖဉ်ဒီးတၢ်ကတိၤအရၣ်တဖဉ်အံၤ, နမ့ၢ်မၤလိအီၤဒီး, ကကဲထီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖးတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖဉ်အံၤလၢအဲကလံးကျိာ်တက့ၢ်. ကွဲးထီၣ်ခိအီၤလၢနကျိာ်ဒၣ်နဲတက့ၢ်. တုၤလီၤတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖဉ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီမ့တမ့ၢ်, စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိာ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျါန့ၣ်တၢ်မၤပာ်န့ၢ်န့ၣ်လဲၤ.

ကညီကျိာ်	အဲကလံးကျိာ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိာ်အပူၤတက့ၢ်.
တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၣ်ဆံး	child care	တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၣ်ဆံးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကွၢ်ထွဲပျဲလၢတဖဉ်အဖိလၢမ့ၢ်ဆါခိဖဲ တၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသၣ်ဆံးဖိတၢ်မၤလီၢ်, ပိာ်မုာ်ကွၢ်ပျဲအဖိဆံးဖိ, မ့တမ့ၢ် ပျဲလဲၤကွၢ်စၢပျဲလၢအဖိတစီၢ်တလီၢ်.
	culture	
	culture shock	
	diversity	
	retirement	
	traditions	
	values	

ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲအါမးမၤတၢ်သ့ဒ်သိး
ကဟံးဃာ်အလုၢ်
လၢ်ထူၤနူၤဒီး
တၢ်လၢအဟံးလုၢ်ဟံးပွၤဝဲတဖၣ်ဖဲ
တကတီၢ်ဃီၤန့ၣ်,
မၤလိာ်နီၤတၢ်အသီတဖၣ်ဘၣ်ဃး
ဒီးအဲၤရကၤအတၢ်အိၣ်မူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထီၣ်ယူၤမၤဘၣ်လိာ်က့ၤသးဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ

ဒ်ပုၤဟဲတုၤသီတဂၤအသိး, အလီၢ်အိၣ်လၢနကဘၣ်မၤလိာ်ဘၣ်ဃး
ပုၤအဲၤရကၤဖိတဖၣ်အလုၢ်လၢ်တၢ်ဟံးသးဒီးတၢ်လၢအဟံးလုၢ်ဟံးပွၤဝဲသ့ၣ်
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်အံၤအခီပညီတဖၣ်ဝဲနကဘၣ်စူးကွံာ်ညီကွံာ်
နလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢတဖၣ်န့ၣ်ခဲလၢာ်ဘၣ်. တၢ်မၤအသးနီၢ်နီၢ်တခီ,
ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲအါကဟံးဃာ်ဖိဃာ်ဒံးဒ်လုၢ်လၢ်ထူၤနူၤ
လီၢ်လံၤလၢအဟံးလုၢ်ဟံးပွၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲ ဖဲဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ဃီၤအံၤ,
မၤလိာ်တၢ်အသီတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးပုၤအဲၤရကၤဖိအလုၢ်လၢ်ထူၤနူၤန့ၣ်လီၤ.
(ကွၢ်ဖဲအဆၢဒိၣ်၂ လၢနကသ့ၣ်ညါဘၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပုၤအဲၤရ
ကၤဖိအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒီးတၢ်လၢအဟံးလုၢ်ဟံးပွၤဝဲတဖၣ်တက့ၢ်.)
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကထံၣ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်လၢနကဟ့ၣ်နီၤလီၤဘၣ်
နလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢတဖၣ်ဒီးပုၤသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲနလီၢ်ကဝီၤပုၤတတၢ်အပူၤ
န့ၣ်လီၤ.

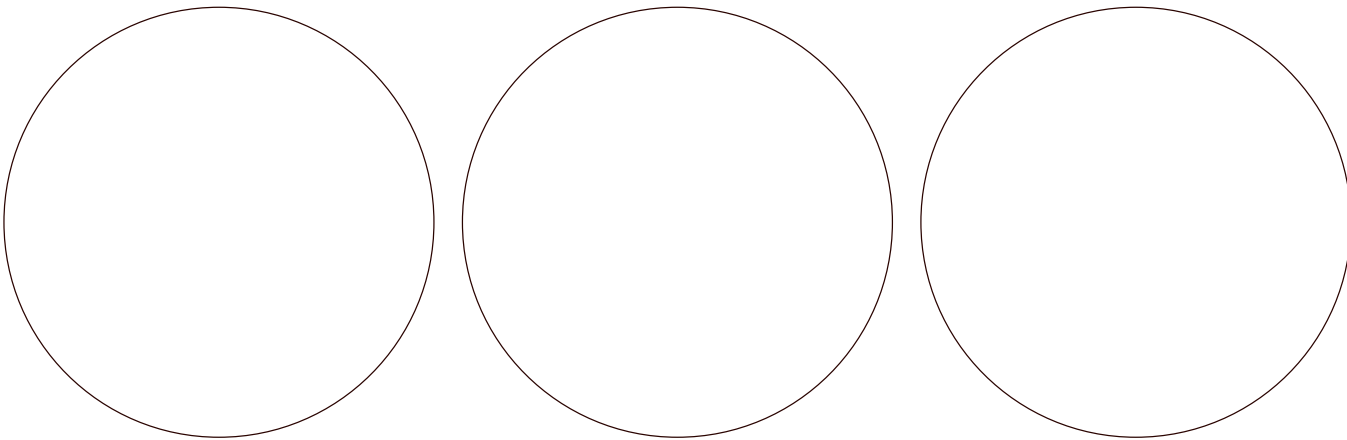
စးဘါအသးမၤအသးဒ်အမ့ၢ်ပုၤခံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤလီၢ်န့ၣ်,
အဝဲညီၣ်နီၢ်ဟံးဖျါထီၣ်အတၢ်ထံၣ်ဒီး မၤတၢ်လၢပိာ်ခွါတဖၣ်အသကိးန့ၣ်
လီၤ. လၢဟံၣ်န့ၣ်အဝဲမ့ၢ်မိာ်တဂၤဖိမိာ်တဖၣ်အလုၢ်လၢ်အသိး, တုၤအီၣ်
ဖိအိၣ်ဒီး မၤကဆဲၣ်ကဆီတၢ်, အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိလံၤတဖၣ်, ဒီးဟံးဖျါထီၣ်
တၢ်သးလီၤပလိာ်ဒီးအဝဲန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်စးဘါန့ၣ်, နသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်.
နကဟံးလီၤဆီဒ်တၢ်ခံမံၤဘၣ်ဃးဒီး နကစၢ်ဒ်နဲအံၤမ့တမ့ၢ်,
ယုထံၣ်န့ၣ်ကျဲလၢနကထီၣ်ယူၤမၤဘၣ်လိာ်က့ၤတၢ်လၢတၢ်ခံမံၤအံၤအဘၣ်စၢၤမါ.

ဆိကမိဉ်ထီဉ်ဘဉ်ဃး တၢ်လၢနဟ်လုာ်ပၢ်ပွၤအိၤတနီၤလၢဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကမ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်
လၢနဂီၢ်န့ဉ်တက့ၢ်. တၢ်သ့ဉ်တဖၣ်အံၤအကျါ, ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်န့ဉ်ကအိဉ်
စ့ၢ်ကိးဒီးနဖိနလံၤတဖၣ်ကဒီးန့ၢ်ဘဉ်တၢ်ကျဉ်ဘဉ်ကျဉ်သ့, နကအိဉ်ဘဉ်ဆိးဘဉ်
လၢပှၤတတၢ်ခါလၢအအိဉ်ဒီးတၢ်ဘဉ်တၢ်ဘၢ, နစံးကတိၤတၢ်လၢတၢ်သဘျူ အပူၤကသ့ဝဲ
မ့တမ့ၢ်, နမၤတၢ်ဒ်နတၢ်ဘျဉ်တၢ်ဘါလုာ်လၢတဖၣ်အသိးကသ့ဝဲအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ကျဲးလီၤမ့တမ့ၢ်တုၤလီၤတၢ်တနီၤလၢနဟ်လုာ်ပၢ်ပွၤအိၤ လၢအကါဒိဉ်မးလၢနဂီၢ်တဖၣ်
ဖဲကွီၤကဝီၤလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအပူၤတက့ၢ်.

အဒိ, နဟံဉ်ဖိပီဖိတၢ်အိဉ်ဆုဉ်အိဉ်ချ့, မ့တမ့ၢ် ကျိဉ်စ့တၢ်အိဉ်ကုအိဉ်လၢတဖၣ်.

တၢ်လၢပှၤဟ်လုာ်ပၢ်ပွၤအိၤဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိဉ်အပူၤတနီၤန့ဉ်ကမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသး
ဒီးတၢ်လၢနဟ်လုာ်ပၢ်ပွၤအိၤ လၢနဆိကမိဉ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်မးသ့ဉ်တဖၣ်န့ဉ်လီၤ.
ကမ့ၢ်မးတၢ်အကါဒိဉ်လၢနဂီၢ်လၢနကဘဉ်ယုထံဉ်န့ၢ်တၢ်လၢအကမၤဘဉ်လိာ်က့ၤတၢ်လၢ
ပှၤဟ်လုာ်ပၢ်ပွၤအိၤခံမံခံကလုာ်အံၤအဘျဉ်စၢ်န့ဉ်လီၤ.

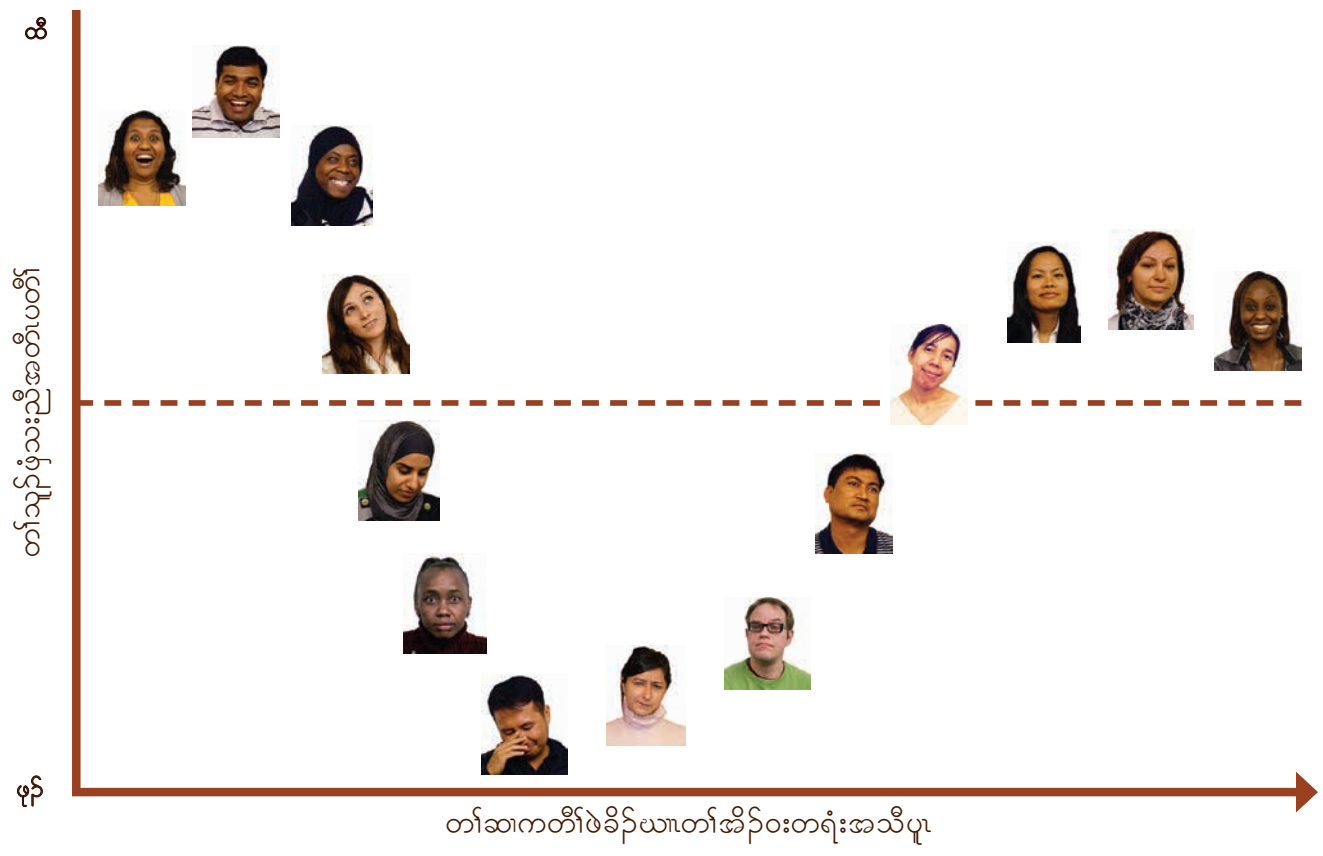
မ့ၢ်မ့ၢ်ဒီးယုန့ဉ်မ့ၢ် နီၢ်ဒိမိဝၤလီၤ. ဖဲအဝဲသ့ဉ်ဟဲတုၤသီလၢအမဲရကၤအခါ, ကျဲးစးဝဲသ့ဉ်ဆုဉ်ဆုဉ်
ကလံာ်လၢ ကသ့ဉ်ထီဉ်က့ၤတၢ်အိဉ်မူလၢအဟံဉ်ဖိပီဖိအဂီၢ် လၢအလီၤကံးဒီးအဝဲသ့ဉ်အတၢ်အိဉ်
မူလၢ အထံအကီၢ်ဒ်ဝဲအပူၤအသိးန့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ယုန့ဉ်မၤန့ၢ်တၢ်မၤလၢညါအယီ, မ့ၢ်မ့ၢ်ဘဉ်
အိဉ်လၢဟံဉ်, ကွၢ်ထွဲအဖိတဖၣ်ဒီး အဟံဉ်အယီန့ဉ်လီၤ. တၢ်အံၤဝံၤတယံာ်ဘဉ်န့ဉ် မ့ၢ်မ့ၢ်မၤ
န့ၢ် ဆၢကတီၢ်ခိဖးတၢ်မၤတခါဘဉ်ဆဉ်, ယုန့ဉ် မၤန့ၢ်စ့အါန့ၢ်အိၤဖးဒိဉ်ညါန့ဉ်လီၤ.
နမ့ၢ်အိဉ်ဘဉ်လၢတၢ်အိဉ်သးဒ်အံၤအပူၤန့ဉ်, နသးကမၤအသးဒ်လဲဉ်.

လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်ဒီး သးအတၢ်ဆိၣ်သနံးတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤညီၣ်န့ၢ်အသးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတၢ်လၢလၢ်လၢအအိၣ်ဘၣ်လၢ တၢ်လီၢ်အသိတပူၤ လဲၤခိဖျိ ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤသ့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထီၣ်ဃုၤမၤဘၣ်လိာ်ကၤသးဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ အ ယုၣ်-ကွီၤက့ၣ်ကူ.

လိာ်တက့ၢ်ဒိလၢအဖီလၢအံၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ထီၣ်ဃုၤမၤဘၣ်လိာ်ကၤသးဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအပတီၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ထီၣ်ညီၣ်န့ၢ်. လၢပုၤအါတက့ၢ်ဘၣ်လဲၤခိဖျိအီၤဖဲအလဲၤသးအသး မ့တမ့ၢ်လဲၤဟးဆူတၢ်လီၢ်အသိတတီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ဒိမိဝါဖျိသးဝံးသိသိဟးကသုၣ်ဟးကသိအကတီၢ်.

ပုၤဒီးတၢ်သ့ၣ်ပိာ်သးဝးဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီၣ်, ဖဲတၢ်ခဲလၢ်မ့ၢ်တၢ်အသိလီၤသ့ၣ်ပိာ်သးဝးဒီးဂ့ၤ. တၢ်အံၤညီၣ်န့ၢ်မၤအသးဖဲနဟဲတုၤသိသိဖိအခါ.

လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်အကတီၢ်.

ပုၤဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီဒီးတၢ်သးသဘၣ်ဘၣ်ဖဲပုၤဟဲတုၤသိတၢ်ကကျဲးစးအိၣ်မူဟူးဂဲၤလၢ တၢ်လီၢ်အသိဒီးတၢ်ညီၣ်န့ၢ်ဝဲဒီးအီၤတခါအပူၤ.

တၢ်ထီၣ်ဃုၤမၤဘၣ်လိာ်ကၤသးအကတီၢ်.

ကပလၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ခဲလၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီက့ၤဝဲ, ဒ်နမ့ၢ် ပုၤဟဲတုၤသိတၢ်အသိ: နလဲၤခိဖျိလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်တဖၣ်ဝံၤ, နစးထီၣ်အိၣ်ထီၣ်က့ၤဒီးတၢ်နၢ်လီၤသးဒီးတၢ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါနီၢ်ဟံၤလဲၤတၢ်အကတီၢ်.

တၢ်အိၣ်မူ ဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်လီၤဆီလိာ်သးအံၤအပူၤ ဒုၣ်လဲာ်, ဆၢကတီၢ်ကီၤခဲ မ့ၢ်အိၣ်ဒီးဝဲတဘျီတဘျီဘၣ်ဆၢ, တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်နၢ်ကစီဒီလံ.

တက်ကိမ်းမံ ဇးစးထီၣ်အသးဂုၤဂ့ၢ်ဘၣ်ဘၣ်လၢ ထဲရၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤန့ၢ်တၢ်မၤလၢ အဆိအချ့, အဖိသ့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်ဘၣ်က့ၢ် ဇီးသ့ၣ်ဖျံးသးညီ, အဝဲကတိၤတၢ်ဇီးအတံၤသကိးတဖၣ်လၢအဲကလံးက့ၢ် ဇီးအဲကလံးက့ၢ် ဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်, ဖဲအဝဲဟဲတုၤအမဲရကၤဝံၤ ဖိ လၢယၣ်ယၣ်န့ၣ်, ထဲရၣ်စးထီၣ်သးသယုၢ်ဘၣ်က့ၤအထံအကီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဖိခါစးထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဇီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢက့ၢ်, ဇီးကဘၣ်မၤစၢအဖိခါဒဲလဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. ဖဲတၢ်ထီၣ်ယုၤမၤဘၣ်လိာ်က့ၤသးဇီးလုၢ်လၢတၢ်ဆဲး တၢ်လၢအ “ယုၣ်-တၢ်အက့ၢ် U-curve” အသိး, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်တၢ်မနုၤ ကကဲထီၣ်ကဇီးအသး အသိတမံလဲၣ်. နဆိကမိၣ်လၢဆၢကတီၢ်ကယံၣ်ဆံးယံၣ်တုၤလၢ ထဲရၣ်အသးကစးထီၣ်မုၢ်ထီၣ် က့ၤလဲၣ်. နမ့ၢ်ထဲရၣ်န့ၣ်, နကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်. နကလဲၤကတိၤတၢ်ဇီးမတၤလဲၣ်.

တၢ်သ့သကၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်လုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤ ဖုးမၤပျီၢ်ဇီး သးအတၢ်ဆိၣ်သနံးတဖၣ်

ဖဲနအိၣ်လၢလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်အပူၤန့ၣ်, အါစုအါဘျီနသးကမၤအသးဒဲပုၤလၢ အကမၤစၢနတအိၣ်နီတဂၤလၢ ဇီးနသးကဘၣ်တံၢ်တံၢ်မးဖဲနဘၣ်အိၣ်မူလၢထံကီၢ်တဘျီ လၢနနၢ်ပၢ်အဂ့ၢ်တသ့ဘၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. လုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤညီနီအသးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤလၢလၢအအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်အသိတခါအပူၤန့ၣ်, လဲၤခိဖျိဘၣ်တၢ်အံၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်လဲၤခိဖျိဘၣ်လုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်န့ၣ်, အအံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်တနီၤလၢအမၤအသးလၢနသးပုၤကသ့ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

- နအိၣ်ဇီးတၢ်သ့ၣ်အု နသးအု နမ့ၢ်လၢနမၤက့ၤတၢ်ပတီၢ်မုၢ်ဖိဒဲအမ့ၢ်တၢ်လဲၤပွၤတၢ်, ဇီး နစူးကါကမ့ၢ်တၢ်လဲၤ တၢ်က့ၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်တဘၣ်လၢဘၣ်.
- တၢ်ဘျံးနသးလၢမုၢ်ဆါအဆၢကတီၢ် မ့တမ့ၢ်, မုၢ်နုၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်နမံတန့ၢ်ဘၣ်.
- နသ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိး မ့တမ့ၢ် နသးအု နညီ.
- နသးတစၢ်ဆၢလၢတၢ်နီတမံအပူၤမ့တမ့ၢ်, နသးအုးသးဘၣ်ဖျိၣ်.
- သးအုးသးဟးဂီၤလၢ အဂ့ၢ်အကျိၤမနုၤအယိန့ၣ် နတသ့ၣ်ညါ.
- သးတအိၣ်အိၣ်တၢ်အိတၢ်ဘၣ်.

ဖဲရၣ်ဖိမ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢ အညီနီအိၣ်ဇီးတၢ်သ့ၣ်ဖျံးသးညီ ဇီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဇီးအဝဲဟဲတုၤဖဲကီၢ်အမဲရကၤလိာ်လၢယၣ်ယၣ်ဝံၤအလိာ်ခဲန့ၣ်, တသိၣ်တသဲလၢဘၣ်, ဇီး အသ့ၣ်အုးအသးအုးလီၤ. တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအိၣ်ဇီးအိၣ်လၢ ကကဲဆၢထၢၣ်လၢဂီၤခိ ဇီးမၤအတၢ်မၤလၢတနံ ဘၣ်တနံအဂီၢ်တဖၣ်ဒဲအမ့ၢ်, တၢ်လိးက့ၤ တၢ်အပူၤကလံးတဖၣ်, တၢ်လဲၤဟးပူၤတၢ်လၢကျးဇီးတၢ်လဲၤ ဆူ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်လီၤ. အဝဲစးထီၣ်ကတိၤတၢ်ဘၣ်ဃး တၢ်က့ၤကဒါက့ၤဆူအထံအကီၢ်လၢအအိၣ် ဖျိၣ်ထီၣ်, ဇီး တအဲၣ်ဇီးအိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံလၢဘၣ်. ဖဲရၣ်ဖိကြးမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်. အဝဲကြးကတိၤတၢ်ဇီး မတၤလဲၣ်. နမ့ၢ်သ့ၣ်ညါဖဲရၣ်ဖိန့ၣ်, နမၤစၢအိၣ်ကသ့လၢကျဲၣ်လဲၣ်.

ကျဲတဖၣ်လၢနကသကၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး
လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်
လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၣ်န့ၣ်
ကအိၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်
ထီၣ်သးဒီးတံၤသကိးတဖၣ်,
တၢ်လိာ်ခိၣ်လိာ်ကွဲ မ့တမ့ၢ်,
တၢ်ဆဲးကျိးဒီး
တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါမ့တမ့ၢ်,
သ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိးတၢ်
ကရၢကရိလၢအမၤစၢန့ၣ်
သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ကွၢ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်မၤအသးလၢပသးပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်.

- လၢအပူၤကွံာ်နတူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တ့ၢ်နဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်.
- ဖဲနသးမၤအသးဒီးအံၤန့ၣ်တၢ်မနုၤမၤစၢန့ၣ်သိးနသးကမ့ၢ်ထီၣ်က့ၤလဲၣ်.

**ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်အံၤတနီၤဒီးနသကိး
လၢအမၤယုၣ်တၢ်ဒီးနၢတက့ၢ်. ယုၣ်သကိးလၢအမၤသကိးတၢ်ဒီး
နၢအံၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအကတဖၣ်တက့ၢ်.**

တၢ်မၤအသးလၢပသးပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်လၢ ပထံၣ်ညီၣ်နီၤအီၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ်
ဒီးမၤညီၣ်နီၤအသး, ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအါတက့ၢ်န့ၣ်, ကလီၤမၢ်ကွံာ်ဖဲ
ဆၢကတီၢ်တဖၣ်လဲၤပူၤကွံာ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဟဲတုၤသီလၢအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤတဖၣ်
အါတက့ၢ်န့ၣ်, ကလၢဘၣ်တ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤအသးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢအသးကံၢ်ပူၤ,
ဒီးဖဲအသကၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်, အသးဂံၢ်ဘါဆူၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးလဲၤ
ခိဖျိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤသ့ၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကြွးစံအတၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီဘၣ်ပးဒီးအတၢ်အိၣ်မူအသိတဖၣ်ဆံးလီၤစ့ၢ်လီၤဝဲ,
ဒီးသးတၢ်ဆိၣ်သနံးစးထီၣ်မၤနးအီၤလီၤ. အသးအုန့ၣ်ညီကဒၣ်, ဒီးစးထီၣ်
သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိးလၢအဟံၣ်ဖိယီဖိတဖၣ်အလီၤလီၤ. အဝဲကတီၢ်တၢ်ဒီး အနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ဂျိ
ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဘၣ်ပးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ, ဒီးအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ယုၣ်နီၤအီၤပူၤကူၣ်လိာ်တၢ်တက
လၢအဝဲကလဲထံၣ်လိာ်ကတီၢ်သကိးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲထံၣ်လိာ်အသးဒီးပူၤကူၣ်
လိာ်တၢ်အံၤတန့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးတဖၣ် လၢဆၢလၢကတီၢ်ကစီဒီး
ဘၣ်ဆၢၣ်ကြွးစံသ့ၣ်ညါဝဲလၢအအိၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးထီၣ်တဖၣ်တဖၣ်လီၤ. တယံာ်ဘၣ်န့ၣ်
စးထီၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢအတၢ်နၢလီၤသးအါထီၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဝဲတရံးအီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ကိးမံးဒီးဂ့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လံလၢအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲကြွးစံအသးအုန့ၣ်အခါ, မၤတ့ၢ်ဝဲတၢ်မနုၤ
တဖၣ်လဲၣ်. တၢ်အကသ့ၣ်တဖၣ်လၢကြွးလၢအမၤဝဲသ့ လၢကကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးအတၢ်ထီၣ်ယူ
မၤဘၣ်လိာ်သးဒီး လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ န့ၣ်, မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
ဘၣ်မနုၤအယိတၢ်အကါဒိၣ်လၢကြွးစံကဘၣ်ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်မၤစၢအဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

အါစုအါဘျီ တၢ်ဖးဘၣ်ပျီၣ်ဘၣ်သးမ့ၢ်လၢလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအယိအတၢ်ဆိၣ်သနံး
ပူၤန့ၣ်ဆုၤပူၤဆုၤဟံၣ်ဖိယီဖိအတၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်သ့ဝဲ, ဒီးတုၤဒၣ်လဲၣ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး
လၢဟံၣ်ပူၤယိပူၤန့ၣ်သ့ဝဲလီၤ. တၢ်အကါဒိၣ်နီၢ်မးလၢနကဘၣ်သ့ၣ်ညါမၤနီၣ် သးတၢ်ဆိၣ်
သနံးလၢအမၤအသးလၢ နသးပူၤအံၤ, ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢနမၤန့ၢ်အီၤသ့ဝဲ,
ဒီးဖုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢ နကသကၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်
မဲာ်တၢ်အံၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

သ့ၣ်ညါမၤနီၣ်တၢ်လၢအဆိၣ်သနံးနသးတဖၣ်ဒ်သိး နဖုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်
ဆူၣ်အိၣ်ချတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢနကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်အီၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. သ့ၣ်
နီၣ်ထီၣ်တၢ်ခံမံတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တမံန့ၣ်, တၢ်ဖးဘၣ်ပျီၣ်ဘၣ်ပသး
မ့ၢ်လၢလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအယိန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤညီၣ်နီၤအသးန့ၣ်လီၤ.
တၢ်မၤအသးလၢပူၤအကအါဂၢအသးပူၤစ့ၢ်ကိး, မ့ၢ်တၢ်တမံပီဖိန့ၣ်အသးန့ၣ်
လီၤ. ခံမံတမံန့ၣ်,တၢ်ကဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲနအိဉ်ဒီးလၢနထံနကီၢ်အပူၤ မ့တမ့ၢ်, ထံကီၢ်တဘျီလၢနလဲအိဉ်ကဒုလၢအပူၤအခါ, တၢ်တနီၤလၢနမၤအိၤ ဖဲနအိဉ်ဒီးတၢ်သျှံအုးသးအုးအခါန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ် ဒီးပျၢကလုာ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ် သၢကၢ်ကွၢ်ဆၢဉ်ဗဲာ်ဘၣ်ဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်ပျၢန့ၣ်လၢကျဲလၢအလီၤ ဆီလိာ်သးတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. နကအိဉ်တၢ်လံာ်ဒုၣ်လဲာ်ဒီးနတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒုၣ်နဲ တဖၣ်လၢနကသၢကၢ်ကွၢ်ဆၢဉ်ဗဲာ်အိၤအဂီၢ်, ဒ်အမ့ၢ် -

- ❑ အိဉ်တၢ်အိတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်, မၤနီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, ဒီးမံဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး.
- ❑ ထံာ်လိာ်ရဲလိာ်သးဒီးနတံၤသကိးတဖၣ်မ့တမ့ၢ်, လဲၤဆူပျၢဂ့ၢ်ဝိမ့တမ့ၢ် လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအမူးတဖၣ်.
- ❑ ဟံပနီၣ်တၢ်တိာ်တၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိတဖၣ်လၢနနီၢ်ကစၢ်ဒုၣ်နဲအဂီၢ်.
- ❑ ဆဲးကျိးဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်နကရၢလၢအဟ့ၣ်နၢတၢ်မၤစၢၤသ့တဖၣ်.
- ❑ မၤသးဖံ့နသးဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢနမၤအိၤမုာ်ကတၢ် မ့တမ့ၢ်, တၢ်သျှံဝံာ်သးဆၢလၢ နနၢ်ဟူညီၣ်နီၤအိၤ.
- ❑ ဟံဖျိာ်ထီၣ်နသးဒီးပျၢကရၢတဖၣ်လၢနထံနကီၢ်ဒီး, ကလုာ်ဖျိာ်ကရၢတဖၣ်.

အါဲမဲးကမၤမ့ၢ်ဘၣ်အသးမ့ၢ်လၢ အဝဲဟဲတုၤဖဲအဝဲရကၤဝံၤတယံာ်ဘၣ်န့ၣ် စးထီၣ် တၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဖုးဘၣ်ပျီၢ်ဘၣ်သးမ့ၢ်လၢ လုၢ်လၢ်တၢ်တလီၤပလိာ်သးတဖၣ် အယိန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်နီၣ်သးသယုာ်ဘၣ်က့ၤအဟံာ်ဖိဃီဒီးအတံၤသကိးတဖၣ်, ဒီးတၢ်ခဲလၢာ်ဖျါဘၣ်အိၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အသိးဒီးတၢ်လၢအဝဲတညီၣ်နီၤဒီးအိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မံဝဲတန့ၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ, တၢ်ဘျးအသး ဒီးကိးဆၢကတီၢ်ဒီးန့ၣ်, အသျှံတဖၣ်သးတညီၣ်ဘၣ်. ဈးန့ၣ်ပူၤကွံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, အါဲမဲးကတီၢ် တၢ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤပျၢဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ, ဒီးပျၢဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါအံၤယုန့ၢ်အိၤပျၢကူၣ်လိာ်တၢ်တဂၤလၢ အဝဲကလဲၤကတီၢ်သကိးတၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. အါဲမဲးအသျှံကနိးသးကနိးလၢကဘၣ်တဲတၢ်ဒီးပျၢ လၢအတသ့ၣ်ညါဝဲတဂၤအံၤဘၣ်သးဒီးတၢ်မၤအသးလၢအသးပူၤတဖၣ်, ဘၣ်ဆၢဒီးလၢခံက့ၤန့ၣ် အဝဲတဲသကိးတၢ်ဒီး ပျၢဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအိၤအံၤသ့ဘျးဘျးတၢ်တၢ်ဒီးအတၢ်အိဉ်သး စးထီၣ်ဟဲဂ့ၤထီၣ် က့ၤလီၤ. တၢ်အရူဒိဂ်ဝဲဘၣ်သးအါဲမဲးအတၢ်မၤသကိးလၢ တၢ်အိဉ်သးအံၤအဖိခိဉ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်. တၢ်အဂၤတဖၣ်လၢအါဲမဲးမၤတ့ၢ်ဝဲကြးသ့ ဒ်သိးကမၤစၢၤလီၤက့ၤအသးအဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

တ့တၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်ဘၣ်သးကျဲလၢအကြးအဘၣ်ကတၢ်လၢနကသၢကၢ်ကွၢ်ဆၢဉ် ဗဲာ်ဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

စံးကတီၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤဒီးနသကိးလၢအမၤယုာ်သကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.

မူဒါတၢ်လဲလိာ်လၢဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်
အပူၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ
အဖုးအိၣ်ထီၣ်သးတၢ်ဆီၣ်သနံး
တဖၣ်အကျါ အဒိၣ်က
တၢ်တမံၤ ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဟံၣ်လီၤ
က့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအ
သီ န့ၣ်လီၤ.

မူထူအဖိခါဖိကိၣ်ဆဲးလီၤအမံၤလၢ တၢ်ခၢၣ်သးကိၣ်ဖဲအဟဲတုၤသီအခါန့ၣ်လီၤ.
ဖိကိၣ်သ့ထီၣ်အဲကလံးကိၣ်ချ့ဒိၣ်န့ၢ်ဒီးအမိၢ်လီၤ. ဖိကိၣ် ကလဲၤသကိး
တၢ်ဒီးမူထူ ဖဲအတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်လၢကဘၣ်လဲၤဆူအံၤဆူန့ၣ်အခါ ဒီးမၤစၢၤအိၣ်လၢ
အဲကလံးကိၣ်, ဒီးကကွဲးကိၣ်ထံၣ်န့ၢ်က့ၤလံာ်လၢကိၣ်တဖၣ် လၢမူထူအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
တၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤအဖိခိၣ် နဆိကမိၣ်လၢမူထူအသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်.
ဖိကိၣ်တခါလဲၣ်. တၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤ လဲလိာ်ကိၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး
ကသ့ၤ. ကသ့ဝဲ လၢကျဲၣ်လဲၣ်. လၢတၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤအပူၤ, နဲနကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

မူဒါတၢ်လဲလိာ်သးတဖၣ်လၢဟံၣ်ဖိဃီဖိအပူၤ.

လၢပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲအါဂၤအဂီၢ်, တၢ်လၢအတၢ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်
အဒိၣ်ကတၢ်အကျါတမံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, မူဒါတၢ်လဲလိာ်သးတဖၣ်လၢ
ဟံၣ်ဖိဃီဖိအပူၤန့ၣ်လီၤ. ပာ်သ့ၣ်တဖၣ်, မိၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, သးစၢ်ဒိၣ်
ထီၣ်သီဖိတဖၣ်, ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးသးပုၤမ့ၢ်တုၢ်ပုၤတၢ်တဖၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ်
ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်အိၣ်မူဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ်အပူၤအံၤလဲလိာ်ကိၣ်
အဝဲသ့ၣ်တဂၤဒီးတဂၤ အတၢ်ရဲလိာ်တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ
မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤညီၣ်န့ၢ်အသးတမံၤဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအသီ,
ဘၣ်ဆၣ်ဒီးဖဲအခိၣ်ထံးန့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကီၢ်ခဲတဖၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ပရးဒီး ဟဲဆူကီၢ်အမဲရကၤလုာ်ဒီးအဖိမုၢ်လၢအဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပွဲၤလံာ်တဂၤ, အဝဲဒီး
အဖိဆံးဖိသၢဂၤန့ၣ်လီၤ. ပရးဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢကမၤလိကိၣ်တၢ်ကတိၤ
အဂီၢ်အယိ, တဟးထီၣ်လၢဟံၣ်ပူၤအါလၢကဲၣ်ဆိးဘၣ်. ပရးဒီးအသးအုး
မ့ၢ်လၢအလံာ်ဖိတဖၣ်တအဲၣ်ဒီးကတိၤအကျိၣ်ဒဲၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်, တအဲၣ်ဒီးအိၣ်ဘူးအိၣ်ဒီးဒိ
ကန့ၣ်အတၢ်တဲတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်မူလၢအထံအကီၢ်လၢအဟံၣ်တုၢ်ဝဲလၢ
ခံအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. တဘျီဘျီအဝဲသ့ၣ်မၤဒေၣ်လဲၣ်အသး ရၢၢ်ရၢၢ်စၢ်စၢ်လၢအမိၢ်ပာ်တဖၣ်
အဖိခိၣ်လီၤ. ပရးဒီးလဲၤခိဖျိဘၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်. မူဒါတဖၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်
ဖိဃီဖိအပူၤလဲလိာ်အသးကွၢ်ကွၢ် လၢကျဲၣ်လဲၣ်. နမ့ၢ်ပရးဒီးန့ၣ်, နကမၤဘၣ်
ဖုးတၢ်မနုၤလဲၣ်.

လံာ်တက့ၢ်ဒိလၢအဖီလၢအံၤအပူၤ, တုၤလီၤတၢ်ဂီၤတဖၣ် ဒီးကွဲးလီၤပူၤလၢ အကအိဉ်ဆိးသကိးတပူၤဖီဒီးနးလၢနဟံၣ်ဖီဖီအပူၤ (ဃုာ်ဒီးနကစၢ်ဒုၣ်နဲ) ဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢ်ဖျိဉ်ပူၤအံၤတဖၣ် အမံၤန့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤဟံၣ်အလီၢ်ခံ, ဆိကမိဉ်ထီၣ်ဘၣ်ဃး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အမူအဒါဖဲ ဆၢကတီၢ်လၢအပူၤကွံာ် ဒီး ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ လၢဟံၣ်ဖီဖီအပူၤန့ၣ် တက့ၢ်. ဆိကမိဉ်ကွၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အမူအဒါ လၢဟံၣ်ဖီဖီအပူၤလဲလိာ်ကဒီးအသးကသ့ဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ဖဲ သုဟဲအိဉ်ဆိးလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢ်ဖျိဉ်ပူၤအခါအဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်

ဟံၣ်ဖီဖီတဖၣ်	ပူၤတက့ၢ်စၢ်အမူအဒါဖဲနအိဉ်ဒီးလၢနထံနကီၢ်အခါ.	ပူၤတက့ၢ်စၢ်အမူအဒါဖဲနအိဉ်ဆိးလၢထံကီၢ်တဘျီလၢနလဲအိဉ်ကဒုလၢအပူၤအခါ.	မူဒါဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢ်ဖျိဉ်ပူၤအံၤ လဲလိာ်အသး ကသ့သ့ၣ်လၢကျဲးလဲၣ်.
အဒိ - မိၢ်ဟံ, ဖိမုာ်ဖိခါ, ဒီပုၢ်ဝဲာ်မုာ်ဒီပုၢ်ဝဲာ်ခါ	ပူၤကွီဖိ, ပူၤလၢအလုာ်အိဉ်ဟံၣ်ဖီဖီ, နီနီ, ကွီကွီ	ပူၤတုၤအိဉ်ဖိအိဉ်တၢ်, ပူၤကတီၢ်ကျိာ်ထံတၢ်, ကွီကွီ, နီနီ	ဖိအိဉ်ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ, မၤ-တၤ မၤလိအဲကလံးကျိာ်ဒ်ကျိာ်ခံကျိာ်တကျိာ်အသိး
ယနီၢ်ကစၢ်			

ပုၤအဲၤရကၢဖိတဖၣ်
အိၣ်ဒီးတၢ်နာ်လၢ
မုၢ်ဒီးခါအတၢ်ထဲ
သိးတုၤသိးလိာ်သးအပူၤ,
ဒီးအဲၤသ့ၣ်ဟံၣ်လုာ်ဟံၣ်ပွၤဝဲ တၢ်
သဘူလၢပိာ်မုၢ်ဒီးပိာ်ခါ
တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပိာ်ခါတဖၣ်ဒီးပိာ်မုၢ်တဖၣ်
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ် ပိာ်ခါတဖၣ်ဒီးပိာ်မုၢ်
တဖၣ်စ့ၢ်ကိး, ကအိၣ်ဒီးတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢ
ကထိန်ယူမဘၣ်လိာ်က့အသးဒီး
အမူဒါတဖၣ်ဒ် ပိာ်ခါတဖၣ် ဒီးပိာ်မုၢ်
တဖၣ်အသိး ဖဲအဲၤရကၢကိာ်စၢ်ဖျိာ်
အပူၤအံၤလီၤ. ပုၤအဲၤရကၢဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်နာ်လၢပိာ်မုၢ်ဒီးပိာ်ခါတဖၣ်
အတၢ်တၢ်ပတီၢ်ဒ်သိးတုၤသိးလိာ်သးအပူၤ ဒီးဟံၣ်လုာ်ဟံၣ်ပွၤဝဲတၢ်သဘူ လၢပိာ်ခါအဂီၢ်
ဒီးပိာ်မုၢ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. လၢဟံၣ်ဖိယိဖိအါအုၣ်အပူၤ, ဝါဒီးမၤမၤတၢ်ခဲဂၤလၢာ်
ဒီးနီၤဟံးန့ၣ်သကိးမူဒါလၢ တၢ်ကွၢ်ထွဲအဖိဆံးဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိယိဖိတနီၤအပူၤ, မၤအဘူးလဲလၢအတၢ်မၤန့ၣ် အါဒိၣ်န့ၣ်ဒီးအဝၤလီၤ.
လၢဟံၣ်ဖိယိဖိအဂၤတနီၤအပူၤ,မၤထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤလံာ်ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ဝါတဂၤ ယုတၢ်မၤတဘၣ်
ဒီးဘၣ်. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအပူၤန့ၣ်, တၢ်ကမုၢ်လၢဝဲလၢဝါတဂၤကကွၢ်ထွဲအဖိအလံာ်တဖၣ်
ဖဲအဲၤသ့ၣ်တအိၣ်လၢကွၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤအသးဒ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ,ဘၣ်
သ့ၣ်သ့ၣ် ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲပိာ်ခါတဖၣ် အသးကမၤအသးဒ် အမူဒါလၢအမ့ၢ်ဟံၣ်
ခိၣ်ယိခိၣ်တဂၤလၢအုၣ်ဖိထၢဖိအပူၤန့ၣ် လီၤမၤသဒ့ၣ်ကွၢ်အီၤလံာ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ်
ကိဘၣ်ခဲပိာ်မုၢ်တနီၤ ကတူၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဆိၣ်သနံးဖဲအဘၣ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်
ထီၣ်မူဒါအသိတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဝဲ, တၢ်ဘၣ်မၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့ အါတကွၢ်လၢ ဟံၣ်ဖိ
ယိဖိလိာ်ဘၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်နီၤဟ့ၣ်လိာ်သးလၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢတဂၤဒီးတဂၤ,
အိၣ်ယုာ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်စံးကတိၤသကိးတၢ်ပျီပျီဒီးလၢတၢ်တီတၢ်လိၤအပူၤန့ၣ်,
မၤစၢတၢ်သ့ ဒ်သိး ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒုးအါထီၣ်တၢ်နာ်ဟံၣ်လိာ်သး ဒီးမၤစၢလီၤသးတၢ်ဆိၣ်
သနံးလၢ မၤဒီးဝါခဲဂၤလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဲၤဒၢ်ဒီးအမၤဖၢ်ထံမၤ မၤတၢ်ခဲဂၤလၢာ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖၢ်ထံမၤအတၢ်မၤ
ဟ့ၣ်တၢ်အဘူးအလဲဂ့ၢ်ဒိၣ်, ဒီးဟ့ၣ်အဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်လၢ ဆုၣ်ချုတၢ်အုၣ်ကိးန့ၣ်လီၤ.
ဖဲတၢ်ကိာ်ကတီၢ်န့ၣ်, အဲၤဒၢ်ဘၣ်မၤစၢလီၤအတၢ်မၤဆၢကတီၢ်ဒ်သိး
ကကွၢ်ထွဲအဖိအလံာ်လၢဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်မ့ၢ်အဲၤဒၢ်န့ၣ် နသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်.
နကလဲၤခီဖျိတၢ်အိၣ်သးအံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.နသးမ့ၢ်ဘၣ်တံာ်တၢ်န့ၣ်, နကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်ဆိကမိဉ်တဖဉ်လၢပုၤဘဉ်ကီၤဘဉ်ခဲတဖဉ်အအိဉ်

“တၢ်အံၤမ့ၢ်ယတၢ်တိၣ်တၢ်ကွၢ်စိလၢ
ယကဟဲဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖိဉ်
ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အယိ, ယဟဲတုၤဖဲအံၤန့ၣ်
ယသးခုသပျၢ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ.”

“ယတစံးယဲနီတဘျီလၢ, ဖဲအံၤ
တၢ်ကိးမံၤဒဲးမ့ၢ်တၢ်လၢအလၢအပျဲ, တၢ်ကိးမံၤဒဲး
မ့ၢ်တၢ်အညီအဘျီန့ၣ်ဘဉ်. တမ့ၢ်ဘဉ်. တၢ်အိဉ်
မူအံၤတညီတဘျီထဲန့ၣ်ညါဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ်ဒီး
အစ့ကတၢ်န့ၣ် တၢ်မၤအသးဒ် နတၢ်ဘဉ်
တၢ်ဘၢအိဉ်ကစီဒီးလီၤ. နလဲၤဆူနတၢ်ဖံးတၢ်မၤအလီၢ်သ့
ဒီးနဟဲက့ၤကဒါက့ၤဘဉ်ဘဉ်ဘဉ်ဘၢလီၤ.
မ့ၢ်တၢ် ဆိဉ်ဂ့ၤဖးဒိဉ်တမံၤလီၤ.”

“ဖဲယဆိကမိဉ်ထီဉ်လၢ
တၢ်အိဉ်မူဖဲကီၢ်အမဲရကၤအပူၤအံၤ
ကမၤအသးဒ်လဲဉ်န့ၣ်,
ယအိဉ်ပျဲဒီးတၢ်ဘဉ်ယိဉ်
ဘဉ်ဘီ..... ဘဉ်ဆဉ်ဒီး
ယအိဉ်. ဖဲအံၤယံၣ်ထီဉ်
တစဲးဖိလံ ဒီးယစးထီဉ်မၤဘဉ်
ဘျီးဘဉ်ဒါလိၣ်ယသးဒီးသနူ
ဖဲအံၤတစဲးဘဉ်တစဲးလံ.”

“ဖဲအံၤ, ပမ့ၢ်မၤန့ၣ်တၢ်မၤ
ဒီးပကတိၤကျိၣ်တၢ်ကတိၤ
မ့ၢ်သ့န့ၣ်, တၢ်အိဉ်မူ
ကညီထီဉ်လၢ
ပဂီၢ်ဖးဒိဉ်ညါလီၤ.”

“ပဆိကမိဉ်လၢ တၢ်အိဉ်မူဖဲကီၢ်အမဲရကၤ
အပူၤအံၤကဂ့ၤဒိဉ်တက့ၢ်လီၤ.
ပဆိကမိဉ်လၢတၢ်ကဂ့ၤဒိဉ်ထီဉ်လၢပဂီၢ်
ဒီးတမ့ၢ်ထဲလၢ ပဂီၢ်ဇိဘဉ်,
မ့ၢ်တခီ လၢပဖိပလံၤတဖဉ်အဂီၢ်
စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တုၤခဲအံၤဒု
တၢ်ခဲလၢဘဉ်ဘျီး ဘဉ်ဒါကစီဒီးလီၤ.”

“လၢပထံပကီၢ်န့ၣ်, ပမၤသကိးတၢ်ဒ်ပုၤဒိကရၢ
(ကရၢတဖဉ်) အသိးလီၤ. နကသ့ၣ်ညါလီၤ,
ပအိဉ်သကိးတၢ် ဒိကရၢညါ,
ပမၤသကိးတၢ်ဒိကရၢညါ,
ဒီးပကတိၤစ့ၢ်ကိးတၢ်လၢပကလုာ်န့ၣ်
အကျိၣ်တၢ်ကတိၤဒေဝဲန့ၣ်လီၤ.
ဒီးယသ့ၣ်နီဉ်သးသယုာ်ဘဉ်တၢ်အံၤလီၤ.
ယသးသယုာ်ဘဉ်ယတခါတဖဉ်,ယတံၤသကိး
တဖဉ်လီၤ. လၢယဂီၢ် န့ၣ်, တညီလၢယကအိဉ်
ကဆိးဖဲအမဲရကၤဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ်ဒီး
ဂ့ၤလၢယပုၤဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိး
မ့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်လၢ
ပုၤလိာ်ဘိထီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်သ့ဝဲ ဖဲ
အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဃုၤမၤဘၣ်လိာ်က့ၤအသးဒီး
တၢ်အိၣ်မူလၢလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲး
တၢ်လၢအသီတခါအပူၤ တကတီၢ်ယီဖဲ၊
တၢ်မုၢ်လၢလၢအဝဲသ့ၣ်က
မၤထွဲအလုၢ်လၢ်ထူသန့ဖဲဟံၣ်ပူၤ
ဒီးဖဲအပူၤတၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲသ့ၣ်က့ၤသး
ပုၤတဖၣ်အသးကမၤအသးဒ်
အဘၣ်အိၣ်ဒ်အတၢ်မ့တမ့ၢ်
တၢ်ကသယုၢ်သ
ညိအသးဖဲအဘၣ်လဲၤခိဖျိဝဲတၢ်
ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ်
ဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤလိကိၣ်တၢ်ကတိၤဒီး
လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအသီအ
ခါန့ၣ်လီၤ။

ပုၤသးစၢ်တဖၣ်

တၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအသီ
မ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်လၢပုၤသး
စၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီး
လီၤဆိဒ်တၢ်ပုၤလိာ်ဘိထီၣ် တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်
သ့ဝဲလီၤ။ အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ထီၣ်
ဃုၤမၤဘၣ်လိာ်အသးဒီးတၢ်အိၣ်မူလၢ
လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအသီတခါအပူၤ၊
ဒီးဖဲတကတီၢ်ယီန့ၣ်တၢ်မုၢ်လၢစ့ၢ်ကီးလၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤထွဲလုၢ်လၢ်ထူ
သန့ဒ်အမၤတၢ်ဝဲလၢအဟံၣ်အယီ အပူၤတၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။ ဒီးအဝဲသ့ၣ်
ကဘၣ်မၤတၢ်အံၤ တကတီၢ်ယီဖဲအဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်လဲလိာ်တဖၣ်
ဖဲ အခိယီလၢ လိာ်ဘိအကတီၢ်ဆူဒိၣ်တၢ်ခိၣ်ပုၤထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ။

မ့ၢ်လၢအါတက့ၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်သ့ထီၣ်အဲကလံးကိၣ်ချ့ ဒိၣ်န့ၢ်ဒီး
အမိၢ်အပၢ်တဖၣ်အယီ၊ ပုၤသးစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
ပုၤကမၤအဝဲသ့ၣ် ကတိၤကိၣ်ထံက့ၤတၢ်လၢ အမိၢ်အပၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီး
ကဟံးထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အသီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ အါစုအါဘျီအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်
ဖဲမၤတၢ် ဒီးလဲၤထီၣ်ကိၣ်ဖဲဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ယီအံၤလီၤ။ ဘၣ်
သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ်အသးကမၤအသးဒ်အမၤစၢၤအဖိအလံၤသ့ၣ်တဖၣ်
တသ့ဘၣ်မ့ၢ်လၢအတၢ်န့ၢ်ပၢ်ဘၣ်ယးဒီးအမဲၤကၤကီၢ်စၢၤဖျိၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်
သ့သန့မ့ၢ်တၢ်ထဲဒ်တဆံးတက့ၢ်ဖိဖိအယီန့ၣ်လီၤ။

ကျဲးစးန့ၢ်ပၢ်တၢ်လၢနဖိမုၢ်ဖိခါတဖၣ်ဘၣ်လဲၤခိဖျိဝဲ
ဒ်သိးနမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်။

တၢ်မၤညိန့ၢ်အသးလၢဖိလိာ်ဘိထီၣ်တဖၣ်အသး
ပုၤဒ်အဝဲသ့ၣ်ကတိၤတၢ်ဒီး
မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးသးတၢ်ဆိၣ်သန့
လၢအမၤအသးလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူအပူၤ
အဂီၢ်န့ၣ် တသ့ဘၣ်လီၤ။ ဖဲသးတၢ်ဆိၣ်
သန့တဖၣ်အံၤ ဒိၣ်တလၢကွၢ်အခါလဲၤန့ၣ်၊
တၢ်မၤအသးသ့လၢပုၤသးစၢ်တနီၤ
ကန့ၣ်လီၤမၤဘၣ်ယးဒီးအသးဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်
လၢအမၤဘၣ်ဒိက့ၤအဝဲသ့ၣ် မ့တမ့ၢ်၊
ပုၤဂုၤပုၤဂုၤတဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ။ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကစးထီၣ်ယုၢ်ကိၣ်၊ န့ၣ်
လီၤလၢကရၢ်ကရၢ်တခါခါအပူၤမ့တမ့ၢ်၊ စူးကါကသံၣ်မူဘျီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ ဟ့ၣ်
ဆူၣ်ထီၣ်နဖိနလံၤတဖၣ်အသးဒ်သိး ကကတိၤတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ယးဒီး
တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲတဖၣ် ဒီးတၢ်မၤအသးလၢအသးပူၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်။
ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အသးဒ်သိး ကန့ၣ်လီၤမၤသကိး
တၢ်လၢကိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်၊ တၢ်လိာ်ခိၣ်လိာ်က့ၤ၊ ပုၤတ
တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဖဲ၊ အဝဲသ့ၣ်စူးကါတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးပုၤလၢအသးန့ၣ်လၢ
ထဲသိးဒီးအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ။ တၢ်အံၤကမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်ဒ်သိး ကသ့ထီၣ်
ဃုၤမၤဘၣ်လိာ်အသးဒီးအတၢ်အိၣ်ဝဲတရံးအသီအံၤ ဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ဘားလားရးအဖိခွါ ဘံမ် မလိတံာ်လၢ တီထီကျိန့ၣ်လီၤ. ဘံမ်အိဉ်ဒီးအသကိးတဖၣ်ဒီးအဝဲမလိာ်ဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤလီၤ. အဝဲအိဉ်ဖျါဒီးအိဉ်ဒီးတံာ်သ့ၣ်ဖံးညိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, တနံးန့ၣ်ဘားလားရးအသကိး ခိလ့လၢအမ့ၢ်ပုၤအဝဲရကၢဖိဟံၣ်ဘုးယိတံာ်ဒီးအိဉ်တံာ်ဘားလားရးလၢ, အထံၣ်ဘံမ်အိဉ်သကိးတပူၤယိဒီးသးစၢ်ဖိတဖၣ်လၢ အညိန့ၢ်မၤတၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိလ့ ဟ့ၣ်က့ၣ်ဘားလားရးလၢ အကကတၢ်တၢ်ဒီးဘံမ် တချုးလၢ တံာ်ကိအိဉ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးလၢအဂီၢ် ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိဉ်ဘၣ်လၢဘားလားရးအလီၢ်န့ၣ်နကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်နဖိတဖၣ်အသးဒ်သိးကကတၢ်တၢ်ဒီးန့ၣ်တက့ၢ်. နကနံၢ်ဟံၣ်အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၤဒိဉ်ထီၣ်လီၤ.

ပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်

တံာ်လဲလိာ်လၢမုၢ်ဒီးတံာ်ဖိးတံာ်မၤတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတံာ်ကိတံာ်ခဲလၢ ပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အသးကမၤအသးဒ်, အတီပတီၢ်လၢ န့ၣ်ဖိထၢဖိ ဒီးပုၤတဝါအပုၤဒ်အမ့ၢ် တံာ်အိဉ်ထံးခိဉ်ဘိလၢ တံာ်က့ၣ်ဘၣ်က့ၣ်သ့ ဒီးတံာ်လဲၤခိဖျိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤမၢ်သဒ်က့ၣ်အိဉ်န့ၣ်လီၤ. တံာ်ကိတံာ်ခဲလၢ အဝဲသ့ၣ်ကမၤလိကျိာ်အသိတကျိာ် ဒီးလုၢ်လၢတံာ်ဆဲးတံာ်လၢအသိတမံၤ, ယုာ်ဒီးအနီၢ်ခိတံာ်လဲလိာ်သးတဖၣ်ဆုၢ်အဝဲသ့ၣ်ဆုၢ်သးအတံာ်ကလၢဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တံာ်ပာ်တုာ်ဒ်အိဉ်ထဲအတံာ်ဒ်ဝဲ ဒီးကလၢဘၣ်တံာ်သယုာ်သညိန့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်ကထံၣ်ဘၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်တအိဉ်လၢလၢလီၢ်လၢတီၢ်ပတီၢ်ဖိ အဘၣ်တံာ်ယုးယိဉ်ပးကဲအိဉ်လၢပုၤအဖုအကရၢသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤလၢဘၣ်. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်က့ၢ်ဆၢၣ်မံာ်ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်ကျိၤဝဲကျိာ်တံာ်တၢ်အိဉ်တဖၣ်န့ၣ်ကသ့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲတနီၤလၢ အသးပုၤထီၣ်လဲ ဒီးမ့ၢ်လၢလၢကအိဉ်ဘုးအိဉ်သၢက့ၤလၢတံာ်မၤဒီး ဒီးန့ၢ်ဘၣ်သးပုၤဆၢကတီၢ်ပဒိဉ်တံာ်မၤစၢၤ, ဒီးလီၤဆိဒ်တံာ် ပုၤသးပုၤတဖၣ်လၢအသးန့ၣ်လၢတပူၤထီၣ်ဒီး ၆၅ နံၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ကထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်မၤဒီးတံာ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲလၢအသးအိဉ်လဲ ၆၅ နံၣ်ဘၣ်တဖၣ်ကထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအဝဲရကၢကိၢ်စၢ်ဖျိအပဒိဉ်တံာ်မၤစၢၤလၢ ပုၤသးပုၤ ဒီးအိဉ်ဘုးက့ၤလၢတံာ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, တမ့ၢ်တံာ်လၢ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်လၢကျိာ်စိဝဲန့ၣ်ဘၣ်, တံာ်မၤစၢၤလၢ ပုၤဖိးမၤတသ့တကဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, တကၢ်ဘၢယုာ်စ့ၢ်ကိးကသံၣ်ကသိတံာ်လၢဘၣ်လၢစ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်. ဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤအိဉ်အမၤတုာ်ဝဲလၢအထံအကိၢ်ဒ်ဝဲအပူၤန့ၣ်တသ့လၢဘၣ်.

အလၢစိအသးအိဉ် ၆၁နံၣ် ဒီးအိဉ်ဘုးလၢတံာ်မၤတဘျုးန့ၣ်လဲအဝဲဟံၣ်ဖိဉ်က့ၤအသးဒီးအဖိဒိဉ်တံာ်ခိဉ်ပုၤလဲတဖၣ်ဖဲအဝဲရကၢကိၢ်စၢ်ဖျိပူၤန့ၣ်လီၤ. အလၢစိသ့ၣ်ညါဝဲလၢအဖိခွါအဟံၣ်ဖိယိဖိတအိဉ်ဒီးကျိာ်စ့ၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အစ့အိဉ်လၢဒ်လၢ ကဟ့ၣ်အတံာ်လၢကိဘၣ်လၢစ့ၢ်အပူၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အလၢစိကမၤကမၢ်မးလၢ အဝဲဒီးန့ၢ်ဘၣ် ပဒိဉ်တံာ်မၤစၢၤတသ့အပီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပဒိဉ်တသ့ၣ်ညါလၢ အဝဲအိဉ်ဘုးလၢတံာ်ဖိးတံာ်မၤအပူၤလဲန့ၣ်ခဲဉ်. နမ့ၢ်အလၢစိန့ၣ်, နသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်. နကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

တံာ်လၢ အတၢ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢအံၤ ဒုးအိဉ်ထီၣ်တံာ်သးဆံး တံာ်သ့ၣ်ဟးဂီၤသးဟးဂီၤဒီး သးခိဉ်န့ၣ်တံာ်အိဉ်ဆူၣ်အိဉ်ချ့တံာ်ကိတဖၣ်သ့ၣ်လၢ ပုၤသးပုၤမ့ၢ်တုာ်ပုၤတီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်ဒ်သိး ကန့ၣ်လီၤမၤသကိးတံာ်လၢတံာ်ဟူးတံာ်ဂဲၤတဖၣ် ဒီးမၤဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီးပုၤဂုၤပုၤဂတဖၣ်, အဒိန့ၣ်, ခိဖျိတံာ်လဲထီၣ်အကလံးကျိာ်တံာ်မၤလိဒ်သိး, အသးကမၤအသးဒ်အဝဲသ့ၣ်ဟူးဂဲၤဒီးမၤသကိးယုာ်တံာ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲလၢအသးပုၤတံာ်လဲအါဂၤအိဉ်မ့ၢ်တံာ်အိဉ်မုၤလၢအပူၤဒီးတံာ်သ့ၣ်ဖံးညိဖဲအဝဲရကၢကိၢ်စၢ်ဖျိအပူၤအံၤခိဖျိ အမၤအါထီၣ်အတံာ်အသကိးတဖၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိဉ်မၤသကိးယုာ်ဒီးဒ်တံာ်လၢအန့ၣ်ဖိထၢဖိဒီး ပုၤတဝါအတံာ်ဟူးတံာ်ဂဲၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

န့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, နပုၤဟံၣ်ဖိယီဖိတဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ
မ့ၢ်ကလၢၢ်ဘၣ်လၢအသးပူၤဒ်
အသကၢ်က့ၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးသး
တၢ်ဆီၣ်သနံးမ့ၢ်
လၢတၢ်အိၣ်မူအသီဖဲအမဲရကၤ
ကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤတသ့
လၢဘၣ်တဘျီလၢ်လၢ်န့ၣ်,
ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်မၤစၢတဘျီယီတက့ၢ်.

က့ၢ်ကဒါက့ၤလိာ်တက့ၢ်ဒိလၢ အဘၣ်ယးဟံၣ်
ဖိယီဖိတဖၣ်အဂ့ၢ်ဖဲကဘျံးပၤ ၁၃၅ တက့ၢ်. တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကတိၤ
သကိးအိၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်, မ့ၢ်န့ၢ်ပျီထီၣ်တၢ်အဂၤတမံၤမ့ၢ်တမ့ၢ်,
တၢ်လိၤဆီလိာ်သးအဂၤတခါခါဘၣ်ယးဒီးမူဒါတၢ်လဲလိာ်သးတဖၣ်
လၢန့ၤ မ့ၢ်တမ့ၢ်နပုၤဟံၣ်ဖိယီဖိတနီၤ ကဘၣ်က့ၢ်ဆၢၣ်မဲာ်အိၣ်သ့ၣ်ဖဲ
အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤ ကသ့ဒါ. က့ၢ်ကဒါက့ၤလိာ်တက့ၢ်ဒိ
ဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိးတက့ၢ်.

တၢ်ဟံၣ်လိၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်က့ၤ တဆီဘၣ်
တဆီအပူၤ, နဟံၣ်ဖိယီဖိတဖၣ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢလိာ်
အသးကဒဲကဒဲ ကသ့ဝဲလၢကျဲးလဲၣ်.

ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်မၤစၢ

န့ၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ် နပုၤဟံၣ်ဖိယီဖိတဂၤ မ့ၢ်ကလၢၢ်ဘၣ်
လၢအသးပူၤလၢ အသကၢ်က့ၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး
သးတၢ်ဆီၣ်သနံးမ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်မူအသီလၢ
အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤ တသ့တန့ၢ်လၢဘၣ်
တဘျီလၢ်လၢ်န့ၣ်, ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်မၤစၢတဘျီ
ယီတက့ၢ်. ကတိၤသကိးဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်
မ့ၢ်လၢ ဟံၣ်ဖိယီဖိအမူဒါအသီတဖၣ်အယီန့ၣ်ဖဲ
တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါန့ၢ်ဟံၣ်ဆီဘၣ်ယးဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ကျိတၢ်မၤလိတီၤပူၤ,
ဒီးကတိၤသကိးအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဂ့ၢ်ပူၤရဲၣ်က့ၤတၢ်ဖဲ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤန့ၣ်
တက့ၢ်. နတၢ်ဟံၣ်လိၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါစး တၢ်ကရၢကရီ ယုန့ၢ်န့ၢ်
တၢ်မၤစၢလီၢ်ကျဲတဖၣ်လၢ ကမၤစၢန့ၢ်ဒ်သိး နကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့တၢ်
ဘၣ်လၢ နကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤတၢ်အိၣ်အသးတဖၣ်လၢဟံၣ်ပူၤယီပူၤ လၢ
အကဲထီၣ်သးတၢ်ဆီၣ်သနံးလၢနဂီၢ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢ ဖဲနအိၣ်ဒီးတၢ်သးသဘံၣ်ဘုၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်သးဘၣ်
တံာ်တၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, နကဘၣ်ယုတၢ်မၤစၢလၢကျဲ
ဒ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ယုာ်ဒီးနတံာ်သကိးလၢအမၤသကိးတၢ်ဒီး
န့ၢ်လၢတၢ်မၤလိတီၤပူၤတဂၤန့ၣ်, ဟံၣ်မၤနသးဒ် နဟံၣ်ပျီထီၣ်တၢ်အိၣ်
လၢနသးပူၤတဖၣ် ဒီးယုအိၣ်လၢတၢ်မၤစၢတက့ၢ်.

- ပုၤနီၣ်ဂံၢ် ၁ - နၤစၢ, တနံၤအံၤနအိၣ်မၤအသးဒ်လဲၣ်.
- ပုၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ - တနံၤအံၤ ယအိၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်.
- ပုၤနီၣ်ဂံၢ် ၁ - နအိၣ်တမ့ၢ်ဒ်လဲၣ်.
- ပုၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ - ယသးဘၣ်ဖျိၣ်လီၤ.
- ပုၤနီၣ်ဂံၢ် ၁ - ယနၢ်ဟူတၢ်န့ၣ်အယီယသးတမ့ၢ်ဘၣ်.
တၢ်မနုၤမၤတမ့ၢ်နသးလဲၣ်.
- ပုၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ - ယသးသယုာ်ယဟံၣ်ဖိယီဖိလီၤ.

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢနကဟံၣ်ပျီထီၣ်တၢ်အိၣ်လၢနသးပူၤ
တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, က့ၢ်ဖဲ - တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိ (ဂ)
မဲာ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဟံၣ်ပျီထီၣ် သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, ကဘျံးပၤ ၂၂၆
လၢတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲတနီၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

မကတၢ်က့အဆာဒိဉ်*

ဃုထာတၢ်စံးဆါအကြးအဘၣ်ကတၢ်လၢတၢ်သံက့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအဂီၢ်
ခိဖျိနမၤနီၣ်တၢ်ဃုထာလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဒိတခါ-

က့ၢ်မနုၤတက့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူၤအံၤလဲၣ်.

- (က) တရူးက့ၢ်
- (ခ) အဲကလံးက့ၢ်
- (ဂ) က့ၢ်မနံၣ်က့ၢ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်ပူၤအံၤကတိၤအဲကလံးက့ၢ်အယီၤတၢ်စံးဆါလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,
(ခ) အဲကလံးက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

- (၁) တၢ်ထီၣ်ဃုမၤဘၣ်လိာ်က့ၢ်နသးလၢလၢပျဲၤဒီးနပုၤတတၢ်အသီအံၤကယံာ် ၂ န့ၣ်တုၤလၢ
ယံာ်န့ၣ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.
 - (က) မ့ၢ်.
 - (ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.
- (၂) က့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအကျါ, ဖဲလဲၣ်တဖၣ်မ့ၢ်က့ၢ်လၢနကသၢကံၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးသးတၢ်ဆီၣ်
သနံး ဒီး လုာ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
 - (က) နီၤအိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတံၤသကိးတဖၣ်.
 - (ခ) လဲၤထီၣ်တၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ.
 - (ဂ) ဒိကနၣ်တၢ်ဒုတၢ်အူၤ,တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆါလၢအမ့ၢ်ဘၣ်နၤတဖၣ်.
 - (ဃ) ကးတံာ်နခံလၢနမံးပုၤသၢသီ.
 - (င) တၢ်ဃုထာ (က)(ခ)ဒီးမ့ၢ်(ဂ)ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အက့ၢ်လၢတၢ်ကသၢကံၢ်
ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးသးတၢ်ဆီၣ်သနံးဒီးလုာ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- (၃) တၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သး အိၣ်ဒီးသးလၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ခဲလၢာ်ပျီၢ်ဖျါဖျါဒီးလၢတၢ်တီတၢ်လီၤ
အပူၤလၢဟံၣ် ဖိဃီဖိတဖၣ်အဘၣ်စၢန့ၣ်, ကမၤစၢမၤညီထီၣ်တၢ်ထီၣ်ဃုမၤလီၤပလိာ်က့ၢ်သး
အတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်က့ၢ်လၢ နဂီၢ်လီၤ.
 - (က) မ့ၢ်.
 - (ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

* တၢ်စံးဆါအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျိဉ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၢ် က အပူၤ ဖဲကဘျံးဃ ၂၂၁ န့ၣ်လီၤ.

- (၄) နမ့ၢ်လဲၤဒီဖျိဘၣ်လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်မၤဖုးမၤပျီၢ်န့ၣ်, တၢ်ကမၤအသးလၢနသးပူၤဖဲလဲၣ်.
 - (က) သုၣ်ဒိၣ်သးဖျိး မ့တမ့ၢ် သုၣ်အုန့သးအုန့.
 - (ခ) သးဘၣ်ဖျိၣ်, သးတမ့ၢ်ဘၣ်.
 - (ဂ) သုၣ်ဖျံးသးညီ.
 - (ဃ) တဆဲၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်အိၣ်နီတမံ.
 - (င) တၢ်ယုထၢ(က), (ခ) ဒီးမ့တမ့ၢ် (ဃ).

- (၅) မတၢ်တဖၣ်,ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကလဲၤဒီဖျိဘၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိမူၤဒါတၢ်လဲလိာ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ် အပူၤအံၤလဲၣ်.
 - (က) ပိာ်ခွါဒီးပိာ်မုၢ်တဖၣ်.
 - (ခ) မုၢ်လိာ်ဘိခွါလိာ်ဘိဖိတဖၣ်.
 - (ဂ) ပှၤသုၣ်က့ၤသးပှၤတဖၣ်.
 - (ဃ) တၢ်လၢအဖီခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်.

အဆာဒိဉ်တဆံတာ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒီး မူဒါတဖၣ် ဒ်အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အထံကီၢ်သဲစး တၢ်သိဉ်တၢ်သီဟ်ပနီဉ်ဝဲအသိး

သဲစးတၢ်သိဉ်တၢ်သီဟ်ပနီဉ်ဝဲအသိးအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူအံၤ
အတၢ်တီၢ်မ့ၢ်ဝဲဒ်သိးကကဟုကယၢ်ပုၤခဲလၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်,
ဒီးနကြးအိဉ်ဒီး ကံခိဉ်ထံးတၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်ဘၣ်ယးနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးမူဒါ
ဖိးသဲစးတဖၣ်န့ဉ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတီၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီး

- » နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒီး နမူဒါတဖၣ်
- » အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အသဲစးတၢ်သိဉ်တၢ်သီဟ်ပနီဉ်ဝဲအသိးလၢနကြးဟ်သ့ဉ်
ဟ်သးတဖၣ်
- » နတီၤပတီၢ်ဖိးသဲစးတဖၣ်ဒီး တၢ်ကဲထီဉ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဂၤ

အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အသဲစးတၢ်သိဉ်တၢ်သီဟ်ပနီဉ်ဝဲအသိးန့ဉ်တၢ်
တီၢ်ဟ်လၢ ကကဟုကယၢ်အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အထံဖိ
ကီၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်န့ဉ်လီၤ.

 အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိန်တဖၣ်

အဲကလံးအတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒီး မူဒါတဖၣ်ဒ်လၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အသဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖီလၢ်အသိးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအရၣ် တဖၣ်အံၤ, နမ့ၢ်မလိအီၤဒီး, ကကဲထီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖးတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤလၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်. ကွဲးထီၣ်ခိအီၤလၢနကျိၣ်ဒ်နဲတက့ၢ်. တုၤလီၤတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီမ့တမ့ၢ်, စူးကါအီၤလၢလံာ်ပွဲၤကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်တၢ်မပာ်န့ၢ်န့ၣ်လဲၤ.

ကညီကျိၣ်	အဲကလံးကျိၣ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢ လံာ်ပွဲၤကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
ကျိၣ်ဘျီၣ်	court	
	judge	
	jury	
	law	
	law office	
	lawyer or attorney	
	legal clinic	
	responsibilities	
	rights	
	U.S. Constitution	

ဒ်ပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတကၤအသိး,
နအိၣ်ဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ခွဲး
တၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒ်သိးဒ်ဒီးပှၤကိးဂၤဒဲး
လၢအအိၣ်ဆိးလၢ
အမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အပူၤအံၤ,
နမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃး
တၢ်သိၣ်တၢ်သီတခါလၢနမၤ
ကမၣ်ဘၣ်အိၤဒ်လဲၣ်, တၢ်
စံၣ်ညီၣ်နၤသ့
မ့ၢ်လၢနမၤကမၣ်ဘၣ်အိၤအယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနအိၣ်လၢနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်ကီၢ်တဘျီလၢနလဲၤ
အိၣ်ကဒုလၢအပူၤအခါနအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်
စံးကတိၤသကိးတၢ်ဒီးပှၤမၤသကိးတၢ်ဒီးနၤလၢတီၤပှၤ
ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒီးမူဒါတဖၣ်အံၤတနီၤအဂ့ၢ်န့ၣ်
တက့ၢ်.

နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်

ဒ်ပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတကၤအသိး နအိၣ်ဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
တမံၤယိၣ်ဒ်သိးဒ်ဒီး ပှၤဂုၤပှၤဂၤကိးဂၤဒဲးလၢအအိၣ်ဆိးလၢအမဲရကၤ
ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အပူၤအံၤလီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ယုၣ်ဝဲဒီးတၢ်သဘျီ လၢ
တၢ်စံးတၢ်ကတိၤ, တၢ်သဘျီ လၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘါ, ဒီးတၢ်သဘျီ လၢ
တၢ်စူးရိအိၣ်ဖျိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤအိၣ်ဆိးဖိးသဲစးကိးဂၤဒဲးလၢ
အမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပူၤ, ယုၣ်ဒီး ပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး,
အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တမံၤယိၣ်ဖဲအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤ, ဟံၣ်ယိၣ်လီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိး, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးပဒိၣ်တၢ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဟုကယၢ်ထီဒါ တၢ်ကွၢ်တလီၤ.

အမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အသဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတြီဝဲ
တၢ်ကွၢ်တလီၤမ့ၢ်လၢကလုာ်အယိၣ်, တၢ်ဘျီတၢ်ဘါအယိၣ်,ကလုာ်
န့ၣ်ဂ့ၢ်ကျိၤထံးခံ အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ကွၢ်တလီၤနမ့တမ့ၢ်,
နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်သမၤအိၤမ့ၢ်လၢနတၢ်အိၣ်ဖျါ မ့တမ့ၢ်,
နကျိၣ်တၢ်ကတိၤအယိၣ်န့ၣ်, နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢနကယုထံၣ်
န့ၣ်တၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီဒ်သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအသိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖန့ထံ့အိဉ်ကတံာ်ကတီလံအသးလကသးအသးဆုဟံဉ်ဖွဲဒီးလဲလက အဒိဉ်ထီဉ်တဖျဉ်, ဒီး ကတီတံာ်ဒီးဟံဉ်ကစါဖဲတံာ်သ့ဉ်ထီဉ် အိဉ်ဘူးဖဲန့ဉ်တဖျဉ် ဘဉ်ယးဒီး တံာ်ဒီးလဲအိဉ်ဒီးဖဲန့ဉ်အဂီၢ်လီၤ. ဟံဉ်ကစါစံးဘဉ်ဖန့ထံ့လကအဲအိဉ်ဖဲန့ဉ်တသ့ဘဉ်မ့ၢ်လက, အဲတဒီးလဲလီၤဟံဉ်လကပုၤဘဉ်ကီဘဉ် ခဲတဖဉ်ဘဉ်. ဖန့ထံ့သံ့ကွါအီၤလကဘဉ်မနုၤအယီလဲဉ်, ဒီးဟံဉ်ကစါစံးဆာဲလက, အပူၤကွံာ်စ့ၤန့ဉ် အခါ အဲအတံာ်ဂ့ၢ်ကီအိဉ်ဒီးပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဟံဉ်ဖဲယီဖိတဖျဉ်န့ဉ်လီၤ. တံာ်ကွါတလီၤတံာ်ဒီးအံၤ အိဉ်ထီဉ်လကမနုၤအယီလဲဉ်. ဖန့ထံ့မ့ၢ်မနုၤသ့လဲဉ်.

မ့တမ့ၢ်လကတံာ်အုဉ်အသးအိဉ်လံလကနတံာ်ကမဉ်အိဉ်န့ဉ်, တံာ်တစံးလကနတံာ်ကမဉ် အိဉ်ဘဉ်.

တံာ်မ့ၢ်ဟံဉ်တံာ်ကမဉ်လကလီၤလက နမၤကမဉ်ဘဉ်ထံကီၢ်တံာ်သိဉ်တံာ်သီ ဖဲအဲရကကီၢ်စါဖျိဉ် အပူၤန့ဉ်, တံာ်ဟံဉ်ဒုးနုၤပုၤလကအတံာ်ကမဉ်တအိဉ်ဘဉ်တကအသးတုၤလကတံာ်အုဉ်အသးအိဉ် လံလကနမၤကမဉ်ဘဉ်တံာ်န့ဉ်လီၤ. နအိဉ်ဒီးတံာ်ခွဲးတံာ်ယာ်လကနအိဉ်ဒီးပီၢ်ရီတကလကအကကဲထီဉ် ခဉ်စးလကနဂီၢ်လကကီၢ်ဘျီဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ. ကျိဉ်စ့တံာ်ကီတံာ်ခဲမ့ၢ်အိဉ်လကနအိဉ်ဒီးန့ၢ်ဘဉ်ပီၢ်ရီတကအဂီၢ်န့ဉ်, ကီၢ်ဘျီဉ်ကဟ့ဉ်တံာ်အပူၤလကပီၢ်ရီတကကတံာ်တံာ်လကနခဉ်စးန့ဉ်လီၤ.

ဆိကမိဉ်ကွါဘဉ်ယးတံာ်ခွဲးတံာ်ယာ်တဖဉ်ဒီးမုဒါတဖဉ်ဖဲအဲရကကီၢ်စါဖျိဉ်ပူၤအံၤ, ဒီး ဖဲနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်, ကီၢ်လကနလဲအိဉ်ကဒုလကအပူၤတဘျီဉ်အပူၤန့ဉ်တက့ၢ်.

- တံာ်ခွဲးတံာ်ယာ်တဖဉ်ဖဲအဲရကကီၢ်စါဖျိဉ်ဒီးဖဲနထံနကီၢ်န့ဉ်ဒ်သးလိာ်အသးလကကျဲးလဲဉ်.
- အဲသ့ဉ်လီၤဆီလိာ်အသးလကကျဲးလဲဉ်.
- မုဒါတဖဉ်လီၤကလိာ်အသးလကကျဲးလဲဉ်.
- မုဒါတဖဉ်လီၤဆီလိာ်အသးလကကျဲးလဲဉ်.

စံးကတီၤသကိး ဘဉ်ယးဒီးတံာ်လကအလီၤကလိာ်အသးတဖဉ် ဒီးတံာ်လက အလီၤဆီလိာ်သးတဖဉ်အံၤအဂ့ၢ်န့ဉ်ဒီးနသကိးလကအမၤသကိးတံာ်ဒီးနတက့ၢ်.

နမုဒါနဒါတဖဉ်

ဖဲအဲရကကီၢ်စါဖျိဉ်အပူၤအံၤ, နမ့ၢ်မၤကမဉ်ဘဉ်တံာ်သိဉ်တံာ်သီန့ဉ်, နမ့ၢ်တနံၤဟံဉ်ဘဉ်ယး တံာ်သိဉ်တံာ်သီလကနမၤကမဉ်ဘဉ်အီၤအံၤဒုးလဲဉ်, နဘဉ်တံာ်စံဉ်ညီဉ်သ့ဝဲလီၤ. တံာ်စံဉ်ညီဉ်လက တံာ်ကမဉ်တနီၤအဂီၢ်န့ဉ်, ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကမ့ၢ်ဝဲ,တံာ်ဆုၤကဒါက့ၤဆုအထံကီၢ်ဒုးဝဲ (deportation) န့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်လကတံာ်အံၤအယီ, တံာ်အကါဒိဉ်နီၢ်မးလကနကဘဉ်မလိနံၤဟံဉ်နသး, ဒီး ဒီးကနတံာ်သိဉ်တံာ်သီန့ဉ်လီၤ.

အဲရကကီၢ်စါဖျိဉ်ပူၤအံၤ, သဲစးတံာ်သိဉ်တံာ်သီအိဉ်ဝဲသကလုာ်န့ဉ်လီၤ.

ကီၢ်စါဖျိဉ်သဲစးတံာ်သိဉ်တံာ်သီတဖဉ် ဒ်အမ့ၢ်သဲစးတံာ်သိဉ်တံာ်သီတဖဉ်လကအထီဒါတံာ်မၤကကသံဉ် မူၤဘျိး, ဒီးမ့ၢ်တံာ်လကအဘဉ်ထွဲဒီးပုၤကိးဂးဒီးလကအအိဉ်ဆိးလကအဲရကကီၢ်စါဖျိဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ.

ကီၢ်စံဉ်သဲစးတံာ်သိဉ်တံာ်သီတဖဉ် လီၤဆီလိာ်အသးလကကီၢ်စံဉ်တဘျီဉ်ဒီးတဘျီဉ်လီၤ. အဒိ-လကကီၢ်စံဉ် တနီၤန့ဉ်နမၤန့ၢ်တံာ်နီဉ်သိလုဉ်အလံာ်တံာ်ပျဲသ့ဖဲနသးနံဉ်လါအိဉ်ဝဲန့ဉ်, ဘဉ်ဆဉ်ဒီးလကကီၢ်စံဉ်အက တဖဉ်န့ဉ်နသးနံဉ်လါကဘဉ်အိဉ် ဝဲနံဉ်လါနမၤန့ၢ်တံာ်နီဉ်သိလုဉ်လံာ်တံာ်ပျဲကသ့အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

လီၢ်ကတီၤပူၤသဲစးတံာ်ဘျီတဖဉ် သဲစးတံာ်ဘျီတဖဉ်အံၤဘဉ်ယးလီၤဆီဒုးတံာ်ဒီး ဝုၢ်, မ့တမ့ၢ်ဝုၢ်ဆဉ် တဖျဉ်ဖျဉ်န့ဉ်လီၤ.

ပျၢအိၣ်ဖဲအဲဉ်ရကၢ
ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူတဖၣ်
အသးနံၣ်လါမ့ၢ်တပျၢထီၣ်ဒီး
၂၁ နံၣ်ဘၣ်န့ၣ်, အိသံးမ့ၢ်ဂု
ပျၢသံးမ့ၢ်ဂုတသ့ဘၣ်.

တၢ်ဟံၣ်တၢ်ဒုၣ်ထဲဖိသၣ်တဖၣ်,
တအိၣ်ဒီးပျၢဒိၣ်တၢ်ခိၣ်ပျၢ
အတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဘၣ်န့ၣ်,
မ့ၢ်တၢ်လၢအတဖိး
သဲစးဘၣ်လီၤ.

အလီၢ်အိၣ်လၢနကဘၣ်န့ၣ်ဟံၣ်အဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အသဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်မ့ၢ်လၢ,
အဝဲသ့ၣ်အါမံၤန့ၣ်လီၤဆီလိာ်အသးဒီး သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်လၢနထံနကီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်လၢအဖိလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်တနီၤလၢနကြးသ့ၣ်ညါ
ဘၣ်ယးဒီးအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတနီၤန့ၣ်လီၤ.

သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤ ဘၣ်ယးဒီး-	တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂ့ၢ်.	လၢနထံနကီၢ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်လၢနလဲအိၣ်ကဒုလၢ အပူတဘၣ်န့ၣ်, သဲစး တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအဖိသး လိာ်သးဒီးတၢ်အံၤအိၣ်ခါ.
 ကသံၣ်မုၢ်ဘိးလၢအတဖိး သဲစးတဖၣ်	<p>တၢ်ပျၢ, တၢ်ဆါ မ့တမ့ၢ်, တၢ်စူးကါကသံၣ်မုၢ်ဘိး တနီၤဒ်အမ့ၢ်ပံၤဝါ, ခိၣ်ခုပံၤတကလၢၣ်စ့ၢ်ကိးတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မလၢအတဖိးသဲစးဘၣ်လီၤ. နမ့ၢ်လၢသ့ၣ်ခါပတၢ် သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကဟ့ၣ် နတၢ်ကမၣ်လၢတၢ်ဆျာက့ၤန့ၣ်ဆူထံနကီၢ်န့ၣ်လီၤ.</p>	
 တၢ်အိမိာ်	<p>ဖဲတၢ်လီၢ်တနီၤန့ၣ်, တၢ်အိမိာ်လၢကမ့ၢ်တၢ်လီၢ် တၢ်ကျဲတနီၤဒ်အမ့ၢ်, တၢ်ဒုးနံၣ်အလီၢ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်, တၢ်မလီၢ်ဝဲဒးတဖၣ်ဒီးလၢတၢ်အိၣ်ကျးတဖၣ်အပူန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအတဖိးသဲစးဘၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိမိာ်န့ၣ်, သံကွၢ် နတၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါၣ်စးက ရၢဘၣ်ယးဒီးသဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဖဲနအိၣ် တၢ်လီၢ်ကဝီၤပူအဂ့ၢ်တက့ၢ်.</p>	
 သံးဇိၤကံၤဇိၤ	<p>ပျၢအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်အဲဉ်ရကၢပူတဖၣ်န့ၣ်အသး မ့ၢ်တပျၢထီၣ်၂၁ နံၣ်ဘၣ်ဒီး, အိသံးတသ့ဘၣ်, ပျၢသံးတသ့ဘၣ်. ဖဲတၢ်လီၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်, တၢ်အိတၢ်ထံတၢ်နီၤလၢသံးအိၣ်ကျဲၣ်ကျဲၣ်ယုာ်သးန့ၣ် လၢကျဲမ့ၢ်ခိၣ်မ့တမ့ၢ်, လၢတၢ်ပျီပူမ့ၢ်တၢ်လၢ အတဖိး သဲစးဘၣ်, ဒီးတၢ်အိအိၤသ့ထဲဒ်လၢတၢ်လီၢ်တနီၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဆါသံးအိသံးအလီၢ် မ့တမ့ၢ်, တၢ်အိၣ် တၢ်အိကျးတဖၣ်န့ၣ်လီၤဒ်န့ၣ်အသိးတၢ်နီၣ်သိလ့ၣ် ဖဲနအိသံးမူအခါအယီ, တၢ်ဟံးကွၢ်နတၢ်နီၣ်သိ လ့ၣ်အလံာ်တၢ်ပျဲ သ့ဝဲ မ့တမ့ၢ်, နလီၤဘၣ်လၢ ယီာ်ပူသ့ဝဲလီၤ.</p>	
 တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်	<p>နမ့ၢ်တအိၣ်ဒီးအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ် လံာ်တၢ်ပျဲဘၣ်ဆၣ်ဒီး နနီၣ်သိလ့ၣ် မ့တမ့ၢ်, နနီၣ် သိလ့ၣ်ဖဲနအိသံးမူအခါန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအတဖိး သဲစးဘၣ်လီၤဒ်န့ၣ်အသိး, ကီၢ်စၢဖျိၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ နကဘၣ်စူးကါ လီၢ်ဆုၣ်နီၤအ ယီာ်တကိးဖဲနအိၣ်လၢသိလ့ၣ်ပူန့ၣ်လီၤ. အလီၢ်အိၣ် လၢမိာ်ပာ်တဖၣ်ကဘၣ်စူးကါလီၢ်ဆုၣ်နီၤယီာ်တကိး လၢအဖိဆံးတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်လီၢ် ဆုၣ်နီၤလီၤဆီလၢ ဖိသၣ်ဆံးဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ် သိၣ်တၢ်သီလၢအလီၤကံၤလိာ်သးဒ်အံၤတဖၣ်အိၣ် စ့ၢ်ကိးလၢပျၢနီၢ်ဒိၣ်သးပျၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.</p>	

<p>သဲစးတၢ်သိဉ်တၢ်သီအံၤ ဘၣ်ဟးဒီး-</p>	<p>တၢ်ဟံးဖျါထီဉ်သဲစးတၢ်သိဉ်တၢ်သီအံၤ</p>	<p>လၢနထံနကီၢ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်လၢနလဲအိဉ်ကတုလၢ အပူၤတဘျီန့ၣ်, သဲစး တၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢအဒိသိး လိာ်သးဒီးတၢ်အံၤအိဉ်ဧါ.</p>
 <p>တၢ်ဟံးမါဟံးဝဲ သ့တကတီၢ်ယီအါန့ၣ်တက အလုၢ်လၢ်ထူသန့</p>	<p>တၢ်ဟံးမါဟံးဝဲသ့တကတီၢ်ယီအါန့ၣ်တကအလုၢ် လၢ်ထူသန့န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအတဖိးသဲစးဘၣ်လီၤ.</p>	
 <p>တၢ်မၤဆူးမၤဆါနီၣ်ခိ</p>	<p>တၢ်မၤဆူးမၤဆါနီၣ်ခိမ့တမ့ၢ်နဖိအနီၣ်ခိ ခိဖျါန့ၣ်တၢ်မၤဆူးမၤဆါနီၣ်ခိအိဉ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအတဖိးသဲစးဘၣ် လီၤ. ဘၣ်သ့ဉ်သ့ဉ်န့ၣ်, တၢ်ကဟုကယာ်ဖိသ့ဉ်ဆံးဖိ အခါဉ်စးတၢ်ကရၢကရိတခါကဟံးထီဉ်ကွံာ်ဖိသ့ဉ် ဆံးဖိလၢအဘၣ်တၢ်ဒိအိတၢ်အိတကန့ၣ်လၢဟံဉ်ပူၤလီၤ.</p>	
 <p>တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသ့ဉ်ဆံး</p>	<p>တၢ်ဟံးတၢ်ထဲဖိသ့ဉ်ဧါတအိဉ်ဒီးပျးနီၣ်ဒိဉ်လၢကအံး ထွဲကွၢ်ထွဲအိဉ်ဘၣ်န့ၣ်, တမ့ၢ်တၢ်လၢအတဖိးသဲစးဘၣ်. ကီၢ်စံဉ်မ့ၢ်အိဉ်ထဲ စ့ဘၣ်ဧါလၢ အသဲစးတၢ်သိဉ်တၢ် သီဟံးပနီဉ်ဖိသ့ဉ်ဆံးဖိတဖၣ်အသးန့ၣ်လၢတၢ်ဟံး တၢ်အိဉ်ထဲတကဧါသ့ဘၣ်ဆၣ်, ဖိသ့ဉ်လၢအသးစၢ်န့ၣ် ၁၂ နံဉ်တဖၣ်န့ၣ်.တၢ်တကြးဟံးတၢ်အိဉ်လၢဟံဉ် ထဲတကဧါဘၣ်. ဖဲထံကီၢ်တနီၣ်နီၣ်န့ၣ်, ဖိသ့ဉ်လၢအနီၣ်ဒိဉ် တဖၣ်ကွၢ်ထွဲဖိသ့ဉ်အနီၣ်ဆံးဖိတဖၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ဖဲအမဲရကကီၢ်စံဉ်ဖျါပူၤအံၤ, ဖိသ့ဉ်ဆံးဖိတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအိဉ်လၢပျးနီၣ်ဒိဉ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဟံးတၢ်ဒိဉ်ဖိသ့ဉ်ဒ်န့ၣ်, တအိဉ်ဒီး ပျးအံးထွဲကွၢ်ထွဲအိဉ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ဟံးအိဉ်အမ့ၢ်တၢ် တကန့ၣ်ယုာ်ဖိသ့ဉ်ဘၣ်, ဒီးတၢ်မၤအသးသ့လၢ တၢ်ကဟုကယာ်ဖိသ့ဉ်ဆံးဖိတဖၣ် အခါဉ်စးတၢ်ကရၢ ကရိကဟံးထွဲထီဉ်ကွံာ်ဖိသ့ဉ်လၢနဟံဉ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.</p>	
<p>ကူးတၢ်မံယုာ်ဒီးဖိသ့ဉ်ဒီး ကူးတၢ်မၤတရီတပါ</p>	<p>ကီၢ်စံဉ်အါတက့ၢ်ဟံးလီၤတၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢကူးတၢ်မံယုာ် ဒီးဖိသ့ဉ်လၢအသးစၢ်န့ၣ် ၁၈နံဉ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ အတဖိးသဲစးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကူးတၢ်မၤဆူဉ်မၤစိးဖိသ့ဉ် လၢအသးန့ၣ်တပျးထီဉ်ဒီးဘၣ်အယီၤန့ၣ်, တၢ်စံဉ်ညီဉ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၤဘၣ်ယီၤပူၤဒီးတၢ်ဆုက ဒါက့ၢ်ဆူအထံအကီၢ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.</p>	

သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤ ဘၣ်ယးဒီး-	တၢ်ပၣ်ဖျါထီၣ်သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂ့ၢ်.	လၢနထံနကီၢ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်လၢနလဲအိၣ်ကတုၤ အပူၤတဘျီန့ၣ်, သဲစး တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအဒ်သိး လိာ်သးဒီးတၢ်အံၤအိၣ်ခါ.
 <p>ကွး တၢ်မၤအူန့မပယွဲ</p>	<p>တၢ်ကတိၤဆါကတိၤဒုၣ်ဒ့ၣ် မ့တမ့ၢ်, တၢ်ဖံးတၢ်မၤ လၢအပၣ်ဖျါထီၣ်ကွးအန့ဆၢၣ်လုၢ်လၢတၢ်မၤလီၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအတဖိးသဲစးဘၣ်လီၤ.</p>	
 <p>ကျိၣ်တဖၣ်</p>	<p>သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢအပၤ ဆၢတၢ်ဆါတၢ်ပျၤဒီးတၢ်စူးကါကျိ န့ၣ် လီၤ. အါစုအါဘျီန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤပ ညီန့ၢ်ထံၣ်ဘၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်တဘျီဒီးတဘျီအပူၤ, တဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်.</p>	
 <p>တၢ်ခးအိၣ်တၢ်မံၤလၢ်ဒီး တၢ်တခွဲညၣ်.</p>	<p>ဖဲတၢ်လီၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်, တၢ်ခးအိၣ် တၢ်မံၤလၢ်ဒီးတၢ်တခွဲညၣ်လၢအတအိၣ်ဒီး လံာ်တၢ်ပျဲဘၣ်န့ၣ်တဖိးသဲစးဘၣ်.</p>	
 <p>တၢ်အိၣ်ဝးတရံးပျၤတဖၣ်ဒီး န့ဆၢၣ်တၢ်လဲၤဟးကသုၣ် ဟးကွၢ်ကီတၢ်အလီၢ်တဖၣ်</p>	<p>သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢ အကဟုကယၢ်တၢ် အိၣ်ဝးတရံးပျၤတဖၣ်ဒီးန့ဆၢၣ်တၢ်လဲၤဟးကသုၣ်လဲၤ ဟးကွၢ်ကီတၢ်အလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ. လၢတၢ် လဲၤဟးကသုၣ်လဲၤဟးကွၢ်ကီတၢ်အလီၢ်တနီၤအပူၤ, တၢ်မၤကဲၤထီၣ်မ့ၢ်အူမ့တမ့ၢ်, ထဲတၢ်အိမိၣ်စိၤဒုၣ်လံာ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်မၤလၢအတဖိးသဲစးဘၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤခဲလၢ်အပူၤန့ၣ်, ပျၤလဲၤဟးကသုၣ် လဲၤဟးမံၤလၢဒ်ဖိအပူၤတဖၣ်ကဘၣ်က့ၢ်စိၤဃုာ် အတၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်ခဲလၢ်ဖဲအဟးထီၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.</p>	
 <p>တၢ်မၤဆူးမၤဆါမၤ အမၤသီဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်</p>	<p>ကီၢ်စဲၣ်တနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအသဲစးတၢ်သိၣ် သီလၢတၢ်ကကဟုကယၢ်ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် လၢတၢ်မၤအမၤဆါဆူၣ်ဆူၣ်ကီၢ်ကီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. သံကွၢ်နတၢ်ပၣ်လီၤက့ၢ်လီၢ်အိၣ် လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီ ဘၣ်ယးဒီးတၢ်သိၣ် တၢ်သီတဖၣ်အံၤဖဲနလီၢ်ကဝီၤပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.</p>	

စံးကတိသကိးတံးဒီးနသကိးလအမယုတ်တံးဒီးန ဘဉ်းပးအမဲရကကိးစာဖိဉ်အသဲစးတံးသိဉ်တံးသီတဖဉ် လတံးပဉ်ဖျါထီဉ်အဂုဉ်ဖဲကဘျံးပးအပူကွဉ်တဖဉ်န့ဉ်တက့ဉ်.

- ❑ နလူပိဉ်မထွဲအိကညီဖဲလဲဉ်တခါလဲဉ်.
- ❑ နလူပိဉ်မထွဲအိကကီဒိဉ်ဖဲလဲဉ်တခါလဲဉ်.

ဆိကမိဉ်ဘဉ်းတံးမအသးလအဖီလတ်တဖဉ်အံးအဂုဉ်တက့ဉ်.

တချးအိးမဲဒီးထီဉ်ကဘီယူဆူအမဲရကကိးအခါ, ဘိဉ်ထီဉ်ဝဲ တံးမုတ်တံးလအကိးဝဲလအမဲး (လပူကမအိ) န့ဉ် လအထာဉ်ပူလီ. ဖဲအဟဲတုလတံးန့ဉ်လီထံကိးပူသန့န့ဉ်, တံးပံးန့ဉ်ကွဉ်အခဲး, ဒီးတံးကိးန့ဉ်လီအိဆူ အေးတဖျဉ် အပူလတံးကသမံသမိးအိ အဂီဉ်န့ဉ်လီ. အိးမဲသ့ဉ်ညါဟဲဝဲ လအဟဲစိဉ်န့ဉ်ကသံဉ်မုဘျံးလအ အတဖိးသဲစးဘဉ်တဖဉ်ဆူ အမဲရကကိးစာဖိဉ်ပူတသ့ဘဉ်လီ. ဘဉ်ဆဉ်ဒီးတသ့ဉ်ညါ ဝဲလအ, ဖဲအမဲရကကိးစာဖိဉ်ပူအံး, ခဟဲးမုတ်တံးလအတဖိး သဲစးန့ဉ်ဘဉ်. တချးလအ အိးမဲဟဲဆူအမဲရကကိးစာဖိဉ်ဒီး ဘဉ်န့ဉ်အဝဲကြးမမန့ဉ်လဲဉ်.

န့ဉ်မဲဉ်အိဉ်ဒီးအဖိဆံးဖိသဂကန့ဉ်လီ. ညီနီန့ဉ် ဖဲပူ ပတုဉ်သိလုဉ်အလီလအ အအိဉ်ဘျးလအအိးဒီးလဲန့ဉ်, ပူဟံဉ် ဘျးပီတံးတဖဉ်အိဉ်ဝဲအယိ, ဖဲန့ဉ်မဲဉ်လဲပူအိဉ်ပူ အိတံးလတံးဆါတံးပူအကျးအခါ အဝဲဟဲတုအဖိ နိသိးကလိဉ်ကွဲန့ဉ်အဂီဉ်န့ဉ်လီ. တနံးန့ဉ် အဝဲဟဲကုဆူဟံဉ် ဒီးထံဉ်ဘဉ်ဝဲလအ ပူကိးပူ ဘဉ်မုဘဉ်ဒါတဂအိဉ်ဖဲန့ဉ်လီ. ပူကိးသံကွဉ်အိလအ ဘဉ် မန့ဉ်အယိ တံးပဉ်တုထဲဖိသဉ်တဖဉ်အံးလဲဉ်အဂုဉ်န့ဉ်လီ. ဖဲန့ဉ်န့ဉ်မဲဉ်ကမကမဉ်ဘဉ်အသးမုလအ ပူဟံဉ်ဘျးပီတံးအိဉ် ဖဲန့ဉ် တဘျးဂညါအယိန့ဉ်လီ. ဖဲအံး တံးဂုဉ်ကိမုတ် တံးမန့ဉ် လဲဉ်. အလီအိဉ်လအန့ဉ်မဲဉ်ကဘဉ်မတံးမန့ဉ်, နိသိးကလူထွဲ ပိဉ်ထွဲ အမဲရကကိးစာဖိဉ်အတံးသိဉ်တံးသီဘဉ်းဒီးတံးအံးထွဲ ကွဉ်ထွဲဖိသဉ်ဆံးတဖဉ် ဒီး တံးလီတုဉ်လီကံးလအ တံးကအံး ထွဲကွဉ်ထွဲဖိသဉ်ဆံးဖိတဖဉ်အဂီဉ်န့ဉ်လဲဉ်.

အဲဘးလဲပူမဲဉ်တဲးလဲးတဖုလပူသ့ဉ်ဖျး ဘဉ်ဖိဉ်တံးတဂအအိဉ်, ဒီးဟဲကုစိဉ်ဝဲဆူအအိးဒီး လဲတံးသ့ဉ်ထီဉ်န့ဉ်လီ. အဝဲဒီးသဲမဲးတလဲး တဖုအံးလတံးပူဒီးကွဲမုဉ်အပူဟံဉ်ဘျးပီတံးတဖဉ် လကဟဲအိဉ်သကိးမဲးတလဲးအညဉ်ဒီးအိန့ဉ်လီ. ဘဉ်ဆဉ်ဒီး ပူကိးဟဲတုဒီး မဲးအဲဘးထွဲကွဉ်မဲးတလဲးတဖုန့ဉ်လကရံဉ် ပူလီ. တံးဂုဉ်ကိမုတ်မန့ဉ်လဲဉ်. အဲဘးမကမဉ်တံးမန့ဉ်လဲဉ်.

နီဉ်ဘီတခွဲအိဉ်ညဉ်ဖဲနီဉ်တဖျဉ် အိဉ်ဘျးဒီးအ ဟံဉ်န့ဉ် လီ. ပူကိးပူဘဉ်မုဘဉ်ဒါတဂစံးဘဉ်အိလအ တံးတခွဲညဉ် ဖဲတံးလီအံးမုတ်တံးမလအ အတဖိးသဲစးဘဉ်အဂုဉ်န့ဉ်လီ. ကွဉ်န့ဉ်ကဒါကုဝဲညဉ်လအတခွဲန့ဉ်ဝဲန့ဉ်ဆူထံကျါဒီးဟ့ဉ် အိတံးကမဉ်စုအိဉ်လိးန့ဉ်လီ. နီဉ်ဘီစံးဝဲလအ တမကဒီးဝဲတံးအံးလအဘဉ်, ဒီးယုကညးပူကိးပူဘဉ် မုဘဉ်ဒါလအ အသုတယုအိစုအိဉ်လိးတဂုမုလအ, တသ့ဉ် ညါဝဲလအ တခွဲညဉ်ဖဲနီဉ်အံးတသ့ဘဉ် အယိန့ဉ်လီ. နဆိကမိဉ်လအ ပူကိးပူဘဉ်မုဘဉ်ဒါကစံးကဒီးတံးမန့ဉ်လဲဉ်.

နအိၣ်ဆိးလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူအ
ဆိကတၢ်တနံၣ်အတီၢ်ပူ၊
နကအိၣ်ဒီးပူဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအတီၢ်
ပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနအိၣ်ဒီးပူဘၣ်ကီဘၣ်
ခဲအတီၢ်ပတီၢ်အခါ၊
တၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်နတၢ်ပျဲဘၣ်န့ၣ်၊
နလဲတၢ်ဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢ
ဖျိၣ်အချာတသ့ဘၣ်.

နတၢ်အိၣ်သးလၢအဖိးသဲစးအပတီၢ် ဒီးတၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ

ပူဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအပတီၢ်

နအိၣ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူအခိၣ်ထံးတနံၣ်အတီၢ်ပူနကအိၣ်ဒီးပူဘၣ်
ကီဘၣ်ခဲအတီၢ်ပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်အံၤအတီၢ်ပူ၊ နကြးစိၣ်ယုၣ်ဒီး န
(အၣ်ယံၣ်န့ၣ်တံၣ်ဖိ) လံာ်တၢ်ပျဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်ပူ (1-94) ဒီး
နအံၤအ့ၣ်ဒ်ခါ ခးဒ် လၢအမ့ၢ်လံာ်တၢ်ပျဲလၢနကဖံးမၤတၢ်လၢထံကီၢ်ပူအဂီၢ်
အလံာ်ဒိတိတဖၣ်န့ၣ်ကိးဆၢကတီၢ်ဒဲးဒ်အမ့ၢ်တၢ်အုၣ်အသးလၢ
နတီၢ်ပတီၢ်ဖိးသဲစးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်လံာ်လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်ခိၣ်ထံး
သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ပာ်အီၤလၢတၢ်အလီၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၢအပူတက့ၢ်.
ဒ်ပူဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဂၤအသိးန့ၣ်, နမၤတၢ်လၢအဖိလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤသ့ဝဲလီၤ.

- ❑ နလဲတၢ်တပူလၢလံာ်ဖဲ
အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူသ့ဝဲလီၤ.
(သ့ၣ်နီၣ်လၢ, နမ့ၢ်သးနလီၢ်နကျဲ န့ၣ်,
အလီၢ် အိၣ်လၢနကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်
ညါ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ် ပူထံဖိကီၢ်ဖိဒီး
တၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢ ကီၢ်ပူဝဲကျဲ
လၢ နလဲလိာ်နတၢ်အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ (န
အဲးဒဲးဒဲး)အသိအံၤအဂီၢ် လၢအသိတဆံအတီၢ်ပူန့ၣ်လီၤ.
- ❑ နပူတၢ်ဖိတၢ်လံာ် တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်သ့.
- ❑ နဖံးတၢ်မၤတၢ်သ့.
- ❑ လဲၤမၤလိတၢ်လၢကီၢ်သ့.
- ❑ မၤစၢဆီၣ်ထွဲနမါ (နဝၤ) ဒီးနဖိလၢအသးနံၣ်
လၢတပူထီၣ်ဒီး ၂၁ နံၣ်တဖၣ်. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးလၢနမါ
(နဝၤ) ဒီးန ဖိတဖၣ် ဟဲဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်က့ၢ်အသးဒီးနဖဲ
အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူအံၤန့ၣ်, နတၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၢ် လီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိး ခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီၣ်ဒုးနၢ်ဟံၣ်နတၢ်လၢနကဘၣ်
မၤအီၤတဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်.
လီၤဆီလိာ်အသးဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီး
နတၢ်တချုးနဟဲတုၤဒဲးဖဲ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူအံၤန့ၣ်လၢကျဲ
ဒ်လဲၣ်. ကွဲးကဝီၤဃာ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပျါအီၤဖဲအဖိခိၣ်
တဖၣ်အံၤလၢ အကမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ကတၢ်လၢနဂီၢ်
ဒီးလၢနဟံၣ်ဖိဃီဖိအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်လၢနမၤအိၣ်တသ့တဖၣ် ဖဲနအိၣ်ဒီးပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲအတီၤပတီၢ်အခါ.

နမၤန့ၢ်အမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ်အလံာ်ခိကီၢ် (ဖးစံဖိးထံ), နန့ၣ်လီၤသး, နဟ့ၣ် တၢ်ဖးဖဲတၢ်ယုထၢအဆၢကတီၢ်, ဒီးနမၤတၢ်လၢပဒိဉ်အတၢ်မၤလၢအလီၢ်အိၣ်လၢနကဘၣ် မ့ၢ်ပှၤထံဖိကီၢ်ဖိတဂၤ, တဖၣ်န့ၣ်တသ့ဘၣ်. ဖဲနအိၣ်ဒီးဒေၣ်ဒီး ပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲအတီၤပတီၢ်န့ၣ်, မ့တမ့ၢ်လၢနအိၣ်ဒီး ယုၣ်အဲးစံစံၣ်အၣ်ယံအဲးစံလၢအမ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိဉ်အခါၣ်စးဝဲၤကျိၤလၢ အကွၢ်ထွဲ တၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပှၤအံၤအလံာ်ပှၤဘၣ်န့ၣ်, နလဲၤတၢ်ဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ် အချၢ တသ့ဘၣ်. အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ နကဘၣ်လဲၤတၢ်ဆူထံကီၢ်ဂၤန့ၣ်, နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ် လီၢ်ဆိးခါၣ်စးကရၢဒုးနၢ်ပၢ်နၢ်လၢ နကဘၣ်ယုမၤန့ၢ်လံာ်တၢ်ပျဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ. ဖဲနမ့ၢ်ဒီးဒေၣ်ပှၤဘၣ် ကီၤဘၣ်ခဲတဂၤအခါ, နမ့ၢ်က့ၤကဒါက့ၤဆူနထံနကီၢ်လၢနအိၣ်ဆိးတၢ်လၢသီန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်တပျဲနၢ်လၢနကဟဲန့ၣ်ကဒါက့ၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ်အပူၤအံၤလၢဘၣ်.

ဖဲစီၤအိၣ်ဒိဉ်ထံၣ်လိာ်သးအဆိကတၢ်တဘျီဒီးပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ၣ်, ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်သံကွၢ်စီၤအိၣ်ဒိဉ်လၢအဝဲအိၣ်ဒိဉ်ပတံထီၣ်တၢ်မၤဒ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤအိၣ်ဒိဉ် စံးဝဲလၢအအိၣ်ဒိဉ်ကဲပှၤသးဖိ ဒ်အပၢ်ဒီးအဖါတၢ်တဖၣ်မၤတၢ်ဝဲလၢၣ်အထံကီၢ်ပှၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ပှၤဟ့ၣ် ကူၣ်တၢ် စံးဆၢက့ၤစီၤအိၣ်ဒိဉ်လဲၣ်. စီၤအိၣ်ဒိဉ်န့ၣ်လီၤအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ်အသးမ့ၢ်ဒိဉ်အပူၤ သ့ခါ. ဘၣ်မနုၤအယိသ့ မ့တမ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လဲၣ်. န့ၣ်လီၤဝဲကသ့တဘျီဘျီခါ.

တၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢတၢ်ယုထၢထီၣ်သးဖိသံၣ်ဖိအဂီၢ်

ပှၤပိာ်ခါခဲလၢလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ်အပူၤလၢအသးအိၣ်၁၈နံၣ်တုၤ၂၅နံၣ် ကိးဂၤဒီး ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤဖဲတၢ်ယုထၢထီၣ်သးဖိအဂီၢ်ကရၢ လၢအမ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိဉ်အခါၣ်စးကရၢလၢအကိးထီၣ်ပှၤတဂၤစုာ်စုာ်တဖၣ်လၢသး တၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်သ့ဝဲ, ဒီးညီန့ၣ်န့ၣ် ဖဲထံကီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယုပူၤ အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်ထွဲယုာ်စုာ်ကိးဒီးပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ် ခဲပိာ်ခါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်အံၤ, အမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ်အခိသးမ့ၢ်ဒိဉ် အပူၤ, ပှၤခဲလၢာ်မ့ၢ်ပှၤတဖၣ်လၢအန့ၣ်လီၤသး လၢအတၢ်သးအိၣ်ဒေၣ်ဝဲအယိန့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢအတဆဲးလီၤအမံၤတဖၣ်ကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကီၤတၢ်ခဲသ့ၣ်သ့ၣ်လၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ပှၤအိၣ် ဆိးလီၤစီၤလၢထံကီၢ်ပှၤအတီၤပတီၢ်ဒီးပှၤ ထံဖိကီၢ်ဖိအတီၤပတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲထီၣ်အဖိခါ လံာ်ယီ အသးပှၤထီၣ်တဆံယိးန့ၣ်န့ၣ်,အသ့ၣ်ခုသးခုမးမ့ၢ်လၢ, လၢခံကတၢ်န့ၣ် အဝဲကထီၣ်ပှၤဒိဉ်တုာ်ခိၣ်ပှၤတဂၤလံာ်အယိန့ၣ်လီၤ. လံာ်ယီတဲဘၣ်အပၢ်ထီၣ်ဘၣ်ယးဒီး အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်ဒ် ပှၤဒိဉ်တုာ်ခိၣ်ပှၤတဂၤအသိး ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖိၣ်ပှၤအံၤလီၤ. နမ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်, နကတဲလံာ်ယီဘၣ်ယးဒီးအမုၤဒါတဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

နအိၣ်ဆိးဖဲအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူ
တနံၣ်ဝံအလီၢ်ခံ, န
ကဘၣ်ပတံထီၣ်
လၢနကကဲထီၣ်ဘၣ်ပူအိၣ်
ဆိးလီၤစိဖိးသဲးစးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

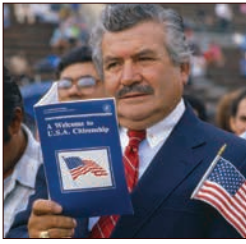
ပူအိၣ်ဆိးလီၤစိလၢထံကီၢ်ပူအတီၤပတီၢ်
နဟဲအိၣ်ဆိးဖဲအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူတနံၣ်ဝံ
အလီၢ်ခံ, နကဘၣ်ပတံထီၣ်ဒ်သိးနကကဲထီၣ်ဘၣ်
ပူအိၣ်ဆိးလီၤစိဖိးသဲးစးလၢ အဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်
ပူ, (LPR) မ့တမ့ၢ်, ပူစိၣ်ခးဒ်အလါဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
ပူအိၣ်ဆိးလီၤစိဖိးသဲးစးတဖၣ်အံၤ, လဲၤဆူထံကီၢ်ဂၤတဖၣ်န့ၣ်သ့
(ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, တမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အဂ့ၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကအိၣ်
ဆိးလၢထံကီၢ်ဂၤအပူယံၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးတနံၣ်န့ၣ်ဘၣ်), ကထီၣ်
အဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်သုးမ့ၢ်ဒိၣ်အသုးမ့ၢ်သံၣ်ဘိတဖၣ်သ့, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး
ဟ့ၣ်တၢ်ဖးလၢတၢ်ယုထၢအဆၢကတီၢ်န့ၣ်တသ့ဘၣ်, ဒီးန့ၣ်လီၤမပဒိၣ်
တၢ်မလၢ အလီၢ်အိၣ်လၢနကဘၣ်မ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဂၤန့ၣ်တသ့ဘၣ်. နတၢ်
ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးကရၢကဒုးန့ၢ်ဟံန့ၢ်လၢနကကဲထီၣ်ဘၣ်
ပူအိၣ်ဆိးလီၤစိလၢထံကီၢ်ပူတဂၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

လုလၢဟဲတုၤလၢအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူအိၣ်ခွဲးလါယၢ်ယၢ်လံ, ဒီးသ့ၣ်
ညါဝဲလၢ တယံၣ်ဘၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ပတံထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဆိးလီၤစိအပတီၢ်န့ၣ်
လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ကဘၣ်မၤဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ် တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. လုလၢကြးကတီၢ်
တၢ်ဒီးမတၢ်ဒ်သိးကဒီးန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်လၢကဘၣ်
ပတံထီၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်ကဲထီၣ်ပူထံဖိကီၢ်ဖိ

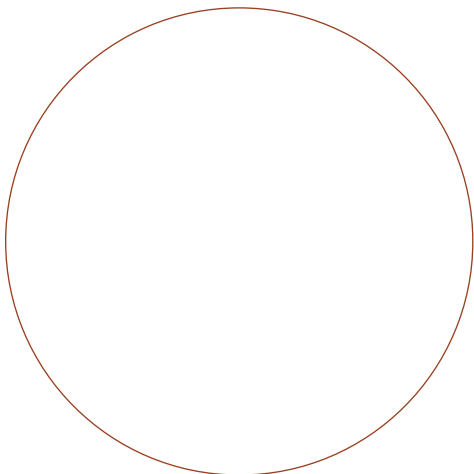
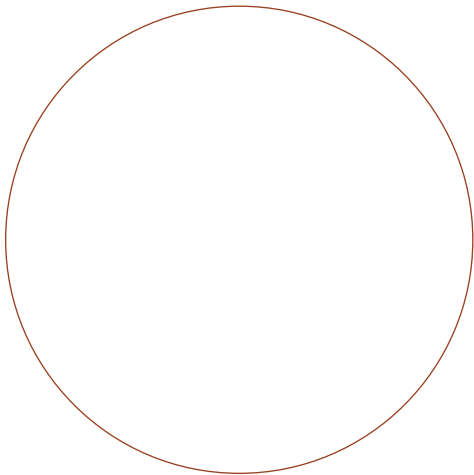
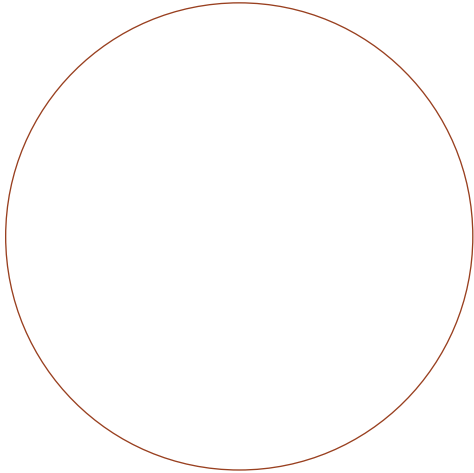
နအိၣ်နဆိးလၢအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူ
လွံၢ်န့ၣ်ဒီးခွဲးလါဝံအလီၢ်ခံ နပတံထီၣ်လၢနကကဲထီၣ်
ပူထံဖိကီၢ်ဖိတဂၤအဂီၢ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ. ယုၣ်
အဲးစံၣ်အၣ်ယံအဲးစံလၢအမ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်
အခၢၣ်စးဝဲကျိၤလၢ အကွၢ်ထွဲတၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်
ဆိးလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူ မ့တမ့ၢ်, နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးကရၢ
တဲဘၣ်န့ၣ် တၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်လၢ နကဘၣ်မၤအီၤတဖၣ်ဒ်သိး
နကကဲထီၣ်ဘၣ်ပူထံဖိကီၢ်ဖိတဂၤအဂီၢ်န့ၣ် သ့ဝဲလီၤ. တၢ်အါမံ
အကျါတမံန့ၣ်, နကဘၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်သးလုၢ်လၢဒီးတၢ်သကဲၣ်ပဝး
လၢအဂ့ၤဒီးအိၣ်ဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ဟံဘၣ်ဃး အဲကလံးကျိၣ်ဒီး
အဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အတၢ်စံၣ်စိတဲစိ ဒီးအတၢ်ပတၢ်ပြးအဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤ.
ပူထံကီၢ်ဖိလၢ အဟဲအိၣ်ဆိးက့ၤလၢကီၢ်ပူ ယုၢ်ဒီး ပူဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်
ခဲလၢအကဲထီၣ်က့ၤ ပူထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
ဒီး တၢ်ဘၣ်ဘျူးဘၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်ဒ်သိးဒ်ဒီး ပူထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်
ဖဲအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူန့ၣ်လီၤ.

ကွီၤကဝီၤလၢ လံၣ်ကဘျံးဆူမဲၣ်ညါတကဘျံးအပူန့ၣ်
ကွဲးဖျါထီၣ် မ့တမ့ၢ်, တုတၢ်ဂီၤလၢအကပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ခွဲး
တၢ်ယၢ်တနီၤလၢအကအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဒ် ပူဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဂၤအသိး
ဖဲအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူအံၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဖဲတၢ်လွံၢ်န့ၣ်
လွံၢ်ကပူလၢအအိၣ်သယဲးဒီးကွီၤကဝီၤအပူန့ၣ်ကွဲးဖျါထီၣ်
မ့တမ့ၢ်တုတၢ်ဂီၤလၢအကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်
မူဒါတနီၤလၢအကအိၣ်ဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.

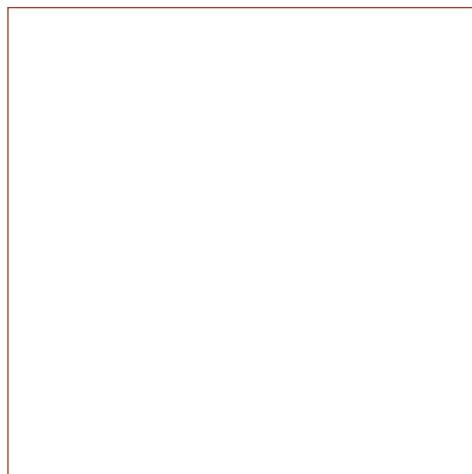
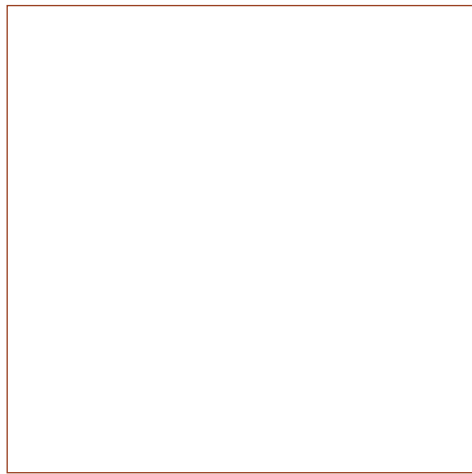
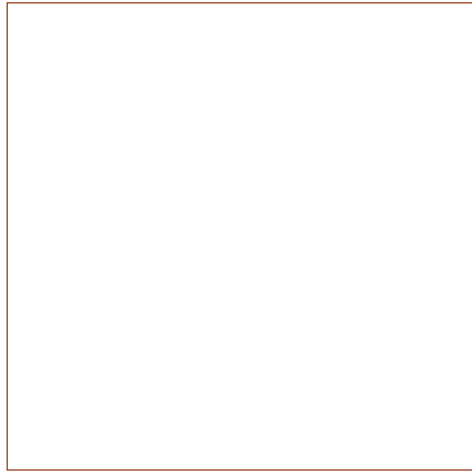
တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်

ဒ်အမၤ - တၢ်ကဟုကယၢ်ထီဒါတၢ်ကွၢ်တလီု, လဲက့တပူလၢလၢအမဲရကကီၢ်စၢဖိၣ်ပူ.

မူဒါတဖၣ်

ဒ်အမၤ - မၤလိဒီးပိၣ်ထွဲသဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ, မၤလီတၢ်ဒ်သိးဖိဆံးဖိတဖၣ်ကအိၣ်ဒီးပုကွၢ်ထွဲအီ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒီးမူဒါတဖၣ် ဒ် တၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံကီၢ်ပူၤအတီၤပတီၢ်အသိး*

လံာ်တက့ၢ်ဒ်လၢအဖီလၢဒီးဆူမဲာ်ညါတကၢ်အပူၤ, ပာ်ဖျါထီၣ်မူဒါဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးပူၤတကၤစုာ်စုာ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်ပူၤအတီၤပတီၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

	ပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲ	ပူၤဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးဖိးသဲစးလီၤစီၤလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ	ထံဖိကီၢ်ဖိ
ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မနုၤတဖၣ်သ့ဝဲ	ဖဲအဟဲတုၤအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်	ပတံထီၣ်တၢ်ဖဲအဟဲတုၤအိၣ်တန့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲ	ပတံထီၣ်တၢ်ဖဲအဟဲတုၤအိၣ်တန့ၣ်ဒီး ၉လၢဝဲအလီၢ်ခဲ
လံာ်လဲၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်.	I-94-အဲၣ်န့ၣ်တံၣ်ဖိ	ခးဒ်လၢပအဲး - ကရံနံ ခးဒ်	အမဲရကၤလံာ်ခီကီၢ်

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်

ပတံထီၣ်လၢဟံၣ်ဖိပီဖိအတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ယုာ်သကိးက့ၤသးအဂီၢ်			
ပတံထီၣ်လၢကမ္ဘၢတၢ်မၤစၢအဂီၢ်			
ကထီၣ်က့ၢ်ဒီးကဖံးမၤတၢ်အဂီၢ်			
ကလဲတၢ်က့ၤတၢ်လၢတၢ်သဘျၢအပူၤဖဲအမဲရကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤ			
လဲၤက့ၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အချၢတအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ပျဲန့ၣ်သ့.			
ကဟ့ၣ်တၢ်ဖးအဂီၢ်			

* တၢ်ဖဲးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၢ် က အပူၤ ဖဲကဘျဲးပ ၂၂၂ န့ၣ်လီၤ.

	ပျဘဉ်ကီဘဉ်ခဲ	ပျဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးဖိးသဲစး လီၤစိးလၢထံလီၤကီၢ်ပျ	ထံဖိကီၢ်ဖိ
မူဒါတဖၣ်			
ကသ့ၣ်ညါ ဒီးကဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ် တၢ်သီအဂီၢ်			
ကဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့အဂီၢ်.			
ထံဖိကီၢ်ဖိပိၣ်ခွါသးန့ၣ်လါမ့ၢ်အိၣ် ၁၈န့ၣ်ဒီး ၂၅န့ၣ်အဘၢၣ်စၢန့ၣ်, ကဆဲးလီၤမံၤလၢတၢ်ထာသုးအဂီၢ်.			
ကသ့ၣ်ညါပၢ်ကဲပျပျ ဂၤအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အဂီၢ်			
ကမၤမူဒါဒ်ပျတဖုလၢအ ဘဉ်တၢ်ယုထၢထီၣ်အိၣ်သိးကစံၣ် ညီၣ်ကီၢ်လၢကီၢ်ဘျီၣ်ပျ.			
ကဆိၣ်ထွဲဒီး မပျတၢ်လၢ အလီၢ်အိၣ်လၢန့ၣ်န့ၣ်လံၤတ ဖၣ်အဂီၢ်.			

မၤကတၢၢ်ကၤအဆၢဒိၣ်*

မ့ၢ်, မ့တမ့ၢ်, တမ့ၢ်ဘၣ်လဲၣ်. နဆိကမိၣ်လၢနနၢ်ဟံၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်
လီၢ်ဆိးလၢအဲဗဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်ဆဲးအါလဲၣ်. မၤက့ၢ်နတၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ဟံၣ်ဒီဖျိ
တၢ်ပၣ်ဖျါလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤတက့ၢ်. ဖးတၢ်ပၣ်ဖျါတဖၣ်အံၤ ဒီးနမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢ
တၢ်ပၣ်ဖျါအံၤဘၣ်န့ၣ်, ကွဲးကတီၢ်တၢ်ကတီၢ် (မ့ၢ်), ဒီးနမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢ
တၢ်ပၣ်ဖျါအံၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ် ကွဲးကတီၢ်တၢ်ကတီၢ်(တမ့ၢ်ဘၣ်) န့ၣ်တက့ၢ်-

(၁) ဒ်ပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဂၤအသိး နအိၣ်ဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ခွဲး
တၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒ်သိးသိးဒီးပူၤကိးဂၤဖဲးလၢ အအိၣ်ဆိး
လၢအဲဗဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.	(မ့ၢ်)	(တမ့ၢ်ဘၣ်)
(၂) ဖဲအဲဗဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်, တၢ်စံၣ်ညီၣ်နၢ်သ့ဝဲမ့ၢ်လၢသဲစး
တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢနတသ့ၣ်ညါ အဂ့ၢ်တခါဘၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.	(မ့ၢ်)	(တမ့ၢ်ဘၣ်)
(၃) တၢ်အိမိၣ်န့ၣ်တၢ်ပျဲအီၤလၢကမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ခဲလၢအပူၤ
န့ၣ်လီၤ.	(မ့ၢ်)	(တမ့ၢ်ဘၣ်)
(၄) လၢတၢ်လီၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်, နလိၣ်ဘၣ်လံာ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ဆဲးတၢ်ခး
တၢ်မံၤလၢဒီးတၢ်တခွဲးညၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.	(မ့ၢ်)	(တမ့ၢ်ဘၣ်)
(၅) လၢအဲဗဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤ, တၢ်န့ၢ်မါန့ၢ်ဝါအါန့ၢ်တဂၤ
လၢတကတီၢ်ယီၤန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ် တၢ်ပျဲကစီၤဒီလီၤ.	(မ့ၢ်)	(တမ့ၢ်ဘၣ်)
(၆) ပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ် အိၣ်ဆိးလၢအဲဗဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤ
ယံာ်တနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ပူၤလၢအယုထၢလၢကအိၣ်ဒ်လၢ
ထံကီၢ်အံၤအပူၤတဖၣ် ကဘၣ်ပတံထီၣ်ဒ်သိးကကဲထီၣ်ပူၤအိၣ်
ဆိးလီၤစိၤ ဖိးသဲစးလၢထံကီၢ်ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.	(မ့ၢ်)	(တမ့ၢ်ဘၣ်)
(၇) ပူၤပိာ်ခွါလၢအသးအိၣ်၁၈နံၣ်တုၤ၂၅နံၣ် လၢအတဆဲးလီၤ
အမံၤလၢတၢ်ထၢသုးအဂီၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်က
ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲ လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ် ပူၤဟဲန့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိး
လၢကီၢ်ပူၤလီၤစိၤဖိး သဲစးဒီး/မ့တမ့ၢ်, ပူၤထံဖိကီၢ်ဖိအတီၤ
ပတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.	(မ့ၢ်)	(တမ့ၢ်ဘၣ်)
(၈) နအိၣ်ဆိးဖဲအဲဗဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤခံနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ,
နပတံထီၣ်လၢနကကဲထီၣ်ဘၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.	(မ့ၢ်)	(တမ့ၢ်ဘၣ်)

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးပၤ ၂၂၂ န့ၣ်လီၤ.

အဆာဒိဉ်တဆံခံ တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်ယုထံဉ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤကမ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်ကတၢ်တမံလၢနမၤ
အီၤဖဲနဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖိဉ်ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၢ်လီၤ.
ပုၤအမဲရကၤဖိတဖၣ်န့ၢ်ဝဲလၢပုၤဒိဉ်တုၢ်ခိဉ်ပုၤတဖၣ်ကြး
မၤတၢ်ဒံသိးကဆိဉ်ထွဲမၤစၢလီၤအသးဒီးအဟံဉ်ဖိပီဖိတဖၣ်အဂီၢ်၊
ဒီးတကြးဒီးသန့ထီဉ်အသးလၢ ကျိဉ်စ့တၢ်မၤစၢလၢ
ထံကီၢ်ပဒိဉ်ပပုၤအဆိဉ်န့ၢ်ဘၣ်. ပဒိဉ်အတၢ်မၤစၢန့ၢ်,
မ့ၢ်ဒၣ်လၢဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ဧၤအပူၤ ဒီးကျိဉ်စ့ထဲလဲဉ်ဧၤအဂီၢ်အယံ၊
တၢ်ယုထံဉ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဆိအချၢ ကတၢ်ဖဲနမၤ
အီၤသ့န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိဉ်မးဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်န့ၢ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီး

- » တၢ်ယုထံဉ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ.
- » တၢ်ဘူးတၢ်လဲလၢတၢ်ကဟ့ၣ်နၤ.
- » တၢ်မၤနၤတၢ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ.

တၢ်အကါဒိဉ်လၢနကဘၣ်ယုထံဉ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအချၢ က
တၢ်ဖဲနမၤအီၤသ့ မ့ၢ်လၢပဒိဉ်အတၢ်မၤစၢန့ၢ် မ့ၢ်ဒၣ်လၢ
ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ဧၤအပူၤအဂီၢ် အယံန့ၢ်လီၤ.

🧠 အဲကလံးဝီၢ်သြဲလၢအကါဒိၣ်တဖၣ်

အဲကလံးအတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖိၣ်ပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤ, နမ့ၢ်မၤလိအီၤဒီး, ကကဲထီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖးတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤလၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်. ကွဲးထီၣ်ခိအီၤလၢနကျိၣ်ဒၣ်နဲတက့ၢ်. တုၤလီၤတၢ်ကတိၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီမ့တမ့ၢ်, စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်တၢ်မၤပာ်န့ၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

ကညီကျိၣ်	အဲကလံးကျိၣ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ပျဲကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
လံာ်ပတံထီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ	application	ယံာ်ယံာ် မၤဝံၤကွဲၣ်လံာ်ပတံထီၣ်တဘျုးလၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤဖဲစုတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
	career	
	employee	
	employer	
	employment	
	full-time job	
	job	
	part-time job	
	résumé	
	salary	
	volunteer	

နကမၤန့ၢ်နတၢ်မၤ
အဆိကတၢ်တခါအဂီၢ်န့ၣ်, ဘၣ်
သ့ၣ်သ့ၣ်ကယံၣ်လၢ အနွံတဖၣ် မ့တမ့ၢ်,
အလါတဖၣ် အယိ,
တၢ်အကါဒိၣ်လၢနကတူၢ်လိာ်တၢ်မၤ
အဆိကတၢ်တခါလၢတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိသ့ထီၣ်နသးလၢအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်
မၤစၢနၤသ့ဒ်သိးနကထံၣ်
န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအါဂၤစးထီၣ်ဖံးမၤ
တၢ်လၢပှၤန့ၣ်လီၤသီတၢ်မၤအပတီၢ်
တၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

ဖဲနယုတၢ်ဖံးတၢ်မၤအခါန့ၣ်တၢ်လၢလံာ်တဖၣ်
အံၤဟံၣ်ယၢ်အီၤလၢနသးပူၤတက့ၢ်

- ❑ နကမၤန့ၢ်နတၢ်မၤအဆိကတၢ်တခါ
အဂီၢ်န့ၣ်ယံာ်ထဲဒၣ်စ့ၤသီဇိကသ့ဝဲ
မ့တမ့ၢ်, ယံာ်တဘျုးလၢ ကသ့ဝဲစ့ၢ်ကီး
န့ၣ်လီၤ.
- ❑ တၢ်မၤအဆိကတၢ်တခါလၢတၢ်ဟ့ၣ်
န့ၣ်, တၢ်ဘူးတၢ်လဲမ့ၢ်တအါ,
ဒီးတမ့ၢ်တၢ်မၤလၢနမၤတၢ်အီၤ လၢနထံနကီၢ်ဒၣ်နဲအပူၤဘၣ်ဆၣ်,
တၢ်မ့ၢ်လၢဝဲလၢ နကတူၢ်လိာ်အီၤန့ၣ်လီၤ.
- ❑ အါစုအါဘျီန့ၣ် ပှၤကအိၣ်ဝဲအါဂၤလၢ အပတံထီၣ်
တၢ်မၤတခါယိအယိ, တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢ နကသး အိၣ်
တူၢ်လိာ်တၢ်မၤလၢအမ့ၢ်တၢ်အသီလၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ❑ ထံကီၢ်ပဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, နတၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခါစးကရၢမ့ၢ်ဂ့ၤ,
တဟ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤလၢနကမၤန့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.
- ❑ တၢ်မၤစၢကရၢလၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
အဂီၢ်တဖၣ်ကမၤစၢနၤလၢ နတၢ် ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ,
ဘၣ်ဆၣ်ဒီးမ့တမ့ၢ်လၢနကစၢ်ဒၣ်နဲနယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ၣ်, နထံၣ်
န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတသ့ဘၣ်.
- ❑ ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်လၢအဂ့ၢ်လိာ်တၢ်မၤန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အပဒိၣ်
တၢ်မၤစၢကလီၤမၤသဒၣ်ကွံာ် အီၤန့ၣ်လီၤ.
- ❑ နမၤလိအဲကလံးကျိၣ်အယိ, မၤစၢနၤလၢနကထံၣ်
န့ၢ်တၢ်မၤအဂီၢ်ကသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကစၢ်အါ မး
ယုထံၣ်န့ၢ်ဝဲပှၤပတံထီၣ်တၢ်မၤတဖၣ်လၢ အကတီၤ, အကွဲး
ဒီးအဖးအဲကလံးကျိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကူရံၣ်မၤယၢ် ဟံးန့ၢ်တၢ်မၤအဆိကတၢ်တခါလၢ တၢ်ဟ့ၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.
တဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲ အတၢ်မၤအံၤဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးမၤလိအဲကလံးကျိၣ်
ဒီးမၤန့ၢ်အသကိးလၢ အဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခံနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ,
ဖဲအပတံထီၣ်တၢ်မၤအသီတခါန့ၣ်, ကူရံၣ်မၤယၢ် ဒီးတၢ်သမံသမိး
အီၤလၢအဲကလံးကျိၣ်သ့ဝဲ, ဒီးခဲအံၤအဝဲအိၣ်ဒီးပှၤလၢအသ့ၣ်ညါအီၤတဖၣ်လၢ
အအုၣ်အသးလၢအဂ့ၢ်ဒီးဆီၣ်ထွဲအီၤန့ၣ်လီၤ. ကူရံၣ်မၤယၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်မၤ
အဆိကတၢ်တခါအယိ, မၤစၢက့ၤအီၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.

တၢ်မၤအကလုာ်တဖၣ်

ဆိကမိဉ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတဖၣ်လၢနမၤတၢ်အီၤလၢအပူၤကွၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- မ့ၢ်တၢ်မၤအကလုာ်ဒ်လဲၣ်တဖၣ်လဲၣ်.
- တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်မနုၤတဖၣ်အလီၢ်အိဉ်တၢ်ဝဲလၢနန့ၣ်လီၤတၢ်မၤကန့ၢ်ကသ့အဂီၢ်လဲၣ်.

ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူၤအံၤ, တၢ်ဖံးတၢ်မၤအတီၤပတီၢ်လၢ တၢ်ညီၣ်န့ၢ်နီၤဖးလီၤအီၤ အိဉ်ဝဲသၢကလုာ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ, တၢ်မၤလၢအလီၢ်တအိဉ်လၢနကဘၣ်အိဉ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, တၢ်မၤလၢ နကဘၣ်အိဉ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, ဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအလီၢ်အိဉ်လၢ နကဘၣ်အိဉ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤဆိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထီၣ်သတြီၤဒုးဘူးဖဲတၢ်ဂီၤအဒိတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကလုာ်လၢအစ့ၣ်တကပၤအံၤ ဒီး တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤအဂ့ၢ်အကျိၤအကြးအဘၣ်ကတၢ်လၢအထွဲတကပၤန့ၣ်တက့ၢ်.

(၁) တၢ်မၤလၢတလိဉ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်မ့တမ့ၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ သီတၢ်မၤအပတီၢ်တၢ်မၤတဖၣ်.

(က) တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤညီၣ်န့ၢ်လိဉ်ဘၣ်ဝဲအဇၢၤကတၢ်န့ၣ် ပုၤအိဉ်ဒီးဒီလုာ်ကွၢ်လံာ်အုၣ်သး, အဲကလံး ကျိဉ်လၢအပတီၢ်ထီ, ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤအပူၤပုၤလၢအပတီၢ်ထီန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအါစုအါဘျီ လိဉ်ဘၣ်ဝဲပဒိဉ်အ လံာ်တၢ်ပျဲ (လဲးစ့ၣ်) မ့တမ့ၢ်, လံာ်အုၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအါတက့ၢ်န့ၣ်, ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဘူးတၢ်လဲလၢ ဒီနံၣ်ညါအဂီၢ်, မ့တမ့ၢ် ဒီလါညါအဂီၢ်, ဒီးတမ့ၢ်လၢတန့ၣ်ရံၣ်ဘၣ်တန့ၣ်ရံၣ် အဖီခိဉ်ဘၣ်.

(၂) တၢ်မၤလၢအလိဉ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်.

(ခ) တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလိဉ်ဘၣ်ဒုးတၢ်သိဉ်လိဒီးတၢ်မၤတၢ်လဲၤ ဒီဖျိထဲတဆံးတက့ၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ, ညီၣ်န့ၢ်ဟ့ၣ်ဝဲဘူးလဲလၢ တန့ၣ်ရံၣ်ဘၣ်တန့ၣ်ရံၣ်အဖီခိဉ် ဒီးအလီၢ်တအိဉ်လၢနကဘၣ်သ့အဲကလံးအါလၢ ကဲၣ်ဆိးဘၣ်. ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအါမးမၤတၢ်လၢတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဖဲအဝဲသ့ၣ် မၤလိအဲကလံးကျိဉ်မ့တမ့ၢ်, မၤလိ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂၤတဖၣ် အခါန့ၣ်လီၤ.

(၃) တၢ်လုာ်အိဉ်သးသမူတၢ်မၤတဖၣ် လၢအလိဉ်ဘၣ်ပုၤ သ့တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤဆိ.

(ဂ) တၢ်မၤတဖၣ်အံၤလိဉ်ဘၣ်တၢ်မၤလိ, ကဘၣ်သ့အဲကလံး ကျိဉ်ဒိဉ်ထီၣ်, ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အပတီၢ်တပတီၢ်လၢတၢ်မၤအ ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤညီၣ်န့ၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဘူးတၢ်လဲလၢ တန့ၣ်ရံၣ်ဘၣ်တန့ၣ်ရံၣ်မ့တမ့ၢ်, တန့ၣ်ဘၣ်တန့ၣ်အဖီခိဉ်ဒီး မ့ၢ်ဘူး လဲလၢအအါဒိဉ်န့ၢ်ဒီးပုၤန့ၣ်လီၤသီတၢ်မၤတဖၣ်အဘူး လဲအါတက့ၢ်ဒီးအါဒိဉ်န့ၢ်ဒီး တၢ်လုာ်အိဉ်သး သမူတၢ်ဖံးတၢ်မၤ တနီၤန့ၣ်လီၤ.

ပိတ်မုတ်ဒီးပိတ်ခွါတဖန်မလသကိးတံ
လအမဲရကကီၤစာဖိုင်
တံဖါလီၤတဖန်အပူ၊
ဒီးအါစုအါဘျီန့ၣ် ပိတ်မုတ် တဖန်
ပာဆုာ် ပိတ်ခွါတဖန်န့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိတ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးတံသံကွၢ်လၢအဖီလၢသ့ၣ်တဖန်အံၤတက့ၢ်.

- ❑ နမ့ၢ်မဘၣ်တံလၢ တံဖါအကလုာ်ကလုာ်တဖန်အကျါန့ၣ်၊ နသးကမအသးဒ်လဲၣ်.
- ❑ နယုတံဖါကန့ၢ်ညီဖဲလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်. နယုတံဖါကန့ၢ်ကီဖဲလဲၣ် တကလုာ်လဲၣ်.
- ❑ တံဂ့ၢ်လၢ တံဖါအဆိကတံတခါလၢပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအါတက့ၢ်အဂီၢ် မ့ၢ်ပုၤန့ၢ်လီၤသီတံဖါအပတီၢ်အဖီခိၣ်, နသးမအသးဒ်လဲၣ်.
- ❑ နတံဖါအသီတခါမ့ၢ်အိၣ်ဖျါကီဘဲဘၣ်န့ၣ်, နကလဲၤကတီၢ်တံဖါဒီး မတၢလဲၣ်. နကမတံမန့ၣ်လဲၣ်.

မိတ်ဟ့ၣ်မဲးဟဲတုၤလၢ ကီၢ်အမဲရကတယံာ်ဘၣ်ဒီး, အဝဲထံၣ်လီၢ်ခွဲယာ်လၢအမ့ၢ်ပုၤဟ့ၣ် ကျဲတံဘၣ်ဃးဒီးတံဖံးတံဖါတဂၤန့ၣ်လီၤ. ခွဲယာ်ဟ့ၣ်ကျဲဝဲလၢ မိတ်ဟ့ၣ်မဲးကပတံထီၣ်တံဖါတခါ, ဒ်ပုၤခိးပုၤကွၢ်ထွဲတံသ့ၣ်ထီၣ်တဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ. မိတ်ဟ့ၣ်မဲးအသးတအိၣ်လၢ ကမတံဖါဒ်န့ၣ်တကလုာ်ဘၣ်, ဒီးဂ့ၢ်လီၢ်လၢ ကပတံထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သၢလၢပုၤကွၢ်အလီၢ်ခဲမိတ်ဟ့ၣ်မဲးလဲၤထံၣ်လီၢ်သးဒီးခွဲ ယာ်မ့ၢ်လၢ အယုတံဖံးတံဖါတဘၣ်ဒီးဘၣ်အယီၤလီၤ. တံဖါဒ်ပုၤခိးပုၤကွၢ်ထွဲတံ အသိးန့ၣ်ဘၣ်တံဖါပုၤအီၤလဲၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးခွဲယာ်ဝဲဘၣ်မိတ်ဟ့ၣ်မဲးလၢ, မ့ၢ်န့ၢ်ဟူဝဲလၢ တံဖါအဂၤ အိးထီၣ်အသးန့ၣ်, ကတဲဘၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မန့ၢ်အယီၤပဟံးန့ၢ်တံဖါ အဆိကတံတခါလၢအအိၣ်အိးထီၣ်အသးန့ၣ် မ့ၢ်တံလၢအကါဒိၣ်လဲၣ်. ဘၣ် မန့ၢ်အယီၤတံဆိကမိတ်လၢ ပကဟံးန့ၢ်တံဖါမဲးအအိၣ်တခါန့ၣ်, မ့ၢ်တံဆိကမိတ် လၢအဂ့ၤန့ၣ်လဲၣ်.

ပိတ်မုတ်ဒီးပိတ်ခွါတဖန်လၢတံဖါလီၤ.

ပိတ်မုတ်ဒီးပိတ်ခွါခံဂၤလၢမတံ
ဖဲ အမဲရကကီၤစာဖိုင်အပူအံၤလီၤ. ပိတ်မုတ်
တဖန်မပုၤထီၣ်ပုၤမတံဖါဖဲလၢအနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်
အတတ်, မတံဖါမတံဖါဒ်ပိတ်ခွါတဖန်
အသိးလၢတံဖါအပတီၢ်ခဲလၢအပူ,
ဒီးအါစုအါဘျီန့ၣ်ပိတ်မုတ်တဖန် အံးကွၢ်ပာဆုာ်
ပုၤမတံဖါပိတ်ခွါတဖန်န့ၣ်လီၤ.

ခုၣ်မ့ၢ် အသးပုၤမအသးဒ် တံသံမဲးဘၣ်ဃးဒီးအတံဖံးတံဖါန့ၣ်
လဲၤအသးဘျုးဘျုးဆီဆီကစီဒီး, ဒီးအဝဲအသးခုၣ်ပုၤကိးဒုးသ့ၣ်ညါအီၤလၢတံဟ့ၣ်
အီၤတံဖါလဲၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတံဖါခိၣ်ကမ့ၢ်ပိတ်မုတ်န့ၣ်အဝဲတသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်.
လၢအပုၤကွၢ်န့ၣ်အဝဲမဘၣ်တံထဲဒ်ဒီးပိတ်ခွါတဖန်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်မ့ၢ် ခုၣ်မ့ၢ်
န့ၣ်, နသးကမအသးဒ်လဲၣ်. ခုၣ်မ့ၢ်ကြးမတံမန့ၣ်လဲၣ်.

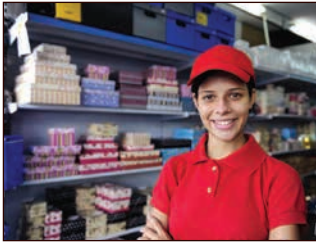
ဆိကမိဉ်ကွာ်ဘဉ်လး တာ်ထံဉ်တာ်ဆိကမိဉ်လာပိဉ်ခွါဒီးပိဉ်မုဉ်တဖဉ်မာ်တာ်သယဲသယဲ အဂ့ၢ်န့ဉ်တက့ၢ်.

- ❑ လာနထံနကီၢ်မုတမ့ၢ်, ကီၢ်လာနဟဲအိဉ်ကဒုလာအပူန့ဉ်, မ့ၢ်တာ်မညီန့ၢ်အသးလာ ပိဉ်ခွါဒီးပိဉ်မုဉ်တဖဉ် မာ်သကိးတာ်တပူယီန့ဉ်ဧါ.
- ❑ နဆိကမိဉ်လာ နမ့ၢ်ဘဉ်မာ်တာ်လာတာ်မလီၢ်ဖဲပိဉ်ခွါဒီးပိဉ်မုဉ်တဖဉ်မာ်သကိးတာ်တပူယီန့ဉ်, နသးကမာ် အသးဒဲလဲဉ်. ကမ့ၢ်တာ်ကီၢ်တာ်ခဲလာနကီၢ်လာနကထီဉ်ယူမာ်ဘဉ်လီၢ်နသးဒီး တာ်အံၤဧါ.
- ❑ မ့မ့ၢ်တာ်ထီဉ်ယူမာ်ဘဉ်လီၢ်သးလာအကီၢ်ခဲလာနကီၢ်န့ဉ်, နကကတီၢ်တာ်ဒီးမတၤ ဘဉ်လးတာ်ဂ့ၢ်အံၤလဲဉ်.

အ့ၤန့ဉ် တဖံးတမာ်ဘဉ်တာ်လာဟံဉ်အချၢန့ဉ်နီတဘျီဘဉ်. အဝဲတူၢ်လီၢ်တာ်မလၢ ဘဉ်အန့ဉ်တာ်အိဉ် ဒီးတာ်ကစဲးကရဲးတဖဉ်လာထာ်အပူ ဖဲတာ်ဆါတာ်ပူအလီၢ်တခါ, ဒီးထံဉ်ဘဉ်ဝဲလၢကိးနံၤ ဖဲန့ဉ်အဝဲဘဉ်မာ်သကိးတာ်ဒီးပိဉ်ခွါတဖဉ်တဘျးဂၤန့ဉ်လီၤ. တာ်အံၤဘဉ်အ့ၤ ဉ်တမုဉ်ဒိဉ်ဒိဉ် ကလဲဉ်န့ဉ်လီၤ. နမ့မ့ၢ်အ့ၤ ဉ်န့ဉ်နကမာ်တာ်မန့လဲဉ်. နဘဉ်မာ်သကိးတာ်ဒီးပုလၢအတမ့ၢ်မုဉ် မုတမ့ၢ်ခါဒဲးဒီးန့အယီ, နသးကမာ်အသးဒဲလဲဉ်.

ဖိသဉ်တဖဉ်လာတာ်ဖဲးတာ်မလီၢ်.

ဖဲအဝဲရကကီၢ်စာ်ဖိဉ်ပူအံၤ, ဖိသဉ်၁၄ နံဉ်ယဉ်ယဉ်ဒီးဆူအဖိခိဉ်တဖဉ်န့ဉ် မာ်ဆါကတီၢ်ခိဖးတာ်မာ် တဖဉ်သ့ဝဲ. ဘဉ်ဆဉ်ဒီး တာ်ကဟံပနီဉ်န့ၢ်အံၤန့ဉ်ရံဉ်လာအမာ်တာ်သ့ဝဲအံၤထဲန့ၢ်ဒီး, တာ်မာ်အကလုာ်မန့တဖဉ်လာအမာ်ဘဉ်သ့ န့ဉ်လီၤ. ပုသးစာ်အါဂၤဖဲအဝဲရကကီၢ်စာ်ဖိဉ်ပူအံၤ, မာ်ဆါကတီၢ်ခိဖးတာ်မာ်ဖဲ အကိဉ်ပျာ်ဝဲဆါကတီၢ်မုတမ့ၢ်, ဖဲန့ကတီၢ်အဆါကတီၢ် ဒီးဖဲ ကိဉ်ပျာ်ကသုဉ် အဆါကတီၢ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

ဆိကမိဉ်ကွာ်လာ, ပုလၢအဖိလဉ်တဖဉ်အံၤလာနဟံဉ်ဖိဉ်ဖိအပူ မ့ၢ်မာ်တာ်မလၢ အဝဲရကကီၢ်စာ်ဖိဉ်ပူအံၤန့ဉ်, တာ်ကမာ်အသးဒဲလဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.

နပုဟံဉ်ဖိဉ်ဖိ	ပုတဂၤအံၤမ့ၢ်မာ်တာ်မန့ဉ်, နဟံဉ်ဖိဉ်ဖိတဖဉ်အမူဒါတာ်လဲလီၢ်သးကအိဉ်ထီဉ်လာကျဲဒဲလဲဉ်.
နနီၢ်ကစါ	
နမါမုတမ့ၢ်နဝါ	
နဖိမုဉ်ဖိခွါ	
နမိာ်နပာ်မုတမ့ၢ်နမံၤပျာ်ခဲနဲတဖဉ်	
နဒီပုာ်ဝဲမုဉ်ဒီပုာ်ဝဲခွါတဖဉ်	

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၢ်အလီၤတဖၣ်
အံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲဖိသၢ်
ဆံးဖိတဖၣ်ဖဲ, မိၢ်ပၢ်ခံၤလၢၣ်
မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ်တဖၣ်တဂၤ
ဖံးတၢ်မၤတၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ဒနံး အကိၣ်သရၣ်ဆိမိၣ်လၢ အဝဲကြးထီၣ်တၢ်ကီၢ်ခါတၢ်မၤလိတဖၣ်ဒ်သိး
လူထီၣ်က့ၤလံာ်ကချးအဂီၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒနံးအဲၣ်ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်ကီၢ်ခါတၢ်မၤတခါဒ်သိး
ကမၤစၢအဟံၣ်ဖိယီဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်အသးအံးနကရဲၣ်ကျဲအံးဒ်လဲၣ်.
နမ့ၢ်ဒနံးအမိၢ်အပၢ်န့ၣ်, နကတဲအိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်. ကျဲလၢအဂ့ၤဒိၣ်တဘိလၢဒနံး
အဂီၢ်န့ၣ် --အဝဲကမၤတၢ်ခါ, မ့တမ့ၢ် ကကျဲးစးလူထီၣ်က့ၤလံာ်တုၤအချးတစု
ခါ. ဘၣ်မနုၤအယီလဲၣ်.

ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထီၣ်ဃုမၤဘၣ်လီၢ်မနုၤလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကဘၣ်
မၤအိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- ❑ တၢ်ဆိတလဲၣ်အံးတဖၣ်အယီနဟံၣ်
ဖိယီဖိအကျိမတၤကအိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လဲၣ်.
- ❑ အလီၤကအိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢဟံၣ်ဖိယီဖိအမူဒါတဖၣ်
ကဘၣ်လဲလိာ်အသးလၢကျဲဒ်လဲၣ်.
- ❑ မတၤကဘၣ်ဟံးန့ၢ်အါထီၣ်မူဒါလၢကစံးကတိၤသကိးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်
လဲၣ်. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံးနဟံၣ်ဖိယီဖိ ကမၤလၢမၤပျဲအိၣ်လၢကျဲဒ်လဲၣ်.

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၢ်ဆံး.

အမဲရကၤဟံၣ်ဖိယီဖိအါဖျၢ်အပူၤ,
မိၢ်ပၢ်ခံၤလၢၣ်လဲၤဖံးလဲၤမၤတၢ်န့ၣ်
လီၤ. မိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံးလိၣ်ဘၣ်ဝဲပုၤ
တဂၤလၢကအံးထွဲကွၢ်ထွဲအဝဲသ့ၣ်
အဖိအလံာ်တဖၣ်ဖဲ အဝဲသ့ၣ်
ဖံးမၤတၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၢ်ဆံး
ဖိတဖၣ်အလီၤန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လီၢ်တဖၣ်လၢအမၤတၢ်အံးန့ၣ်လီၤ. ညီန့ၢ်န့ၣ်
တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲနဖိဆံးဖိတဖၣ်အံး, နတဒီးန့ၢ်ကလီအိၣ်ဘၣ်. ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်တဖၣ်
အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၢ်ဆံးဖိလၢအဟံၣ်န့ၣ်သ့ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

အူဘါဒီးအဝဲအဲဒိၣ်လါအိၣ်ဒီး အဖိဆံးအိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးအဖိခံၣ်တဂၤလီၤ.
အူဘါမၤတၢ်မၤလၢမ့ၢ်န့ၢ်ဆၢကတီၢ်ပုၤတၢ်မၤတခါလၢအဟ့ၣ်အိၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချ့တၢ်ဘၣ်ဘျးတဖၣ်လၢအဟံၣ်ဖိယီဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဲဒိၣ်လါအိၣ်ဒီးဆၢကတီၢ်ဒီး
တၢ်မၤလၢမ့ၢ်ဆါဒိလီၤ. အဲဒိၣ်လါမၤန့ၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်မၤခံၣ်တခါလၢမ့ၢ်ဟါလီၤန့ၣ်
သ့ဝဲလီၤ. အဝဲမ့ၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်မၤအံးန့ၣ်, ဟံၣ်ဖိယီဖိအစုကအိၣ်အါထီၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒီး
အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အလီၤအိၣ်လၢ အူဘါ
ဒီးအဲဒိၣ်လါကဘၣ်ဆိကမိၣ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မနုၤအဂ့ၢ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲအတၢ်
ဆၢတၢ်အခါလဲၣ်. နကဟ့ၣ်ကျဲလၢကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

တုတၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်ဘၣ်ဃးဒီး, နအိၣ်လၢနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်ကီၢ်တဘျီ
လၢနလဲၤအိၣ်ကဒုလၢအပူၤအခါ, မတၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသၢ်လၢနဟံၣ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

ဆိကမိၣ်ကွၢ်လၢ နဖိတဖၣ်မ့တမ့ၢ်နလံၤတဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအီၤလၢပူၤ
အကတၢ်လၢ အတမ့ၢ်နပူၤဟံၣ်ဖိဃီလၢအအိၣ်တပူၤဃီဒီးနဘၣ်န့ၣ်,
နသးကမၤအသးဖိလဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

	တၢ်ယုထၢအံၤအတၢ်န့ၢ်ဘျး တဖၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.	တၢ်မနုၤတဖၣ်ကမ့ၢ်တၢ်လၢအ တကဲဘျးကဲဖျိဘၣ်န့ၣ်လဲၣ်.
နဘျးနတၢ်လၢအအိၣ်ဘျး ဒီးနတၢ်ဂၤ		
မ့ၢ်ဆါဆါကတီၢ်တၢ်ကွၢ် ထွဲဖိသၢ်ဆံးဖိအလီၢ်.		
မ့ၢ်ဆါဆါကတီၢ်တၢ်ကွၢ် ထွဲဖိသၢ်လၢဟံၣ်.		
ပူၤတၢ်ဂၤဟဲကွၢ်ထွဲနဖိလၢ နဟံၣ်ပူၤ		
ကတီၢ်ဆိကီၢ်လၢအကွၢ်ထွဲဖိ သၢ်သၢ်န့ၣ်ဆူအဖိခိၣ်တဖၣ်		

- နဆိကမိၣ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသၢ်အလီၢ်အဂ့ၢ်အကြးကတၢ်ကမ့ၢ်ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်.
- တၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသၢ်အလီၢ်တၢ်ယုထၢဖဲလဲၣ်တခါန့ၣ်, နဆိကမိၣ်လၢအပူၤကဗျာကတၢ်လဲၣ်.
- ဖဲနစးထီၣ်မတၢ်အဆိကတၢ်လၢအမဲရကၢၤကီၢ်စၢဖျိပူၤအခါ, တၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသၢ်
အလီၢ်တၢ်ယုထၢဖဲလဲၣ်တခါ န့ၣ်နဆိကမိၣ်လၢအကမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်လိာ်ဖိးမံလိာ်သး
အဂ့ၢ်ကတၢ်ဒီးနတၢ်အိၣ်အသးန့ၣ်လဲၣ်.

နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်
 စးတၢ်ကရၢကရီၤ က
 မၤစၢန့ၤလၢနကထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤစၢ
 အလီၤတဖၣ်လၢနက
 ယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကါဒိၣ်မးလၢ
 နကဘၣ်လဲၤတူၤဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်
 လၢ တၢ်ကထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီး
 န့ၣ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးန့ၣ်လၢတၢ်ဖံး
 တၢ်မၤအဂီၢ်အခါ, ကွၢ်ပုၤသံကွၢ်သံဒီးန့ၣ်
 အမဲၣ်ချံလီၤလီၤ, န့ၣ်ကမ့ၢ်ဒီးဟံးစုကွၢ်
 မဲၣ်အီၤတက့ၢ်.

နကယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤလၢကျဲၤလဲၣ်.

ဆိကမိၣ်ကွၢ်လၢနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်ကီၢ်လၢနဟဲအိၣ်ကဒုလၢ
 အပူၤန့ၣ်, ပုၤယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢကျဲၤလဲၣ်.

- ❑ နကလဲၤယုထံၣ်န့ၣ်အီၤဖဲလဲၣ်.
- ❑ နကဘၣ်စးထီၣ်မၤတၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

ပုၤလၢအမၤစၢန့ၣ်သ့အဂ့ၤကတၢ် လၢနကယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်,
 မ့ၢ်ဒၣ်နနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်နဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢဒီးပုၤအဂၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢအကမၤ
 စၢန့ၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် လၢနတၢ်ဂုၣ်ကျဲၤစးအပူၤန့ၣ်လီၤ.

- ❑ တၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စး
 တၢ်ကရၢကရီၤတဖၣ်ဒီး ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်
 ခဲအဂီၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်မၤစၢကရၢတဖၣ်.
 ပုၤမၤတၢ်ဖိဖဲခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီၤတဖၣ်အံၤ
 မၤစၢတၢ်လံဝဲပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်
 ခဲအါမးလၢကယုထံၣ်န့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
 အဆိကတၢ်တဖၣ် ဖဲအမဲၣ်ကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပုၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒိကန့ၣ်
 နတၢ်ဟံလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခၢၣ်စးကရၢ အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်
 ဖးတဖၣ်တက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤခိဖျိၣ်အလၢအပုၤလၢကမၤစၢ
 ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်ဒ်သိးကထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ❑ ဘူးတၢ်တဖၣ်ဒီးတံၤသကိးတဖၣ်.
 မၤနတံၤသကိးဒီးနဘူးနတၢ်တဖၣ်
 လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ၣ်လၢကဒုးသ့ၣ်
 ညါန့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤလီၤဟီၤလၢအအိၣ်
 ထီၣ်တခါခါဖဲအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလီၤ
 ဒီး တၢ်မၤလီၤအဂၤဖဲအအိၣ်ဘူးအိၣ်
 တၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- ❑ တၢ်ပရၢပစၢ်တဖၣ်, အုန်ထၢၣ်နဲးထံ, ဒီး
 ကမ္ဗၢတၢ်ယုတၢ်ဖံးတၢ်မၤခၢၣ်စး
 ကရၢတဖၣ်. တၢ်မၤလီၤခိပနံၣ်အါမးန့ၣ်
 ဘိးဘၣ်ရၢလီၤဝဲတၢ်မၤလၢအအိၣ်အိးထီၣ်
 အသးတဖၣ်လၢတၢ်ပရၢပစၢ်တဖၣ်,
 ဒီးလၢအုန်ထၢၣ်နဲးထံအပူၤ, ဒီးခိပနံၣ်
 တနီၤဘိးဘၣ်ရၢလီၤဝဲခိဖျိၣ်ကမ္ဗၢတၢ်ယုတၢ်ဖံးတၢ်မၤခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်
 လၢကယုထံၣ်န့ၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်
 လီၤ. ပလီၢ်နသးဘၣ်ယးဒီးတၢ်ယုတၢ်ဖံးတၢ်မၤကရၢလၢအယုန့ၣ်ကျိၣ်
 စ့ဒီးအၢၣ်လီၤလၢကယုန့ၣ်န့ၣ်တၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ကွဲးကဝီယတ်တံးမတံးရဲၣ်ကျဲးလတံးမန့ၣ်အဂီၢ်တဖၣ်လတံးပၣ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲကဘျဲးပၤ
၁၆၈ လၢနစုးကါတံးအီၤလၢအပူၤကွံၣ်ဖဲနယုတံးဖဲတံးမအခါန့ၣ်တက့ၢ်.

ဆိကမိၣ်ဘၣ်ယးတံးသံကွၢ်လၢအဖီလတ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်.

- ❑ နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတံးဂ့ၢ်ကိတမံၤလၢနကယုထံၣ်န့ၢ်တံးဖဲတံးမဖဲအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်,
ပုၤလၢနကတံၤ တံးဒီးအီၤဘျုးကတံၤတံးဒီးအီၤသ့န့ၣ်ကမ့ၢ်မတၢလဲၣ်.
- ❑ ဘၣ်မန့ၢ်အယိၣ်နကတံၤတံးဒီးအီၤကဘျုးကတံၤတံးဒီးအီၤကသ့ကစီဒီန့ၣ်လဲၣ်.
- ❑ နကသံကွၢ်ကဒီးမတၢလၢနကဒီးန့ၢ်ဘၣ်အါထီၣ်တံးမစၢအဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

အဲလ်ဘးထီၣ်ထံၣ်ဘၣ်တံးမတံးဘိးဘၣ်ပၣ်ဖျါတခါလၢလံာ်တံးပရၢပစၢအပူၤလၢအဒုးအိၣ်
ထီၣ်တံးသးစဲလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. လဲၤဖိာ်ဝဲတံးဘိးဘၣ်ပၣ်ဖျါအံၤဆူအနီၢ်ကစၢဂ့ၢ်ကျိပုၤရဲၣ်ကျဲးတံးအအိၣ်,
ဒီးဂ့ၢ်ကျိပုၤရဲၣ်ကျဲးတံးမပုၤန့ၢ်အီၤလံာ်ပတံထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပူၤကွံၣ်စုးန့ၣ်အလီၢ်ခဲဖဲဟါတံးအိၣ်
အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, အဲလ်ဘးထီၣ် ယၢထီၣ်န့ၢ်အသကိးတဂၤဘၣ်ယးဒီး တံးမအံၤလီၤ. အဲလ်ဘးထီၣ်
အသကိးအံၤစံးဝဲလၢအသ့ၣ်ညါပုၤတဂၤလၢအမတံၤဖဲန့ၣ်, ဒီးပုၤအဝဲန့ၣ်ကတံၤတံးဒီးအီၤအဂူၤလၢ
အဲလ်ဘးထီၣ်အဂီၢ် ကသ့လီၤ. အဲလ်ဘးထီၣ်မတံးမန့ၢ်တဖၣ်လၢ အကမၤစၢလီၤအသးလၢကထံၣ်
န့ၢ်တံးမအဂီၢ်လဲၣ်. နရဲၣ်ကျဲးတံးမန့ၢ်တဖၣ်လၢ အကမၤစၢန့ၣ်သိး နကထံၣ်န့ၢ်တံးမအဂီၢ်လဲၣ်.
မတၢကမ့ၢ်ပုၤလၢတံးကိတံးခဲတအိၣ်လၢနဂီၢ်လၢနကယုအီၤတံးမစၢန့ၣ်သိးနကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တံးမအဂီၢ်လဲၣ်.

တံးဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်လၢနကအိၣ်ဒီးတံးမန့ၢ်ဖဲတံး ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးန့ၢ်လၢတံးဖဲတံးမအဂီၢ်တဖၣ်အခါ.

တံးထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးန့ၢ်လၢတံးဖဲတံးမအဂီၢ်အခါ, ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤ
ကဒုးသ့ၣ်ညါန့ၢ်ဘၣ်ယးတံးမအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကကတံၤတံးဒီးန့ၢ်ဒီးသံကွၢ်
န့ၢ်တံးသံကွၢ်တဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးန့ၢ်တံးမတံးလဲၤခီဖျါလၢအပူၤကွံၣ်အဂီၢ်ဒီးသိးကသ့ၣ်
ညါဘၣ်ဝဲလၢနကမ့ၢ်မတံးမ့ၢ်, တမ့ၢ်ပုၤမတံးဖိအဂူၤတဂၤလၢအခိပန့ၣ်အဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
တံးထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးလၢ တံးဖဲတံးမအဂီၢ်အံၤမ့ၢ်တံးလၢအကါဒိဉ်မးန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဒုးအိၣ်
ထီၣ်တံးထံၣ်တံးဆိကမိၣ်လၢအဂူၤန့ၣ်, နအိၣ်ဒီးတံးခဲးတံးယာ်အဂူၤလၢနကဒီးန့ၢ်ဘၣ်
တံးမအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံးလၢအဖီလတ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တံးလၢနမအီၤသ့ၣ်သိးနကဒုးအိၣ်
ထီၣ်တံးထံၣ်တံးဆိကမိၣ်အဂူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ❑ လဲၤတူဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်တက့ၢ်. တံးဆၢကတီၢ်မ့ၢ်တံးအကါဒိဉ် ဒိဉ်ဒိဉ်
ကလဲာ်လၢပုၤအမဲရကဖိ တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်စဲၤခဲလၢတံးထံၣ်
လိာ်သံကွၢ်သံဒီးန့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်, ပုၤသုးကျဲးရဲၣ်ကျဲးတံး ကဆိက မိၣ်ဝဲလၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်
နကစဲၤခဲလၢတံးမအဂီၢ်ကိးန့ၣ်ဒီးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.
- ❑ မနသးကဆဲးကဆီ ဒီးကူၣ်သိးတံးကူၣ်သိးအကလုာ်လၢအကြးအဘၣ်ဒီးတံးမန့ၣ်
တက့ၢ်. နပုၤဟ့ၣ် ကူၣ်တံးလၢတံးဖဲတံးမအဂီၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါန့ၢ်ဘၣ်ယး တံးကူၣ်သိးဒီးလဲၣ်
တကလုာ်လၢနကဘၣ်ကူၣ်သိး အီၤန့ၣ် သ့ဝဲလီၤ.
- ❑ ကွၢ်ပုၤထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးန့ၢ်အမဲာ်ချံလီၤလီၤ, နံၤကမ့ၢ် ဒီးပံးစုကွၢ်မဲာ်အီၤတက့ၢ်.
ပုၤအမဲရကဖိတ ဖၣ်နာ်ဝဲလၢ တံးကွၢ်ပုၤအမဲာ်လီၤလီၤန့ၣ်ပၣ်ဖျါထီၣ်တံးတီတံးလီၤ,
ဒီး တံးနံၤကမ့ၢ် ဒီးတံးပံးစုကွၢ်မဲာ် ပၣ်ဖျါထီၣ် တံးထံၣ်တံးတူၢ်သးလၢအဂူၤဘၣ်ယးဒီး
တံးဖဲတံးမန့ၣ်လီၤ.

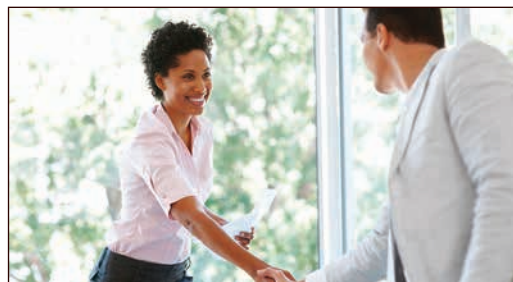
တၢ်မၤညီၣ်န့ၢ်အသးလၢ
 နကဘၣ်လဲၤဆူတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်
 သံဒီးနၤတဖၣ်အံၤတဘျုးဘျီတချုး
 လၢတၢ်တူၢ်လိာ်နၤလၢ
 တၢ်မၤအဂီၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ❑ သံကွၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်လၢနကဘၣ်မၤအီၤလၢတၢ်မၤပူၤအဂီၢ် တက့ၢ်.
 တၢ်အံၤဒုးန့ၣ်ပှၤရဲၣ်ကျဲၤပၤဆူ တၢ်လၢ နအိၣ်ဒီးတၢ်သးစဲန့ၣ်လီၤ.
- ❑ နကတိၤအဲကလံးကျိၣ်မ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်, ကတိၤအီၤတက့ၢ်.
 နကတိၤအဲကလံးကျိၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ထဲတဆံးတက့ၢ်ဖိ ဇိၤဒုၣ်လဲၣ်န့ၣ်,
 နစူးကါအီၤအယိၣ် ဒုးန့ၣ်ပှၤရဲၣ်ကျဲၤပၤဆူတၢ်လၢနအိၣ်ဒီးတၢ်သးစဲလၢ
 နကမၤလိအဲက လံးကျိၣ်အဂီၢ်, ဒီးတၢ်အံၤမၤအါထီၣ်
 တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢနကဒီးန့ၢ်တၢ်မၤလၢအဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ❑ ကျဲးစးထီၣ်လီၤကဆုၣ်နသးတက့ၢ်. ပှၤကိးဂၤဒီးအိၣ်ဒီး
 တၢ်ပှၤတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဖဲတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးလၢတၢ်ဖံး
 တၢ်မၤအဂီၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ညါလၢတမ့ၢ်ထဲနၤတကၤဇိၤ
 ဘၣ် န့ၣ်တက့ၢ်.

ယုၣ်ဒီးနသကိးလၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးနၤန့ၣ်,
 မၤလိသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်.

- ❑ ကွၢ်တကၤဒီးတကၤလိလိလၢအမဲၣ်ချံတက့ၢ်
- ❑ နံၤကမ့ၢ်တက့ၢ်
- ❑ ဟံးစုကွၢ်မဲၣ်လိာ်သးတက့ၢ်
- ❑ ကတိၤအဲကလံးကျိၣ်တနီၤဖဲနကတိၤအီၤသ့ (နတဲမ့ၢ်သ့ထဲ
 “ဟါလိၣ်” ဒုၣ်လဲၣ်န့ၣ် တဲအီၤတက့ၢ်).
- ❑ ထီၣ်လီၤကဆုၣ်နသးတက့ၢ်.

ဃုာ်ဒီးနသကီးလာအမေသကီးတၢ်ဒီးနန့ၣ်, မနသးဒ်နစံးဆာတၢ်သံကွၢ်လာ တၢ်မကစၢ် သံကွၢ်နတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဝဲ -

- နတဲယဘၣ်ယးနဂ့ၢ်နကျိကသ့ဧါ.
- ဘၣ်မနုၤအယိနအိဉ်ဒီးတၢ်သးဝဲလၢတၢ်မလီၢ်အံၤအပူၤလဲၣ်.
- နတၢ်လဲၤဒိဖျိလာအပူၤကွံာ်မနုၤတဖၣ် မၤစၢ်နုၤလၢတၢ်မအံၤအပူၤကသ့န့ၣ်လဲၣ်.
- နစးထီၣ်တၢ်မကသ့အခါဖဲလဲၣ်.

ခဲအံၤမလိသံကွၢ်လိာ်သုးယၢ်ခိယၢ်ခိလၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်..

- တၢ်မအံၤ, မ့ၢ်ဆာကတီၢ်ခိဖးမ့တမ့ၢ် ဆာကတီၢ်ပျဲတၢ်မလဲၣ်.
- တၢ်မမ့ၢ်နံၤစးထီၣ်အဆာကတီၢ်ဖဲလဲၣ်.
- ယဲယကဘၣ်မတၢ်မဒ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်.
- ယပျဲရဲၣ်ကျဲပၤဆုတၢ်ကမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်.
- ပုၤလၢနတူၢ်လိာ်အီၤလဲၣ်န့ၣ် ကဘၣ်စးထီၣ်မတၢ်အခါဖဲလဲၣ်.

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကဘၣ်လဲၤလၢတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးနအဂီၢ်တဘျုးဘျီ, တချုးတၢ်တူၢ်လိာ်နုၤလၢ တၢ်မအပူၤဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မညီၣ်နုၤအသးလၢ ပုၤယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မဖဲ အမဲရကတီၢ်စၢ်ဖျိပူၤခဲလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးနအခိဉ်ထံးတဘျီဝံၤအလီၢ်ခဲ, တၢ်မ့ၢ်တတူၢ်လိာ်နုၤလၢတၢ်မအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကမၤအသးလၢနသးပူၤဒ်နသးဟးဂီၤန့ၣ် လီၤ, ဘၣ်ဆၣ် ကျဲးစးအိဉ်ဒီးတၢ်သးစူတက့ၢ်. နမ့ၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါန့ၣ်, ယုနပုၤဟံၣ် ဖိယိဖိ မ့တမ့ၢ်, နပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ဖဲတၢ်မအဂီၢ်န့ၣ်လၢ ကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ် ဘါနုၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

အိဉ်ဒီးသးလၢအသ့ထံၣ်တၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါလၢနဟံၣ် ဖိယိဖိဒီးပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ဖဲတၢ်မအအိဉ်တက့ၢ်.

လၢတၢ်အိဉ်ကတဲာ်ကတီၢ်သးလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒဲအတၢ်ဖဲတၢ်မတၢ်သမံသမိးအဂီၢ်, ကါကံကူသိး တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအကဆဲကဆိဒီး လုာ်ထံလုာ်နိန့ၣ်လီၤ. တဲဝဲအကလံးကျိာ်တဆံးတက့ၢ်လၢအတဲဝဲဘၣ်, ဟံးစုကွၢ်မံာ်တၢ်မခိဉ်ဒီးကွၢ်ဝဲအမဲာ်လိလီၤန့ၣ်လီၤ. ကါကံအသးပူၤမအသးဒ်အတၢ်သမံသမိး အံၤလဲၤအသးဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီကစီဒီး, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပုၤတဆဲးကျိးကျဲးအီၤဘၣ်. နဆိကမိဉ်လၢ ဘၣ် မနုၤအယိတၢ်အံၤကဲထီၣ်အသးလဲၣ်. နဆိကမိဉ်လၢကါကံအသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်. နယုထံၣ် န့ၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မအခါနမတၢ်မနုၤလၢ, နကသ့ထံၣ်တၢ်အဂ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

နသူးသ့ၣ်ကံၣ်စီအဂ့ၤအဘၣ်တဖၣ်.

ဖဲတံၣ်ထံၣ်လိာ်သံက့ၢ်သံဒီးလၢတံၣ်မၤအဂီၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်,
 တံၣ်မၤကစၢ်အါဂၤသံက့ၢ်တံၣ်ဘၣ်ဃးဒီးသူးသ့ၣ်ကံၣ်စီ အဂ့ၤအဘၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်
 လီၤ. အအံၤမ့ၢ်တံၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တံၣ်ကတိၤတနီၤဘၣ်ထွဲဒီးတံၣ်ဖံးတံၣ်မၤ လၢတံၣ်စူးကါ
 အီၤသ့ၣ်ဝဲဒ်သိးကဟံၣ်ဖျါထီၣ်သူးသ့ၣ်ကံၣ်စီအဂ့ၤအဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးပှၤတဂၤဂၤ
 န့ၣ်လီၤ. တံၣ်ပနီၣ်သူးသ့ၣ်ကံၣ်စီအဂ့ၤကတံၢ်သၢမံၤလၢအအိၣ်ဒီးနၤတက့ၢ်.

ကညီကိၣ်	သူးသ့ၣ်ကံၣ်စီ	တ့တံၢ်ဂီၤ မ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ် တံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အခီပညီဒ် နနံၣ်ဟံၣ်အီၤအသိးတက့ၢ်.
	Honest	
	Dependable	
	Flexible	
	Hard worker	
	Good work ethic	
	Cooperative	
	Motivated	

ကညီကျိန်	သူးသုန်ကံစီ	တုတင်ဂီ၊ မုတမုန်ကွဲးဖျါထီန် တင်သုန်တဖန်အံ၊ အခီပညိန် နနံဟံအီအသိးတကုန်.
	Fast learner	
	Reliable	
	Positive attitude	
	Good listener	
	Punctual	

မလိနသးလါနတင်ထံင်လိင်သံကွန်သံဒီး လါဆါကတီလါအကဟဲတဖန်အဂီ ခီဖျါနစံးဘန် နသကီးလါအမလကီးလုန်တင်ဒီးနတကနုန် ဘန်ဃးဒီး, နသူးသုန်ကံစီအဂုအဘန် တဖန်မုန်တင်မနုလဲန်နုန်လါ အကလံးကျိန်တကုန်.

နကြးအိၣ်လၢနတၢ်မၤ
အဆိကတၢ်တခါအပူၤ,
အစ့ကတၢ်န့ၣ်
ဃုလါလီၤ.

ဖဲဆၢကတၢ်တစၢ်တလီၢ်အတၢ်ပူၤ နယုတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဘၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဆိကမိၣ်ထီၣ်
တၢ်လၢနမၤအီၤသ့တဖၣ်ဒ်သိး နကသ့ထံၣ်တၢ်လၢအဂ့ၤတကပၤဖဲ နယုထံၣ်န့ၣ်ဒီးဒၣ်
တၢ်ဖံးတၢ်မၤအခါတက့ၢ်. ကွဲးကဝီၤဃာ် တၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်တနီၤလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်
မၤစၢၤနကသ့ဒ်သိးနကအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အဂ့ၤလၢ နကစၢ်ဒၣ်
နဲအဖီခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

လဲၤဆူပုၤတတၢ်မ့ၢ်
တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအမူးတဖၣ်.

မၤနီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ

မၤယုၣ်မၤသကိးတၢ်ဖဲနဖိတဖၣ်
အကို

ဒိကန့ၣ်တၢ်ဒုတၢ်အူတၢ်
သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢလၢ
နကန့ၣ်ညီၣ်နီၢ်အီၤတဖၣ်.

မၤလိဂ့ၤထီၣ်နသးလၢ န
အဲကလံးကိုၣ်

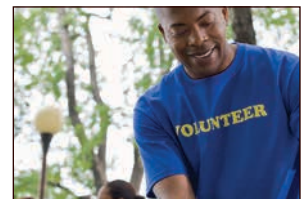
ထီၣ်တၢ်မၤလိလၢ
ကဟ့ၣ်အါထီၣ်နတၢ်မၤ
အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်

စံးကတိၤသကိးတၢ်ဒီး
တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါမ့ၢ်တမ့ၢ်နီၢ်သး
ကရၢခိၣ်နီၢ်တဖၣ်လၢပုၤတတၢ်ပူၤ

ကတိၤတၢ်ဒီးနတံၤသကိး
တဖၣ်ဒီးနဟံၣ်ဖိဖိဖိဘၣ်သး
နကလၢၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအသး
လၢနသးပူၤဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်

မၤစၢၤနပုၤတတၢ်လၢနတၢ်သးအိၣ်
ဒၣ်နဲအပူၤ.

ဒ်သိးနကသ့ထံၣ်ဒီးဒၣ်တၢ် တၢ်လၢအဂ့ၤတကပၤလၢ နတၢ်ယုတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤအဂီၢ်,
တၢ်အဂ့ၤအဂၤလၢနကမၤအီၤသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်စံၣ်စိၤတဲာ်စိၤ

ဆိကမိဉ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးနတၢ်ဖံးတၢ်မၤခဲအံၤ မ့တမ့ၢ်, နတၢ်ဖံးတၢ်မၤ လၢအပူၤကွၢ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- ❑ နမၤဘၣ်တၢ်တၢ်လၢဟံၣ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ချၢလဲၣ်.
- ❑ နမၤဘၣ်တၢ်တၢ်မၤမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
- ❑ တၢ်မၤလၢနမၤဘၣ်တၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, အလီၢ်အိၣ်လၢနကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. တၢ်မၤလၢနမၤဘၣ်တၢ်လၢနဟံၣ်အဂီၢ် န့ၣ်, အလီၢ်အိၣ်လၢ နကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

တ့တၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်တၢ်မၤတနီၤလၢနမၤအီၤဝံၤ ဝဲနတၢ်မၤတၢ်လဲၤခိဖျါလၢအပူၤကွၢ် အခါန့ၣ်အဂ့ၢ်ဝဲအဖီလၢအံၤတက့ၢ်.

ဖိဆၢပတံထီၣ်တၢ်မၤလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲမၤကဆိဟံၣ်ဃီအဂီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, တၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်သံကွၢ်သမံသမိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတဟးဖံးဟးမၤလၢတၢ်ချၢနီတဘျီဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး အဝဲကတိၤတၢ်ဘၣ်ဃးဒီး အတၢ်လဲၤခိဖျါလၢအမၤကဆိကဆိတၢ်ဒီးဆျုၣ်တၢ်လၢ အဟံၣ် ဖိဃီဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တနွံပူၤကွၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ဖိဆၢမၤန့ၢ်တၢ်မၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖိဆၢအတၢ်မၤတၢ်လဲၤ ခိဖျါလၢ အပူၤကွၢ်တဖၣ်မၤစၢအီၤ ဒ်သိးကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်လၢကျဲးလဲၣ်. နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တဖၣ်မၤစၢနကသ့လၢကျဲးလဲၣ်.

နတၢ်မၤအဆိကတၢ်တခါန့ၣ် ကမ့ၢ်ဝဲခိၣ်ခါအကါဒိဉ်တခါလၢနကစးထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မၤအတၢ်စံၣ် စိၤတဲာ်စိၤဝဲအဝဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤလီၤ. နတၢ်မၤအဆိကတၢ်တခါန့ၣ်, မ့တမ့ၢ်တၢ်မၤတခါလၢ နအဲၣ်ဒီးမၤအီၤနီၢ်ကီၢ်ဘၣ်ဆၣ်, နကြးကျဲးစးအိၣ်လၢအပူၤအစ့ကတၢ်ဖိလၢ န့ၣ်လီၤ. ပှၤယုဒီးလဲပှၤမၤတၢ်ဖိလၢဆၢကတီၢ်လၢအကဟဲတဖၣ်, ကကွၢ်ဝဲနတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် ဝဲတၢ်မၤအံၤအပူၤ ဝဲအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိဉ်တၢ်လၢကဒီးလဲနအဂီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

မးစူးဒီးအံၤလံး ပတံထီၣ်ဝဲတၢ်မၤတခါလီၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲအပူၤကွၢ်တနံၣ်န့ၣ်, မးစူးအတၢ်မၤ အိၣ်ဒုၣ်ထဲတခါခိဖျါအံၤလံးတခါအတၢ်မၤလီၤဆိလိာ်သးအိၣ်လွံၢ်ခါလီၤ. နဆိကမိဉ်လၢ တၢ်မၤကစၢ်ကယုထၢမတၢ်လဲၣ်. ဘၣ်မနုၤအယီၤလဲၣ်. ပအိၣ်ဒုၣ်လၢတၢ်မၤထဲတခါခိဖျါအပူၤန့ၣ် ကတိၤတၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပဂ့ၢ်လဲၣ်.

တၢ်မၤလိသ့အါထီၣ်အဲကလံး
 ကျိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲတဘိလၢနက
 သးယီၤနသးဆူတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
 လၢအဟ့ၣ်တၢ်ဘူးတၢ်လဲၤဂ့ၢ်တက့ၢ်
 အါဒိၣ်တက့ၢ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်တနၢ်ဟံၢ်တၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်,
 သံက့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးအဂ့ၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်တိၣ်တၢ်ပညိၣ်တဖၣ်

နကြးပၤလီၤစ့ၢ်ကီးနတၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်တိၣ်တၢ်ပညိၣ်
 တဖၣ်လၢ နကစၢ်ဒၣ်နဲအဂီၢ် ဒီးပၤနီၣ်တၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်
 လၢနကဘၣ်မၤအီၤတဖၣ်ဒ်သိးနတၢ်တိၣ်တၢ်ပညိၣ်တဖၣ်
 ကလၢထီၣ်ပျဲထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဆီကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃး နတၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်တိၣ်တၢ်ပညိၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
 တုၤလီၤအဂီၢ်မ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်ဘၣ်ဃးဒီး နတၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်တိၣ်တၢ်ပညိၣ်
 တဖၣ်လၢ ကွီၤကဝီၤလၢအဖီလၢအံၤအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်. ကွဲးစးပၤလီၤထဲဒၣ်
 တၢ်လၢနမၤအီၤသ့နီၣ်ကီၢ်တဖၣ်တက့ၢ်.

နကသးထီၣ်နသးဆူတၢ်မၤဘူးလဲလၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်အါဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်,
 အလီၢ်အိၣ်လၢနကဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်နအဲကလံးကျိၣ်, ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်
 အလီၢ်ကအိၣ်လၢနကဘၣ်မၤလိသ့ထီၣ်နသးလၢ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
 အသီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်မၤတၢ်တၢ်လၢတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်မၤ
 တခါလၢနထံနကီၢ်အပူၤန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နမၤတၢ်မၤအဝဲန့ၣ်ကသ့,
 ဘၣ်ဆၣ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ် နကဘၣ်ထီၣ်တၢ်မၤလိတီၤတဖၣ် ဒီးမၤ
 န့ၢ်လံာ်အုၣ်သးန့ၣ်လီၤ. နတၢ်တိၣ်ကလၢထီၣ်ပျဲထီၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဆၢကတီၢ်
 ကယံာ်ဝဲ ဒီးအလီၢ်အိၣ်လၢနကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဝံသးစူၤန့ၣ်လီၤ.
 လၢတၢ်ခဲလၢအဖီခိၣ်န့ၣ်, သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢအမဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အံၤ
 တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤဒ်အမ့ၢ်ထံကီၢ်တဘျီလၢအပျဲဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
 လၢပူၤလၢအမၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

အာဇာနည်ဆိးဖဲအမဲရကယံာ်ယိးလါဝံအလီခံ, အဝဲဆိကမိဉ်ထီဉ်ဘဉ်ယးအတံာ်ဖံးတံာ်မအဖီတဉ် တဖဉ်န့ဉ်လီ. အသးတမုဉ်ဘဉ်မုဉ်လါ တံာ်တလဲအသးဒ်အရဲဉ်ကျဲတုာ်ဝဲအသိးအ ယိလီ. နမုဉ်အာဇာနည်, နသးကမအသးဒ်လဲဉ်. နကမတံာ်မနုးလဲဉ်. အာဇာနည်ကသုထံဉ်တံာ်အဂုးဘဉ်ယးဒီးအတံာ်လဲခိဖျိလါအမဲရကကီာ်စာဖျိဉ်ပူအံးလါကျဲဒ်လဲဉ်.

တံာ်မဘူးလဲ, တံာ်မအနဉ်ရံဉ်, ဒီးတံာ်ဘဉ်ဘျူးဘဉ်ဖျိဉ်တဖဉ်.

ဖဲတံာ်ဟ့ဉ်နတံာ်မန့ဉ်, တံာ်မကစာ်ကကတိတံာ်ဒီးနဘဉ်ယးဒီး တံာ်ဘူးတံာ်လဲ, တံာ်မအနဉ်ရံဉ်ဒီး တံာ်ဘဉ်ဘျူးဘဉ်ဖျိဉ်တဖဉ်အဂုးန့ဉ်လီ. အအံးမုဉ်တံာ်တနီလါတံာ်ကစံးဘဉ်နန့ဉ်လီ.

- တံာ်ကဟ့ဉ်နတံာ်မဘူးလဲဆံးအါ.
- တံာ်ကဟ့ဉ်နတံာ်မဘူးလဲလါအနဉ်ရံဉ်ဖီခိဉ်မုတမုဉ်လါဒီနံဉ်ညါအဖီခိဉ်.
- တံာ်ကဟ့ဉ်နတံာ်မဘူးလဲ ဆံးယံာ်တဘျီ.
- တနွံနကဘဉ်မတံာ်ပွဲနဉ်ရံဉ်.
- တံာ်မအဆာကတီာ်တံာ်ရဲဉ်လီကျဲလီတဖဉ်.
- တံာ်မအတံာ်ဘဉ်ဘျူးဘဉ်ဖျိဉ်တဖဉ်.

တံာ်လါနနတံာ်မုဉ်အိဉ်တမံးမံးန့ဉ်သံကွါလါအဂုးတကွါ.

ယုာ်ဒီးနသကိးလါအမယုာ်သကိးတံာ်ဒီးနန့ဉ်, မလီသံကွါလီာ်သုသးယာ်ဒီယာ်ဒီ ဘဉ်ယးဒီးတံာ်ဂုးအလီတံာ်လီဆဲးတဖဉ်ဒီးတံာ်လါအလီအိဉ်တဖဉ်လါတံာ်မပူအဂုး နအမုဉ် -

- တံာ်မအံး, တနွံန့ဉ်ပကမဘဉ်တံာ်ပွဲနဉ်ရံဉ်လဲဉ်.
- တံာ်မအမုဉ်နံးစးထီဉ်ဖဲပွဲနဉ်ရံဉ်လဲဉ်.
- ယကဒီးနတံာ်မဘူးလဲဆံးယံာ်တဘျီလဲဉ်.
- တံာ်ဘဉ်ဘျူးဘဉ်ဖျိဉ်မနုးတဖဉ်လါတံာ်ဒီးန့ဉ်ဘဉ်အီသုဝဲလဲဉ်.

ဖုးအိဉ်ထီဉ်နတံာ်သံကွါဒ်နဲတဖဉ်တကွါ.

နကဒီးန့ဉ်ဘဉ်နတံာ်မဘူးလဲဘဉ်ဆာဘဉ်ကတီာ်ဒ်တံာ်ရဲဉ်ကျဲပာ်အီအသိး, လါအကမုဉ်ဝဲတနွံတဘျီ, ခံနွံတဘျီမုတမုဉ်, တလါတဘျီန့ဉ်လီ. နကဒီးန့ဉ်အီဒ်တံာ်မဘူးလဲ ခွဲးခဲ တဘျီအသိး, အိဉ်ယုာ်ဒီး တံာ်မဘူးလဲလံာ်ခိဉ်ဆဉ်မုတမုဉ်, လံာ်ဟ်ဖျါန့ဉ်လီ. တံာ်မဘူးလဲလံာ်ခိဉ်ဆဉ်အံး မုဉ်ဝဲတံာ်ကွဲးနီဉ် လါနဂီာ်န့ဉ်လီ. ပာ်တုာ်အီလါနအိဉ်ဖဲနလဲလဲလီာ်နခွဲးခဲလါစု မုတမုဉ်, ဖဲနလဲလဲအနီဉ်နခွဲးခဲ လါနစုတးစုစရီပူအခါန့ဉ်တကွါ.

ဖဲအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်
တၢ်အကၢၤဒိၣ်လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်
နတၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟးဆွဲးတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်မဲၣ်သကိး
မဲၣ်ဒီးနဟံၣ်ဖိယိဖိ, နတၢ်သကိးတဖၣ်,
ဒီးပုၤမၤသကိးတၢ်ဒီးနတဖၣ်,
ဒီးတဘၣ်မၤနတၢ်ဆဲးကျိးဒုၣ်နဲလၢ
နကကတိၤတၢ်ဒီးပုၤဂတဖၣ်လၢလီၤတဲမိ,
ဖဲနအိၣ်လၢတၢ်မၤပူၤအခါတဂ့ၤ.

တချးနထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤအသီတခါဒီးဘၣ်န့ၣ်,
ဟးထီၣ်ကွၢ်လၢနတၢ်မၤအပူၤနီတဘျီတဂ့ၤ.

တၢ်မၤတဖၣ်လၢအဟ့ၣ်တၢ်မၤဘူးလဲလၢစုးခိ

နမၤတၢ်မၤလၢနကဒီးန့ၣ်ဘၣ်စု (စုးခိ)
အဂီၢ်န့ၣ်, နမ့ၢ်တဟ့ၣ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်လၢ
စုတၢ်ဟဲန့ၣ်ခိသ့ၣ်ဘၣ်ဒီး, မ့ၢ်တၢ်လၢ
အတဖိးသဲးဘၣ်လီၤ. နတၢ်မၤကစၢ်
မ့ၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်လၢစု (စုးခိ) ဒီးတဟ့ၣ်န့ၣ်
ဘူးလဲလံာ်ခိၣ်ဆၢၣ်လၢအဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်
ဘူးလဲစုလၢနဒီးန့ၣ်အီၤခဲလၢာ် တချးတၢ်ဟံးယၢ်လၢ အလီၢ်အိၣ်တဖၣ်,
တၢ်ဟံးယၢ်လၢခိသ့ၣ်အဂီၢ်, ဒီး ဘူးလဲစုအိၣ်တၢ် လၢနဒီးန့ၣ်အီၤ တဖၣ်န့ၣ်,
နဒီး နတၢ်မၤကစၢ်မၤကမ့ၢ်ထံကီၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်မၤကမ့ၢ်
ထံကီၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကဘၣ်ဟ့ၣ်စုအိၣ်လိး မ့တမ့ၢ်,
နကဘၣ်လဲၤဆူယီၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ချီဒယၢ်မၤန့ၣ်တၢ်မၤလၢ တၢ်မၤကဆိဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်မၤအဘူး
အလဲလၢစု, ဒီးအါစုအါဘျီ ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲစုဟ့ၣ်မ့ၢ်သးန့ၣ်လီၤ. နတဲဘၣ်
ချီဒယၢ်လၢ တၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်
ကသ့လဲၣ်. တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်လၢ ချီဒယၢ်ဟ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ဟ့ၣ်က့ၤတၢ်အပူၤ
လၢမၤန့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လဲၣ်. ဘၣ်မၤန့ၣ်အယိအဲၤကြးဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်လဲၣ်.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်သံကွၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်ဘၣ်ယး ဒီးတၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- ဘၣ်မၤန့ၣ်အယိတၢ်အကၢၤဒိၣ်လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်နတၢ်
ခိတၢ်သ့ၣ်ဖဲအဲဉ်ရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလဲၣ်.
- နမ့ၢ်တဟ့ၣ်နတၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်, တၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ်ကဲထီၣ်
အသးကသ့န့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်လၢနကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤန့ၣ် လၢနတၢ်မၤအပူၤအဂီၢ်.

- လဲၤတူၤလၢတၢ်မၤလီၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်တက့ၢ်. တၢ်မၤကစၢ်တဖၣ်
မ့ၢ်လၢဝဲလၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ကမၤ တၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်, ဒီးနကဒုး
အိၣ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်အဂ့ၤလၢနဖိခိၣ် ဖဲနမၤတၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်
ထီၣ်ဘိ န့ၣ်လီၤ. နဟဲတူၤလၢတၢ်မၤလီၢ်မ့ၢ်ဖဲခဲန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
တၢ်ကထူးစ့ၤလီၤကွၢ် နတၢ်မၤဘူးလဲန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဟဲတူၤ
ဖဲခဲတလီၢ်လီၢ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နတၢ်မၤကလီၤမၤသဒုၣ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဟံးန့ၣ်တၢ်အိၣ်ဘျးလၢတၢ်မၤမ့ၢ်လၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအယိထဲဒုၣ်ဖဲ
နဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါနီၢ်နီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဒ်န့ၣ်အသိး, ဘၣ်သ့ၣ်
သ့ၣ် နကဘၣ်ဟံးန့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အိၣ်ဘျးလၢတၢ်မၤဖဲ နဟံၣ်
ဖိယိဖိ ဘူးဘူးတၢ်တံၢ်တက (နမၤ, နတမ့တမ့ၢ် နဖိ) ဘၣ်ဆူးဘၣ်
ဆါ ဒီးနဘၣ်လဲၤဆူအီၤဆူ ကသံၣ်သရၣ်အအိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.
တၢ်မ့ၢ်မၤအသးဒ်အံၤန့ၣ်, ဒုးသ့ၣ်ညါဆိနပုၤသုးကျဲၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တက့ၢ်.

❑ **နဟဲဆူတၢ်မလီၢ်မ့ၢ်တသ့မ့ၢ်တချးဘၣ်န့ၣ်, ကိးဒုးသ့ၣ်ညါနတၢ်မလီၢ်တက့ၢ်.** လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤမံၤအယိၣ်နမ့ၢ်ကစဲၤခဲမ့တမ့ၢ်, နဟဲဆူတၢ်မလီၢ်မ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်, ထီၣ်ကိးဒုးသ့ၣ်ညါနပုၤသုးကျဲၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢနဟဲမတၢ်တသ့ မ့ၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်အိၣ်တမံၤမံၤအယိၣ်န့ၣ်, ကတီၢ်ဆိတၢ်ဒီး နပုၤသုးကျဲၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဒ်သိး နကဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်ပျဲလၢနဟဲထီၣ်တၢ်မတသ့မ့တမ့ၢ်, နကစဲၤခဲအယိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

❑ **သ့ၣ်ရူတံၤရေၤသကိးတက့ၢ်.** မ့ၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဘျဲးအိၣ်ညါအဆၢကတီၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ် ဆၢကတီၢ်အဂ့ၤသ့ၣ်လၢနကမၤသ့ၣ်ညါလိာ်နသးဒီးပုၤမတၢ်တပူၤယိၣ်ဒီးန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢပုၤဖံးကတီၢ်သကိးညါန့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်မလီၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ, မ့ၢ်ခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤ, နွံကတၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်, ဒီးတၢ်လိာ်ခိၣ်လိာ်ကွဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နကအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အါမးလၢနကနီၤ ဟ့ၣ်လီၤဘၣ်နလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢတဖၣ်ဒီး ပုၤမၤသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်တဖၣ်, လီၤဆိတၢ်ဒ်တၢ်ဖဲလုၢ်လၢတၢ်ထူ သန့န့ၢ်သဘျၢ အဆၢကတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

❑ **မ့ၢ်ပုၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ် လၢတၢ်မအပူၤတက့ၢ်.** ဟးဆဲး တၢ်ကတီၢ်သကိးတၢ် ဖဲၣ်သကိး ဖဲၣ်ဒီးနဟံၣ်ဖိယိဖိ, နတံၤသကိးတဖၣ်, ဒီးပုၤမၤသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်တဖၣ်, ဒီးတဘၣ်မနတၢ်ဆဲးကျိးဒ် နဲလၢနကကတီၢ်တၢ်ဒီးပုၤဂၤတဖၣ်လၢလီၤတဲစိ ဖဲနအိၣ်လၢတၢ်မပူၤအခါတဂ့ၤ.

❑ **သံကွၢ်သံဒီးတၢ်တက့ၢ်.** တၢ်လၢနန့ၢ်တဟံၢ်မ့ၢ်အိၣ်တမံၤမံၤန့ၣ်, သံကွၢ်တၢ်ဘၣ်ပးဒီးအဂ့ၢ်တက့ၢ်. နမၤ တၢ်ကသ့ၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ် ဒီးနတၢ်မကစၢ်ကပးကဲနမ့ၢ်လၢနကျဲးစးယုသ့ၣ်ညါနဟံၢ်တၢ်ဒ်သိး နမတၢ်ကသ့ ဂ့ၢ်ထီၣ်အဂီၢ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

❑ **မလီၢ်န့ၢ်တၢ်အသိတဖၣ် ဒီးမုၢ်ဒါအသိတဖၣ် တဘျီလၢလၢဖဲနမၤအိၣ်သ့န့ၣ်တက့ၢ်.** နမ့ၢ်ဒုးနဲၣ်ပျီထီၣ်နတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်လၢနကဟံးန့ၢ်အါထီၣ်မုၢ်ဒါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နသးထီၣ်နလီၢ်ဆူ တၢ်မလၢအဂ့ၢ်ဒိဉ်တက့ၢ်တဖၣ်အအိၣ်ကသ့ဝဲလီၤ.

❑ **တချးနဟးထီၣ်တၢ်မန့ၣ် ဒုးသ့ၣ်ညါဆိတက့ၢ်.** ဖဲနဟးထီၣ်တၢ်မတခါ ဒ်သိးနကဟံးန့ၢ်တၢ်မအသိ တခါအဂီၢ်န့ၣ်, ဒုးသ့ၣ်ညါဆိနတၢ်မကစၢ်လီၢ်လံၤန့ၣ် အဇၢကတၢ်ခဲနွံတက့ၢ်. တချး နထံၣ်န့ၢ်တၢ်မ အသိတခါဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဟးထီၣ်ကွံၣ်လၢတၢ်မတခါအပူၤနီတဘျီတဂ့ၤ.

 ကွဲးကတီၢ်ယၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကွံၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်မန့ၢ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မအပူၤအဂီၢ်, လၢအလီၤဆိလိာ်အသးဒီးနတၢ် လဲၤခီဖျိလၢအပူၤကွံၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

 ဆိကမိၣ်ဝဲၣ်ဖးနီၤဖးဘၣ်ပးတၢ်သံကွၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤတက့ၢ်.

- ❑ တၢ်ဟ့ၣ်ကွံၣ်တဖၣ်ဖဲလဲၣ်တခါန့ၣ် ကညိဒိဉ်တက့ၢ်လၢနကမၤထွဲအီၤအဂီၢ်လဲၣ်.
- ❑ တၢ်ဟ့ၣ်ကွံၣ်တဖၣ်ဖဲလဲၣ်တခါန့ၣ် ကကီဒိဉ်တက့ၢ်လၢနဂီၢ်လဲၣ်.
- ❑ နကမတၢ်မန့ၢ်ဒ်သိးနကကျဲးစးကဲထီၣ်ပုၤမၤန့ၢ်တၢ်တဂၤလၢနတၢ်မပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

စးနၢ်မတၢ်ဆူၣ်မးလၢအတၢ်မအသိတခါအံၤ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတဘျီဘျီန့ၣ်, တၢ်တိာ်ဟံၣ်လၢအဝဲကဘၣ်မမန့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်, တနၢ်ဟံၣ်ဘၣ်. စးနၢ်တနၢ်ဟံၣ်အဲကလံးကျိာ်အါလၢကဲၣ်ဆိးဘၣ်, ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အယိ တတဲဘၣ်ဝဲအတၢ်မခိၣ်လၢ အဝဲတနၢ်ဟံၣ်တၢ်တနီၤလၢ တၢ်တိာ်ဟံၣ်လၢကဘၣ်မမန့ၣ်ဘၣ်. စးနၢ်ဟံၣ် ဂ့ၢ်ထီၣ်ဘၣ်ပးဒီးအတၢ်မန့ၣ်ကသ့လၢကျဲၣ်လဲၣ်. နမ့ၢ်စးနၢ်န့ၣ်, နကမတၢ်မန့ၢ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်အိၣ်သးအံၤလဲၣ်.

နအိၣ်ဒီးတံခွဲး
တံယံလၢနကမၤဘၣ်
တံမၤလၢခိၣ်ယၤ
တံအိၣ်ဝးတရံး
တခါလၢအအိၣ်ဒီး
တံဘံၣ်တံဘၤ
ဒီးဂ့ၤလၢတံအိၣ်ဆူၣ်
အိၣ်ချၢ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘိးရံးစံဖဲတုၤလၢကီၢ်အမဲရကၤစၢလၢဝံအလီၢ်ခံ အဝဲစးထီၣ်မၤတံမၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲတဲအဲကလံး
ကျိၣ်တဘၣ်ကဲၣ်ဆိးဒီးဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်ပုၤမၤတံဖိလၢအဂ့ၤတက, ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢ အရူတံၤရသကိးသ့,
ဒီးအတံမၤခိၣ် ဒီးပုၤမၤတံဖိအကတဖၣ်အိၣ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. တဆံယုၤလၢဝံအလီၢ်ခံအဝဲပတံထီၣ်
တံမၤ အသီတခါလၢတံလီၢ်အကတတံၤဒီးဟးထီၣ်လၢတံမၤန့ၣ်, တတဲဘၣ်ပုၤနီတကဘၣ်.
အဝဲကမၤမၤဒိၣ်မးဖဲအတမၤန့ၢ်တံမၤအသီတခါအံၤဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. လၢခံက့ၤ အဝဲသ့ၣ်
ညါဘၣ်ဝဲလၢအတံမၤခိၣ်အခိၣ်ထံးတကတဖၣ်အိၣ်တံအုၣ်သးအဂ့ၤလၢတံမၤအသီတခါအံၤ
အဂီၢ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဘိးရံးစံမၤကမၤဘၣ်တံမၤန့ၣ်လဲၣ်. လၢအမၤတံဖိအံၤအလီၢ်န့ၣ် ကြးလၢဘိးရံးစံမၤ
တံမၤန့ၣ်လဲၣ်.

တံမၤလီၢ်ပုၤတံခွဲးတံယံတဖၣ်.

ဒ်ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတကအသိး, နအိၣ်ဒီး တံမၤလီၢ်ပုၤတံခွဲးတံယံတဖၣ်
တမံၤယိဒ်သိးဒ်ဒီး ပုၤအမဲရကၤဖိထံဖိကီၢ်ဖိတကန့ၣ်လီၤ.
တံမၤကစၢ်တကကွၢ်တလီၤန့ၤ မ့ၢ်လၢနတံပတီၢ်ဒ်ပုၤဘၣ်
ကီဘၣ်ခဲတကအသိး အယိမ့တမ့ၢ်, ဂ့ၢ်လိၣ်လၢကဟ့ၣ်
န့ၢ်တံမၤမ့တမ့ၢ် ကသးထီထီၣ်န့ၣ်လီၤ မ့ၢ်လၢနသးန့ၣ်လီၤ, နီၢ်ခိခိၣ်
န့ၢ်ကွၢ်ဂီၤတလၢတပုၤ, တံတုတံဖိအတံပတီၢ်, ကလုာ်န့ၣ်
မ့တမ့ၢ်ကလုာ်ဂ့ၢ်ကျိၣ်ထံးခံ, ကလုာ်, တံဘျၢတံဘၤ, မုၢ်ခွါ, တံတိာ်တံဟံသးဘၣ်ယးဒီးမုၢ်
ခွါကွးတံမံယုာ်အိၣ်ယုာ် အယိန့ၣ်တသ့ဘၣ်. မ့မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးဘၣ်ဆၣ်, တံမၤတနီၤန့ၣ် အိၣ်အိးထီၣ်
အသးထဲဒ်လၢအမဲရကၤအပုၤထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဲးတံသိၣ်တံသီဘၣ်ယးဒီးတံဖံးတံမၤတဖၣ် ကဟ့ကယံစ့ၢ်ကီးပုၤ
မၤတံဖိတဖၣ်လၢတံမၤအိၣ်သးလၢအတဖိးမံလိာ်သးဒီး တံဘံၣ်
တံဘၤ ဒီးတံအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တံမၤကစၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤ
တံလီၢ်တံလီၤဆဲးဒ်သိးတံမၤလီၢ်ကအိၣ်ဒီးတံဘံၣ်တံဘၤဒီးဂ့ၤကြး
ဝဲလၢတံအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချၢ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံသိၣ်တံသီ ကဟ့ကယံစ့ၢ်ကီး
ပုၤမၤတံဖိတဖၣ်လၢ ကွးတံမၤအုန့မၤတံတံတဖၣ် ဖဲတံမၤလီၢ်န့ၣ်
လီၤ. ကွးတံမၤအုန့မၤတံတံန့ၣ်မ့ၢ်လုာ်လံာ်တံဖံးတံမၤတမံၤလံာ်
အိၣ်ဒီးကွးအန့ဆၣ် လၢအမၤပျံမၤဖုးမ့တမ့ၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်သးတံဘၣ်တံတံလၢပုၤကအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲကွံထံၣ်အိၣ်ဒီးအတံမၤခိၣ်ပိာ်ခွါတကလၢ အသ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါ, တိစၢမၤစၢအိၤ, ဒီးရူအိၤဘူး
ဘူးတံတံန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတဘျီတခိၣ်န့ၣ်ဖိၣ်အဝဲအဖံဘၣ်ခိၣ် ဖဲအကတံတံဒီးအိၤအခါလီၤ.
တံအံၤဘၣ်ဖဲကွံထံၣ်တမ့ၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်န့ၣ်လီၤ. တံမၤအသးဖဲအံၤန့ၣ်, တံဂ့ၢ်ကီမ့ၢ်တံမၤန့ၣ်လဲၣ်.
ဖဲကွံထံၣ်ကြးမၤတံမၤန့ၣ်လဲၣ်.

**ဆိကမိၣ်ကွၢ်ဘၣ်ယးအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အတံခွဲးတံယံတဖၣ်လၢတံဖံး
တံမၤအလီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.**

- တံခွဲးတံယံတဖၣ်အံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤကံလိာ်အသးကသ့ဒီးနတံလဲၤခိဖျိလၢအပုၤကွံာ်
တဖၣ်န့ၣ်လၢကျဲးလဲၣ်.
- လီၤဆိလိာ်အသးကသ့သ့ၣ်သ့ၣ်လၢကျဲးလဲၣ်.
- နကညိန့ၣ်ထီၣ်ဒီးတံလီၤဆိလိာ်သးတဖၣ်အံၤလၢကျဲးလဲၣ်.

မကတၢ်က့အဆာဒိဉ်*

မ့ၢ်, မ့တမ့ၢ်, တမ့ၢ်ဘၣ်လဲၣ်. နဆိကမိဉ်လၢနနၢ်ဟံၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဟံၣ်လီၤက့လီၤအိဉ်
လီၤဆိးလၢအမဲရကကီၢ်စၢဖိဉ်ပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်ဆံးအါလဲၣ်. မက့ၢ်နတၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ဟံၣ်ခိဖျိ
တၢ်ဟံၣ်ဖျါလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤတက့ၢ်. ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖျါတဖၣ်အံၤ ဒီးနမ့ၢ်ဆိကမိဉ်လၢ
တၢ်ဟံၣ်ဖျါအံၤဘၣ်န့ၣ်, ကွဲးကဝီၤတၢ်ကတိၤ (မ့ၢ်), ဒီးနမ့ၢ်ဆိကမိဉ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ဖျါအံၤတဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်
ကွဲးကဝီၤတၢ်ကတိၤ(တမ့ၢ်ဘၣ်) န့ၣ်တက့ၢ်-

- (၁) နကမၤန့ၢ်နတၢ်မၤအဆိကတၢ်တခါအဂီၢ်, (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
ကယံၣ်တၢ်ဆၢကတိၢ်စုၤသီတုၤလၢ တဘျူးလၢသ့ဝဲလီၤ.
- (၂) ထံကီၢ်ပဒိဉ်မ့တမ့ၢ် နတၢ်ဟံၣ်လီၤက့လီၤအိဉ်လီၤဆိးခၢၣ်စး (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
တၢ်ကရၢကရိကဘၣ်ယုန့ၢ်နတၢ်မၤလီၤ.
- (၃) တၢ်မၤလိသ့အါထီၣ်နသးလၢအကလံးကျိဉ်န့ၣ်မၤစၢ (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
နၢ်သ့ဒ်သိးနကထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးမၤအါထီၣ် နတၢ်
ခွဲးတၢ်ယၢ်အသီလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- (၄) ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအါဂၤစးထီၣ်မၤတၢ်ဖဲပှၤန့ၣ်လီၤသီတၢ်မၤ (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
အပတီၢ်တၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၅) အါစုအါဘျီ ပိၣ်မုဉ်တဖၣ်အံးကွၢ်ပၤဆုပိၣ်ခွါတဖၣ်ဖဲတၢ်မၤ (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
လီၤပူၤလီၤ.
- (၆) နမ့ၢ်စၢလၢတၢ်ထံၣ်လိၣ်သံကွၢ်သံဒီးနၢ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤ (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
အဂီၢ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်မၤကစၢ်တ ဒီးလဲနၢ်လၢ
ဘၣ်မ့ၢ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ကဆိကမိဉ်ဝဲလၢနဟဲတုၤ
လၢတၢ်မၤလီၤကစၢ်သ့ၣ် သ့ၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.
- (၇) ပှၤမၤစၢနၢ်သ့ဂ့ၤကတၢ်လၢနကယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ် (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
မ့ၢ်ဒ်နနီၢ်ကစၢ်ဒ်နန့ၣ်လီၤ.
- (၈) အလီၤတအိဉ်လၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ကျိဉ် (မ့ၢ်) (တမ့ၢ်ဘၣ်)
စုတၢ်ဟဲန့ၣ်ခိသ့ဆုအမဲရကကီၢ်စၢဖိဉ်ပူၤအိဉ်အအိဉ်ဘၣ်.

* တၢ်ဖံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိဉ်ဖျါဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျူးပ ၂၂၂ န့ၣ်လီၤ.

အဆာဒိဉ်တဆံသါ တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိဉ်

တၢ်မၤလိကျိဉ်အသိတကျိဉ်န့ဉ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်ဂုဏ်ကျဲးစးန့ဉ်လီၤ.
ပုၤအဲရကၤဖိတဖၣ်န့ဉ်ဝဲလၢပုၤတၢ်မၤအသးတပျၢ်ဒိဉ်ကဲဉ်ဆိးနီတၢ်ပျီ မ့တဖျၢ်,
စၢ်ဒိဉ်ကဲဉ်ဆိးနီတၢ်ပျီလၢကမၤလိတၢ်အသိတဖၣ်အဂီၢ်န့ဉ်ဘၣ်.
နမၤလိအဲကလံးကျိဉ်အယိန့ဉ်, ကမၤစၢၤန့ဉ်လၢနကဒီးန့ဉ်တၢ်မၤအဂီၢ်,
နကအိဉ်ဒီးတၢ်မၤန့ဉ်လၢ နတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤအဂီၢ်, နကဆဲးကျိးလိာ်နသး
ဒီးပုၤအဲရကၤဖိအဂုၤအကတဖၣ်အဂီၢ်, ဒီးနထီဉ်ယူမၤဘၣ်လိာ်နသးဒီး
နတၢ်အိဉ်မုၤအသိဖဲအဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိဉ်ပူၤအံၤကသုၤချ့ ဒိဉ်ထီဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတီၢ်သကိးတၢ်ဂုဏ်ဘၣ်ယးဒီး

- » တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိဉ် အကါဒိဉ်ဝဲအဂီၢ်
- » ကျဲသ့တဖၣ်လၢတၢ်ကမၤလိအဲကလံးကျိဉ်အဂီၢ်
- » တၢ်မၤလိကျိဉ်အသိဟံးန့ဉ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီး
တၢ်ဂုဏ်ကျဲးစးလၢကျဲးလဲဉ်

တၢ်မၤလိသ့ထီဉ်နသးလၢအဲကလံးကျိဉ်န့ဉ် ကမၤစၢၤန့ဉ်
ဒီးသိး နကဒီးန့ဉ်ဘၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဒီးနထီဉ်ယူမၤဘၣ်လိာ်
က့ၤနသးဒီးတၢ်အိဉ်မုၤဖဲအဲရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိဉ်ပူၤအံၤ ကသု
ချ့ ဒိဉ်ထီဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

အကလံးဝီသြလအကါဒိဉ်တဖဉ်

အကလံးအတၢ်ကတိပၢ်ဖျါထီဉ်သးတဖဉ်အံၤဘဉ်တၢ်စူးကါအီၤဖဲတၢ်ကတိသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်လးဒီး တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိဉ် ဖဲအဲရကၤကီၢ်စၢဖိဉ်ပူၤ အဂ့ၢ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်ကတိရၣ်တဖဉ်အံၤ, နမ့ၢ်မၤလိအီၤဒီးကကဲထီဉ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖိဉ်လၢနဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ဖးတၢ်ကတိပၢ်ဖျါထီဉ်သးတဖဉ်အံၤလၢအဲကလံးကျိဉ်တက့ၢ်. ကွဲးထီဉ်ခိအီၤလၢနကျိဉ်ဒဉ်နဲတက့ၢ်. တုၤလီၤတၢ်ကတိပၢ်ဖျါထီဉ်သးတဖဉ်အံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီမ့တမ့ၢ်, စူးကါအီၤလၢလံာ်ပွဲၤကျိၤ အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တဖျါန့ဉ်တၢ်မၤပၢ်န့ၢ်န့ၢ်လဲၤ.

ကညီကျိဉ်	အဲကလံးကျိဉ်	တုၤတၢ်ကတိအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢ လံာ်ပွဲၤကျိၤအပူၤတက့ၢ်.
ဝံသးစူးတဲကဒီးအ သီတဘျီမိဉ်.	Please say that again	ဝံသးစူးတဲကဒီးအသီတဘျီမိဉ်. နတဲတၢ်အဆိကတၢ်တဘျီန့ဉ်ယနၢ်တဖါဘဉ်.
	Can you repeat that?	
	What does ____ mean?	
	Can you speak more slowly?	
	I don't speak English.	
	I don't understand...	
	Can you understand me?	

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးဆၢန့ၢ်ဘၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်
ကလံာ်လၢနကမၤလိသ့ထီၣ်
နသးလၢ အဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်၊
နသ့အဲကလံးကျိၣ်ကချၢဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ။

ဆိကမိၣ်ကွၢ်လၢ ဘၣ်မနုၤအယိပကတိဆဲးကျိးလိာ်သးဒီး
ပုၤဂုၤပုၤဂုၤတဖၣ်သ့န့ၣ် ကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလဲၣ်။

နကတိကျိၣ်မနုၤတဖၣ်သ့လဲၣ်။ ကွဲးလီၤအိၣ်ဖဲအံၤတက့ၢ်။

စံးကတိသကိးတၢ်ဒီးနသကိးလၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးန
ဘၣ်ဃးဒီး, ကျိၣ်တဖၣ်အံၤဖဲနအိၣ်ဆိးဒီးလၢနထံနကီၢ်အခါ မ့တမ့ၢ်,
ကီၢ်လၢနလဲအိၣ်ကဒုလၢအပူၤတဘျီအခါ, နကစူးကါအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်
အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်။ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကကွဲးလီၤယုာ် နဟံၣ်ပုၤ, ဖျါပုၤ,
နကျဲးစးဒီးထီၣ်သိလ့ၣ် ဘၢးစံဖဲတၢ်လီၢ်တတိၤတီၤအခါ ဒီးတၢ်အကၢၤန့ၣ်
အသိးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ။

ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်သံကွၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤတက့ၢ်။

- ကျိၣ်လၢနကတိတၢ်လံအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်
နမၤလိအိၣ်လၢကျဲးလဲၣ်။
- ကျဲတနီၤလၢနကတိဆဲးကျိးလိာ်နသးဒီးပုၤလၢအကတိ
ကျိၣ်လီၤဆိလိာ်သးဒီးနသ့န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲမနုၤတဖၣ်လဲၣ်။ အိၣ်န့ၣ်,
တချုးလၢနမၤလိနသးလၢနကကတိအဲကလံးကျိၣ်အခါန့ၣ်,
ကျဲတနီၤလၢနဆဲးကျိးလိာ်နသးဒီးပုၤအမဲရကၢဖိတဖၣ်သ့န့ၣ်
မ့ၢ်ကျဲမနုၤတဖၣ်လဲၣ်။
- ခဲအံၤနသ့အဲကလံးကျိၣ်ဆံးအါလဲၣ်။

ဟံပနီၣ်နတၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ဟံအဲကလံးကျိၣ်အပတီၢ်နီၣ်ထီၣ်
လၢအဖီလၢအံၤအသိးတက့ၢ်။ (၀) မ့ၢ်ပုၤမၤလိထီၣ်
သီအဲလံးကျိၣ်အပတီၢ် (မ့တမ့ၢ်, တသ့အဲကလံးကျိၣ်နီတစဲး) ဒီး
၅ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသ့အဲကလံးကျိၣ်ဂုၤဂုၤဘၣ်ဘၣ်, လၢအပတီၢ်ထီၣ်။

တၢ်ကွၢ်ဆိကမိဉ်ဘၣ်ယးအဲကလံးကျိဉ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်

တချုးနလဲထီဉ်တၢ်မလိလၢအဲကလံးကျိဉ်တၢ်မလိတီၤပူၤန့ဉ်, နကတီၤအဲကလံးကျိဉ် မ့ၢ်တဘၣ်နီတစဲးဘၣ်ဆၣ်, အိဉ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိဉ်တဂ့ၤ. တချုးလၢတၢ်မလိတီၤတဖၣ်စးထီဉ်န့ဉ်, တၢ်ကွၢ်ဆိကမိဉ်ဘၣ်ယးနအဲကလံးကျိဉ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်မကွၢ်တကလုာ်န့ဉ် လီၤ. တၢ်မလိတီၤတတီၤစုာ်စုာ်အိဉ်ဒီးတီၤပတီၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်, စးထီဉ်လၢပုၤမလိထီဉ် သီတၢ် တုၤလၢပတီၢ်ထီ, ဒီးတၢ်ကွၢ်ဆိကမိဉ်နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အပတီၢ်ကဒုးန့ဉ်ဖျါထီဉ် နတီၤပတီၢ်မ့ၢ်ဖဲလဲဉ်န့ဉ်လီၤ. ဘၣ်သ့ဉ်သ့ဉ်တၢ်မကွၢ်နၢမိဖျါတၢ်စံးတၢ်ကတီၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးန့ဉ်လီၤ.

အဲကလံးကျိဉ်တၢ်မလိတီၤတဖၣ်လီၤဆီလိာ်အသးလၢတၢ်သိဉ်လိအဲကလံးဖဲလဲဉ်တကလုာ်န့ဉ်လီၤ. တနီၤသိဉ်လိအဲကလံးပတီၢ်မ့ၢ်ဒီးကဲဘျုးကဲဖျိဉ်, လၢအလီၤအိဉ်လၢပုၤဟဲတုၤသီတဖၣ် ကဘၣ်မလိသ့ထီဉ်အသးဒ်သိးလဲထီဉ်က့ၤလီၤကသ့အဂီၢ် - လဲၤပွၤတၢ်လၢကျးပူၤ, ဖးသိလုာ်ဘးစံးလဲၤက့ၤတၢ်ရဲဉ်လီၤမ့တမ့ၢ်, ယုထံဉ်န့ဉ်တၢ်ဖဲတၢ်မကသ့အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. အဂၤတဖၣ်သိဉ်လိအဲကလံးကျိဉ်လၢအလီၤအိဉ်လၢတၢ်ဖဲတၢ်မကနီၤအဂီၢ် - အဒိန့ဉ်, တၢ်ဖဲတၢ်မလၢတမ့ၢ်ဘျီဉ်မ့တမ့ၢ်, ကသံဉ်ကသီတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့တၢ်မတဖၣ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. အဲကလံးကျိဉ်တၢ်မလိတီၤအဂၤတဖၣ်အိဉ်စ့ၢ်ကိး, လၢအကတဲာ်ကတီၤထီဉ်ပုၤမလိတၢ်ဖိတဖၣ်လၢ ခီလုာ်ကိတၢ်မလိအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်မလိတီၤတဖၣ်အံၤဟံးန့ဉ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အါထီဉ်လၢ တၢ်ဖးလံာ် ဒီးတၢ်ကွဲးလံာ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

တၢ်မလိအဲကလံးကျိဉ်အကါဒိဉ်ဝဲအဂ့ၢ်

ဖဲနဲဒယၢဉ်ဟဲတုၤသီသီလၢ ကီၢ်အမဲရကၤအပူၤန့ဉ်, အဝဲလိဉ်ဘၣ်ပုၤတဲကျိဉ်ထံတၢ်ဖဲအလဲထီဉ် ကသံဉ်သရၣ်တဘျီလၢလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အံၤကဲထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢအဂီၢ်မ့ၢ်လၢ ဒီတနံညါအတီၢ် ပူၤ, မ့ၢ်န့ၤလၢအဝဲမန့ၢ်ပုၤတဲကျိဉ်ထံတၢ်ပိာ်မုာ်တကၤအံၤသ့န့ဉ်, မ့ၢ်ဒုာ်ထဲမ့ၢ်ယုာ်န့ၤတနံဇိးအယိလီၤ. သၢန့ဉ်ဝဲအလီၢ်ခံ, နဲဒယၢဉ်မၤဒုာ်တၢ်သ့ဉ်ဆၢဖးကတီၢ်လၢအကစၢ်, ဒီးတ လိဉ်ဘၣ်လၢပုၤတဲကျိဉ်ထံတၢ်လၢဘၣ်. တၢ်အံၤအခီပညီမ့ၢ်ဝဲအဝဲလဲၤဆူ ကသံဉ်သရၣ်အအိဉ် တနံဂ့ၤတနံဂ့ၤသ့ဝဲန့ဉ်လီၤ. တၢ်မလိအဲကလံးကျိဉ်မၤစၢနဲဒယၢဉ်လၢကျဲးလဲဉ်.

နမ့ၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်သးအိဉ်နီၢ်နီၢ်လၢနကမလိအဲကလံးကျိဉ်အဂီၢ်န့ဉ်, နသ့ထီဉ်အီၤကချ့ဒိဉ်တက့ၢ်လီၤ. အအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤလၢ တၢ်မလိအဲကလံးကျိဉ်န့ဉ်အကါဒိဉ်ဝဲမ့ၢ်လၢမနုၤအယိလဲဉ်န့ဉ်လီၤ.

- လၢနကမၤန့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မအဂီၢ်.
- လၢနကအိဉ်ဒီးတၢ်မန့ၢ်လၢနတၢ်ဖဲတၢ်မအပူၤအဂီၢ်.
- လၢနကသ့ဉ်ညါန့ၢ်ပာ်တၢ်လၢနဖိနလံာ်တဖၣ်စံးကတီၤဝဲအဂီၢ်.
- လၢနကသ့ဆဲးကျိးလိာ်သးဒီးနဖိအသရၣ်သရၣ်မုာ်တဖၣ်အဂီၢ်.
- လၢနကကဲထီဉ်ပုၤသဘျုး - ဟးထီဉ်ဟးလီၤလၢကမ့ၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဒီး လဲၤပွၤတၢ်လၢနကစၢ်ဒုာ် နဲအဂီၢ် ဒီးနပုၤဟံဉ်ဖိယိဖိအဂီၢ်.
- လၢနကကတီၤသကိးတၢ်ဒီးနပုၤဟံဉ်ဘူးယီတံာ်တဖၣ်အဂီၢ်.
- လၢနကယုသ့ဉ်ညါတၢ်မအသးလၢဟီဉ်ခိဉ်ချ့ ခီဖျိ ကွဲးထံဉ်ဟူ, လံာ်တၢ်ပရပစၢ်တဖၣ်ဒီး အုန်ထၢဉ်နဲးထဲအဂီၢ်.
- လၢနကဖျိထီဉ်အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပုၤထံဖိကီၢ်ဖိပတီၢ်တၢ်ဒီးစဲးဒီးကဲထီဉ် အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ် အပုၤထံဖိကီၢ်ဖိအဂီၢ်.

ကတိၤလိနသးလၢအဲကလံးကျိၣ်ဒီး
ပုၤဂုၤပုၤကတဖၣ်လၢအမၤလိကျိၣ်အံၤ
မ့တမ့ၢ်, ပုၤလၢအကတိၤကျိၣ်အံၤ
လံတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

နီၣ်ခုၣ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်ခိဖျိအတၢ်မၤ, ဘၣ်ဆၣ်အဝၤစိသ့ၣ်တခီ
န့ၣ်ပၢ်ဒၣ်အဲကလံးကျိၣ်တဆံးတက့ၢ်ဇၤလီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူ
အဖိတဖၣ်အ မိၢ်ပၢ်-ကိသရၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် တပူၤယီၤန့ၣ်, နီၣ်ခုၣ်
ဘၣ်တဲကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်စံးတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢစိသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်သးဘၣ်တံၢ်တၢ်လၢနီၣ်ခုၣ်ဒီးစိသ့ၣ်အဂီၢ်လီၤ. ခဲအံၤ,
ခဲန့ၣ်ပုၤကွံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ, စိသ့ၣ်အဲကလံးကျိၣ်ဖးဒိၣ်,
ဒီးအဝဲဒီးနီၣ်ခုၣ်ခဲကလၢကတိၤတဖၣ် မိၢ်ပၢ် - ကိသရၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်
တဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ. တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်မၤစၢၤစိသ့ၣ်လၢကျဲၤလဲၣ်.
ကျဲအကတနီၤလၢ စိသ့ၣ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်ကသ့န့ၣ် မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

ဘၣ်မနုၤအယီၤတၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်ကကဲဘျုးကဲဖျိၣ်
လၢနဂီၢ်ဖဲ အမဲရကကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ပုၤအံၤလဲၣ်. တုၤလီၤတၢ်ဂီၢ်
မ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤဖဲအဖိလၢအံၤတက့ၢ်.

ဘဟါဖးမ့ၢ်ပုၤအသးပုၤလံတကလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢကမၤ
လိအဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဖိခွါဒီးအဒဲၣ်မုၣ်ခဲကလိၣ်မၤတၢ်,
ဒီးအလံဖိတဖၣ်လဲၤထီၣ်ကိအယီၤ,အါတက့ၢ်န့ၣ်အဝဲဘၣ်အိၣ်
ဒၣ်ထဲတကဇၤလီၤ. ဘဟါဖး မၤတၢ်မနုၤသ့ လၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်
အဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်လဲၣ်.

ကျသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်

ကျအိၣ်ဝဲအါဘိလၢနမၤလိအဲကလံးကျိၣ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဒိအတၢ်အိၣ်ဝဲတနီၤဖဲအဖီလၢအံၤလီၤ.

လၢထီၣ်အဲကလံးကျိၣ်တၢ်မၤလိတဖၣ် (အါတက့ၢ်န့ၣ် တၢ်ကိးအီၤလၢ အံၤအဲးစံအဲလ် [ESL] မ့တမ့ၢ် အဲကလံးဒ် ကျိၣ်ခဲကျိၣ်တကျိၣ်အသိး) န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဲးစံအဲလ်တီၤပူၤန့ၣ်, ပိၣ်ခွါ ဒီး ပိၣ်မုၢ်လၢအသးန့ၣ်လါ, အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဒီးအကလုာ်ဖျၢၣ်ဂံၢ်ထံး လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်ဆ့ၣ်နီၤသကိးဒ်သိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဲးစံအဲလ် ပုၤမၤလိထီၣ်သီတၢ်အတီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်, ပုၤမၤလိတဖၣ် ညီၣ်နီၤမၤလိဝဲအဲကလံးကျိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲဒ်သိး အိၣ်မူဟူးဂဲၤလၢပုၤတတၢ်အပူၤဒီးလၢအတၢ်မၤလိပုၤကသ့ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤလိတီၤလၢအပတီၢ်ထီထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ပုၤမၤလိတဖၣ်တဖၣ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးအါထီၣ်ဘၣ်ယး အဲကလံးကျိၣ်ကြါမ့ၢ်, တၢ်ဖးအဲကလံးကျိၣ်ဒီး တၢ်ကွဲးအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖၢ်ဒုမိၢ်စးထီၣ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်လံ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲဘၣ်ဒဲးဒဲးအီၤလၢကတိတၢ်ဒီးပုၤလၢအတၢ်မၤလိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲတနီၤလၢဖၢ်ဒုမိၢ်ကတိတၢ်ဒီးပုၤဂၤတဖၣ်ကသ့တဘျီယီဖဲအဝဲကမၤလိဒဲးဒဲးအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်ကျဲမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

မၤလိတၢ်ဒီးသရၣ်သိၣ်လိတၢ်လၢအမၤစၢတၢ်လၢအတၢ်သးအိၣ်ဒဲးအပူၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ကျဲအဂ့ၤတဘိလၢ နကမၤလိဘၣ်ယးပုၤအဝဲကမၤဖိတဖၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးအလုာ်လၢထူသန့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သံက့ၢ်နတၢ်ပၣ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီလၢ ကဆဲးကျိးန့ၢ်နဒီးပုၤမၤစၢတၢ်လၢအတၢ်သးအိၣ်ဒဲးအပူၤတက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ကွၢ်အဲကလံးတၢ်ဂီၤမ့တဖၣ်, ကွၢ်ထံၣ်ဟူတၢ်ဒုးနဲၣ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ် ဒိကန့ၣ်အဲကလံးကျိၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤလၢကွၢ်လုၤလီၤအပူၤတဖၣ်တက့ၢ်.

ကတိလိနသးအဲကလံးကျိၣ်ဒီးပုၤဂၤပုၤဂၤတဖၣ် လၢအမၤလိကျိၣ်တၢ်ကတိအံၤ မ့တမ့ၢ်, ကတိဝဲသ့တၢ်လံတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖးလံာ်လၢတၢ်စဲကျိးအီၤလၢအဲကလံးကျိၣ်တဖၣ်. အဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်, အိၣ်ဝဲတရံးန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲကျိးပၣ်အသးလၢတၢ်အိၣ်အဖါ အတလါတဖၣ်အလီၤ, တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်, တၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတဖၣ်, သိလုၣ်ဘးစံတဖၣ်, လံာ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတဖၣ်, ဒီး တၢ်ပရၢပစၢၢ်တဖၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ.

မၤလိအဲကလံးကျိၣ်လၢနတၢ်မၤပူၤ. ဖဲနမၤန့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤန့ၣ်, နကမၤလိဘၣ်အဲကလံးဝီၢ်သြဲဒီးတၢ်ကတိပၣ်ဖျါတဖၣ်လၢ အကဲဘျုးလၢနတၢ်မၤအဝဲန့ၣ်အဂီၢ်လီၤ. နကအိၣ်ဒီးပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် ဒီးဘၣ်တဘျီန့ၣ်, ပုၤလၢအစူးကါနတၢ်မၤလိအတၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ်, ပုၤလၢ အဖဲပုၤနတၢ်မၤလိအတၢ်ဖဲတၢ်လံတဖၣ် လၢ အကတိအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ. နကတၢ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အယိ, ကမၤစၢန့ၣ်လၢနကမၤဂ့ၤထီၣ်နအဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဲဗဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤ၊
ပှၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်ညါလၢ
ထီၣ်သကိးအဲကလံးကျိၣ်တၢ်မၤလိတဖၣ်
တပူၤယီၤန့ၣ်လီၤ။

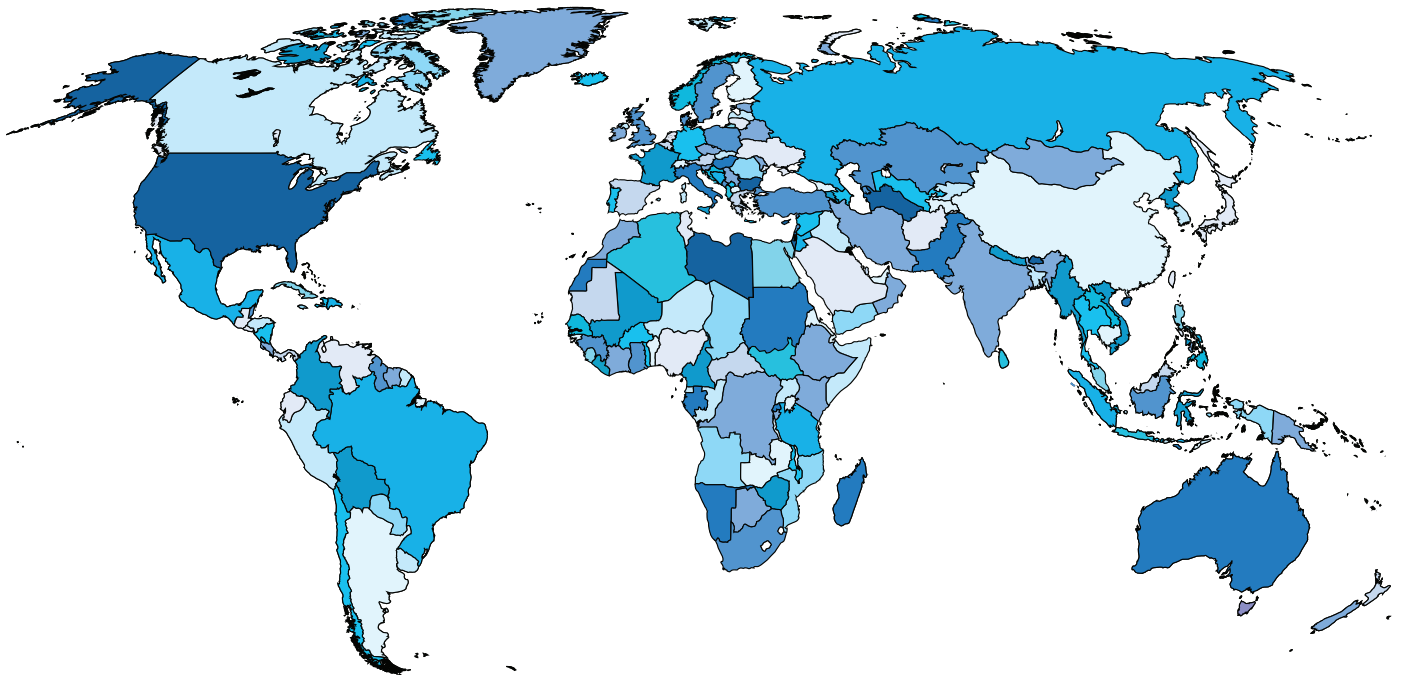
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ပှၤမၤလိတၢ်ဖိလၢ
အဲကလံးကျိၣ်အတီၤပူၤတဖၣ်ကအိၣ်ဒီး
ဂံၢ်ထံးဂ့ၢ်ကျိၣ်အပူၤကွၢ်တဖၣ်လၢ
အလီၤဆီလိာ်သး ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်၊
ဘၣ်ဆၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်ခဲလၢာ်
အဲၣ်ဒီးတၢ်တမံၤယီၤန့ၣ်လီၤ၊
အဲၣ်ဒီးမၤလိသ့ထီၣ်အသး
လၢအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်လၢအတၢ်ဒိသိးလိာ်သးအကလုာ်က လုာ်အိၣ်ယါယုာ်သးလၢအံၤအဲးစံအဲလ် (ESL) တၢ်မၤလိတီၤပူၤ။

နအံၤအဲးစံအဲလ်တၢ်မၤလိတီၤပူၤန့ၣ်၊ နကဟ်သ့ၣ်ဟ်သးသ့ၣ်သ့ၣ် ဘၣ်ပးဒီး
ပိာ်ခွါတဖၣ်ဒီး ပိာ်မုၢ်တဖၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်ညါ လၢအဲကလံးကျိၣ်
တပူၤယီၤဒီးန့ၣ်လီၤ။ မ့ၢ်တၢ်လီၤသ့ၣ်ပိာ်သးဝးသ့ဝဲလၢနကထံၣ်လိာ်ဘၣ်နသးဒီး
ပှၤမဲာ်သီၣ်နီၤသီတဖၣ်လၢအကတီၤကျိၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်
ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ကျိၣ်ထံးခံတဖၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးဒီးန့ၣ်လီၤ။

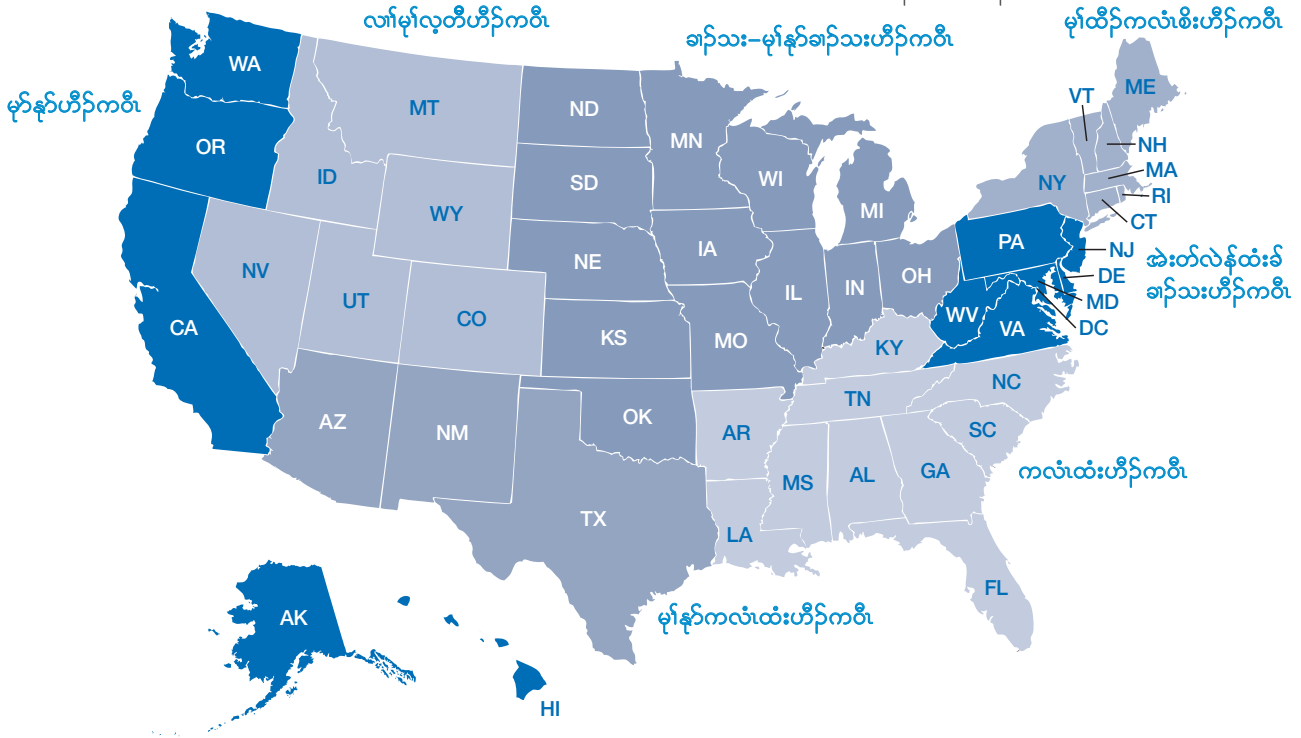
ကွၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤလၢအဖီလၢအံၤတက့ၢ်။ ကွဲးကတီၤယၢာ် ထံကီၢ်လၢနအိၣ်ဖျၢၣ်
ထီၣ်လၢအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်။

ခဲအဲကွဲးကဝီယာတ်တလီလါတတ်ကဟ်လီန့ၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤအိဉ်လီၤဆိးဖဲအဲရဲကကီၤစာဖိဉ် အပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

အဲရဲကကီၤစာဖိဉ်
ဟိဉ်ကဝီတဖဉ်

ဆိကမိဉ်ဘဉ်ဃးတၢ်သံက့ၢ်လါအဖီလၢတဖဉ်အံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်

- နဆိကမိဉ်လါပူၤဟဲန့ၣ်လီၤအိဉ်ဆိးလၢထံကီၢ်ပူၤဖဲနပူၤတတၢ်အသိအံၤအပူၤတဖဉ်န့ၣ်, ကအိဉ်ဟဲလၢတၢ်လီၤမတၢ်သ့ၣ်တဖဉ်လဲဉ်.
- တၢ်တနီၤလၢနကအဲဉ်ဒီးမၤလိ န့ၢ်ဘဉ်ဃးပူၤဂုၤပူၤဂတဖဉ်လၢနတၢ်မၤလိတီၤပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ် မ့ၢ်မနုၤတဖဉ်လဲဉ်.

တၢ်တဖဉ်သိးလိာ်သးတဖဉ်အံၤ ကဲထီဉ်တၢ်လါအကတၢ်တၢ်ဒီးသရဉ်တဖဉ် ဒီးပူၤမၤလိတၢ်ဖိအဂတဖဉ်န့ၣ် သ့ဝဲလီၤ. ပူၤမၤလိတၢ်ဖိလၢအလီၤဆိလိာ်သးတဂၤစုာ်စုာ်န့ၣ် ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကအိဉ်ဒီးတၢ်က့ၢ်ဘဉ်က့ၢ်သ့ၣ်ဂ့ၢ်ကျိၤထံးခဲတဖဉ်ဒီးတၢ်တီၢ်တၢ်က့ၢ်စိတဖဉ်လၢ အလီၤဆိလိာ်သး လၢတၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပူၤမၤလိတၢ်ဖိတနီၤကမ့ၢ်သးစၢ်တဖဉ် လၢအမုၢ်လၢဝဲလၢကမၤလိသ့ထီဉ်အသးလၢအဲကလံးကျိၢ်တူၤလၢ အလဲထီဉ်ခိလ့ၣ်က့ၢ်သ့, ဒီးတနီၤတခါ ကမ့ၢ်ပူၤသ့ၣ်က့ၢ်သးပူၤတဖဉ်လၢအမၤလိသ့ထီဉ်အသးလၢအဲကလံးကျိၢ်ဒ်သိး လဲၤပူၤတၢ်လါကျးပူၤမ့တမ့ၢ်, လဲၤဒေအတၢ်ဆူကသံဉ်သရဉ်အအိဉ် ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပူၤမၤလိတၢ်ဖိတနီၤကမ့ၢ်ပူၤဒိဉ်တုာ်ခိဉ်ပွဲၤတဖဉ်လၢအမၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ပွဲၤ ဒီးဟဲဆူတၢ်မၤ လိတီၤတဖဉ်ဒ်သိး ကမၤဂုၤထီဉ်အဲကလံးကျိၢ်ဖဲတၢ်မၤလီၢ် မ့တမ့ၢ်, ဒ်သိးကတီၢ်တၢ်ဒီး အဖိအက့ၢ်သရဉ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အဂံၢ်ထံးဂ့ၢ်ကျိၤ မ့မ့ၢ်တၢ်မနုၤဘဉ်ဆဉ်, ပူၤမၤလိတၢ်ဖိခဲလၢအဲဉ်ဒီးဒေတၢ်တဖဉ်အံၤ-ကမၤလိသ့ထီဉ်အသးလၢအဲကလံးကျိၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဖြၣ်စ့လၢဟဲတုၤလၢအဲကလံးတီၤပူၤအဆိကတၢ်တနံၤန့ၣ်, အဝဲကမၤကမၣ် မ့ၢ်လၢအထံၣ်ဘၣ်ပုၤအါမးလၢအကံၢ်ထံးဂ့ၢ်ကျိၤလီၤဆီလိာ်သးအါမံၤအါကလုာ်အယိန့ၣ်လီၤ. အဝဲတအိၣ် ဘူးဘၣ်ဒီးပုၤအါဂၤအါကလုာ်ဒ်အံၤအသိး နီတဘျီဘၣ်. နမ့ၢ်ဖြၣ်စ့လၢန့ၣ်, နသးကမၤအသးဒ်လဲၣ်. မ့ၢ်နံၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤလိအဆိကတၢ်အတီၢ်ပူၤ, နဆိကမိၣ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဖြၣ်စ့လၢကထံၣ်သ့ၣ်ညါ ဘၣ် တၢ်လီၤဆီမနုၤတဖၣ် လၢပုၤမၤလိသကိးတၢ်ဒီးအီၤလၢတီၤပူၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လဲၣ်. နမ့ၢ်ဖြၣ်စ့လၢန့ၣ်, နကမၤမနုၤဒ်သိးနကညီန့ၢ်ထီၣ်ဒီးတၢ်လီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်လဲၣ်.

 ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ယး နလဲၤထီၣ်အဲကလံးကျိၣ်တၢ်မၤလိအဆိကတၢ်တနံၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်. နကဒူးသ့ၣ်ညါလီၤနသးလၢ ပုၤလၢအတၢ်သိးလိာ်သးတဘားဘားအံၤတကရ့ၢ်န့ၣ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကစံးနဲ-

- I come from _____.
- ယအိၣ်ဟဲယဲလၢ _____.
- I speak _____.
- ယကတီၤ _____.
- My family has _____ members.
- ယဟံၣ်ဖိယီဖိအိၣ် _____ ဂၤ.
- I have been in the United States since _____.
- ယဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ဖဲ _____ လံၤလံၤ.
- I would like to learn about _____.
- ယအဲၣ်ဒီးမၤလိဘၣ်ယး _____.

SUDAN

ARABIC

8

JUNE

BUYING FOOD IN THE UNITED STATES AND TAKING THE BUS

တၢ်စူးကါအဲကလံးကျိဉ်

 ကွဲးနီဉ်လၢနလံာ်တၢ်မၤနီဉ်အပူၤ, ဆၢကတီၢ်ဖဲနစူးကါအဲကလံးကျိဉ်, နစူးကါအီၤတၢ်လီၤဖဲလဲဉ်, နစံးတၢ်မၤန့ၤလဲဉ်, ဇီးမၤအသးဒ်လဲဉ်အဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ကဲထီၣ်လီၤထီၣ်ကစီၤဒီၤ, နအိဉ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ်ဒါ. အခိဉ်ထံးကတၢ်ခဲခါန့ၣ် တၢ်မၤပျဲဟ်န့ၣ်န့ၤလဲ.

မုၢ်နံးမုၢ်သီ	တၢ်လီၤ-တၢ်အိဉ်သး	တၢ်လၢယစံးကတီၢ်အီၤ	အစၢဟဲထီၣ်ဒ်လဲဉ်.
မုၢ်ဆဉ်နံး (မုၢ်တနံး) လါမးရှၢ် ၁၉၀၀ ၂၀၁၂ ဟါခီ ၄:၃၀	ကတီၢ်တၢ်ဒီးယဖိခွါ အတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒူး သရၣ်	မုၢ်, ယဟဲဆူကွီတၢ် အိဉ်ဖိဉ်ဖဲမုၢ်ဆဉ်နံး (မုၢ်ခံနံး) လါမးရှၢ် ၂၀၀၀ ဟါ၄:၁၅န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.	ကွီသရၣ်ဆိကမိဉ်ဝဲလၢ ယစံးဟါခီ၄:၅၀လီၤ ယလဲတုၤဆိဒီး ဘဉ်အိဉ်ခိးတၢ်လီၤ. တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတအိဉ်နီတမံးဘဉ်.
မုၢ်ယုဉ်နံး (မုၢ်ခံနံး) လါမးရှၢ် ၂၀၀၀ ဟါခီ ၃:၃၀	ဖးသိလုဉ်ဘားစံ ယုဉ်လုာ်လီၤ အတၢ်ရဲဉ်လီၤ ကျဲလီၤ.	ထံဉ်သိလုဉ်ဘားစံ တဆိလၢဟး ထီၣ်လဲဆူကွီဖဲဟါ ၃:၀၅လဲတုၤလၢကွီဖဲ ဟါ ၃:၅၉.	ဒီးထီၣ်သိလုဉ်ဘားစံ ဒီးလဲတုၤလၢ ကွီဘဉ်ဆၢ ဘဉ်ကတီၢ်လီၤ.

တၢ်မၤလိသ့ထီၣ်သးလၢကျိၣ်တၢ်ကတိၤ
အသီတခါ မ့ၢ်တၢ်
လၢအဟံးန့ၢ်နတၢ်ဆၢကတိၢ်, ဒီး
ပှၤတၢ်ဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်သ့ထီၣ်ကျိၣ်တၢ်ကတိၤ
အံၤအချ့ အယၢန့ၣ်လီၤဆီလိာ်အသးလီၤ.

ကတိၤလိနသး မ့တမ့ၢ်,
ကန့ၣ်လိအဲကလံးကျိၣ်လၢဆၢ
ကတိၢ်တကတိၢ်အတိၢ်ပှၤ
တနံၤဘၣ်တနံၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်မၤလိကျိၣ်အသီတကျိၣ်န့ၣ်လၢနတၢ် ဆၢကတိၢ်လီၤ

ဖဲအခိၣ်ထံးန့ၣ်, နကထံၣ်ဘၣ်လၢအကီၤသ့ၣ်
သ့ၣ်ဒီးနသးကဘၣ်တံၢ်တၢ် လီၤ.
နသးမၤအသးဒ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤ
ညီန့ၢ်အသးလီၤ. ပှၤတၢ်ဂၤ စ့ၣ်စ့ၣ်မၤ
လိတၢ်သ့ထီၣ်ချ့မ့တမ့ၢ် ယၢန့ၣ်,
တၢ်ဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်, ဒီးသ့ ထီၣ်
လၢကျဲလၢအလီၤဆီလိာ်သးအပူၤန့ၣ်
လီၤ. ပှၤတၢ်နီၤမၤလိန့ၢ်တၢ်သ့ချ့ ဒီးန့ၢ်ပှၤတၢ်ဖၣ်လီၤ. ပှၤတၢ်နီၤမၤလိ
န့ၢ်တၢ်သ့ခိဖျိအမဲၤလၢအနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤအၤကတဖၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်
ခိဖျိအဒိကန့ၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ် ဖးဝဲအယိန့ၣ်လီၤ. ပှၤတၢ်နီၤကအဲၣ်ဒီးအိၣ်
ခိးတၢ်တစီတလီၢ် တချ့လၢအဝဲသ့ၣ်ကတိၤတၢ်ဒီးဘၣ်, ပှၤအၤကတဖၣ်
အဲၣ်ဒီးကတိၤကွၢ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ကတိၤအရၣ်တဖၣ် တဘျီယီဖဲန့ၣ်
လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်န့ၣ်, တၢ်မၤလိကျိၣ်တၢ်ကတိၤ
အသီတကျိၣ်အဂီၢ် နကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆၢကတိၢ်ဒီးနကဘၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးန့ၣ်လီၤ.

**တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်ကမ့ၢ်တၢ်လၢအတၢ်တၢ်ဒီးန့ၢ်ဒီးကဟံး
န့ၢ်နတၢ်ဆၢကတိၢ်ဘၣ်ဆၣ်, ကျဲးစးမၤလိအီၤလၢတၢ်သး
စွံကတုၤအပူၤ.**

 ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးကျဲတနီၤလၢနကကျဲးစးမၤလိအဲကလံး
ကျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဟ့ၣ်နီၤလီၤအီၤဒီးနသကိးလၢအမၤ
ယုၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်လၢတၢ်မၤလိတီၤပှၤန့ၣ်တက့ၢ်.

နီၣ်ဝံၣ်ခံလၢ နကမၤလိသ့ထီၣ်အဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤလိ
တၢ်မၤဒီးအီၤကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဒိကန့ၣ်ကွဲးလုလိမ့တမ့ၢ်, ကွၢ်ကွဲးထံၣ်
ဟူ ထဲဒၣ်အမံးနံးတဆံၤကိးနံၤဒဲးန့ၣ်, ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢနဂီၢ် န့ၣ်
လီၤ. ဖဲဆၢကတိၢ်ယံၣ်ထီၣ် ဒီးနကျဲးစးမၤဒီးအီၤအဘျီအါထီၣ်န့ၣ်,
တၢ်ကညီဒိၣ်ထီၣ်လၢ နဂီၢ်လၢနကကတိၤအဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ရံၣ် ဟဲတုၤလၢ ကီၢ်အမဲၤရကၤဝံၣ်တယံၣ်ဘၣ်ဒီး, ဆဲးလီၤအမံၤ
လၢအဲကလံးကျိၣ်တၢ်မၤလိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိတီၤအိးထီၣ်ဖဲ
မ့ၢ်ယုၣ်နံၤ (မ့ၢ်ခံနံၤ) ဒီးမ့ၢ်လုၤစိနံၤ (မ့ၢ်လွံၢ်နံၤ) ဟါခိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိလဲၤ
အသးဂုၤဂ့ၢ်ဘၣ်ဘၣ် ဒီးအဝဲမၤလိန့ၢ်တၢ်အါမးန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝံၣ်အလီၢ်ခံ,
တၢ်ကဟ့ၣ်ရံၣ်လၢတၢ်မၤတခါန့ၣ်လီၤ. အဝဲကဘၣ်မၤတၢ် စးထီၣ်
လၢမ့ၢ်ဆၣ် (မ့ၢ်တနံၤ) တုၤမ့ၢ်ဘျီနံၤ (မ့ၢ်ယုၣ်နံၤ) စးထီၣ်ဖဲဟါခိလွံၢ်န့ၣ်နံၣ်
တုၤလၢဖးဖိမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကီဖဲအံၤမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.
နဆိကမိၣ်လၢရံၣ်ကြးမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

နသးမ့ၢ်ဘၣ်တံၢ်တၢ်လၢ နတၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်အပူၤန့ၣ်, တၢ်သ့ထံၣ် တၢ်လၢအဂ့ၤတကပၤ လၢနမၤအိၤသ့လၢနကမၤလိအဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. ကွဲးကဝီၤဃၢ်တၢ်တနီၤလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကမၤအိၤန့ၣ်တက့ၢ်.

- မၤလိကတိၤသ့ထီၣ်နသးလၢအဲကလံးကျိၣ်ဒီးပုၤဂၤတဖၣ်လၢအကတိၤအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ကွၢ်ကွၢ်ထံၣ်ဟူ ဒီးဒိကန့ၣ်ကွဲလုလိလၢအဲကလံးကျိၣ်တက့ၢ်.
- လဲထီၣ်အဲကလံးကျိၣ်တၢ်မၤလိတိၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- မၤလိနသးဒီးပုၤလၢနပုၤတတပုၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- မၤလိနသးဒီးပုၤကတိၤအဲကလံးကျိၣ်တဂၤလၢအဲဒိဒီးမၤလိသ့ထီၣ်အသးလၢနကျိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟ်လိတၢ်တိၢ်လၢအလၢထီၣ်ပျဲထီၣ်သ့တဖၣ်လၢနကစၢ်ဒဲအဂီၢ်တနွံဘၣ်တနွံတက့ၢ်.
- ဟ်ကတိၤဟ်အဲကလံးတၢ်ကတိၤအသိတဖၣ်လၢနကမၤလိအိၤအဂီၢ်တက့ၢ်.
- ကျဲးစးဖးအဲကလံးကျိၣ်လၢနထံၣ်ဘၣ်အိၤဝးတရံးနတဖၣ်လၢကျဲတၢ်ပနီၣ်အလိၤ, လၢသိလုၣ်ဘးစံ တဖၣ်အလိၤ, လၢပနံၣ်ကျဲးအပဲတြီတဖၣ်အလိၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်မနုၤအဂၤတဖၣ်ကအိၣ်ဒီးဝဲလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ကမၤစၢ်နးဒိးနကအိၣ် အါထီၣ်ဒီးတၢ်နၢ်လီၤသးလၢနတၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်အပူၤန့ၣ်လဲၣ်.

မၤကတၢၢ်က့ၤအဆၢဒိၣ်*

ဃုထၢတၢ်စံးဆၢအကြးအဘၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်သံက့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအဂီၢ်
ခိဖျိနမၤနီၣ်တၢ်ဃုထၢလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဒိတခါ-

ကျိၣ်မနုၤတကျိၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလဲၣ်.

(က) တရးကျိၣ်

(ခ) အဲကလံးကျိၣ်

(ဂ) က့ၤမနံၣ်ကျိၣ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအံၤကတိၤအဲကလံးကျိၣ်အယိတၢ်စံးဆၢလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖဲ,
(ခ) အဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၁) တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဆိဘၣ်တဆိတခါလၢအချ့ဒီးညီန့ၣ်လီၤ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

(၂) ဘၣ်မနုၤအယိတၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်အကါဒိၣ်မးဝဲတဘးဘးန့ၣ်လဲၣ်.

(က) လၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်အဂီၢ်.

(ခ) လၢကဖျိ တၢ်ကဲထီၣ်ဘၣ်အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အထံဖိကီၢ်ဖိတၢ်ဒီးဖဲအဂီၢ်.

(ဂ) လၢကအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျုးဒီးသန့ၤလီၤက့ၤအသးဒၣ်ဝဲကသ့အဂီၢ်.

(ဃ) ကသ့ၣ်ညါတၢ်လၢနဖိနလံၤတဖၣ်ဖဲစံးဝဲ ဖဲအကတိၤတၢ်လၢအဲကလံးကျိၣ်အခါအဂီၢ်.

(င) တၢ်လၢအဖီခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤခဲလၢၣ်.

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် က အပူၤ ဖဲကဘျံးပၤ ၂၂၂ န့ၣ်လီၤ.

- (၃) နိဉ်ဝံင်ခံလာတံင်မလိအဲကလံးကျိဉ်အဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, နကဘဉ်မးဒီးလီၤကထာက့ၤအီၤတန့ၣ်ခံဘျီ
သာဘျီန့ၣ်လီၤ.
 - (က) မ့ၢ်.
 - (ခ) တမ့ၢ်ဘဉ်.
- (၄) တံင်လာအဖီလံာ်သ့ၣ်တဖဉ်အံၤအကျါ, ဖဲလဲဉ်တဖဉ်န့ၣ် မ့ၢ်ကျဲတနီၤလာတံင်ကမလိအဲကလံး
ကျိဉ်အဂီၢ်လဲဉ်.
 - (က) လဲၤထီဉ်အဲကလံးကျိဉ်တံင်မလိ.
 - (ခ) ကျဲအဲကလံးကျိဉ်တံင်ဂီၤမ့ၢ် ဒီးကွဲထံဉ်ဟူတံင်ဒုးနဲဉ်တဖဉ်.
 - (ဂ) ကတိလိအဲကလံးကျိဉ်ဒီးပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲအဂၤတဖဉ်လာအမလိအဲကလံးကျိဉ်
စ့ၢ်ကီးန့ၣ်တက့ၢ်.
 - (င) တံင်လာထးတဖဉ်အံၤဘဉ်ခဲလၢဉ်.
- (၅) ဖဲဆာကတီၢ်ယံာ်ထီဉ် ဒီးနမလိနသးတဘျီဝံၤတဘျီန့ၣ်, တံင်ကညီဒိဉ်ထီဉ်လာနဂီၢ်
လာနကဆဲးကျိး လိာ်နသးဒီးပှၤဂၤတဖဉ်လာအဲကလံးကျိဉ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
 - (က) မ့ၢ်လီၤ, ယကကဲထီဉ်ဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ.
 - (ခ) တမ့ၢ်ဘဉ်, ယကကဲထီဉ်ဒ်န့ၣ်အသိးတသ့ဘဉ်.

အဆာဒိဉ်တဆံလွှ် တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့

ဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိဉ် အပူၤအံၤ,နတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်, နမ့ၢ်မုဉ် မ့တမ့ၢ်ခွါ,
နသးနံဉ်လါ, နကလုာ်, နတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါ, နတၢ်ထံဉ်တၢ်ဆိကမိဉ်ဘဉ်ဃး
ဒီးကွး မ့တမ့ၢ်, နပုၤဂ့ၢ်ဝီအတီၤပတီၢ် မ့မ့ၢ်တၢ်ဒဲလဲဉ်ဘဉ်ဆဉ်,
တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့မ့ၢ်တၢ်လၢ ပုၤကိးဂၤ ဒဲးဒီးန့ၢ်ဘဉ်ဝဲသ့န့ၢ်လီၤ.
ပုၤအမဲရကၢဖိအါတက့ၢ် ထံဉ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဒဲအမ့ၢ်ကျဲတဘီလၢ
အဝဲသ့ဉ်ကဒီးန့ၢ်ဘဉ်တၢ်မၤလၢအဂ့ၢ်ဒိဉ်တက့ၢ်တဖဉ်ဒီးကမၤဂ့ၢ်
ထီဉ်အတၢ်အိဉ်မုအတီၤပတီၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

လံာ်အဆာဒိဉ်အံၤကကတီၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဃးဒီး

- » တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လၢ ဖိဒဲဖိသဉ်တဖဉ်အဂီၢ်
- » တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လၢ ပုၤဒိဉ်တုာ်ခိဉ်ပွဲၤတဖဉ်အဂီၢ်

အကလံးဝီၤသြဲလၢအကါဒိၣ်တဖၣ်

အကလံးတၢ်ကတိၤ လၢအဖီလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်စူးကါအီၤဖဲ တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ် ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့ၣ်လၢအမဲၤရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤနမ့ၢ်မၤလိသ့ထီၣ်နသးလၢအီၤဒီးကကဲ ဘျုးကဲဖျိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကတိၤလိအီၤလၢအကလံးကျိၣ်တက့ၢ်. ကွဲးလီၤတၢ်ကတိၤအံၤလၢကညီကျိၣ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤဝံၤအလီၢ်ခံ တုၤလီၤတၢ်ကတိၤအံၤ, ကွဲးလီၤအခိပညီဒီးစူးကါအီၤလၢလံာ်ပွဲၤကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဆိကတၢ်တခါန့ၣ်တၢ်မၤဟံၣ်န့ၢ်န့ၣ်လဲၤ.

ကညီကျိၣ်	အကလံးကျိၣ်	တုၤတၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်, ကွဲးလီၤအခိပညီ, မ့တမ့ၢ်စူးကါအီၤလၢ လံာ်ပွဲၤကျိၣ်အပူၤတက့ၢ်.
တၢ်အိၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်တတိၤလၢတၢ်ဂ့ၢ် တမံမံၤအဂီၢ်	attendance	တၢ်ဟဲထီၣ်အခိပညီမ့ၢ်ဝဲနအိၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်တတိၤလၢတၢ်ဂ့ၢ် တမံမံၤအဂီၢ်, ဒိဖဲကွီ မ့တမ့ၢ်, တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တခါ.
	book	
	certificate	
	class	
	degree	
	diploma	
	education	
	math	
	reading	
	school	
	science	
	teacher	

ကမ္ဗၢ်တၢ်မၤလိၤကိၤတၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်
သ့န့ၣ်နဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကလီၤအီၤလီၤ.
ဖိသၣ် ၆ နံၣ်တုၤလၢ ၁၆ နံၣ်ကိးဂၤဖဲး
ကဘၣ်လဲၤထီၣ်ကိၤန့ၣ်လီၤ.

ဆဲးလီၤနဖိအမံၤလၢကိၤ
အချၢ ကတၢ်ဖဲနမၤအီၤသ့န့ၣ်
တက့ၢ်. နတၢ်ဟံၤလီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိး
ခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရိၤကမၤစၢၤန့ၣ်
လၢတၢ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ကွၢ်ကမ္ဗၢ်တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့လၢ
နထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်, လၢကီၢ်လၢနဟဲအိၣ်ကဒုလၢ
အပူၤတဘျၢန့ၣ်မၤအသးဖဲလဲၣ်.

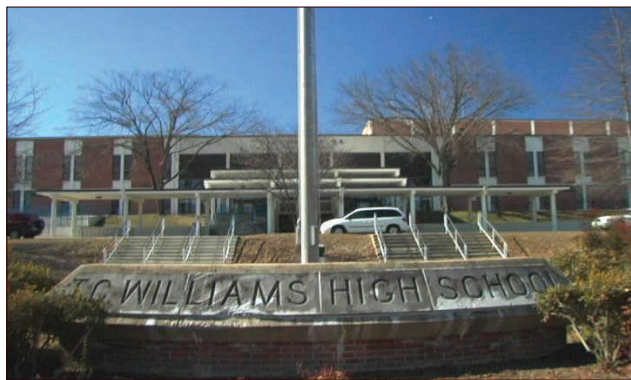
- ကိၤလဲအိၣ်ခါ.
- ကိၤဒီးနအိၣ်တၢ်လီၢ်န့ၣ် စီၤစၢၤဆဲးယံၤလဲၣ်. နဖိတဖၣ်
လဲၤဆူကိၤဖဲလဲၣ်.
- ပုၤကိၤဖိတဖၣ်ဟဲစိၣ်ယုၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဆူကိၤလဲၣ်.
- တၢ်သိၣ်လိလံာ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
- တနံၤအဂီၢ်တၢ်ထီၣ်ကိၤဆၢကတီၢ်အိၣ်ပျဲန့ၣ်ရံၣ်လဲၣ်.
- ပုၤဒိၣ်တုၤခိၣ်ပျဲတဖၣ်လဲၤထီၣ်ကိၤစ့ၢ်ကိးခါ.

တ့တၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်ကိၤလၢနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်
ကိၤလၢကီၢ်လၢနဟဲအိၣ်ကဒုလၢအပူၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်.

ကတီၢ်တၢ်ဒီးနတံၤသကိးတဂၤဘၣ်ပးဒီးတၢ်လၢနတ့အဂီၢ်
မ့တမ့ၢ်, နကွဲးအဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်
တၢ်မၤလိၤသးလၢအဂ့ၢ်, ဒီးနကအဲၣ်ဒီးတဲဘၣ်ပုၤတဂၤဂၤဖဲ
အမဲရကၤကီၢ်စၢၤဖျိၣ်အပူၤဘၣ်ပးဒီးကိၤလၢနထံနကီၢ် မ့တမ့ၢ်,
ကိၤလၢကီၢ်လၢနဟဲအိၣ်ကဒုလၢအပူၤအဂ့ၢ်အကျိၤသ့ၣ်
သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢဖိဒံဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ်.

ကမ္မၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့န့ၣ်နတဟ့ၣ်ဘၣ်အလုၢ်အပွၤဘၣ်. ဖိသၣ် ၆ နံၣ်တုၤလၢ ၁၆ နံၣ်တဖၣ် ကဘၣ်လဲၤထီၣ်က့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ် ဖိသၣ် ၅ နံၣ်တုၤလၢ ၁၈ နံၣ်တဖၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် ကမ္မၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ သ့ဝဲလီၤ.မိၢ်ပၢ်တဖၣ်လဲၤဆဲးလီၤအဖိတဖၣ်အမံၤလၢ ကိုၣ်သဘျၤတဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲစ့ၢ်ကိးဘၣ်ဆၣ်, တၢ်သိၣ်လိအလဲဝဲကိုၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်, တၢ်မၤအသးသ့လၢ အပွၤကဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်ကွၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်သံကွၢ်လၢအဖိလၢတဖၣ်အံၤတက့ၢ်.

- ဖဲနထံနကီၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ကီၢ်လၢ နလဲၤအိၣ်ကဒုလၢအပူၤတဘျီန့ၣ်, တၢ်မၤလိအနံၣ်စးထီၣ် ဒီးကတၢ်ဖဲဆၢကတီၢ်အခါဖဲလဲၣ်.
- အလီၢ်အိၣ်လၢဖိဒံဖိသၣ်တဖၣ်ကဘၣ်လဲၤထီၣ်က့ၣ်ခါ.
- တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်ကလိအိၤ အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢဖိသၣ် ကိးဒံကိးနီၢ်ဂၤဒဲးအဂီၢ်ခါ.

ဖဲအမဲရကၤအကိုၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်, ဖိသၣ်လၢအကလုၢ်, ကလုၢ်အူၣ်, ဒီးကိုၣ်တၢ်ကတီၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤထံးခံလီၤဆိလိၢ်သးတဖၣ် မၤလိသကိးတၢ် ဒီး လိၢ်ကွၢ်သကိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲကိုၣ်အါတက့ၢ်အပူၤ, ပိၣ်ခွါဖိသၣ်တဖၣ်ဒီး ပိၣ်မ့ၢ် ဖိသၣ်တဖၣ်မၤလိသကိးတၢ်တပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢအအိၣ်ဒီးနီၢ်ခိမ့တမ့ၢ် ခိၣ်န့ၣ် တၢ်တလၢတပျဲတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တမံၤယီၤ လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် ဒံဖိသၣ်အဂၤတဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

အၣ်ရူယၢ်အိၣ်ဒီးအဖိမ့ၢ်ခံဂၤဒီးအဖိခွါတကၤန့ၣ်လီၤ. အဖိခွါန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအခိၣ် န့ၣ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဒီးအိၣ်ဒုၣ်လၢလုၣ်ဖိဆိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.လၢ အၣ်ရူယၢ်အထံအကီၢ်န့ၣ် ဖိသၣ်ခိၣ်န့ၣ်နီၢ်ခိတၢ်အိၣ်သးတလၢတပျဲဘၣ်တဖၣ်တလဲၤထီၣ်က့ၣ်ဘၣ်, ပိၣ်မ့ၢ်ဖိအါတ က့ၢ်စ့ၢ်ကိးတလဲၤထီၣ်က့ၣ်ဘၣ်. အၣ်ရူယၢ်ကမၤမၢ်ဘၣ်အသးဖဲအသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲလၢဖိသၣ် ခဲလၢ်လၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤကဘၣ်ထီၣ်က့ၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်မ့ၢ်အၣ်ရူယၢ်န့ၣ်, နသး ကမၤအသးဒဲလဲၣ်. နကကတီၢ်သကိးတၢ်ဒီးမတၢ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မၤအသးလၢနသးပူၤအံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်အကါဒိၣ်လၢနကဘၣ်ဆဲးလီၤန့ၣ်နဖိတဖၣ်အမံၤလၢကိုၣ် အချၢ ကတၢ်ဖဲနမၤအိၤသ့န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်, ဖိသၣ်တဖၣ်လဲၤဆူကိုၣ်လၢ အအိၣ်ဘုးဖဲ အဝဲသ့ၣ်အိၣ်တၢ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ. ကိုၣ်အါတက့ၢ် ကအဲၣ်ဒီးထံၣ် နဖိအတၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီတဖၣ်တၢ်ဆါဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချၢ အတၢ်ကွဲးနီၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နတၢ်ပၢ်လီၤက့ၢ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးကရၢ ကမၤစၢနၤလၢ တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဆိဘၣ်တဆိအံၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နဖိမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချၢ မ့တမ့ၢ်, ကိုၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ်တမံၤမံၤန့ၣ် ဟဲစိၣ်ယုၣ်အိၤဆူအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤတက့ၢ်.

ပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်မ့ၢ်တလဲၤထီၣ်က့ၢ်န့ၣ်၊
မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ကဘၣ်ကွဲးဖူးသ့ၣ်ညါက့ၢ်လၢ၊
တၢ်မနုၤအယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့အိၣ်ဝဲလွံၢ်ပတီၢ်လၢဖိဒဲဖိသၣ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပှၤ
တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တချးန့ၣ်လီၤတီၤက့ၢ် (ကတီၤဆိက့ၢ်)

တၢ်အပတီၢ်အံၤမ့ၢ်ဖိသၣ်အသးန့ၣ်
လါအိၣ် ၃န့ၣ် တုၤ ၅န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ. ထံကီၢ်သဲစးတၢ်သိၣ်
တၢ်သီတဟ်ပနီၣ်ဝဲလၢ၊ အလီၢ်အိၣ်
လၢ တၢ်မၤလိက့ၢ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကဘၣ်
အိးထီၣ်အိၤန့ၣ်ဘၣ်, ဒီးညီန့ၣ်န့ၣ်
နတဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကလီၤအိၤဘၣ်.

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးက့ၢ် မ့တမ့ၢ် တီၤဖျိၣ်က့ၢ်

တၢ်အပတီၢ်အံၤစးထီၣ်ဖဲ တီၤဖိသၣ်
kindergarten (ဖိသၣ်အသးန့ၣ်
အိၣ် ၅န့ၣ်) ဒီးဆူညါတတီၤဘၣ်
တတီၤ တုၤလၢ ၅ တီၤ မ့တမ့ၢ်
၆ တီၤ (ဖိသၣ်အသးန့ၣ်အိၣ် ၁၂န့ၣ်).

**တီၤခၢၣ်သးက့ၢ် မ့တမ့ၢ်
တီၤထီၣ်က့ၢ်လီၤလၢ်**

တၢ်အပတီၢ်အံၤညီန့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ ၆ တီၤ
တုၤလၢ ၈ တီၤ (သးန့ၣ်လါ ၁၂ န့ၣ်
တုၤလၢ ၁၄ န့ၣ်).

တီၤထီၣ်က့ၢ်

တၢ်အပတီၢ်အံၤညီန့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ ၉တီၤ
တုၤလၢ ၁၂ တီၤ (သးန့ၣ်လါ ၁၄
န့ၣ် တုၤလၢ ၁၈ န့ၣ်). ပှၤမၤလိတၢ်
ဖိလၢအဖျိထီၣ်တၢ်အပတီၢ်အံၤတဖၣ်
ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲ တီၤထီၣ်က့ၢ်လံာ်အုၣ်သးန့ၣ်
လီၤ.

တၢ်မၤလိအန့ၣ်

တၢ်မၤလိအန့ၣ်န့ၣ်စးထီၣ်ဝဲလဲ လါအိၣ်ကး မ့တမ့ၢ် လါဝဲးပတုၤဘၣ်
ဒီးကတၢ်ဝဲလဲ လါမ့ၢ် မ့တမ့ၢ် လါယုၤန့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်အါတက့ၢ်န့ၣ်
ထီၣ်က့ၢ်တနံၤ ၆ န့ၣ်ရံၣ်ယၣ်ယၣ်, စးထီၣ်ဖဲမ့ၢ်ဆၣ် တုၤလၢ မ့ၢ်ဖိဖးန့ၣ်
လီၤ. ပှၤမၤလိတၢ်ဖိလၢ အလီၢ်အိၣ်လၢ ကဘၣ်လူၤထီၣ်က့ၢ်အတၢ်မၤ
လိတဖၣ် ကထီၣ်တၢ်ကီၢ်ခါက့ၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဖဲလါယုၤဒီး လါယုၤလံာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထီဉ်ကွီတၢ်မၤနီဉ်

တၢ်လဲၤထီဉ်ကွီတၢ်လၢအကါဒိဉ်နီၢ်မးန့ဉ်လီၤ. ဖဲပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖဉ်တဖၣ်ဆူတိုဘဉ်န့ဉ်, မိၢ်ပၢ်တဖဉ်ကဘဉ်ကွဲးလံာ်လၢအဟံၣ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်မနုၤအယီ, ဒီးပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖဉ်ကဘဉ်မၤပျဲထီဉ်က့ၤကွီအတၢ်မၤလၢအဝဲသ့ဉ်တချုးန့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

အံၤစဘဲလ်အဖိမုဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢအကွီလီၤ. ဘဉ်တနံၤန့ဉ်အံၤစဘဲလ်တဖုးလဲၤထီဉ်အီၤကွီဘဉ်, ဟံၣ်ဒုဉ်အီၤလၢဟံဉ်လၢကပျဲအဝဲအိဉ်ဘျး အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.တနံၤယီအဝဲန့ဉ် ဖဲဂီၤခီအဆၢကတီၢ်န့ဉ်, ကွီကိးဒုးသ့ဉ်ညါအံၤစဘဲလ်လၢတနံၤအံၤအဖိမုဉ်တဖၣ်ထီဉ်ကွီဘဉ်အဂ့ၢ်န့ဉ်လီၤ. အံၤစဘဲလ်န့ဉ်ပၢ်ဝဲတသ့ဘဉ်. တဲဘဉ်တၢ်ဝဲကွီလၢတနံၤအံၤအဝဲဟံၣ်အဖိမုဉ်လၢဟံဉ်န့ဉ်လီၤ.ဘဉ်မနုၤအယီကွီဘဉ်ကိးတၢ်လဲဉ်. ဘဉ်မနုၤအယီအံၤစဘဲလ် ဟံၣ်အဖိမုဉ်လၢဟံဉ်န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢအဂီၢ်လဲဉ်. အံၤစဘဲလ်ကြးမၤတၢ်ဝဲတၢ်မနုၤဒီးသိး ပဒုဉ်ဟးဆွဲးတၢ်အိဉ်သးအံၤကသ့အဂီၢ်လဲဉ်.

တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤဘဉ်ထွဲဒီးကွီတဖဉ်

ကမုၢ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ မ့မ့ၢ်တၢ်လၢနဒီးန့ၢ်ဘဉ်ကလီအီၤဘဉ်ဆဉ်, မိၢ်ပၢ်သ့ဉ်တဖဉ် ကဘဉ်ဟ့ဉ်ဝဲ တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤတနီၤဒ်အမ့ၢ် ကွီတၢ်ပိးတၢ်လီ ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလီၤဆီတဖဉ်အလဲန့ဉ်လီၤ. ဖိသ့ဉ်တဖဉ်လဲၤစိာ်အမ့ၢ်ထူဉ်တၢ်အိဉ်ဆူကွီသ့ မ့တမ့ၢ်, ပွၤအိဉ်မ့ၢ်ထူဉ်တၢ်အိဉ်တဖဉ်လၢအပွၤကလံာ်ဘဉ် ဒီးန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖဉ်ဖဲ ကွီအတၢ်အိဉ်ကျးန့ဉ် သ့ဝဲလီၤ.

အၢ်စ့ၢ်အဖိမုဉ်ဖိအိဉ်အနံဉ်တဆံတဂၤလၢအမံၤမ့ၢ်စိနဲဉ်န့ဉ်, တအဲဉ်ဒီးဝဲမုဉ်ထူဉ်တၢ်အိဉ်လၢအၢ်စ့ၢ်ဘိဉ်ထီဉ်န့ၢ်အီၤလၢကလဲၤစိာ်ဝဲလၢကွီမ့ၢ်လၢ, တၢ်အိဉ်အံၤလီၤဆီလိာ်သး ဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်ဒီးတၢ်လၢစိနဲဉ်အသကိးဖိတဖဉ်ဟဲစိာ်ဝဲလၢမ့ၢ်ထူဉ်တၢ်အိဉ်အဂီၢ်အယီန့ဉ်လီၤ. ဖိသ့ဉ်ဖိအဂၤတနီၤမၤန့ၢ်တၢ်ဘဉ်ယးဒီး စိနဲဉ်အတၢ်အိဉ်န့ဉ်လီၤ. စိနဲဉ်အဲဉ်ဒီးပွၤအိဉ်မ့ၢ်ထူဉ်တၢ်အိဉ်ဖဲအကွီတၢ်အိဉ်ကျးန့ဉ်လီၤ.နမ့မ့ၢ်အၢ်စ့ၢ်န့ဉ်နသးကမၤအသးဒ်လဲဉ်.နကမၤတၢ်မနုၤဘဉ်ယးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤလဲဉ်.

ဖဲနထံနကီၢ် မ့တမ့ၢ်, ကီၢ်လၢနလဲၤအိဉ်ကဒုလၢအပူၤန့ဉ်, ဟံဉ်ဖိယီဖိတဖဉ်အိဉ်ဒီး တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤမနုၤတဖဉ်လၢကမုၢ်တၢ်မၤလိကွီအဂီၢ်န့ဉ်လဲဉ်.

ဖိသၢ်တနီၤအိၣ်ဘူးဒီး
ကွီၣ်ကစီၤအယံ
လဲၤဟးလၢအခိၣ်
ဆူကွီၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤတၢ်ကူၤ
ဖိသၢ်တနီၤအိၣ်ဘူးဒီးကွီၣ်ကစီၤတူၤလၢ အလဲၤဟးဝဲလၢအခိၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.
ကွီၣ်မ့ၢ်အိၣ်ယံၤကဲၣ်ဆိးဒီးနဟံၣ်လၢနဖိကဘၣ်ဟးလၢအခိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်,
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကွီၣ်အသိၣ်လ့ၣ်ဘးစံတဖၣ်ကကျဲၤကလီၤန့ၣ် တၢ်လဲၤတၢ်ကူၤ
ဆူကွီၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွီၣ်တၢ်မၤသန့ကစံၣ်ညီၣ်တံၢ်ဝဲ တၢ်ဒုၣ်စၢဆူကွီၣ်
လၢကကျဲၤကလီၤန့ၣ်တၢ်လဲၤတၢ်ကူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကွီၣ်အါဖျၢၣ်အိၣ်ဒီး
တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်
တီၤလီၤဆိတ
ဖၣ်လၢ ဖိသၢ်လၢ
အတသ့ဒီးအဲကလံး
ကျိၣ် အါလၢကဲၣ်ဆိ
တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်သိၣ်လိအီၤတဖၣ်ဖဲတၢ်မၤလိတီၤပူၤ
ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤ, ဒီးကလုၢ်အပတီၢ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်သိၣ်လိအီၤဖဲတၢ်မၤလိ
တီၤတတီၤစုၣ်စုၣ်အပူၤန့ၣ် တအိၣ်ဘၣ်. ကီၢ်စဲၣ်တဘျီစုၣ်စုၣ်, ကွီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤလီၢ်ကဝီၤတခါ
စုၣ်စုၣ်မ့တမ့ၢ်, ကွီၣ်တဖျၢၣ်ဒုၣ်ဝဲကဆၢတံၢ်လၢကသိၣ်လိတၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမ
လိတၢ်ဖိအါတက့ၢ်မၤလိဝဲအဲကလံးကျိၣ်, တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒူး, ပုၤဂ့ၢ်ဝီစဲအုၣ်တဖၣ်, ဒီးစဲအုၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်ဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်စုၣ်သ့တၢ်ဖဲတၢ်မၤ, တၢ်ဒုၣ်တၢ်အူတၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢ,
နီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤတၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့, ဒီး ကျိၣ်တၢ်ကတီၤအဂၤတဖၣ်ကအိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

အမဲရကၤအတၢ်သိၣ်လိလုၢ်လၢကျိၣ်ကျဲ

ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤ, သရၣ်သိၣ်လိတၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်
ဖိဒ်ဖိသၢ်တဖၣ်အသးဒ်သိးကမၤလိန့ၢ်တၢ်ခိဖျိအဆိကမိၣ်ဝဲ ဒီးပံၣ်နီၤဖးဝဲ,
သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒီးဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်သကိးသးလၢ တၢ်ကတီၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်
ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဟါန့ၣ်ဒိကန့ၣ်အဖိမုၢ်ဒီးအဖိခါတဲတၢ်ဘၣ်ယးဒီးအကွီၣ်အသိ
တဖျၢၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်, အဝဲန့ၢ်ဟံၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်.အဖိအလံၤတဖၣ်မၤ
န့ၢ်တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့ဒ်လဲၣ်တကလုၢ်လဲၣ်. ကွီၣ်သရၣ်တဂၤတကတီၤတၢ်အါလၢကဲၣ်ဆိးဘၣ်, ဒီး
တၢ်မ့ၢ်လၢဝဲလၢ ဖိသၢ်တဖၣ်ကသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်အါအါဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဒုၣ်ဝဲသ့ၣ်
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အသးမ့ၢ်တလီၤပလိၣ်ဒီးသရၣ်ဒီးကွီၣ်လံၣ်ဖးလၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်န့ၣ်, ထီၣ်ဒါဝဲသ့လီၤ.
ဒီးလၢကဒိကန့ၣ်အသရၣ်အလီၢ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်မၤလၢကတၢ်ဆၢကတီၢ်ခိဖျိအမၤသကိးတၢ်ဒီး
အတံၤသကိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်လိလုၢ်လၢကျိၣ်ကျဲအံၤ, လီၤဆိလိၣ်အသးဒီးတၢ်သိၣ်လိအကျဲလၢ
ကွီၣ်သရၣ်လၢနထံနကီၢ်ဒုၣ်နဲ ဒီးကွီၣ်သရၣ်လၢ ထံကီၢ်လၢနဖဲအိၣ်ကဒုၤလၢအပူၤန့ၣ်လၢကျဲဒ်လဲၣ်.
ဒီးဒ်သိးလိၣ်အသးလၢကျဲဒ်လဲၣ်. ဘၣ်မနုၤအယံနဆိကမိၣ်နဲလၢအမဲရကၤအကွီၣ်သရၣ်တဖၣ် စူး
ကါဝဲတၢ်သိၣ်လိလုၢ်လၢကျိၣ်ကျဲအံၤလဲၣ်. ဟါန့ၣ်မၤတၢ်မနုၤကသုဒ်သိးကန့ၢ်ဟံၣ်အါထီၣ်ဘၣ်ယးဒီး
တၢ်မနုၤမၤအသးလၢအဖိအလံၤတဖၣ်အတၢ်မၤလိတီၤပူၤန့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်
ကွီၣ်အါဖျၢၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိလီၤဆိအဲကလံးကျိၣ် အတီၤတဖၣ်
လၢ ပုၤဟဲတုၤသီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွီၣ်အဂၤတဖၣ်
ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢခိဖျိကွီၣ်သရၣ်လီၤဆိတမ့တမ့ၢ်, ပုၤလၢအကသိၣ်
လိနဲၣ်ယုၤတၢ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.

ဘဉ်တနံန့န့, ကို ကိးဘွာထိရယဉ် ဒ်သိးကဒုးသ့ညါအီလါအဖိခွါဖိဖဲန့န့အိဉ်လါတၢ်ကီတၢ်ခဲအပူ မ့ၢ်လါအဟဲတုၤဖဲခဲလါတၢ်မလိအးပူအဘျီအါလၢကဲဉ်ဆိးလံအယိန့န့လီၤ. ဖဲဖိဖဲဟဲကုၤလါကို ဇီးကုၤတုၤလါဟံဉ်န့န့, အမိၢ်သံကွၢ်အီလါ ကိုစံဉ်ညီဉ်အီဖဲလဲဉ်န့န့လီၤ. ဖိဖဲဖဲဝဲလါသါ ဘဉ်လဲကတိၤတၢ်ဒီးကိုခိဉ် ဇီးဒုးန့ၢ်ပၢ်အီလါ ဘဉ်မနုၤသါဘဉ်ဟဲတုၤဖဲခဲအဂ့ၢ်န့န့လီၤ. ဘွာထိရယဉ် န့ၢ်ပၢ်တၢ်အံၤတသ့ဘဉ်. အသးမအသးဒ်အဖိခွါန့န့တဘဉ်တၢ်စံဉ်ညီဉ်အီနီတဖဲး ဘဉ်လီၤ. လၢနထံနကီၢ်ဒီးလါထံကီၢ်လါနဟဲအိဉ်ကဒုလါအပူန့န့, ပုၤမလိတၢ်ဖိတဂၤကဘဉ်တၢ်စံဉ် ညီဉ်အီလါကျဲဒ်လဲဉ်. နမ့ၢ်ဘွာထိရယဉ်န့န့, ဘဉ်ယးဒီးတၢ်အိဉ်အသးအံၤ,နသးကမၤအသးဒ်လဲဉ်.

တၢ်ထီဉ်ယူမၤဘဉ်လိာ်က့ၤသး.

ပုၤမလိတၢ်ဖိလါအဟဲတုၤသီတဖၣ်အါတက့ၢ်န့န့, ဘဉ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဆါကတီၢ်လါ ကထီဉ် ယူမၤဘဉ်လိာ်က့ၤအသး, လီၤဆီဒုးတၢ်ဖဲအမလိတၢ်အခိဉ်ထံးတနံဉ်အတီၢ်ပူန့န့လီၤ. ဖဲအခိဉ် ထံးန့န့ ဖိဒ်ဖိသ့ဉ်တဖၣ်အသးကမၤအသးဒ်အအိဉ်သယုာ်ထဲတဂၤဖိ, ဘဉ်ဆဉ်ဒီး ဖဲအ အဲကလံးကျိာ်ဂုၤထီဉ်န့န့, ကဒုးအိဉ်ထီဉ်တံၤသကိးတဖၣ်ဒီး တၢ်ကညီဒိဉ်ထီဉ်လါအဂီၢ်ဖဲကိုန့န့လီၤ.

ဆိကမိဉ်ကွၢ်တၢ်သံကွၢ်လါအဖိလၢတဖၣ်အံၤဖဲအဘဉ်ထွဲဘဉ်ယးဒီး နဖိနလံးတဖၣ်န့န့တက့ၢ်.

- ❑ နဆိကမိဉ်လါနဖိနလံးတဖၣ်ကအိဉ်ဒီးတၢ်လါအတၢ်တၢ်ဒီးအီမနုၤတဖၣ် ဖဲအထီဉ် ယူမၤဘဉ်လိာ်အသးဒီးကိုအခိဉ်ယုာ်တၢ်အိဉ်ဝဲးတရံးတဖၣ်ဖဲ အမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ် အပူအံၤလဲဉ်.
- ❑ နမၤစၢနဖိနလံးတဖၣ်လါကကွၢ်ဆါဉ်မဲဉ်ဒီးတၢ်လါအတၢ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ဉ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့န့ ကသ့လါကျဲဒ်လဲဉ်.

အမဲရကၤပုၤမလိတၢ်ဖိတဖၣ်အလုာ်လၢတၢ်ဟံးသးလါအလီၤဆီဒီး တၢ်လါပုၤတူၢ်လိာ်ညီဉ်န့န့အီတဖၣ်

ပုၤမလိတၢ်ဖိလါအဟဲတုၤသီအါဂၤဒီးအဝဲသ့ဉ်အမိၢ်အပၢ်တဖၣ်ကမၤကမၢ်ဘဉ်အသးမ့ၢ်လါ အမဲရကၤပုၤမလိတၢ်ဖိတဖၣ်အလုာ်လၢတၢ်ဟံးသးဒီးအတၢ်ကူတၢ်သိးတဖၣ်အယိန့န့လီၤ. အမဲရကၤအကမုၢ်ကိတဖၣ်ဟ့ၣ်ပုၤမလိတၢ်ဖိတဖၣ်လါတၢ်သဘျီ လါကမၤအတၢ်ယုထါ ဒုးဝဲတဖၣ်အဂီၢ်, ဘဉ်ဆဉ်ဒီး တၢ်မုာ်လၢလါ အဝဲသ့ဉ်တဖၣ်ကဒိကန့န့ကိုအတၢ်ဘျီတဖၣ်န့န့လီၤ. မ့ၢ်လုာ်သ့ဉ်ခါပတၢ်ဘဉ်ဝဲတၢ်ဘျီတဖၣ်န့န့, ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ် ပုၤမလိတၢ်ဖိတဖၣ်ကဘဉ်အိဉ် တၢ်လါကိုဖဲကိုပျံာ်ဝဲအဆါကတီၢ် မ့တမ့ၢ်, တၢ်တပျဲအဟဲထီဉ်ကိုလါ ဆါကတီၢ်စၢသီ အတီၢ်ပူန့န့လီၤ. တၢ်စံဉ်ညီဉ်မၤဆူးမၤဆါနီၢ်ခိန့န့, တၢ်တပျဲမၤအီဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်တၢ်မလိကိုတဖၣ်အပူဘဉ်လီၤ.

ဆိကမိဉ်ကွၢ်ဖိသ့ဉ်တဖၣ်လါနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်ကီၢ်လါနဟဲအိဉ်ကဒုလါအပူန့န့ အလုာ်လၢတၢ်ဟံးသးလါကိုပူအဂ့ၢ်န့န့တက့ၢ်.

- ❑ အဝဲသ့ဉ်ကူသိးကိုအတၢ်ကူတၢ်သိးဒ်တၢ်ဟံးပနီဉ်ဟံးအီအသိးန့န့ခါ.
- ❑ အဝဲသ့ဉ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်, မၤသကိးတၢ်ဒ်ကရူၢ်တဖၣ်အသိးမ့တမ့ၢ်, ဒိကန့န့ဒုးအကိုသရၣ်န့န့ဒိနံညါယဉ်ယဉ်လီၤခါ.
- ❑ ပုၤမလိတၢ်ဖိတဖၣ်ကသုးဝဲသုးဝဲအသးတလီၢ်လီၢ် မ့တမ့ၢ်, ကအိဉ်ဒုးဖဲအဆုဉ် နီၤကွဲးလံာ်အလီၢ်န့န့ဒိနံညါယဉ်ယဉ်လီၤခါ.

ကိုသရၣ်လၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
အပူၤတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢမိၢ်ပၢ်တဖၣ်
ကြးန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်
လၢ အဖိအလံၤတဖၣ်အတၢ်
ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအတၢ်တဖၣ်ဖဲကို

ကိုတနီၤ, ဒီးလီၤဆီလိာ်တၢ်ကိုဖးဒိၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢဝဲဖးဒိၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်,
အိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးသးစၢ်ကရၢၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆိးက့ၤလၢ
ကလုာ်မ့တမ့ၢ် ကလုာ်န့ၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.
ဖဲတၢ်လီၤတနီၤန့ၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်အိၣ်တ့ၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲဘၣ်ယးဒီးပုၤမၤ
လိတၢ်ဖိတဖၣ်လၢအစူးကၢကသံၣ်မုၢ်ဘျိးတဖၣ် ဒီးဖဲစိာ်တၢ်စုကဝဲဆူကိုန့ၣ်
လီၤ. ဖိသၣ်တဂၤလၢအသးမၤအသးဒ်အဘၣ်တၢ်မၤပျံၤမၤဖးအိၣ်လၢပုၤတဂၤ
ဂၤန့ၣ်, ကြးပးဆဲးပုၤအဝဲန့ၣ် ဒီးကတိတၢ်ဒီးကိုသရၣ်တဂၤ မ့တမ့ၢ်ကိုအပူၤ
ကူၢ်လိာ်တၢ်န့ၣ် တဘျီယီလီၤ.

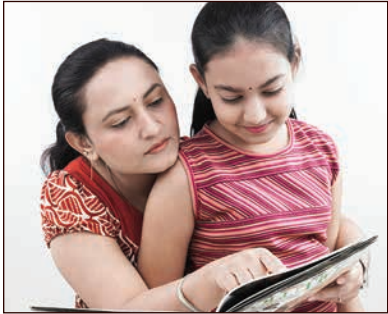
နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢနဖိတဖၣ်ကလိာ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ
သ့ၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ကိလၢကိုအယိန့ၣ်, ကတိတၢ်ဒီးပုၤ
တဂၤဂၤဖဲအကိုန့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်.

တဲသကိးတၢ်ဒီး ပုၤမၤသကိးတၢ်ဒီးနၤလၢတီၤပုၤ
န့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂီၤလၢအဖိခိၣ်အံၤ လၢအမ့ၢ်အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
တီၤဖှိၣ်ကိုအတီၤအးမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤဖိတဖၣ်အံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- နထံၣ်တၢ်လၢအဒ်သိးလိာ်သးမနုၤတဖၣ်လၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
အတၢ်မၤလိာ်ဒီးတၢ်မၤလိာ်ဒီးလၢ နထံၣ်နကီၢ်မ့တမ့ၢ်ကီၢ်လၢ
နဖဲအိၣ်ကဒုလၢအပူၤတဘျီအဘၣ်စၢၤန့ၣ်လဲၣ်.
- နထံၣ်တၢ်လီၤဆီလိာ်အသးမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
- နဆိကမိၣ်လၢတၢ်လၢအလီၤကလိာ်လိာ်အသးဒီးတၢ်လီၤ
ဆီလိာ်အသးတဖၣ်အံၤ, ကတိတၢ်ဘၣ်ယးဒီး နဖိနလံၤတဖၣ်
ကဘၣ်ထီၣ်ယူမၤဘၣ်လိာ်က့ၤအသးဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်
အပူၤအံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

မိတ်အတတ်မလျှင်မသကိးတတ်လာဖိတဖှ်အတတ်ကူညီဘဉ်ကူညီသ့အပူပူ
ပုသုပုဘဉ်ဘဉ်ဘဉ်ဘဉ်ဘဉ်သိဉ်လိနဉ်ယုတဖှ်ဖဲအမဲရကကီၢ်စာဖိဉ်ပူအံၤနဝဲလၢ
မိတ်တဖှ် ကြးန့ၢ်လီၤမသကိးတတ်လာ ဖိလံတဖှ်အတတ်ကူညီဘဉ်ကူညီသ့အပူမ့ၢ်လၢ
တတ်အံၤမစာဖိလံတဖှ်ဒ်သိးကအိဉ်ဒီးတတ်မန့ၢ်လၢကူအကီၢ်န့ၢ်လီၤ. ကိုသ့ၣ်တဖှ်
ကျဲးစးမစာမိတ်တဖှ် ဒ်သိးကန့ၢ်ပာ်ဝဲအဖိအလံတဖှ်အတတ်ကူညီဘဉ်ကူညီသ့,
ဒီးကိုအါဖျဉ်ဟ့ၣ်ဝဲတတ်ဂ့ၢ်တတ်ကျိတဖှ်ဆူမိတ်လၢတကတီၤအဲကလံးကျိတဖှ်အကီၢ်န့ၢ်
လီၤ.

 ဆိကမိဉ်ဘဉ်ဘဉ်မိတ်လၢနထံနကီၢ်ဒီးထံကီၢ်လၢနလဲၤအိဉ်ကဒုလၢအပူတဖှ်အမူဒါန့ၢ်
တက့ၢ်.

- မိတ်တဖှ်န့ၢ်လီၤမလျှင်မသကိးတတ်လာကျဲးလဲၣ်.
- မိတ်တဖှ်လဲၤဟးဆူကိုစ့ၢ်ကိးခါ. မစာတတ်လၢကူအဟံၣ်တတ်မ (homework) တဖှ်န့ၢ်စ့ၢ်ကိးခါ.
- မိတ်တဖှ် ညီန့ၢ်စံးကတီၤသကိးတတ်ဒီးကိုသရဉ်သရဉ်မုဉ်တဖှ်မုတမ့ၢ်ကိုအပူပူဆူရဲၣ် ကျဲးတတ်တဖှ်န့ၢ်စ့ၢ်ကိးခါ. လဲၤထီဉ်တတ်အိဉ်ဖိဉ်ထံဉ်လိဉ်အိဉ်သကိးဒီးကိုသရဉ်သရဉ် မုဉ်တဖှ်စ့ၢ်ကိးခါ.

မိတ်-ကိုသရဉ် အတတ်ထံဉ်လိဉ်အိဉ်သကိးတဖှ်.

ကိုကရဲၣ်ကျဲးတတ်လၢနဂီၢ်ဒ်သိး နကကတီၤသကိးဘဉ်ဘဉ် နဖိနလံတဖှ်အတတ်လဲၤထီဉ်
လဲၤထီအဂ့ၢ်ဒီး ကိုသရဉ်တဖှ်ဖဲကိုမိတ်-ကိုသရဉ်တတ်အိဉ်ဖိဉ်တဖှ်န့ၢ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဒီး,
တဘျီလၢလၢဖဲနအိဉ်ဒီးတတ်သံကွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်တတ်ဘဉ်ယိဉ်တဖှ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၢ်, နယုဒ်သိးနက
ထံဉ်လိဉ်သးဒီးနဖိနလံတဖှ်အသရဉ်တဖှ်န့ၢ်သ့ဝဲထီဘိလီၤ.

ပျားအမဲရကဖိအါ
တကွာထံၣ်
ဝဲတက်ကူညီဘက်ကူညီ
သုဒ်အမုၢ်
တၢ်မအကျိၤ
အကျဲတခါလၢ
တၢ်အိၣ်မုၢ်ဒီတစိ
ညါအဂီၢ်
န့ၣ်လီၤ.

ကွဲးကဝီယာ်တၢ်ဂီၤလၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤ လၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်
သ့ၣ်နကန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢနဖီနလံၤတဖၣ်အတၢ်ကူညီဘက်ကူညီသူအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

လဲၤဟးဆူထီၣ်ဆူလီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဆူ
သီလုၣ်ဘးစံမ့တမ့ၢ်ဆူကွီ

မၤသကိးတၢ်ဒီးနဖီတဖၣ်လၢအကွီ
ဟံၣ်တၢ်မၤလၢသရၣ်
သရၣ်မုၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ

လဲၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲနဖီ ဝဲအလဲၤဟး
ဆူတၢ်လီၢ်တတီၤတီၤလၢတၢ်ယုထံၣ်
သ့ၣ်ညါအဂီၢ်

လဲၤထီၣ်မိၢ်ဟံၣ်-ကွီသရၣ်တၢ်အိၣ်
ဖျိၣ်ဖးဒိၣ် မ့တမ့ၢ်
ကွီမိၢ်ဟံၣ်အနုၤ ဝဲကွီ

ဒိကန့ၣ်နဖီတဖၣ်စံးကတိၤတၢ်
ဘၣ်ယးဒီးအကွီအဂ့ၢ်အကျိၤ
ဒီးသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်

မၤတၢ်လၢနတၢ်သးအိၣ်ဒိၣ်နဲအပူၤ
ဝဲနဖီအကွီတီၤဒေးပူၤမ့တမ့ၢ်ဝဲ မုၢ်
ထူၣ်တၢ်အိၣ်အခါ မ့တမ့ၢ်, ဝဲ
ကွီဆၢကတီၢ်တၢ်ပျီၤကသ့ၣ်အခါ.

ဝဲသကိးတၢ်ဒီးကွီသရၣ်သရၣ်
မုၢ်တကမ့တမ့ၢ်ပျၤပၤဆူရဲၣ်ကျဲတၢ်

မၤစၢတၢ်လၢကွီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂၤ
တခါခါအပူၤမ့တမ့ၢ်
ကွီတၢ်လီၢ်ကွဲကရတခါခါအပူၤ

ကတိၤတၢ်ဘၣ်ယးဒီး
နထံနကီၢ်အဂ့ၢ်လၢနဖီ
တဖၣ်အတီၤဒေးပူၤ

န့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢမိၢ်ဟံၣ်-
ကွီသရၣ်ကရ မ့တမ့ၢ်,
လဲၤထီၣ်ပျၤပၤဆူကွီတဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်

န့ၣ်လီၤမၤယုၣ်မၤသကိး
တၢ်လၢမူးပဲလီၤဆီတဖၣ်,
တၢ်ဟူးတၢ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ်,
မ့တမ့ၢ်တၢ်ယုမၤန့ၣ်စ့အ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်

တၢ်လၢအဖီခိၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ် မ့ၢ်ကျဲအဂ့ၢ်တဖၣ်လၢနကန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢနဖီမုၢ်
ဖိခွါတဖၣ်အတၢ်ကူညီဘက်ကူညီသူအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ကတိတၢ်ဒီးနဖိနလံအကိသရၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးနမၤသကိးတၢ်လၢ
နဖိအတၢ်မၤလိမၤဒီးအပူၤကသုလၢကျဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢနမၤလိန့ၢ်အီၤတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးကိလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်
အပူၤတဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. တ့တၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်တၢ်လီၤဆီတဖၣ်
လၢကိလၢနထံနကီၢ်မ့တမ့ၢ်ထံကီၢ်လၢနလဲအိၣ်ကဒုလၢအပူၤဒီးကိလၢအမဲရကၢ
ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤတဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢပူၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပျဲတဖၣ်အဂီၢ်.

ပူၤအမဲရကၢဖိအိတက့ၢ် ထံၣ်ဝဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အမ့ၢ်တၢ်တမံလၢ နမ့ၢ်လၢသးခုလၢအပူၤ
သ့ဝဲလၢနသးသမုဒီစိညါ, ဒီးပူၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပျဲအါဂၢဆဲးလီၤအမံလၢတၢ်မၤလိလၢအပိၣ်ထွဲထီၣ်
လိာ်အခံတမံဘၣ်တမံ ဖဲဆၢကတီၢ်တကတီၢ်တီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤဒီးဒုတၢ်ဆၢကတီၢ်ပျဲဒီး,
ထီၣ်တၢ်မၤလိတဆီဘၣ်တဆီတဖၣ်အံၤဖဲမ့ၢ်ဟါအဆၢကတီၢ်မ့တမ့ၢ်, ဖဲနွံကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပူၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်စ့ၢ်ကိး, မၤလိဒီးတၢ်ဆူညါကွၢ်ကွၢ်ဖဲအမၤတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.
နတၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိၣ်ခါစးကရၢ မၤစၢနၤသ့ဒ်သိးကယုထံၣ်န့ၢ်နၤလၢ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်
သ့အဂီၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်လၢနပူၤတၢ်အပူၤ, စးထီၣ်လၢ အဲကလံးကျိၣ်တၢ်မၤလိတီၤတဖၣ်
ဒီး တၢ်မၤလိလၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖျိထီၣ်တီၤထီၣ်လံာ်အုၣ်သးအဂီၢ် ဒီး တၢ်လုၢ်အိၣ်သး
သမုတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် အတၢ်မၤလိတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်လၢနကအိၣ်ဒီး ပူၤထီၣ်
ကွံာ်တီၤထီၣ်အပတီၢ်တၢ်ဖျိထီၣ်တၢ်မၤလိလံာ်အုၣ်သးမ့တမ့ၢ် ဒံၢ်ဖျိမၢ် န့ၣ်လီၤ.

ဖၢ်ရၣ်ပာ်ဖျိၣ်ဝဲစ့ လၢအကလဲထီၣ်မၤလိတၢ်ဖဲလီၢ်ကဝီၤခိလုၣ်ကိတၢ်မၤလိတီၤတဖၣ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်ဆၣ်, တၢ်မၤလိတီၤလၢအအဲၣ်ဒီးဝဲတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒုၣ်ထဲလၢမ့ၢ်ဟါလီၤ ဖဲအဝဲမၤတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်
လီၤ. ဖၢ်ရၣ်ကြးမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

ပတီးထိတက်ကူညီဘက်ကူညီသူတဖန်နှင့်တစ်ဖန်အသေးသုလအပူအကလံကဒိပ်မးနှင့်လီ။

အအံ့မာ်တက်ကူညီဘက်ကူညီသူတစ်ဦးတစ်ယာ်အဂုဏ်မံလောပူဒိပ်တုန်ခိပ်ပျဲတဖန်အဂီၢ်လါ ဘက်သုန်သုန်နကထံၣ်ဘက်အိဖဲနပူတဝါအပူန့ၣ်လီ။ -

အဲကလံးကျိန်ဒီးတၢ်သုကွဲးသုဖးလံာ်တၢ်မလိတီတဖန်. တၢ်မလိတီတဖန်အံၤ မၤစၢန့ၣ်ဒီးသိးနကမလိအဲကလံးကျိန်အဂီၢ်န့ၣ်လီ။ (ကွၢ်အဆၢဒိပ်သုလနကသုညါအါထီၣ်ဘက်ယးအဲကလံးကျိန်တၢ်မလိတီတဖန်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.)

ပူဒိပ်တုန်ခိပ်ပျဲအဂီၢ်တက်ကူညီဘက်ကူညီသူ တီၤဒါး အဂတဖန်. ပူဒိပ်တုန်ခိပ်ပျဲတဖန်အဂီၢ်တက်ကူညီဘက်ကူညီသူတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖန်အိၣ်စ့ၢ်ဒီးတၢ်မလိတီဒါးလီၤဆီလိာ်သးတဖန်အါဒါးလါပူကမုၢ်ခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီ။ တၢ်ဂ့ၢ်လါတၢ်မလိတဖန်အံၤအပူန့ၣ် အိၣ်ယုာ်ဝဲဒီး တၢ်ဖိၣ်လံာ်လံာ်ကျိန်စ့စရီပတီၢ်, တၢ်သုတၢ်ဘက်တဖန်ဘက်ယးဒီးန့ၣ်ရဲၣ်တက့ၢ်အတၢ်ဖဲဒီးတၢ်မမူဒါ, ခိပ်မံၤပူထီၣ်အတၢ်သုတၢ်ဘက်တဖန်, ဒီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤအကျိန်တၢ်ကတီၢ်တဖန်န့ၣ်လီ။

တၢ်မဒိပ်ထီၣ်ဂုၤထီၣ်တက်ကူညီဘက်ကူညီသူအကလုာ်ကလုာ်နီၤကတီၢ်ဆီသးတၢ်မလိတီတဖန်လါ ဒိပ်ဖျိမလံာ်အုၣ်သးအဂီၢ်. GED တၢ်မလိတီတဖန်အံၤဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလါပူဒိပ်တုန်ခိပ်ပျဲလါအတဖျိထီၣ်တီထီၣ်တဖန်ဒီးသိးကမၤန့ၣ်ဖျိတီထီၣ်ဒိပ်ဖျိမလံာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီ။ ပူဘက်ကီၢ်ဘက်ခဲဒိပ်တုန်ခိပ်ပျဲလါအတဖျိလိဘက်တၢ်တုၤလါတီထီၣ် အပတီၢ်တၢ်မလိလါအထံအကီၢ်ဒုာ်ဝဲအပူမ့တမ့ၢ်, တအိၣ်ဒီးဖျိတီထီၣ်ဒိပ်ဖျိမလံာ်အုၣ်သးတဖန် မလိတၢ်လါကဒီးန့ၣ် ပိညါထီၣ်ရီၤ GED ဒိပ်ဖျိမလံာ်အုၣ်သးအဂီၢ်န့ၣ်သ့ဝဲလီ။

တၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူ တၢ်သုတၢ်ဘက်အကီၢ် ဒီး ဝဲအုၣ်ဒီးတၢ်သုတၢ်ဘက်လီၤဆီအဂတဖန်အကီၢ်. ကိတဖန်အံၤသိၣ်လိသ့ထီၣ်ပူလါ တၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူတၢ်ဖဲဒီးတၢ်မတဖန်လါအလီၢ်အိၣ်လါ နကဘက်အိၣ်ဒီးတၢ်သုတၢ်ဘက်လါပျဲပျဲတဖန်ဒီးအမ့ၢ်, တၢ်ဘိသိလုာ်ဝဲဖိကဟၣ်, တၢ်ဆီလီၤဟံလီၤခိပ်မံၤပူထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖန်, ဒီးတၢ်မၤစၢကသံၣ်သရၣ်ဝဲ ကသံၣ်ကသီ ဒီး ဝဲကသံၣ်သရၣ်ဝဲဒါးအသိးတဖန်န့ၣ်လီ။ ဒိပ်ဖျိမလံာ်အုၣ်သးအလီၢ်န့ၣ်, ကိသုၣ်တဖန်အံၤဟ့ၣ်လီၤအပူဖျိထီၣ်ကိသုၣ်တဖန်လါဖျိကိလံာ်အုၣ်သးန့ၣ်လီ။

မိဝုမ့ၢ်ပူဘိဝဲဖိကဟၣ်တက့ၢ်ဝဲအအိၣ်ဒီးလါအထံအကီၢ်အခါန့ၣ်လီ။ ဝဲအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူအံၤ, ဟံးန့ၣ်ဝဲတၢ်မအဆိကတၢ်တခါလါ အထံၣ်န့ၣ်ဝဲသ့, ဒီးမ့ၢ်တၢ်မလါအဘၣ်ဟံဖျိၣ်ထီၣ်က့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တဖန်န့ၣ်လီ။ မိဝုသုၣ်ညါဘက်ဝဲလါ, တၢ်မလိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအိၣ်တခါလါ ပူဘိဝဲဖိကဟၣ်တၢ်မအဂီၢ်, ဘက်ဆၣ်ဒီးအဝဲကဘက်မတၢ်ဆါကတီၢ်ခိးဝဲအမလိတၢ်အခါ န့ၣ်လီ။ နမ့ၢ်မိဝုန့ၣ်, နကမတၢ်ဆါတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်တနီၤလါနကဘက်ဆိကမိၣ်လါအဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖန်လဲၣ်

ခိလုာ်ကိတဖန် ဒီး ဖျိစိမိတဖန်. ပတီးထိတက်ကူညီဘက်ကူညီသူမိၢ်ပုၢ်အိၣ်ဝဲခံကလုာ်ဝဲအမဲရကကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူအံၤလီၤ - ပူတဝါခိလုာ်ကိတဖန် (ဟ့ၣ်ဝဲၣ် နံၣ်တၢ်မလိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ) ဒီး ၄ နံၣ် ခိလုာ်ကိတဖန်ဒီး ဖျိစိမိတဖန်န့ၣ်လီ။ တၢ်တူၢ်လိာ်ပူမလိတၢ်ဖိတဖန်အတၢ်မတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲန့ၣ်, မၤသဘံၣ်ဘုၣ်နသးကသ့ဝဲ, အပူကလံၤကဒိပ်, ဒီးလၢာ်တၢ်ဆါကတီၢ်န့ၣ်လီ။ ဝဲပူတဝါခိလုာ်ကိတဖန်န့ၣ် တၢ်လၢာ်ဘုၣ်လၢာ်စ့တအါလၢာ်ကဲၣ်ဆိးဘက်, မ့ၢ်မ့ၢ် ၄ နံၣ်ခိလုာ်ကိတဖန်န့ၣ်, အပူဒိပ်မးဒိပ်ဒိပ်ကလံာ်သ့ဝဲန့ၣ်လီ။ ခိလုာ်ကိ ဒီး ဖျိစိမိတဖန် အါတက့ၢ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးအဝဲဒါးလီၤဆီတဖန်လါအအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိတဖန်ဘက်ယးဒီးကျိန်စ့တၢ်မၤစၢလါ ပူမလိတၢ်ဖိတဖန်လါအလိာ်ဘက်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီ။ ဖျိစိမိပူမလိတၢ်ဖိအါတက့ၢ်, ကဘက်ဟ့ၣ်အကစၢ်ဒုာ်ဝဲအတၢ်အိၣ်ဆိးတၢ်လၢာ်ဘုၣ်လၢာ်စ့တဖန်န့ၣ်လီ။

ကွဲးကဝီယာ် ပှဒိန်တုန်ခိန်ပဲအတၢ်ကုန်ဘန်ကုန်သုတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်
လၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲကဘျဲးပလၢအပူၤကွၢ်အလိၤတဖၣ်လၢ န့မ့တမ့ၢ်နဟံၣ်
ဖိပီဖိတဂၤကအိၣ်ဒီးတၢ်သးစဲသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်တက့ၢ်

တၢ်ကုန်ဘန်ကုန်သုအတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တနီၤဖဲအမဲရကၤကီၢ်စဖိၣ်ပူၤအံၤ ကဲဘျဲးကဲဖိၣ်
လၢနဂီၢ် မ့တမ့ၢ်နဟံၣ်ဖိပီဖိအဂၤတဂၤအဂီၢ်ကသုဝဲလၢကျဲၣ်လဲၣ်.

မၤကတၢၢ်က့ၤအဆၢဒိၣ်*

ဃုထၢတၢ်စံးဆၢအကြးအဘၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်သံက့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအဂီၢ်
ဒိဖျိနမၤနီၣ်တၢ်ဃုထၢလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဒိတခါ-

ကျိၣ်မနုၤတကျိၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလဲၣ်.

(က) တရးကျိၣ်

(ခ) အဲကလံးကျိၣ်

(ဂ) ကွၢ်မနံၣ်ကျိၣ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပုၤအံၤကတိၤအဲကလံးကျိၣ်အပီတၢ်စံးဆၢလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖဲ,
(ခ) အဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၁) ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤ ကမ့ၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢဖိဒံဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်,
တၢ်ဒီးန့ၢ် ဘၣ်ကလီၤအီၤဒါ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

(၂) အမဲရကၤအတၢ်သိၣ်လိလုၢ်လၢကျိၤကျဲညီၣ်နီၣ်အိၣ်ယုၣ်ဝဲဒီးတၢ်မနုၤလၢအဖီလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလဲၣ်.

(က) သံက့ၢ်တၢ်သံက့ၢ်တဖၣ်.

(ခ) ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ.

(ဂ) တၢ်ကတိၤဖးယံၣ်ဖးထီ.

(ဃ) တၢ်ဃုထၢ (က)ဒီး(ခ) တဖၣ်.

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ပၢ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ က အပူၤ ဖဲကဘျံးဟ ၂၂၂ န့ၣ်လီၤ.

(၃) ကမျှါအကွဲဖဲအမဲရကကီၢ်စာဖိၣ်ပုၤခဲလၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤလၢပုၤကွဲဖဲတဖၣ်ကဘၣ်ကူသိး ကွဲအတၢ်ကူတၢ်သိး (ယူနံဖီ) န့ၣ်လီၤ.

(က) မ့ၢ်.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်.

(၄) နတံၤသကိးတကၤအမဲၣ်ဆူးလၢ ကဘၣ်လဲၤဆူအဖိအကွဲလၢ မိၢ်ပၢ်-ကွဲသရၣ် တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အ ကီၢ်မ့ၢ်လၢအဝဲကတိၤအဲကလံးကွဲတဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဖဲလဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, အဝဲကြးလဲၤဆူတၢ် အိၣ်ဖိၣ်အံၤဒါ.

(က) အဝဲတကြးလဲၤဘၣ်. ကြးမၤလိသ့ထီၣ်အသးလၢအဲကလံးကွဲတချးအဝဲလဲၤ ထံၣ် လိၣ်သးဒီးအဖိအသရၣ်သရၣ်မ့ၢ်တဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

(ခ) ကြးလဲၤဝဲလီၤ. အလီၢ်တအိၣ်လၢအဝဲကတိၤအဲကလံးကွဲကဘၣ်သ့အါလၢကဲၣ် ဆိးလၢကလဲၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အကီၢ်ဘၣ် မ့ၢ်လၢကွဲအါဖျၢၣ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိတ ဖၣ်ဆူမိၢ်ပၢ်လၢအကတိၤအဲကလံးကွဲတသ့ဘၣ်တဖၣ်အကီၢ်အယိန့ၣ်လီၤ.

(၅) ပုၤအမဲရကကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢနမၤလိမၤဒီးတၢ်သ့ထဲဒၣ်ဖဲနသးစၢ်ဒီးအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

(က) မ့ၢ်လီၤ.

(ခ) တမ့ၢ်ဘၣ်. ပုၤအမဲရကကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢနသးတပျၢ်ကဲၣ်ဆိးနီတဘျီလၢနကမၤလိ န့ၢ်တၢ်သီတဖၣ်အကီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

အဆာဒိုက်တဆံယံ ခိန်ခါဆူညါတံလဲကျဲ

လပျာဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအါဂါအဂီၢ်န့ၣ် တံဟ်လီၤကျဲလီၤအိၣ်လီၤဆိးအသီ
ညီန့ၢ်မ့ၢ်ဝဲတံမတံရဲၣ်ကျဲတဆီဘၣ်တဆီတခါလါ အယံာ် ဝဲထာဝဲ
ဒီးတတံဒီးန့ၢ်, ဘၣ်ဆၣ်န့ၢ်အိၣ်ဒီးတံဝံသးစူဒီးသးလါ
အသ့ထံၣ်တံလါအဂ့ၢ်တကယန့ၣ်, နအိၣ်ဒီးတံအိၣ်မူလါအဂ့ၢ်ဝဲ
ဒီးမုၢ်ဝဲခုၣ်ဝဲဝဲနပုၤတတအသီအံၤအပူၤန့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.
ပျာဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအိၣ်ဝဲအါဂါလါအဟ်တံတံခဲလၢဒ်သိး
ကစးထီၣ်က့ၤကဒီး အတံအိၣ်မူ ဝဲ အမဲရကါကီၢ်စာဖျိၣ်အပူၤအံၤလီၤ.
ခဲအံၤ အဝဲသ့ၣ်ကတံအဲကလံးကျိၣ်, အိၣ်ဒီးအဟံၣ်အယီၤဒဲၣ်ဝဲ,
ဒီးအံးထွဲကွၢ်ထွဲအမုၢ်ကျိၣ်ဝဲကွၢ်တံဖံးတံမတဖၣ်လီၤ. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်
လါ, တံတၢနါအါမဲကအိၣ်ဝဲလါနတံလဲဆူညါအပူၤဘၣ်ဆၣ်,
တံခွဲးတံယံာ်အဂ့ၢ်တဖၣ်ကအိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲလါနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဆာဒိန် ၁ အပူ၊ နဟ်ဖျါထီၣ်နဲတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤလၢ နနံၣ်ဟူဘၣ်တၢ်အီၤဘၣ်ယးဒီး တၢ်အိၣ်မူဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မနုၤမ့ၢ်တၢ်လၢအမ့ၢ်အတီၢ်လဲၣ်. တၢ်မနုၤမ့ၢ်တၢ်လၢအတမ့ၢ်တတီၢ်ဘၣ်လဲၣ်. ခဲအံၤနစံးနဲတၢ်မနုၤကသု ဘၣ်ယးဒီးတၢ်အိၣ် မူဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူအဂ့ၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

က့ၤကဒါက့ၤဆူ ကဘျံးပၤ ၈ ဒီးမၤဝံၤက့ၤတၢ်လၢနမၤအီၤန့ၣ်တက့ၢ်.

ဒ်နထံၣ်ဘၣ်ခဲအံၤအသိး, တၢ်အိၣ်ဝဲအါမံၤလၢတၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်ဘၣ်ယးဒီးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ - နတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီး နတၢ်ဟ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးခၢၣ်စးကရၢဒီး ပှၤတတပူတၢ်မၤစၢအဂၤတဖၣ်, တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်, တၢ်ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ အဆိၣ်ထွဲမၤစၢနဒီးနပှၤဟံၣ်ဖိဖိတဖၣ် ကန့ၢ်ကသု, တၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး လုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအသိး, တၢ်မၤန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ် သုဆူညါကွၢ်ကွၢ်, တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၤ ဒီးတၢ်သုစူးကါတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ် ချူအသနူတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ, တၢ်လဲၤက့ၤလၢနကစၢ်ဒၣ်နဲ, တၢ်အိၣ်ဆိးဘၣ်လၢဟံၣ်ယီၤဒီးပှၤတတလၢ အအိၣ်ဒီးတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ပၤအပူ, တၢ်မၤလိန့ၢ်ပၤအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အဂ့ၢ် ဒီးမၤတၢ်ဒ် မူဒါတဖၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးနအသိး....နဂံၢ်ထီၣ်ဒူးထီၣ်အီၤ တလၢၣ် တကတၢ်လၢဘၣ်.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အသိး ဒီးလီၤသ့ၣ်ပိၢ်သးဝးတဖၣ်ကအိၣ်ဝဲအါမၤလၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်တက့ၢ်ခိဉ်လၢအဖီလၢအံၤအပူၤ, မၤပျဲၤကျိၤခါသးထီၣ်ထူၣ်ခိးတၢ်ဂီၤ
မ့တမ့ၢ်တၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်နတၢ်ဆိကမိဉ်ခိးတၢ်စံးဆၢလၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

	တနံၤအံၤ အမ့ၢ်နံၤမ့ၢ်သီတၢ် မၤနီၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.	နကွဲးလီၤမ့ၢ်နံၤတၢ်မၤနီၣ်လၢလံာ်တၢ်ဖျါအ ပူၤဖါလါတုၤလၢ၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံ, မ့ၢ်တနံၤအံၤအမ့ၢ်နံၤတၢ်မၤ နီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.
(၁) နတၢ်တိာ်တၢ်ပညိၣ်ခိးတၢ်လၢနဟ်အိၤဒ်အ မ့ၢ် တၢ်အဆိကတၢ်တမံၤလၢ နကဘၣ်မၤအိၤ ဖဲနဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအဆိက တၢ်တလါအတီၢ်ပူၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.		
(၂) နတၢ်တိာ်တၢ်ပညိၣ်ခိးတၢ်လၢနဟ်အိၤဒ်အ မ့ၢ်တၢ်အဆိကတၢ်တမံၤလၢ နကဘၣ် မၤအိၤဖဲနဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤ အခိၣ်ထံးယုလါအတီၢ်ပူၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤ တဖၣ်လဲၣ်.		
(၃) နတၢ်တိာ်တၢ်ပညိၣ်ခိးတၢ်လၢနဟ်အိၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အဆိကတၢ်တမံၤလၢနကဘၣ် မၤအိၤဖဲနဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤ အခိၣ်ထံးကတၢ်တနံၣ်အတီၢ်ပူၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.		
(၄) နတၢ်တိာ်တၢ်ပညိၣ်ခိးတၢ်လၢနဟ်အိၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အဆိကတၢ်တမံၤလၢနက ဘၣ်မၤအိၤဖဲနဟဲတုၤလၢအမဲရကၤကီၢ် စၢဖျိၣ်ပူၤအခိၣ်ထံးခံန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်		
(၅) နတၢ်တိာ်တၢ်ပညိၣ်လၢခါဆူညါ ဆၢကတီၢ်ယံာ်ထၢအဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.		

ဆူညါ ဖြောင့်တမာတနံတံအလီခံ၊ ကွန်ကဒါကုလင်တကိုင်ဒီအံတကွန်၊ ကွန်လနအိန် တာအလီအပတီဖဲလဲန၊ ဒီးမပုကျီထီတုလအထွတကပနနတကွန်၊ တာနနံတံအလီခံ ကွန်ဆိကမိန်ထံဘဉ်ပးတာလအဖီလတ်တဖဉ်အံအဂုာတကွန်။

- ❑ နတ်တိတ်တံပညိဉ်သုဉ်တဖဉ်လဲလိက်ကွန်အသးလကျဲဒဲလဲန။
- ❑ ဖဲနမပုလင်တကိုင်ဒီအံအဆိကတာတဘျီအခါ၊ နတ်ဆိကမိန်ဘဉ်ပးဒီးတံဟ်လီကွာ လီအိဉ်လီဆိးအသီအံ မဘဉ်အသးဒီးနဒဲလဲန။
- ❑ ခဲအံနသးမအသးဒဲလဲန။
- ❑ တံမအသးမနုတဖဉ်လနသးပုဘဉ်ပးဒီးတံဟ်လီကွာလီအိဉ်လီဆိးအသီနုဉ် လဲလိက်ကွန်အသးလဲလဲန။

နတ်တံဂုာလအဖီလတ်သုဉ်တဖဉ်အံလနသးကံပုအယိနုဉ်၊ ကမမစာနု ဖဲသးနကအိဉ်ဒီးတံဟ်လီကွာလီအိဉ်လီဆိးတံလဲခီဖျီလအဂုဒိဉ်ထီဉ်နုဉ်လီ။

- ❑ ကဲထီဉ်ပုလအသနုလီအသးဒဲတကွန်။ နမုမတံလတံသုဉ်ဆုဉ်သးဂဲအပု လနကစာဒဲနဲအတံဟ်လီကွာလီအိဉ်လီဆိး အပုနုဉ်၊ ကမမစာနုဖဲသး နထီဉ် ယုမဘဉ်လိက်ကွာနသးကသုဂုဒိဉ်ထီဉ်အဂီဉ်နုဉ်လီ။
- ❑ မလီအဲကလံကိုင်တကွန်။ နမုကတီအဲကလံကိုင်နုဉ်ကမမစာနုဖဲသး နကကတီဘဉ်တံလီလီဒီးပုလနခိဉ်နယုတဖဉ်ဒီးကဟုဉ်နတံခွဲတံယံလအ နကယုတံမစာလနလိဉ်ဘဉ်အဲတဖဉ်နုဉ်လီ။
- ❑ တုလိတ်တံမအဆိကတာတခါလပုဟုဉ်နတကွန်။ ဖဲနအိဉ်ဒီးတံဖဲတံမ တခါခါနုဉ်၊ မုတမုတံမလနမညီနုအဲဒဲလဲန၊ ကမမစာနုဖဲသးနကအိဉ်ဒီးကိုင် စုတံဟဲနဒီး ပာဖိဉ်ကိုင်စုဒဲသးနဆိဉ်ထွဲမစာနကစာဒဲနဲဒီးနပုဟံဉ်ဖိယိဖိကသု အချု ကတာဖဲနမအဲသုအဂီဉ်နုဉ်လီ။
- ❑ မယုဉ်မသကိးတံဒီးနတ်ဟ်လီကွာလီအိဉ်လီဆိးခါဉ်စးတံကရကရိ။ တံဟ်လီကွာလီ အိဉ်လီဆိးခါဉ်စးတံကရကရိအပုဘဉ်မုဘဉ်ဒါတဖဉ်မစာတုာဲပု ဘဉ်ကီဘဉ်ခဲအါဂလအနမဲဉ်ညါဒဲသးကအိဉ်ဒီးတံမနုလအပုတဝါအသီတဖဉ် အပုအဂီဉ်နုဉ်လီ။ အဲသုဉ်အိဉ်ဒီးတံသုဉ်ညါနုဉ်ဟံ ဒီးတံလဲခီဖျီဘဉ်ပး တံမသကိးတံဒီးပုဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဖဉ်အယိ၊ ဒီးကနုတံလအအဲသုဉ်တဲနတဖဉ် ထံထံဆးဆးဒီးနီဟုဉ်လီနတံဘဉ်ယိဉ်ဒီးတံမုလ်တဖဉ်ဒီးအဲသုဉ်တကွန်။

ပုအိဉ်အါဂဝးတရံးနုလအဆာထံဉ်ဘဉ်ဝဲလနကအိဉ်ဒီးတံမနုနုဉ်လီ။ ပုတဖဉ် အံအိဉ်ယုဉ်ဝဲဒီးနဟံဉ်ဖိယိဖိတဖဉ်၊ နပုတဝါဖိတဖဉ်ဒီးနတ်ဟ်လီကွာလီအိဉ် လီဆိးခါဉ်စးတံကရကရိနုဉ်လီ။

နအိဉ်ဒီးတံဆိဉ်ထွဲမစာအါမး လပုအါဂအအိဉ်နုဉ်လီ။ အဲသုဉ်အဲဉ်ဒီးဝဲလနကမနုတံနုဉ်လီ။

တုတၢ်ဂီၤတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးနတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိဉ်လီၤဆိးအသီတၢ်လဲၤကျဲဖဲလံာ်တက့ၢ်ခိဉ်လၢအဖီလၢအံၤအပူၤတက့ၢ်

<p>လၢယထံယကီၢ်ဒၣ်ယဲအပူၤဒ်ဖိသၣ်ဖိတၢၤအသိး</p>	<p>လၢယထံယကီၢ်ဒၣ်ယဲအပူၤဒ်ပျၢဒ်တုာ်ခိဉ်ပွဲၤတၢၤအသိး</p>
<p>လၢထံကီၢ်လၢယလဲၤအိဉ်ကဒုတုာ်လၢအပူၤ</p>	<p>ယတၢ်အိဉ်မူအဆိတၢ်တလါဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူၤ</p>
<p>ယတၢ်အိဉ်မူအဆိကတၢ်တနံၣ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူၤ</p>	<p>ယတၢ်အိဉ်မူအဆိကတၢ် ၅နံၣ် ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိဉ်အပူၤ</p>

မကတၢ်က့အဆာဒိပ်*

ဃုထၢတၢ်စံးဆၢအကြးအဘၣ်ကတၢ်လၢတၢ်သံက့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤအဂီၢ်
ခိဖျိနမၤနီၣ်တၢ်ဃုထၢလၢအဘၣ်တခါန့ၣ်တက့ၢ်, အအံၤမ့ၢ်တၢ်အဒိတခါ-

က့ၢ်မနုၤတက့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤလၢပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤအံၤလဲၣ်.

(က) တရူးက့ၢ်

(ခ) အဲကလံးက့ၢ်

(ဂ) ကွၢ်မနံၣ်က့ၢ်

ပုၤအါတက့ၢ်ဖဲအမဲရကၤကီၢ်စၢဖျိၣ်ပုၤအံၤကတိၤအဲကလံးက့ၢ်အယိတၢ်စံးဆၢလၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,
(ခ) အဲကလံးက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

(၁) နကဲထီၣ်ပုၤလၢအသန့အသးလၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲအလိၤကသ့လၢက့ၢ်လဲၣ်.

(က) ဃုတၢ်ဖံးတၢ်မတခါခါ.

(ခ) နမ့ၢ်တနၢ်ဖၢၢ်တၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်သံက့ၢ်တၢ်သံက့ၢ်တဖၣ်တက့ၢ်.

(ဂ) ဟးဆ့ၣ်က့ၢ်ဃုသ့ၣ်ညါနခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရံးနၤတဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ်လီၢ်ကဝီၤ
ပုၤပနံၣ်ရိက့ၢ် မ့တမ့ၢ်လံာ်ရိအး.

(ဃ) တၢ်လၢထးတဖၣ်တမံၤလၢလၢ မ့တမ့ၢ် ခဲလၢန့ၣ် ဘၣ်ဝဲတီဝဲလီၤ.

(၂) တၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်က့ၢ်တနီၤလၢနကမၤလိဂ့ၢ်ထီၣ်နသးလၢနအဲကလံးက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
နသးမၤအသးဒ် ဖဲလဲၣ်တခါကမ့ၢ်တၢ်အညီကတၢ်လၢနကမၤအီၤအဂီၢ်လဲၣ်.

(က) လဲထီၣ်အဲကလံးက့ၢ်တၢ်မလိတီၤတဖၣ်.

(ခ) မလိအီၤဒီးပုၤမၤစၢၤတၢ်လၢအတၢ်သးအိၣ်ဒၣ်ဝဲအပူၤတဂၤ.

(ဂ) ကွၢ်ကွၢ်ထံၣ်ဟူတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤလၢအဲကလံးက့ၢ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂီၤမူတဖၣ်.

(ဃ) မလိကတိၤ, မလိဖး မ့တမ့ၢ်, မလိဒိကန့ၣ်အဲကလံးက့ၢ် အမံနံး ၁၀ ကိးမ့ၢ်နံးဒဲး.

* တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်ဖဲဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ် က အပူၤ ဖဲကဘျံးဃ ၂၂၂ န့ၣ်လီၤ.

- (၃) ဘဉ်မနုၤအယိတၢ်မလၢပှၤဟ့ၣ်န့ၣ်အဆိကတၢ်တခါန့ၣ်အကါခိဉ်လၢနကဘဉ်တူၢ်လိာ်အီၤအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
 - (က) ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ် လၢဆၢကတီၢ်ဖးယံၣ်ညါအတီၢ်ပူၤန့ၣ်, တမ့ၢ်လၢတၢ်ကဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်မလၢအဂၤတခါကဒီးဘဉ်.
 - (ခ) လၢနကဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤ နဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်.
 - (ဂ) လၢကမၤစၢၤန့ၣ်သိးနကဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်လၢာ်ဘျဉ်လၢာ်စ့ၤအပွၤတဖၣ်အဂီၢ်.
 - (ဃ) တၢ်လၢအဖိခိဉ်တဖၣ်တမံၤလၢာ် မ့တမ့ၢ် ခဲလၢာ်.
- (၄) တၢ်လၢအဖိလၢာ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ကျဲတနီၤလၢနမၤသကိးတၢ်ဒီးနတၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးခါဉ်စးတၢ်ကရၢကရိကသ့ၣ်ဂ့ၤဘဉ်ဘဉ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နသးပူၤမၤအသးဒိဖဲလဲၣ်တခါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါခိဉ်ကတၢ်လၢနဂီၢ်လဲၣ်.
 - (က) ဟဲတုၤလၢတၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်အလီၢ်တဖၣ်ဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတီၢ်.
 - (ခ) သံကွၢ်သံဒီးတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်.
 - (ဂ) ဒိကန့ၣ်ဘူးဘူးတၢ်တံၢ် တၢ်လၢတၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖၣ်စံးဘဉ်န့ၣ်.
 - (ဃ) နီၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၢ်ဆိးအပှၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢနတၢ်သ့ၣ်ကိာ်သးဂီၤတဖၣ်, နတၢ်ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘိတဖၣ်, ဒီးနတၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢာ်တဖၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ပာ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တဖၣ် “က”

နီၣ်ပံာ်ခံၤတၢ်စံးဆၢတဖၣ်အဂီၢ်.

အဆၢဒိၣ်(၁)

- » အဆၢဒိၣ် ၁ အကတၢ်ဖဲကဘျံးပု-၁၂. ၁. (မ့ၢ်) ၂. (မ့ၢ်) ၃. (တမ့ၢ်ဘၣ်) ၄. (မ့ၢ်) ၅. (မ့ၢ်) ၆. (တမ့ၢ်ဘၣ်) ၇. (မ့ၢ်) ၈. (တမ့ၢ်ဘၣ်) ၉. (မ့ၢ်) ၁၀. (မ့ၢ်) ၁၁. (မ့ၢ်) ၁၂. (မ့ၢ်)

အဆၢဒိၣ်(၂)

- » အဆၢဒိၣ် ၂ အကတၢ်ဖဲကဘျံးပု-၂၃. ၁. (ခ) ၂. (က) ၃. (က) ၄. (စ) ၅. (ခ)

အဆၢဒိၣ်(၃)

- » တၢ်ထီၣ်သတြီၤတၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးပု-၃၄. ၁. (စ) ၂. (က) ၃. (ခ)
- » အဆၢဒိၣ် ၃ အကတၢ်ဖဲကဘျံးပု-၄၁. ၁. (က) ၂. (ခ) ၃. (က) ၄. (ခ) ၅. (ယ) ၆. (ခ)

အဆၢဒိၣ်(၄)

- » အဆၢဒိၣ် ၄ အကတၢ် ဖဲကဘျံးပု ၅၅. ၁. မ့ၢ် ၂. တမ့ၢ်ဘၣ် ၃. တမ့ၢ်ဘၣ် ၄. မ့ၢ် ၅. မ့ၢ် ၆. တမ့ၢ်ဘၣ်

အဆၢဒိၣ်(၅)

- » ဟံၣ်အကလုာ်ကလုာ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးပု ၅၉. ၁. (ခ) ၂. (ယ) ၃. (က) ၄. (စ)
- » ဟံၣ်ဃီတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးပု ၆၃. ၁. (ယ) ၂. (စ) ၃. (က) ၄. (က) ၅. (ခ)
- » အဆၢဒိၣ် ၅ အကတၢ်ဖဲကဘျံးပု ၆၆. ၁. (ယ) ၂. (က) ၃. (ယ) ၄. (ယ) ၅. (ခ)

အဆၢဒိၣ်(၆)

- » ဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်မၤစၢ-တၢ်ထီၣ်သတြီၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤကဘျံးပု ၇၃. ၁. (စ) ၂. (က) ၃. (ခ)
- » ဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤကဘျံးပု ၇၄. ၁. မ့ၢ်လီၤ, လိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ပံာ်န့ၣ်လီၤ. ၂. တမ့ၢ်ဘၣ်, အကြးကတၢ်န့ၣ်, ဆဲးကျိးပိာ်မ့ၢ်ဖိအမိာ်ပာ်မ့ၢ်တမ့ၢ်, လဲၤန့ၣ်ဆူအဟံၣ်ပူၤလၢနကကတၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဒီး အဝဲသ့ၣ် ၃. မ့ၢ်လီၤ, လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်သိလ့ၣ်လီၤ. ၄. တမ့ၢ်ဘၣ်, နသမံသမိးကွၢ်တၢ်ခဲလၢာ်ခံၤအလီၢ်ခံၤ နမ့ၢ်တထံၣ်မ့ၢ်အူဘၣ်န့ၣ်, နကလိၣ်ဘၣ်လီၤအူၣ်အအသီလၢဖဲးဟ့ၣ်ပ လီၢ်မ့ၢ်အူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ၅. မ့ၢ်လီၤ, လိၣ်ဘၣ်ပၤကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ၆. တမ့ၢ်ဘၣ်, နကွၢ်ထွဲလီၤနသးဒေၣ်နဲလၢဟံၣ်ပူၤတအိၣ်ဒီး တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တၢ်အဒိအံၤအသိးန့ၣ်, အလီၢ်တ အိၣ်လၢနကဘၣ်ကိး ၉၁၁ ဘၣ်.
- » အဆၢဒိၣ် (၆) အကတၢ်ဖဲ ကဘျံးပု ၇၇. ၁. (ယ) ၂. (ခ) ၃. (ခ) ၄. (က) ၅. (က)

တၢ်ဂ့ၢ်ပၢ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တဖၣ် “က”

အဆၢဒိၣ်(၇)

- » တၢ်ထီၣ်သတြီၤသိလုၣ်တၢ်ပနီၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးဟ ၈၅. ၁. (ဂ) ၂. (င) ၃. (ခ) ၄. (က) ၅. (ဃ)
- » အဆၢဒိၣ် ၇ အကတၢ်ဖဲကဘျံးဟ ၈၈. ၁. (င) ၂. (က) ၃. (ဃ) ၄. (က) ၅. (င)

အဆၢဒိၣ်(၈)

- » တၢ်ထီၣ်သတြီၤဆူၣ်ချ့တၢ်ဘၣ်ယိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးဟ ၉၅. ၁. (ခ) ၂. (က) ၃. (ခ) ၄. (က) ၅. (ဂ) ၆. (ဂ)
- » တၢ်ထီၣ်သတြီၤဆူၣ်ချ့တၢ်ဘၣ်ယိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးဟ ၉၆. ၁. (ခ) ၂. (ဂ) ၃. (က)
- » တၢ်ထီၣ်သတြီၤဆူၣ်ချ့တၢ်ပနီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးဟ ၉၇. ၁. (စ) ၂. (က) ၃. (ဃ) ၄. (ခ) ၅. (ဂ) ၆. (င)
- » တၢ်ထီၣ်သတြီၤဆူၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကိၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးဟ ၉၈. ၁. (ခ) ၂. (က) ၃. (က)
- » တၢ်အိၣ်လၢအဒုးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ပုၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးဟ ၁၀၂. ကွဲးကဝီၤတၢ်အိၣ်လၢအဒုးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ပုၤ (ခ) (ဂ) (င) (ဆ) (တ) (ထ) ကွဲးကဝီၤတၢ်အိၣ်လၢအဒုးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ပုၤ (က) (ဃ) (စ) (၇) (ည)
- » အဆၢဒိၣ် ၈ အကတၢ်ဖဲကဘျံးဟ ၁၀၆. ၁. (က) ၂. (င) ၃. (က) ၄. (င) ၅. (ခ)

အဆၢဒိၣ် (၉)

- » တၢ်လၢအလီၤအိၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်လၢပသးလီၤတဖၣ် ဖဲကဘျံးဟ ၁၁၄. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လၢနဟံၣ်ဖိဃီဖိကလိၣ်ဘၣ်အိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်(ကွဲးကဝီၤ)- (က) (ခ) (ဃ) (င) (ဆ) (ဂ) (ထ) (ဒ)
- » တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဘၣ်ဃးတၢ်ခိတၢ်သ့ ဖဲကဘျံးဟ ၁၁၈. ခိသ့စုတဖၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကစူးကါအိၣ်လၢတၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်လၢ်တဖၣ်အံၤအပွၤ (ကွဲးကဝီၤ) - (က) (ခ) (င) (ဂ)
- » ခိသ့စုတဖၣ်တၢ်တစူးကါအိၣ်လၢတၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်လၢ်တဖၣ်အံၤအပွၤဘၣ် (ကွဲးကဝီၤ) - (ဂ) (ဃ) (စ) (ဆ)
- » အဆၢဒိၣ် (၉) အကတၢ်ဖဲကဘျံးဟ ၁၂၄အလီၤ ၁. (ဃ) ၂. (ခ) ၃. (င) ၄. (ခ) ၅. (က)

အဆၢဒိၣ်(၁၀)

- » အဆၢဒိၣ် (၁၀) အကတၢ်ဖဲကဘျံးဟ ၁၄၁ ၁. (က) ၂. (င) ၃. (က) ၄. (င) ၅. (ဃ)

တၢ်ဂ့ၢ်ပၢ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တဖၣ် “က”

အဆၢဒိၣ်(၁၁)

» တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဒီးမူဒါတဖၣ်တၢ်န့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံလီၤကီၢ်ပူၤတီၢ်ပတီၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကဘျံးပၤ၁၅၆.

• တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် -

ပတံထီၣ်လၢန့ၢ်ဖိထၢဖိတၢ်ပၢ်ဖျိၣ်က့ၤသးတပူၤယီၤအဂီၢ် - ပုၤခဲလၢ် (ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲ, ပုၤဟဲန့ၢ်အိၣ်ဆိးလီၤစိဖိးသဲး, ပုၤထံဖိကီၢ်ဖိ)

ပတံထီၣ်လၢကမ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ် - ပုၤခဲလၢ်

လဲၤထီၣ်ကီၢ် ဒီး မၤတၢ်မၤ - ပုၤခဲလၢ်

လဲၤတၢ်လၢအခဲရကၤကီၢ်စၢၤဖျိၣ်အပူၤ အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျူ - ပုၤခဲလၢ်

လဲၤတၢ်ဆူအခဲရကၤကီၢ်စၢၤဖျိၣ်အချၢ တအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်ပျဲ - (ပုၤဟဲန့ၢ်အိၣ်ဆိးလီၤစိဖိးသဲး, ဒီးပုၤထံဖိကီၢ်ဖိ)

ဟ့ၣ်တၢ်ဖး - ပုၤထံဖိကီၢ်ဖိ

• မူဒါတဖၣ် -

သ့ၣ်ညါဒီးဒိကန့ၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ - ပုၤခဲလၢ်

ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ - ပုၤခဲလၢ်

ထံဖိကီၢ်ဖိပိာ်ခွါအသးန့ၢ်လါအိၣ်၁၈ဒီး ၂၅န့ၢ်အဘၣ်စၢၤခဲလၢ်ကဘၣ်ဆဲးလီၤ

မံၤလၢတၢ်ယုထၢသးအဂီၢ်. - ပုၤခဲလၢ်

သ့ၣ်ညါပၢ်ကဲပုၤဂုၤပုၤဂၤတဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်. - ပုၤခဲလၢ်

မၤတၢ်ဒ်ပုၤတဖၣ်လၢကီၢ်ဘျီၣ်ယုထၢထီၣ်အီၤလၢကစံၣ်ညီၣ်ကီၢ်အဂီၢ် - ပုၤထံဖိကီၢ်ဖိ

ဆိၣ်ထွဲဒီးမၤပုၤန့ၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်လိၣ် - ပုၤခဲလၢ်

» အဆၢဒိၣ် (၁၁) အကတၢ်ဖဲ ကဘျံးပၤ ၁၅၈.

၁. (မ့ၢ်) ၂. (မ့ၢ်) ၃. (တမ့ၢ်ဘၣ်) ၄. (မ့ၢ်) ၅. (တမ့ၢ်ဘၣ်) ၆. (မ့ၢ်) ၇. (မ့ၢ်) ၈. (တမ့ၢ်ဘၣ်)

အဆၢဒိၣ် (၁၂)

» တၢ်ထီၣ်သတြီၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကလုာ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲ ကဘျံးပၤ ၁၆၃. ၁. (ခ) ၂. (ဂ) ၃. (က)

» အဆၢဒိၣ် (၁၂) အကတၢ်ဖဲ ကဘျံးပၤ ၁၈၁. ၁. (မ့ၢ်) ၂. (တမ့ၢ်) ၃. (မ့ၢ်) ၄. (မ့ၢ်) ၅. (မ့ၢ်)

၆. (မ့ၢ်) ၇. (မ့ၢ်) ၈. (တမ့ၢ်)

အဆၢဒိၣ် (၁၃)

» အဆၢဒိၣ် (၁၃) အကတၢ်ဖဲ ကဘျံးပၤ ၁၉၄. ၁. (ခ) ၂. (င) ၃. (က) ၄. (ယ) ၅. (က)

အဆၢဒိၣ် (၁၄)

» အဆၢဒိၣ် (၁၄) အကတၢ်ဖဲ ကဘျံးပၤ ၂၁၀. ၁. (က) ၂. (ယ) ၃. (ခ) ၄. (ခ) ၅. (ခ)

အဆၢဒိၣ် (၁၅)

» အဆၢဒိၣ် (၁၅) အကတၢ်ဖဲကဘျံးပၤ ၂၁၇. ၁. (ယ) ၂. တခါခါမ့ၢ်တမ့ၢ်နယုထၢခဲလၢ်သ့လီၤ.

၃. တခါခါမ့ၢ်တမ့ၢ်နယုထၢခဲလၢ်သ့လီၤ

တၢ်ဂ့ၢ်ပၢ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တဖၣ် “ခ”

အဲကလံးတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢတၢ်စူးကါညီၣ်နီၣ်အိၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအသိ ယုၣ်ဒီးအခိပညီၣ်လၢကညီၣ်ကိၣ်.

တၢ်ကတိၤလၢတၢ်ပၢ်ဖျိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဖဲအဖီလၢတဖၣ်အံၤဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီးတၢ်ပၢ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးဖဲအဲကရကၤ ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

သိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤ (CAR INSURANCE): မ့ၢ်ကျိၣ်စ့လိာ်တၢ်အုၣ်လီၤအိၣ်လီၤလၢပုၤနီၣ်သိလ့ၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်ကီၤခိပန့ၣ်တခါအဘၣ်စၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလိာ်တၢ်အုၣ်လီၤအိၣ်လီၤအံၤအပူၤန့ၣ်, ပုၤနီၣ်သိလ့ၣ်အုၣ်လီၤလၢ ကဟ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤခိပန့ၣ်လၢ စ့ထဲအံၤထဲန့ၣ်ကိးလါဒီး, ဒီးတၢ်အုၣ်ကီၤခိပန့ၣ်အုၣ်လီၤလၢ ကဟ့ၣ်တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့အပူၤ လၢအအိၣ်ထီၣ်ဖဲသိလ့ၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မၤအသး, ဒီးဘၣ်ထွဲဒီးပုၤနီၣ်သိလ့ၣ်အံၤအယီၤ န့ၣ်လီၤ. ဖဲကီၢ်စၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်, ပုၤနီၣ်သိလ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ပူၤသိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤန့ၣ်လီၤ.

ဂ့ၢ်ကျိၣ်ပုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မ့တမ့ၢ်ဂ့ၢ်ကျိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ (CASE MANAGER OR CASE WORKER): ပုၤတက့ၢ်ဖဲပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢ်ခါစးကရၢ လၢအမၤစၢ်ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်ဒ်သိးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢ်လၢအဲသ့ၣ်လိာ်ဘၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးနီၣ်ပၢ်ဆိဘၣ်ယးလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ကျိၣ် (CULTURAL ORIENTATION [CO]): မ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဆိဘၣ်တဆိ လၢတၢ်မၤလိဘၣ်ယးဒီးတၢ်အိၣ်မုဲဖဲအဲကရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဆိဘၣ်တဆိအံၤ, စးထီၣ်အသးလၢ ကီၢ်ဂၤလၢပီၣ်လဲၣ်ဝဲဘၣ်ခိဒီးမၤဒီးဒ်အသးဖဲအဲကရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အပူၤအံၤလီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢ် ဝဲကျိၣ် (DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES [HHS]): မ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အခါစးဝဲကျိၣ်လၢအဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢ်ကရၢတဖၣ်လၢကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲ, လီၤဆိဒ်တၢ်လၢ ပုၤလၢအမၤစၢ်လီၤက့ၤအသးတသ့တန့ၣ်ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထံဂ့ၢ်ကျိၣ်ဂၤဝဲကျိၣ် (DEPARTMENT OF STATE): မ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အခါစးဝဲကျိၣ်လၢအရဲၣ်ကျဲၤပုၤဆုၤ အဲကရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ U.S. Refugee Admissions Program, လၢအအိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒီးတၢ်တူၢ်လိာ်ဒီးတၢ်ပၢ်လီၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ Reception and Placement (R&P) Programန့ၣ်လီၤ.

တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်ဖဲမုၤသံးအခါ (DRIVING UNDER THE INFLUENCE [DUI]/DRIVING WHILE INTOXICATED [DWI]): မ့ၢ်တၢ်နီၣ်သိလ့ၣ်မ့တမ့ၢ်သိလ့ၣ်အသိးအကလုာ်အဂၤတဖၣ်ဖဲမုၤသံးမ့တမ့ၢ်, နမုၤကသံၣ်မုၤဘျိးအဂၤတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်မၤစၢ်တဖၣ် (EMERGENCY SERVICES): မ့ၢ်တၢ်မၤစၢ်ဖဲပုၤလီၤဘၣ်လၢဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်အပူၤအမ့ၢ်, မ့ၢ်အူအိၣ်တၢ်, တၢ်မၤကမၣ်သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သိလီၤပုၤလီၤဖုး, ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဂ့ၢ်ကိးနးကလဲၣ်ဒီးသတူၢ်ကလၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်မၤစၢ်လၢ အအိၣ်ထီၣ်ညီၣ်နီၣ်သါမံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ ပၤကီၢ်ဝဲကျိၣ်, တၢ်မၤပံၤမ့ၢ်အူဝဲကျိၣ်, ဒီးတၢ်ဆုၤပုၤဆူးပုၤဆါနးနးကလဲၣ်ဆူတၢ်ဆါဟံၣ် တၢ်မၤစၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လိာ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤခွဲးယၢ် (EMPLOYMENT AUTHORIZATION DOCUMENT [EAD]): မ့ၢ်ခးဒ်တဘျီလၢထံကီၢ်ပဒိၣ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤ, လၢအပူၤပုၤလၢအစိာ်ခးဒ် အံၤဖဲမၤတၢ်လၢ အဲကရကၤကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အပူၤဖဲဆါကတီၢ်တကတီၢ်လၢ အဲအိၣ်ဒီးတၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤဆူထံကီၢ်ပုၤအတီၤပတီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးတခါခါအတီၤပုၤန့ၣ်လီၤ. အံၤအုၣ်ဒ်ခးဒ်အံၤတဘျီဘျီ တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ (work permit) လိာ်တၢ်ပုၤလၢကမၤတၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

အဲကလံးကျိၣ်ဒ်ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ်အသိး တၢ်မၤလိတီၤ (ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE [ESL] CLASS): မ့ၢ် အဲကလံးကျိၣ်တၢ်မၤလိတီၤတဖၣ်လၢ ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤတဖၣ်ဒီးဖိဒ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အကျိၣ်တၢ်ကတိၤအဆိကတၢ်တကျိၣ်တမ့ၢ်အဲကလံးကျိၣ်ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢ အအိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ ကလုာ်ဒုၣ်ပုၤတဝဲတဖၣ်အဖီခိၣ် (ETHNIC COMMUNITY-BASED ORGANIZATIONS [ECBOs]): မ့ၢ်တၢ်ကရၢတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ် ခဲတဖၣ်ဒီးပုၤဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံကီၢ်ပုၤလၢအပူၤကွဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိး ကမၤစၢ် ပုၤဟဲတုၤသီလၢအပူၤတဝဲတဖၣ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်တၢ်ဂီၤခိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (FOOD STAMP PROGRAM): မ့ၢ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပဒိၣ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကမၤစၢ်ဟံၣ်ဖိဖိလၢအစ့တၢ်ဟဲန့ၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အမံၤဒ်ဝဲ ဒ်ထံကီၢ်ပဒိၣ် ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤအသိးန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤစၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ကမၤပုၤထီၣ်ကျဲၤ တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂီၢ်န့ၢ်ဘါအဂီၢ် (SUPPLEMENTAL NUTRITION ASSISTANCE PROGRAM [SNAP])န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ပၢ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တဖၣ် “ခ”

ဒၢ်ဖျိၣ်မၤလံာ်အုၣ်သး ဘၣ်ဃးတၢ်မၤဂ့ၢ်မၤ အါထီၣ်တၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ် သ့အါကလုာ် (GENERAL EDUCATIONAL DEVELOPMENT [GED] DIPLOMA): မ့ၢ်လံာ်အုၣ်သးလၢ ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ် ပုၤတဖၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်တူၢ်လီၤအါတက့ၢ်ဒ်အမ့ၢ်လံာ်အုၣ်သးလၢ အဒ်သိးတုၤသိးလီၤသးဒီးတၢ်ထီၣ်လံာ်အုၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

ကရံၣ်ခးဒ် ခးဒ် လါပဆဲးဖိ (GREEN CARD): တၢ်သ့ၣ် ညါစ့ၢ်ကိးအိၣ်ဒ် တၢ်အိၣ်ဆိးဂၢၢ်ကျၢၤအခးဒ်, ဒီး မ့ၢ်ခးဒ် တဘ့ၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢ USCIS (က့ၢ်တၢ်ဖၢ်ဖျါဆိၣ် USCIS အခိပညီဖဲ လံာ်က ဘျံးဟ ၂၂၅) လၢပုၤလၢအတမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အုၣ်သးလၢ ပုၤတဂၤအံၤအိၣ်ဒ်ဒီးတၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤ အိၣ်ဆိးလီၤစိၤဂၢၢ်ကျၢၤဖိးသဲးအတီၤပတီၢ်ဖဲအမဲၤဂၢၢ်ကျၢၤဖျိၣ် ပုၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအဆဲးခးဒ် အံၤဘၣ်တၢ်ဟဲအိၣ်ဒ်အမ့ၢ် ပုၤဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလီၤစိၤဂၢၢ်ကျၢၤဖိးသဲး Lawful Permanent Resident (LPR) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆျၢအိၣ်ဆျၢတၢ်အုၣ်ကီၢ် (HEALTH INSURANCE): မ့ၢ်တၢ်အုၣ်လီၤအိၣ်ဆျၢတခါလၢအဟ့ၣ်တၢ်အံၤထွဲက့ၢ်ထွဲတၢ်အိၣ် ဆျၢအိၣ်ဆျၢ အပူၤမ့ၢ်လၢတၢ်ဆုးတၢ်ဆါမ့တမ့ၢ်, တၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ် ထံးအယံ. ပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်အပူၤလၢတၢ်အိၣ်ဆျၢအိၣ်ဆျၢတၢ်အုၣ် ကီၢ်အဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤကစၢ်, ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်ဒ်ဝဲမ့တမ့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်ခံၤလၢန့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်ပုၤ (IMMIGRANT): ပုၤတဂၤလၢအသးအသးဆူထံကီၢ်အဂၤတဘ့ၣ်ဒီးအိၣ်ဆိးက့ၤဖဲန့ၣ် လီၤစိၤဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်သးလီၤသးက့ၢ်ကရၢ, အၣ်ယံ-အိၣ်-အဲမ် (INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION [IOM]): မ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိဘၣ်ဃးဒီးထံကီၢ်တဖၣ်လၢဟီၣ် ခိၣ်ချၢအံၤလၢအဆိၣ်ထွဲဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်သးပုၤကုၤပုၤကညီတဖၣ်ဘၣ် ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီ, လၢတၢ်သးအိၣ် ဒီးတၢ်နၢ်ပၢ်လီၤသးအပူၤ ခိၣ်ထံဆၢကီၢ်ဆၢတဖၣ်.

မဲၤဒဲးခးဒ် (MEDICAID): မ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤတခါလၢအဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆျၢအိၣ်ဆျၢတၢ်အုၣ် ကီၢ်တၢ်မၤစၢၤဆူပုၤလၢအသးန့ၣ်လါအိၣ် ၆၅ န့ၣ်ဆူအဖိခိၣ် တဖၣ်, ဒီးပုၤအသးန့ၣ်လါအိၣ်၆၅န့ၣ်အဖိလၢဘၣ်ဆၣ်ဒီးအိၣ်ဒီး ခိၣ်န့ၣ်နီၢ်ခိၣ်က့ၢ်ဂီၤတၢ်တဘၣ်လီၤဘၣ်စးလီၤဆိတမံၤမံၤတဖၣ်အဂီၢ်.

မဲၤဒဲးခဲယံ (MEDICARE): မ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤတခါလၢအဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆျၢအိၣ်ဆျၢတၢ်အုၣ် ကီၢ်တၢ်မၤစၢၤဆူပုၤလၢအသးန့ၣ်လါအိၣ် ၆၅ န့ၣ်ဆူအဖိခိၣ် တဖၣ်, ဒီးပုၤအသးန့ၣ်လါအိၣ်၆၅န့ၣ်အဖိလၢဘၣ်ဆၣ်ဒီးအိၣ်ဒီး ခိၣ်န့ၣ်နီၢ်ခိၣ်က့ၢ်ဂီၤတၢ်တဘၣ်လီၤဘၣ်စးလီၤဆိတမံၤမံၤတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်ဟဲလီၤက့ၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိးလၢ ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်ဝဲၤဒး, **အိၣ်-အၣ်ရဲ-အၣ်ရဲ (OFFICE OF REFUGEE RESETTLEMENT [ORR]):** မ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်ဝဲၤဒး လၢအအိၣ်လၢ ဝဲၤကျဲၤဘၣ်ဃး ဒီးတၢ်အိၣ်ဆျၢအိၣ်ဆျၢ ဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢၤ (Department of Health and Human Services) လၢအဟ့ၣ်ပုၤ ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ် ဒီးကရၢၢ်ကရၢၢ်လီၤဆိဆိတနီၤလၢ တၢ်မၤစၢၤခိၣ်ဖျိ အတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီးကျိၣ်စ့တၢ် မၤစၢၤလၢအဟ့ၣ်ဝဲ လၢတၢ်တီၢ်လီၤဆိတမံၤမံၤအဂီၢ်န့ၣ်အတၢ်ပတၢ် ဆုၤအဖိလၢန့ၣ်လီၤ.

လုၢ်လၢလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်မါအါန့ၢ်ဒီးတဂၤဝဲတၢ်ဆၢကတီၢ် တကတီၢ်လီၤအပူၤ (POLYGAMY): ဖဲအမဲၤဂၢၢ်ကျၢၤဖျိၣ်အပူၤ အံၤ, လုၢ်လၢအံၤတဖိးသဲးဘၣ်.

တၢ်န့ၣ်လီၤကီၢ်ပုၤသန့ (PORT OF ENTRY): မ့ၢ်တၢ်အလီၢ်ဖဲ ပုၤတဂၤဟဲန့ၣ်လီၤဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါ ဖိးသဲးဆူ ထံကီၢ်တဘ့ၣ်အပူၤ.

လံာ်အုၣ်လီၤ, လံာ်တီၢ်လံာ်မိ (PROMISSORY NOTE): မ့ၢ်လံာ်တဘ့ၣ်လၢပုၤတဂၤပုၤတဖုအၣ်လီၤအိၣ်လီၤလၢကဟ့ၣ် က့ၤစု ပုၤအံၤပုၤန့ၣ်ဆူပုၤအဂၤတဂၤ, အဂၤတဖုအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီန့ၣ်န့ၣ်လံာ်အုၣ်လီၤအံၤမ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ကဟ့ၣ် က့ၤစုလၢတၢ်ဟံးလီၤအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တူၢ်လီၤဒီးတၢ်ဟဲလီၤလီၤကျဲၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (RECEPTION AND PLACEMENT PROGRAM): မ့ၢ်ထံကီၢ်ဂၤဝဲၤကျဲၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ အဟ့ၣ်ပုၤဘၣ် ကီၢ်ဘၣ်ခဲ ဟဲတုၤသီတဖၣ်လၢတၢ်မၤစၢၤလၢ အလီၢ်အိၣ်ဝဲတဖၣ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကစးထီၣ် အတၢ်ဟဲလီၤက့ၢ်လီၤအိၣ်လီၤဆိးလၢပုၤတဂၤအ သီတခါအပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲ (REFUGEE): မ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢအဘၣ် တၢ်မၤဆူၣ်အိၣ်လၢကဟ့ၣ်တၢ်ကွံာ်အထံအကီၢ်ဒ်သိးကပူၤဖျိးထီၣ် လၢတၢ်မၤအာမၤသီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ဘီမ့ၢ်စၢၤဖျိၣ်ကရၢ အခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိလၢပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲအဂီၢ် UN Refugee Agency အတၢ်ဟဲဖျါထီၣ် တၢ်ကတီၢ်ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲအံၤအခိပညီ အလၢအပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, ပုၤတဂၤလၢ “မ့ၢ်လၢတၢ်ပျံတၢ်ဘၣ်ယိၣ် လၢအအိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အခးလီၤတၢ်လီၤဆဲး အိၣ်ဝဲလၢအဂီၢ် လၢတၢ်ကမၤအမၤနးအိၣ်မ့ၢ်လၢအကလုာ်, အတၢ်ဘျီ တၢ်ဘါ, အကလုာ်ဒုၣ်, ပုၤဂ့ၢ်ဝီကရၢမ့တမ့ၢ်ထံဂျိၣ်ကီၢ်သဲး တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လီၤဆိတမံၤမံၤအကရၢဖိအယံ, အိၣ် လၢအထံအကီၢ်ဒ်ဘၣ်အချၢ ဒီးက့ၤန့ၣ်ကဒါက့ၤဝဲတသ့မ့တမ့ၢ်, တၢ်ပျံတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အံၤအယံ, အသးတအိၣ်လၢ အကမၤန့ၢ်ထံကီၢ် အဝဲန့ၣ် အတၢ်ကဟ့ၣ်ယၢ်န့ၣ်လၢဘၣ်လီၤ.”

တၢ်ဂ့ၢ်ပၢ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တဖၣ် “ခ”

ပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲအဂီၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢ (REFUGEE CASH ASSISTANCE [RCA]): မ့ၢ်ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢအဟ့ၣ် ပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲအဂီၢ်တကမ့ၢ်တမ့ၢ် နီၢ်ဒိမိဝဲလၢအဖိလၢအသးဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢအဝဲသ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢ တစီၢ်တလီၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၢ်လီၤကျၢ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအသီ (RESETTLEMENT): မ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဆိဘၣ်တဆိလၢကပၢ်လီၤကျၢ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအဂီၢ်အကျၢ်လၢထံကီၢ်တဘျီအပူၤ.

တၢ်ပၢ်လီၤကျၢ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီ (RESETTLEMENT AGENCY): မ့ၢ်ခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီတခါလၢ အမၤပျဲၤကီၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤစၢလၢအလီၢ်အိၣ်ဝဲတဖၣ်လၢတၢ်တူၢ်လိာ် ဒီး တၢ်ပၢ်လီၤကျၢ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအဂီၢ်လၢပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီအံၤကဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲတၢ်မၤစၢအဂ့ၢ်အဂတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢ တၢ်ပၢ်လီၤကျၢ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဝဲလီၤ (RESETTLEMENT SUPPORT CENTER [RSC]): မ့ၢ်ဝဲလီၤတခါလၢအမၤစၢပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ်ပတံထီၣ်တၢ်ဒ်သိးကလဲပၢ်လီၤကျၢ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးလၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. RSC ဝဲလီၤတဖၣ်အံၤသးကျဲၤစ့ၢ်ကီး တချုးတၢ်ဟးထီၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲတဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်ဆိဘၣ်သးလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဂ့ၢ်ကျိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢတၢ်ထာသုးအဂီၢ် (SELECTIVE SERVICE): မ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီလၢအကိးထီၣ်ပှၤလၢသုးအဂီၢ်သ့ဝဲ, ညီန့ၢ်န့ၣ် ဝဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပိၣ်ခါ ၁၈န့ၣ်တုၤလၢ ၂၅န့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤလၢတၢ်ထာသုးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရီလၢအဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢ (SERVICE PROVIDER): မ့ၢ်ခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရီလၢအဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢ မ့တမ့ၢ်,တၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢပှၤကမ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကူးလုၢ်လၢတၢ်မၤပယွဲမၤတံာ်တံာ် (SEXUAL HARASSMENT): ကူးလုၢ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ အတဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အိၣ်တမံၤလၢလၢအမၤပူၤမၤဖုး မ့တမ့ၢ် မၤတံာ်တံာ်ပှၤကမ့ၢ်အသး.

စိရၢၣ်စံၣ်ခူၤရထံၣ်ခးဒ် (SOCIAL SECURITY CARD): မ့ၢ်ခးဒ်လံာ်က့ၤ လၢထံကီၢ်ပဒိၣ်ပပှၤထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ယုာ်ဒီးပုၤနီၢ်တကမ့ၢ်စ့ၢ် အစိရၢၣ်စံၣ်ခူၤရထံၣ်နီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲကျဲးပၢ်အသးလၢ ခးဒ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. စိရၢၣ်စံၣ်ခူၤရထံၣ်နီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ် မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤအလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢ နကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်, ဒီးနကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ပဒိၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီး ပဒိၣ်တၢ်မၤစၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢတစီၢ်တလီၢ်လၢဟံၣ်ဖိ ဃီဖိလၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢတဖၣ်အဂီၢ် (TEMPORARY ASSISTANCE TO NEEDY FAMILIES [TANF]): မ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ကဟ့ၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢတစီၢ်တလီၢ်ဆူ မိၢ်ပၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢအဝဲသ့ၣ်.

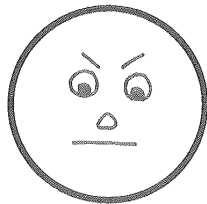
ယုၢ်အဲနဲအုးခွဲၣ်အၣ်ရဲ (THE UN REFUGEE AGENCY [UNHCR]): မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ထံကီၢ်တဖၣ်အခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီလၢအအံၤကွၢ်ပၤဆုတၢ်ကဟ့ၣ်ကယာ်ပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ်ဒီးမၤတၢ်ဒ်သိးကယုထံၣ်န့ၢ်ကျဲၤကဘျီလီၤကျၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်လၢအဒိဘၣ်မဟူးပှၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ညါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယုၢ်အဲးစံၣ်အၣ်ယံအဲးစံ (U.S. CITIZENSHIP AND IMMIGRATION SERVICES [USCIS]): မ့ၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရီလၢအအံၤကွၢ်ပၤဆုတၢ်ဒ်သိးတၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖျိၣ်အပူၤ ကမ့ၢ်တၢ်လၢအဖိးသဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (ယုၢ်အဲးစံၣ်အၣ်ယံအဲးစံ) ဟ့ၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးပှၤဟဲတုၤသီတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ပိးတၢ်လီတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲဒ် သိးကကဲထီၣ်ဘၣ် ပှၤဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလီၤစိးဖိးသဲးတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးကကဲထီၣ်ဘၣ်ထံကီၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

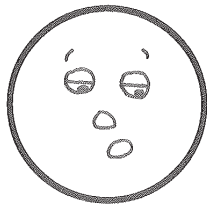
တၢ်ဂ့ၢ်ပာ်ဖျိၣ်အါထီၣ်တဖၣ် “ဂ”

ဗၢ်သၣ်လၢအဟံၣ်ဖျါသးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

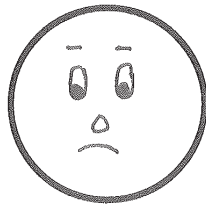
နကအိၣ်ဒီးတၢ်ကိတၢ်ခဲတၢ်ဘျီဘျီသ့ၣ်သ့ၣ်လၢနကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤအသးလၢနသးပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဗၢ်သၣ်လၢအဖီလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကမၤစၢၤနသ့ၣ်သ့ၣ်ဒ်သိး နကသ့ၣ်ညါမၤနီၣ်တၢ်မၤအသးလၢနသးပူၤတနီၤဖဲတၢ်ပာ်လီၤက့ၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်က့ၤတဆိဘၣ်တဆိအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

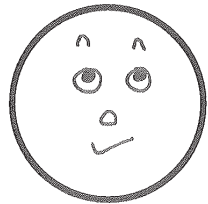
သးဒိၣ်သးထီၣ်တၢ်

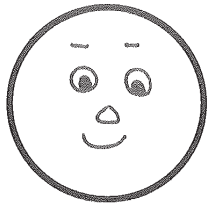
တၢ်ကၢၣ်အသး

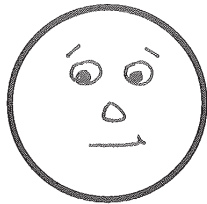
အိၣ်ဒီးတၢ်သးသဘၣ်ဘျၣ်

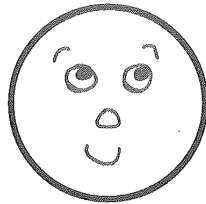
အိၣ်ဒီးသးလၢအအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလၢ

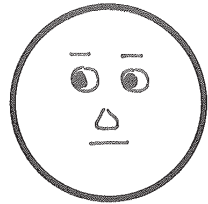
လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ပီၤသးဝး

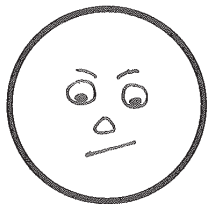
လၢအဂ့ၢ်ဝဲကြးဝဲ

လၢအသ့ၣ်ဖုံသးညီ

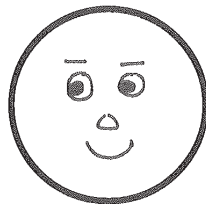
လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ဝံသးစုၤ

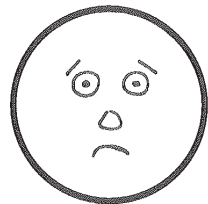
လၢတၢ်မၤဆါမၤဘၣ်ဒိအသး

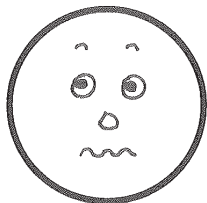
လၢအသ့ၣ်တတူၤလီၤသးတတူၤလီၤ

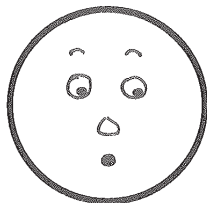
လၢအဟံၣ်ကမၤလၢဟံၣ်ထီၣ်ထီအသး

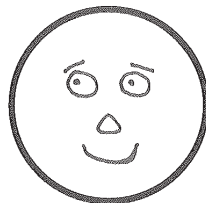
လၢအသ့ၣ်အုးသးအုး

လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဖျဲၤတၢ်ဘၣ်ယီၣ်

လၢအကမၤကမၢ်

လၢအသးပျဲၤဒီးတၢ်စံးဘျးစံးဖျိၣ်

လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤ

တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်ဆူ အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်

တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်ဆူအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်- လံာ်န့ၣ်ကျဲလၢပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်
အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်တဖၣ်လၢအကမၤစၢပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်
ကတၢ်ကတိၤဆိပၢ်အသးလၢအတၢ်အိၣ်မူဖဲဆၢကတီၢ်စၢလိၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟဲတုၤ
သီလၢအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ, ကတိၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်သးဒီးတၢ်လၢပှၤ
ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်ကဘၣ်မုၢ်လၢဆိပၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢအဟံၣ်ယီၤအသီတဖၣ်အပူၤ,
ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ, ထံၣ်လိာ်ဘၣ်သဂၢ်ဒီးပှၤဖဲအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ပူၤတဖၣ်, ဒီးထီၣ်ယုမၤ
ဘၣ်လိာ်က့ၤအသးဒီးအမဲရကၢအလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးအပှၤအဖုအကရၢတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤလၢတၢ်ကတိၤလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -

တၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးအတၢ်လဲၤကျဲ	တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤကျိၣ်စ့
အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ဒီးပှၤအမဲရကၢဖိအလုၢ်
လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ.	တၢ်ထီၣ်ယုမၤဘၣ်လိာ်က့ၤသးဒီးလုၢ်လၢတၢ်ဆဲး
တၢ်လၢဒီးမူဒါတၢ်လဲလိာ်သးတဖၣ်
တၢ်လဲၤဆူအမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်	တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် ဒီးမူဒါတဖၣ်
ဒ်အမဲရကၢကီၢ်စၢဖှိၣ်အထံ
တၢ်ဟံၣ်လီၤက့ၤလီၤအိၣ်လီၤဆိးခါၣ်စးတၢ်ကရၢကရီ	ကီၢ်သဲးစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီပၢ်နီၣ်ဝဲအသိး
ဟံၣ်ယီၤတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤကျဲ	တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ
တၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢပှၤတၢ်အဂီၢ်	တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၣ်
တၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤ-ဝံစိာ်တီဆုၤ	တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့
တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့	ခိၣ်ခါဆူညါအတၢ်လဲၤကျဲ

လံာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲအံၤအိၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, တၢ်ပဲာ်ဖးနီၤဖးလၢပကစၢ်ဒၣ်ဝဲပၤဆုၤဒီးမၤ
အီၤတဖၣ်, ဒီးအဲကလံးတၢ်ကတိၤ ဒီးတၢ်ကတိၤအရၢၣ် လၢတၢ်စူးကျါညီၣ်န့ၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.